

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 140. plenáris ülése, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

2020/C 440/01	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása: A 2020. évi regionális és helyi barométer – A helyi és regionális önkormányzatok Covid19 elleni és a helyreállítást támogató fellépése	1
---------------	--	---

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 140. plenáris ülése, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

2020/C 440/02	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egyenértékű életfeltételek – közös feladat Európa valamennyi kormányzati szintje számára	4
2020/C 440/03	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A határon átnyúló egészségügyi ellátás biztosítása és jövőbeli kilátásai	10
2020/C 440/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai szükséghelyzeti egészségügyi mechanizmus	15
2020/C 440/05	A Régiók Bizottsága véleménye – Biológiai sokféleséggel rendelkező városok és régiók 2020 után az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye Felelős Konferenciájának 15. ülésén és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában	20
2020/C 440/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az egységes piac előtt álló akadályokról szóló jelentés és az egységes piac érvényesítésére vonatkozó cselekvési terv	27
2020/C 440/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Demográfiai változások: javaslatok az uniós régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatások mérésére és kezelésére	33

2020/C 440/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye - A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa	42
2020/C 440/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi és regionális önkormányzatok a polgárokkal folytatott állandó párbeszédben	49
2020/C 440/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU kohéziós politikájának szerepe a régiók intelligens és innovatív gazdasági változásában a koronavírus okozta válság közepette	54
2020/C 440/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Kkv-stratégia	60
2020/C 440/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi demokrácia kihívásai a Nyugat-Balkánon	66
2020/C 440/13	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európa digitális jövőjének megtervezésére irányuló stratégia és az európai adatstratégia	71
2020/C 440/14	A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése	79
2020/C 440/15	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A regionális innovációs eredménytábla és annak hatása a helyi alapú regionális politikákra	87
2020/C 440/16	A Régiók Európai Bizottsága véleménye: Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	92
2020/C 440/17	A Régiók Európai Bizottsága véleménye - Az európai éghajlati paktum	99
2020/C 440/18	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv . .	107
2020/C 440/19	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A természeti erőforrások fenntartható használata a földközi-tengeri szigeteken	114
2020/C 440/20	A Régiók Európai Bizottsága véleménye - A fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta megújítása	119
2020/C 440/21	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új európai iparstratégia	125

III Előkészítő jogi aktusok

Régiók Bizottsága

Interactio – hibrid ülés – az RB 140. plenáris ülése, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

2020/C 440/22	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU az egészségügyért program	131
2020/C 440/23	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megerősített uniós polgári védelmi mechanizmus	150
2020/C 440/24	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz	160
2020/C 440/25	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A vasút európai éve (2021)	183
2020/C 440/26	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A REACT-EU csomag	191

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 140. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása: A 2020. évi regionális és helyi barométer – A helyi és regionális önkormányzatok Covid19 elleni és a helyreállítást támogató fellépése

(2020/C 440/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB),

- tekintettel a „2020. évi regionális és helyi barométer” című jelentésére, amely inkluzív, tényszerű és objektív megközelítéssel, több partner és intézmény bevonásával készült,
- mivel a jelentés célja, hogy reflektáljon az Unió helyzetének regionális és helyi dimenziójára, adatokkal szolgáljon az európai, nemzeti, regionális és helyi szintű politikai döntéshozók számára az elkövetkező év legsürgetőbb kihívásairól, és kulcsfontosságú ajánlásokat fogalmazzon meg, iránymutatásul az európai politikai válaszlépésekhez. Ezen ajánlások alapján minden szinten nyílt és inkluzív vitákat lehet tartani, amelyek során kifejtik az előttünk álló döntési lehetőségeket, és amelyek növelik majd a meghozandó döntések legitimitását,
- mivel a helyi és regionális önkormányzatok a válságkezelés frontvonalában állnak, és a vírus terjedésének megfékezését célzó intézkedések, az egészségügy, a szociális szolgáltatások és a gazdasági fejlődés kritikus szempontjaiért felelősek, lévén hogy ezek a hatáskörök megoszlanak a tagállamok különböző kormányzati szintjei között,
- mivel a Covid19-válság hatásai területenként igen eltérőek, ami jelentős következményekkel jár a válságkezelésre és a szakpolitikai válaszokra nézve,
- mivel a szubnacionális kormányzatok jelentős szerepet játszanak a Covid19-válság kezelésében mind saját politikai döntéseik és fellépéseik, mind pedig a más kormányzati szinteken meghatározott politikák végrehajtása révén,

1. hangsúlyozza a többszintű kormányzás fontosságát, valamint azt, hogy a jövőbeli válságokra való koherens és hatékony reagálás biztosítása érdekében össze kell hangolni a sürgősségi egészségügyi irányítást, és határon átnyúló egészségügyi együttműködésre van szükség;

2. hangsúlyozza, hogy a koronavírus okozta válságról és a helyi és regionális önkormányzatok szerepéről az RB nevében 2020. szeptemberben végzett közvélemény-kutatás szerint az uniós polgárok a különféle kormányzati szintek közül továbbra is a helyi és regionális kormányzati szintet tartják a legmegbízhatóbbnak (52 %), és a legtöbben (48 %) ugyancsak e szintről tudják leginkább elképzelni, hogy most és a jövőben is megteszi a megfelelő intézkedéseket a koronavírus okozta válság gazdasági és társadalmi hatásainak leküzdésére. Az európaiak egyértelmű többsége (58 %) úgy véli továbbá, hogy ha a regionális és helyi önkormányzatok nagyobb befolyással rendelkeznének, az pozitív hatással lenne az EU problémamegoldó képességére – és ez a nézet minden tagállamban többséget élvez;

3. hangsúlyozza, hogy a válság miatt a helyi és regionális önkormányzatok kiadásai nőttek, bevételeik pedig csökkentek, és kéri, hogy az önkormányzatok kapjanak elegendő forrást a központi kormányzatoktól és az uniós szinttől egészségügyi rendszereik jelenlegi és hosszú távú megerősítéséhez. Az egészségügyi rendszerek közötti regionális egyenlőtlenségeket és a veszélyhelyzeti felkészültség terén tapasztalható szűk keresztmetszeteket az illetékes nemzeti hatóságokon keresztül kell orvosolni. „Az EU az egészségügyért” programnak, a rescEU-tartaléknak és a rugalmassági intézkedéseknek ki kell egészíteniük ezeket az erőfeszítéseket;
4. hangsúlyozza, hogy a 2020. évi regionális és helyi barométer azt mutatja, hogy a finanszírozás elosztási kritériumainak figyelembe kell venniük a regionális különbségeket, és olyan átfogó mutatókon kell alapulniuk, amelyek tükrözik a különböző kitettségi és sebezhetőségi szinteket, többek között a válság kezdete óta bekövetkezett GDP-csökkenést, a veszélyeztetett ágazatok arányát, a turizmustól, a határon átnyúló és nemzetközi kereskedelemtől és közlekedéstől való függőséget, valamint az önálló vállalkozók és a kkv-k regionális gazdaságon belüli arányát;
5. hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz – az uniós helyreállítási terv központi eleme – nem hagyhatja figyelmen kívül a területi különbségeket: a szubnacionális kormányzatoknak aktívan részt kell venniük a nemzeti tervek elkészítésében, és az uniós és nemzeti tervekkel összhangban saját regionális és helyi helyreállítási terveket kell kidolgozniuk. Az európai szemeszternek – mint az Eszköz irányítási mechanizmusának – magatartási kódexet kell tartalmaznia a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozóan, a partnerség és az aktív szubszidiaritás elvét követve;
6. megismétli, hogy a kkv-knak és a leginkább érintett ágazatoknak, például a közlekedésnek, az idegenforgalomnak és a kulturális ágazatnak hozzá kell férnie különféle fenntartható pénzügyi támogatási formákhoz, például állami támogatásokhoz, kockázati tőkéhez és hosszú távon kedvező törlesztési feltételeket biztosító hitelhez;
7. megerősíti, hogy gyors megállapodásra van szükség az új helyreállítási eszközről (és a többéves pénzügyi keretről) annak érdekében, hogy a forrásokat gyorsan mozgósítani lehessen a válság negatív hatásainak kezelése érdekében, támogatva a helyi szintű gazdaságot és munkahelyteremtést;
8. hangsúlyozza, hogy a Covid19 pusztító hatása Európa-szerte drámai mértékben súlyosbította a társadalmi, a nemzedékek közötti és a nemek közötti egyenlőtlenségeket, mindössze hat hónap alatt egy évtizednyi haladást ásva alá. Ezért a világválság hosszú távú következményeinek korlátozása érdekében az európai helyreállítás alapját a gazdasági, társadalmi és egészségügyi prioritásokat kiegyensúlyozottan kezelő, célzott, ambiciózus és megfelelően finanszírozott szakpolitikáknak kell képezniük;
9. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás, a szennyezett környezet és a meggyengült természetes ökoszisztémák által leginkább veszélyeztetett városok és régiók lakosai nagyobb mértékben vannak kitéve a kórokozók terjedésének. Ezért ragaszkodik ahhoz, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok a jelenlegi válságot lehetőségként használják fel arra, hogy a világválságot követő helyreállítás során felgyorsítsák az átmenetet, és az Európai Unió 2050-ig klímasemlegessé váljon;
10. sürgeti az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy a helyreállítási terv, a zöld megállapodás és a szociális jogok európai pillérének szorosabb összekapcsolása érdekében biztosítsák a fenntartható fejlődési célok jobb integrálását a megújult, területi alapú és megreformált európai szemeszterbe;
11. kiemeli, hogy a válság következtében a korszerű információk technológiák és infrastruktúra hozzáférhetősége még kritikusabb erőforrássá vált, és kéri a „digitális szakadék” problémájának megoldását, magas fokú összekapcsoltság megvalósítását az EU valamennyi régiójában és városában – beleértve a vidéki, a külső, a legkülső és a földrajzilag hátrányos helyzetű területeket is –, valamint a feltételek megteremtését ahhoz, hogy az emberek életkoruktól és társadalmi-gazdasági háttérüktől függetlenül alkalmazkodni tudjanak a válsághoz és a munka változó világához;
12. sajnálja, hogy a kohéziós politikai finanszírozás rugalmasabbá tételére és felhasználásának felgyorsítására irányuló új intézkedések magukban hordozzák a fokozott tagállami szintű központosítás kockázatát; ezért határozottan kéri, hogy a források átcsoportosítását és a kohéziós politikai programok módosítását a szubszidiaritás, a partnerség és a többszintű kormányzás elveivel összhangban hajtsák végre, teljes mértékben bevonva a helyi és regionális önkormányzatokat a REACT-EU keretében történő beruházások (újra)programozására vonatkozó döntésekbe; kiemeli, hogy a rugalmasságnak – különösen a tematikus koncentráció felfüggesztésének – átmenetinek kell lennie, és amint a körülmények lehetővé teszik, elő kell irányozni a kohéziós politikai programokra vonatkozó rendes szabályokhoz való visszatérést;
13. rámutat arra, hogy a Covid19 kitérése különösen súlyosan érintette azokat a régiókat, ahol a legtöbb idős (65 év feletti) ember él, és hogy az ebbe a korcsoportba tartozókat fenyegeti leginkább a vírussal való fertőződés veszélye. Ezért hangsúlyozza, hogy folyamatosan szükség van az idősek hatékony védelmével – többek között a telemedicinához való hozzáférésük megkönnyítésével – kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjére;

14. a támogató eszközök nagy számára és az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó jelenlegi és jövőbeli szabályok módosításaira való tekintettel arra kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a különféle új mechanizmusok, például a REACT-EU, a Méltányos Átállást Támogató Alap és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, illetve a meglévő tagállami és uniós rendszerek közötti interakciók kellő átláthatóságát, elkerülve a rendszer további bonyolítását és azt, hogy az alapok felhasználási aránya alacsony maradjon; ennek kapcsán rámutat arra, hogy egy jelentős finanszírozási keret elfogadása önmagában még nem elég, és hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak is elegendő időre van szükségük ahhoz, hogy programokat és projekteket terjesszenek elő, például a REACT-EU program keretében;

15. aggodalommal állapítja meg, hogy a válság nyomás alá helyezte az egységes piacot, akadályozva a személyek, az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását, súlyosan érintve a kkv-kat és valamennyi uniós polgár életét, különösen a határ menti régiókban; üdvözli az állami támogatási szabályokra vonatkozóan biztosított rugalmasságot, és megjegyzi, hogy intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy jövőbeli válságok során az egységes piac zökkenőmentesen tudjon működni;

16. hangsúlyozza hogy a válság súlyosan veszélyezteti a helyi és regionális önkormányzatok pénzgazdálkodását, emiatt pedig félő, hogy nem tudnak értékes közszolgáltatásokat nyújtani; megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak nemzeti és európai szinten egyaránt új, intelligensebb költségvetési szabályokra, valamint a fenntartható beruházásokra vonatkozó aranyszabályra van szükségük annak biztosítása érdekében, hogy a közszolgáltatásokat és a helyi beruházásokat alapvető fontosságúnak tekintsék a versenyképesebb, ellenállóképesebb és fenntarthatóbb gazdaságok és társadalmak kialakításához;

17. megjegyzi, hogy a Covid19 – az EU-ban és azon kívül is – arra készítette a kormányokat, hogy a polgárok szabadságait negatívan érintő, szigorú intézkedéseket vezessenek be, és hogy összetett egyensúlyt kellett találni a demokrácia, a jogállamiság és az intézményekbe vetett bizalom megőrzése, valamint a világválság megfékezésére való törekvés között. Ezek a kihívásokkal teli idők lehetőséget is jelenthetnek a helyi demokrácia megerősítésére és arra, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencián közösen átgondoljuk Európa alapértékeit;

18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a 2020. évi regionális és helyi barométert és ezt az állásfoglalást az Európai Parlament, az Európai Bizottság és az Európai Tanács elnökének, valamint a 27 tagállam államfőinek, továbbá arra ösztönzi az európai regionális és helyi választott politikusokat, hogy terjesszék a jelentést a polgárok és a helyi média körében.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 140. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Egyenértékű életfeltételek – közös feladat Európa valamennyi kormányzati szintje számára

(2020/C 440/02)

Előadó: Bernd LANGE (DE/EPP) Görlitz járás vezetője**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. aggodalmának ad hangot az uniós tagállamokon belüli és azok közötti növekvő gazdasági, társadalmi és területi egyenlőtlenségek miatt. A közelmúlt európai fejleményei megmutatták, hogy a gazdasági fejlődés, a foglalkoztatás és a jólét tekintetében egyre nagyobbak a különbségek az egyes régiók és az emberek között. Ezek a különbségek minden szinten előfordulnak, a helyi alatti szinttől az európai szintig, és kritikus mértéket értek el. A hátrahagyott vagy „elfelejtett” helyekről folyó vita egyértelműen azt mutatja, hogy e térségek fejlesztéspolitikai kihívásainak kezeléséhez nagyobb mértékben helyalapú megközelítésre van szükség;
2. rámutat arra, hogy a tagállamokban a Covid19-világjárvány a már meglévő problémákat a válság folytán a legtöbb területen tovább mélyítette. Ahogyan a gazdasági és társadalmi következmények, úgy a talpraállítás ezekből adódó feltételei is igen különbözőek az egyes régiók között;
3. hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak emiatt a továbbiakban is fontos prioritásként kell kezelnie a területi, gazdasági és társadalmi kohézió EUMSZ 174. cikkében megfogalmazott célját. E horizontális cél megvalósításához az európai regionális politika és a közös agrárpolitika mellett az Unió minden egyéb szakpolitikai területének (pl. a közlekedés-, a környezet-, a szociál- és az energiapolitikának) is hozzá kell járulnia; ez különösen érvényes az európai zöld megállapodással és a további digitalizációval kapcsolatban az EU által hozott intézkedésekre;
4. emlékeztet a legkülső régiók sajátos helyzetére, amelyet az EUMSZ 349. cikke is elismer, és határozottan hangsúlyozza az EU az iránti elkötelezettségét, hogy e régiókat speciális eszközökkel fejlessze, ami az érintett régiók és az EU egésze javát is szolgálja;
5. kiemeli, hogy 2017-ben az EU-ban a lakosság egyharmada élt 100 000-nél több lakosú nagyvárosokban, egyharmada élt 10 000 és 100 000 lakos közötti városokban, illetve egyharmada élt 10 000 lakosnál kisebb népességű kisvárosokban és vidéki településeken ⁽¹⁾. Az Európai Bizottság elnöke politikai iránymutatásában ⁽²⁾ kiemelte, hogy az európaiak több mint 50 %-a vidéki térségekben él;

⁽¹⁾ „Die Unterschiede bestimmen die Vielfalt in Europa”, Ein Atlas ausgewählter Aspekte der räumlichen Strukturen und Entwicklungen [„A különbségek határozzák meg a sokszínűséget Európában” – A területi struktúrák és fejlesztések kiválasztott szempontjainak térképe], Bundesinstitut für Bau, Stadt- und Raumforschung.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hu.pdf.

6. rámutat arra, hogy az európai strukturális politika a múltban elsődlegesen a regionális önkormányzatok (NUTS-1, ill. NUTS-2 szint) egymás közötti kohéziójával foglalkozott, az intézkedéseknek az ez alatti helyi önkormányzati szintekre kifejtett hatásait viszont nem mindig vizsgálták meg és vették figyelembe kellőképpen;
7. megállapítja, hogy az elmúlt években a különböző tagállamokban és régiókban a vidéki területekről a városokba irányuló nettó migrációs áramlás fokozódása volt megfigyelhető⁽³⁾; úgy véli, hogy az uniós szakpolitikáknak segíteniük kell az ebből eredő kihívások megoldását és lehetőségek kihasználását;
8. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a nagyvárosi térségekbe irányuló, tovább fokozódó elvándorlás sok helyütt jelentős problémákhoz, így például helyhiányhoz, a lakberek növekedéséhez, a közösségi infrastruktúra túlterheléséhez és szociális problémákhoz vezet az adott városi központok számára. Az elvándorlás jelensége a vidéki térségben nagy kihívás elé állítja a kis- és közepes méretű városokat és településeket, valamint az ezekben székhellyel rendelkező vállalkozásokat. A felhasználók kisebb száma megnehezíti a közösségi infrastruktúra fenntartását és a közszolgáltatások finanszírozását, ezenkívül a felhasználók egyre idősebbek és ezért egyre több szolgáltatást igényelnek, a vállalkozások pedig gyakran szakemberhiánnyal szembesülnek;
9. ezzel összefüggésben utal a „*Demográfiai változások: javaslatok az uniós régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatások mérésére és kezelésére*” című, folyamatban lévő RB-véleményre⁽⁴⁾, továbbá „*A nagyvárosi régiók előtt álló kihívások és helyzetük a 2020 utáni időszakra vonatkozó jövőbeli kohéziós politikában*” című RB-véleményre⁽⁵⁾;
10. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió 2020-ig szóló területfejlesztési menetrendje az összesen hat prioritás közül elsőként egy több központosú és kiegyensúlyozott területfejlesztés előmozdítását irányozza elő⁽⁶⁾, és ez a cél a 2030-ig szóló területfejlesztési menetrend tervezetében továbbra is nagy súlyt kap;
11. megállapítja, hogy jelenleg nincs az Európai Unió szintjén semmilyen horizontális megközelítés, amely az elvándorlás és az ellenőrizetlen urbanizálódás, illetve a népességfogyás irányába ható ösztönzők csökkentésére irányulna azáltal, hogy valamennyi területen javítja az életfeltételeket;
12. nyomatékosítja az ENSZ fenntartható fejlődési céljai közül a 11. cél („fenntartható városok és települések”) fontosságát, amelynek valamennyi településtípusra vonatkoznia kell;
13. úgy véli, hogy a teljeskörűen elérhető közösségi infrastruktúra-elemek, valamint a teljes területet lefedő közösségi hálózati infrastruktúra és a teljeskörűen elérhető általános érdekű szolgáltatások a jó életfeltételek és a fenntartható fejlődés elengedhetetlen előfeltételei az Európai Unió valamennyi területén. Ezzel összefüggésben újfent utal arra, hogy a strukturális előfeltételek az egyes tagállamok körében és az egyes tagállamokon belül, sőt a régiókon belül is nagyon eltérőek;
14. úgy véli, hogy az Európai Uniónak kiegyensúlyozottabban kellene támogatnia a sűrűn lakott városi térségeket és a vidéki területeket, mely utóbbiakat eddig gyakran elsősorban mezőgazdasági szempontok alapján vizsgálták. Sajnálja ezért, hogy az ESZA és az ERFA viszonylag alacsony mértékben avatkozott be a vidéki térségekben⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾;
15. attól tart, hogy a koronavírus-válság éppen a kisebb, távolabbi, illetve elszigetelt és pénzügyileg gyengébb településeken és régiókban tovább nehezíti a közösségi infrastruktúra rendelkezésre bocsátását és fenntartását, valamint a közszolgáltatások nyújtását, mivel ezeket az önkormányzatokat különösen nagy mértékben érintheti az adóbevételek nagyarányú csökkenése. Ez pedig még inkább felerősítheti az elmúlt évek ellentétes irányú folyamatait; hangsúlyozza, hogy az infrastruktúrába és szolgáltatásokba történő állami beruházások csökkenése általában nagyobb mértékben sújtja a lakosság körében a különösen védelemre szoruló csoportokat;

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Statistics_on_rural_areas_in_the_EU#Further_Eurostat_information.

⁽⁴⁾ COR-2019-04647-00-00-PAC.

⁽⁵⁾ COR-2019-01896-00-00-AC (HL C 79., 2020.3.10., 8. o.).

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2011/territorial-agenda-of-the-european-union-2020.

⁽⁷⁾ „Evolution of the Budget Dedicated for Rural Development Policy”, a NAT szakbizottság számára készített tanulmány, Progress Consulting, 2016 (aktualizálva 2020-ban).

⁽⁸⁾ „EU Cohesion Policy in non-urban areas”, az EP REGI bizottsága számára készített tanulmány, EPRC, 2020.

Nemzeti stratégiák a kiegyensúlyozott területfejlesztés érdekében

16. úgy véli, hogy az Európai Unió politikáinak és a tagállamok politikáinak mindig ki kell egészíteniük egymást. E politikák semmi esetre sem mondhatnak ellent egymásnak, és nem törekedhetnek ellentétes irányú célok megvalósítására; rámutat ezért, hogy az uniós irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésekor el kell kerülni a tagállamokban a túlszabályozást;

17. ezért arra kéri a tagállamokat, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal szoros együttműködésben fejlesszék tovább a nemzeti kohéziós politikákat is, és ezeket a partnerség és a többszintű kormányzás elvének értelmében illesszék hozzá az európai szintű törekvésekhez;

18. ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy különböző tagállamokban nemzeti szinten már léteznek olyan megközelítések, amelyek olyan kiegyensúlyozott strukturális politikára irányulnak, amely valamennyi terület számára előnyös kíván lenni. Míg néhány állam valamennyi terület fejlesztésére vonatkozó, általános elvekre tesz javaslatot⁽⁹⁾, másutt meghatározott területtípusonként külön terveket készítenek⁽¹⁰⁾ ⁽¹¹⁾;

19. hangsúlyozza, hogy a fent említett nemzeti stratégiák esetében elsődlegesen nem a gazdasági teljesítőképesség értelmében vett gazdasági kohézió a cél, hanem sokkal inkább egy bizonyos színvonal megteremtése a közigazgatás, az infrastruktúra és a szolgáltatások tekintetében, amely a további társadalmi-gazdasági fejlődés alapköveként szolgál;

20. megállapítja, hogy a decentralizált irányítást általában valamennyi nemzeti stratégiában az élhető területek lényeges előfeltételeként nevezik meg. A polgárok közeli közigazgatás biztosításához és a demokratikus részvétel garantálásához lényegesek a helyi és regionális strukturák;

21. elismeri, hogy az európai politikához képest valamennyi fent említett nemzeti politika erőteljesebben összpontosít a vidéki területek kisebb közösségeire (települések, települések szövetségei, kis- és középvárosok stb.), hogy ezeket erősítse, és így módon növelje a vonzerejüket. Valamennyi stratégia elsősorban élet- és gazdasági térként tekint a vidéki területekre, és strukturális politikai intézkedéseket irányoz elő e területek fejlesztése érdekében;

22. különösen üdvözli a tagállamok által nemzeti stratégiáikban követett ágazatspecifikus megközelítéseket. A területek heterogenitása ellenére felismerhető, hogy a különböző tagállamokban hasonló kihívások merülnek fel;

23. hangsúlyozza, hogy valamennyi nemzeti megközelítés lényeges szempontként nevezi meg a digitalizációt. A teljes lefedettséget biztosító digitális infrastruktúra és digitális közszolgáltatások rendelkezésre állása révén a városi központokon kívül is létrehozhatók és megtarthatók munkahelyek, ami ugyancsak korlátozhatná a munkaerő nagyvárosokba való elvándorlását. Kiemeli, hogy – amint azt a Covid19-világjárvány tapasztalatai mutatják – az otthonról történő munkavégzés nagyobb aránya nagyobb mozgásteret biztosíthat a munkavállalók számára lakóhelyük megválasztásakor. Hangsúlyozza ennek kapcsán, hogy várakozásai szerint a munkahelyhez való fizikai közelség nyújtotta, elhelyezkedéssel kapcsolatos előnyök számos munkaterület folyamatos digitalizációjából adódóan hosszú távon vélhetően kevésbé fontos szerepet töltenek majd be; rámutat, hogy ennek a tendenciának nem szabad aláásnia a mobilitási politikákat, amelyek többek között az ingázók és az üzleti célból utazók környezeti hatásainak csökkentését célozzák;

24. rámutat arra, hogy biztosítani kell, hogy az agglomerációktól legtávolabb eső és alacsonyabb népsűrűségű területek másokkal egyenértékű digitális összeköttetéssel rendelkezzenek annak érdekében, hogy megkönnyítsék az online közszolgáltatások megvalósítását és a távmunkát, amelyek a lakosság és a képzett munkaerő odavonzásának fontos eszközei;

25. üdvözli, hogy valamennyi stratégia foglalkozik az általános érdekű szolgáltatások szempontjaival is, különös tekintettel az egészségügyi, ápolási és szociális szolgáltatások, az iskolák és más oktatási intézmények biztosítására, valamint az idősebbek védelmét szolgáló lehetőségekre és az integrációra is. Az egyenértékűségnek kell irányadónak lennie a polgároknak nyújtott közszolgáltatások terén, függetlenül lakóhelyüktől;

26. kéri ezért a Tanács leendő német, portugál és szlovén elnökségét, hogy a jövőbeli, 2030-ig szóló területfejlesztési menetrend végrehajtásához való hozzájárulásként indítsanak vitát és tapasztalatcserét arról, hogy a területi egyenlőségek csökkentése és az életfeltételek Európa-szerte való javítása érdekében hogyan lehetne egymással a legjobban kombinálni az EU strukturális politikáját és a nemzeti regionális fejlesztési politikákat;

⁽⁹⁾ Az „Egyenértékű életfeltételek” bizottság zárójelentése, Németország.

⁽¹⁰⁾ „Ruralitás: une ambition à partager 200 propositions pour un agenda rural” [Vidéki területek – 200 javaslat egy vidékfejlesztési menetrendhez], Franciaország.

⁽¹¹⁾ „Masterplan für den ländlichen Raum” [Főterv a vidéki térség számára], Ausztria.

Általános ajánlások az európai politika számára

27. kéri az Európai Bizottságot, hogy karolja fel a nemzeti megközelítéseket, és az EUMSZ 174., valamint 349. cikkében foglaltakat konkretizálva rögzítse európai szinten az „egyenértékű életfeltételekre” vonatkozó célt;
28. hangsúlyozza a tagállamok mozgásterét az általános érdekű szolgáltatások terén. Az európai keret a szubszidiaritás elvének megfelelően csak kiegészítheti a nemzeti, regionális és helyi szintű intézkedéseket;
29. olyan hosszú távú európai stratégiát szorgalmaz a területfejlesztés számára, amely az agglomerációs területek, a városi és a vidéki területek közötti kölcsönhatásokat is figyelembe veszi;
30. kéri az Európai Bizottságot, hogy ne csak a tagállamok gazdasági fejlődését vizsgálja, hanem vegye figyelembe és ismerje el az általános érdekű szolgáltatások területén tett erőfeszítéseiket is, különösen a kevésbé sűrűn, ill. ritkán lakott vagy legkülső területeken, ahol az emberek földrajzilag igen szétszórtan élnek;
31. úgy véli, hogy a megfelelő strukturális feltételek valamennyi tagállamban és valamennyi önkormányzatnál való megteremtése megkerülhetetlen az Európai Unió fenntartható társadalmi-gazdasági fejlődéséhez. A strukturális alapok ehhez jelentősen hozzájárulhatnak, nem maradhatnak azonban a kiegyensúlyozott fejlődés támogatására szolgáló egyedüli eszközök. E horizontális célkitűzéshez valamennyi politikai területnek – köztük az Európai Bizottság által bejelentett „Jövőkép a vidék számára” kezdeményezésnek is – hozzá kell járulnia;
32. hangsúlyozza, hogy egy ilyen cél szükségessé tenné az európai intézkedések területi kihatásainak részletes vizsgálatát. Ez a jogalkotást megelőző és azt követő szakaszra is vonatkozik;
33. ezért ajánlja, hogy a városfejlesztési menetrend keretében az európai szintű politikai intézkedések tekintetében javasolt „urban proofing” eszközét kibővítve alakítsák ki a „territorial proofing” eszközét, azaz a sűrűbben, illetve a gyéribben lakott területeken (pl. városokban, ill. vidéken) való végrehajthatóság e területek mindenkori sajátosságainak figyelembevételével történő vizsgálatát, és azt egészítsék ki területi hatásvizsgálattal. Ilyen módon biztosítható, hogy a szabályozási előírások célzott eredményt érjenek el, és ne támogassák tovább az ellenőrizetlen urbanizálódást, ill. népességfogyást;
34. az a véleménye, hogy a nem sűrűn lakott térségekben nagyobb figyelmet kellene kapniuk a kis- és közepes méretű városoknak mint kiindulópontoknak. A közösségek lényeges általános érdekű szolgáltatásokat nyújtanak, és olyan, nélkülözhetetlen infrastruktúrákat bocsátanak a polgárok rendelkezésére, amelyek döntően javítják a vidéki területek vonzerejét;
35. megerősíti, hogy a nagyobb városok továbbra is ugyancsak nagy kihívások előtt állnak, és ezért szükségük van az Európai Unió pénzügyi és szervezeti támogatására. Az egyes területtípusokat nem szabad egymás ellen kijátszani. A városfejlesztési menetrend és az abból adódó partnerségek elismertek mint az európai és a helyi szint közötti lehetséges együttműködés jó példái;
36. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a helyi szintű adminisztratív terhek növelése nélkül fokozza az összehasonlítható statisztikai adatok szisztematikus gyűjtését a NUTS-2 szint alatti vidéki területek fejlődésének értékelése céljából;
37. ajánlja az Európai Parlament frakcióközi csoportjai elnökeinek, hogy a város- és vidékfejlesztéssel foglalkozó frakcióközi munkacsoportok munkájába átfogóan vonják be az RB-t, és ezzel mozdítsák elő a konkrét kihívásokkal kapcsolatos eszmecserét;
38. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió jövőben felállítandó munka- és szakértői csoportjaiban biztosítani kell a városi és vidéki területeken működő, különböző kormányzati szinteket képviselő és különböző méretű önkormányzatok képviselőinek kiegyensúlyozott képviseletét. A nagyobb városok számára, illetve a nagyobb városok által kidolgozott megközelítések az eltérő szervezeti és pénzügyi helyzet miatt rendszerint nem alkalmazhatók a kisebb önkormányzatoknál;
39. kéri, hogy az Európai Bizottság főigazgatóságai és az Európai Parlament bizottságai mind vegyék átfogóan figyelembe a városi és vidéki területek közötti kölcsönhatásokat, és alakítsanak ki koherens európai politikákat, amelyek kiegyensúlyozottan, valamennyi területtípus esetében eredményesek;

40. kéri, hogy az Európai Bizottság valamennyi főigazgatósága és az Európai Parlament bizottságai is jobban ismerjék el az akár intézményes, akár funkcionális jellegű, olyan területeken történő együttműködés előnyeit, mint a tervezés, a mobilitás, a környezetvédelem, az általános érdekű szolgáltatások nyújtása és a közberuházások. Ez az együttműködés lehetővé teszi a méretgazdaságosság megvalósítását, valamint az egyazon funkcionális térség vagy régió részét képező városi, városkörnyéki és vidéki területek közötti kapcsolatok és területi, gazdasági és társadalmi kohézió erősítését;

41. átfogó uniós szintű megközelítést szorgalmaz, amely a városok, régiók és települések határokon átnyúló együttműködése előtt álló kihívások kezelésére irányul, és növelni igyekszik az ilyen együttműködésben rejlő lehetőségeket a különböző településtípusok közötti egyenlőtlenségek csökkentése érdekében;

Ajánlások az európai regionális politika számára

42. az a véleménye, hogy az európai regionális politikának – az uniós régiók konvergenciájára és fejlődésére törekedve – elsősorban a kiegyensúlyozott növekedéshez szükséges strukturális kiindulási alapok valamennyi területen való megteremtését kell célként kitűznie. Fenntartható és hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlődés csak azokon a területeken valósulhat meg, ahol a polgárok és vállalkozások számára egyaránt rendelkezésre állnak a szükséges előfeltételek. Ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy erőteljesebben kell ösztönözni a vállalkozásokat a vidéki térségekben;

43. megerősíti, hogy az európai strukturális és beruházási alapok (és az EMVA) tematikus koncentrációjának keretében figyelembe kell venni az egyenértékű életfeltételekre vonatkozó célt. Az európai strukturális és beruházási alapoknak valamennyi régióban lehetővé kell tenniük a szükséges helyi és regionális infrastruktúra és a közszolgáltatások támogatását. Az EMVA kizárása a strukturális alapokra vonatkozó közös rendelkezések hatálya alól ennek kapcsán ellentétes az elérni kívánt céllal. A különválasztás szükségtelenül megnehezíti a városi és vidéki területeken a koherens, több alapot egybefogó támogatást;

44. ezzel összefüggésben tudomásul veszi az ERFA keretében a városi területeknek biztosított külön juttatást, de egyúttal rámutat arra, hogy egy ilyen juttatáshoz egy vidéki területeknek szóló, hasonló mértékű juttatásnak kellene párosulnia. Hosszú távon értelmesebbnek tartja egy saját allokáció előirányzását azon szolgáltatások átfogó biztosításához, amelyek hozzájárulnak a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez és valamennyi önkormányzat ellenálló képességének a támogatásához (széles sávú infrastruktúra, kórházak, ill. egészségügyi ellátás, közlekedési infrastruktúra stb.). Ilyen módon támogatást kap a polgárok és vállalkozások városi központokon kívüli letelepedéséhez szükséges alapok megteremtése is, ami pedig munkahelyeket teremt, és csökkenti a városokba irányuló elvándorlásra készítő nyomást;

45. úgy véli, hogy a közszolgáltatások csekély jövedelmezőségére tekintettel a kevésbé sűrűn lakott területeken a strukturális alapokból nyújtott támogatásokat elsősorban vissza nem fizetendő támogatás formájában kell biztosítani;

46. úgy véli, hogy a strukturális alapokból nyújtott támogatásokat fokozottan a technológiai infrastruktúra – távközlési és digitális szolgáltatások – megvalósítására és karbantartására kell felhasználni, ami az egyenlő területi fejlődés biztosításához szükséges. E célból elő kell mozdítani a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, és az állami szektornak vezető szerepet kell játszania az e célt szolgáló beruházási tevékenységek végrehajtásában;

47. kéri az Európai Bizottságot, hogy a soron következő 8. kohéziós jelentésben, amely 2021 szeptemberére várható, foglalkozzon ezzel a témával;

48. kéri, hogy szorosabban kapcsolják össze az EU 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új területfejlesztési menetrendjét és a 2021–2027 közötti időszakra szóló új kohéziós politikát, hogy a kohéziós politika olyan területi szintű stratégiai irányadó keretet kapjon, amely lehetővé teszi a zöld és igazságos Európa megvalósítását, amelyben egyetlen térség sem marad le;

További szakpolitikai területeket érintő ajánlások

49. hangsúlyozza, hogy a közlekedéspolitikára vonatkozó európai előírások meghatározásakor jobban ügyelni kellene arra, hogy ezek az intézkedések milyen hatást gyakorolnak az emberek kiegyensúlyozott letelepedésére. Ez érinti a helyi tömegközlekedés tervezését, a vasúti közlekedést, de a fuvarmegosztási (ridesharing) szolgáltatások igénybevételét is. A fuvarmegosztási szolgáltatások egyelőre elsősorban a városi területeken jellemzőek, mivel a vidéki területeken a kisebb népsűrűség kevesebb bevételhez vezet. Hosszú távon meg kell vizsgálni a megfelelő közlekedési szolgáltatások adott esetben közszolgáltatási kötelezettségek révén megvalósuló, teljes területet lefedő biztosítását;

50. megállapítja, hogy a közlekedés területére irányuló (különösen a kibocsátásokat és az éghajlatvédelmet érintő) európai előírások a vidék helyi tömegközlekedése számára gyakran lényegesen nagyobb kihívást jelentenek, mint a városi területek üzemeltetői számára. Az alacsony kibocsátású technológiákra való átállás jelenleg a technológiai előfeltételeket és a piaci elérhetőséget tekintve, különösen a buszok esetében, kiváltképp a kevésbé sűrűn lakott és egyenetlen domborzatú területeken a magasabb költségek, a korlátozott hatótávolságok és részben a hosszabb töltési idők miatt nem mindenütt lehetséges. Ugyanakkor elsősorban a városi mobilitás számára bocsátanak rendelkezésre európai támogatásokat, mivel a városokban rendszerint magasabb szennyező anyagokra vonatkozó értékeket mérnek. Ahhoz, hogy mindenütt működőképes helyi tömegközlekedést lehessen létrehozni és fenntartani, az előírásoknak vagy különböző intézkedéseket kell előíranyozniuk az egyes területtípusok számára, vagy azokon a területeken, ahol a finanszírozás különösen nehéz (pl. vidéki területek, távoli területek, szigetek, legkülső és hegyvidéki területek), pótlólagos eszközöket kell rendelkezésre bocsátani;

51. hangsúlyozza, hogy a mobil munkavégzés nem csak a Covid19-világjárvány óta játszik lényeges szerepet. A digitális közigazgatási szolgáltatásokat is csak ott lehet felkínálni és igénybe venni, ahol mind a szolgáltatások felkínálói, mind felhasználói nagy teljesítményű széles sávú kapcsolattal rendelkeznek;

52. az a véleménye, hogy a széles sáv és a mobilhálózatok, ill. az 5G és a 6G kiépítése során ezért mindig az európai kibocsátási előírásoknak megfelelő, a teljes területet lefedő rendelkezésre állást kell célként kitűzni. Ennek kapcsán a kiépítést elsősorban a magánszektorban kell megvalósítani. Azokon a területeken, ahol a teljes lefedettséget biztosító üvegszál kiépítés gazdasági okokból csak közpénzből történő támogatással valósulhat meg, a helyi és regionális önkormányzatokat képessé kell tenni arra, hogy jogbiztonság mellett és célirányosan végrehajthassák e feladatot.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A határon átnyúló egészségügyi ellátás biztosítása és jövőbeli kilátásai

(2020/C 440/03)

Előadó: Karsten Uno PETERSEN (DK/PES), Dél-Dánia régió regionális tanácsának tagja
Referenciaszöveg: előrettekintő vélemény

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezető megjegyzések

1. felhívja a figyelmet arra, hogy a betegek határokon átnyúló mobilitása fontos szakpolitikai kérdés. Az uniós polgárok 34 %-a számára az egészségügy a legfontosabb szakpolitikai kérdés az adott régióban. Ez 8 százalékponttal több, mint 2015-ben, és 10 százalékponttal több, mint 2012-ben;
2. hangsúlyozza, hogy a határokon átnyúló egészségügyi ellátás középpontjában a regionális és helyi dimenzió áll. Sok, határ mentén élő ember különböző okokból a szomszédos országban keres kezelést. A határon átnyúló régiók az EU területének 40 %-át teszik ki; az európai polgároknak több mint harmada határ menti régióban él. A helyi és regionális önkormányzatok összekötő kapocsként szolgálnak valamennyi érintett fél (nemzeti, regionális és helyi szereplők, kórházak, háziorvosok, gyógyszertárak, polgárok stb.) között;
3. úgy véli, hogy a betegek határokon átnyúló mobilitásával összefüggésben számos kérdéssel foglalkozni kell, többek között a külföldi kezelésre vonatkozó információkhoz való hozzáféréssel, az ellátás folyamatosságával, a határ mindkét oldalán dolgozó egészségügyi személyzet közötti információcserével, az ellátási és a kezelési kínálat és az azok módja terén fennálló különbségekkel, az azzal kapcsolatos egészségügyi lehetőségekkel, hogy kiemelten kezeljék és biztosítsák az egyforma ellátást, valamint logisztikai és adminisztratív kihívásokkal, amelyek kihatnak arra, hogy hány polgár kíván élni az egy másik tagállamban történő kezelés irányelv által biztosított lehetőségével;
4. üdvözlí az új EU4 egészségügyi program költségvetését, amely lehetővé teszi majd az egészségügyi biztonság növelését és a felkészültség javítását a jövőbeli egészségügyi válságok esetén. Ez a program egy szilárd, önálló program lesz, melynek megnövelik a finanszírozási forrásait a következő többéves pénzügyi keretben (2021–2027) annak érdekében, hogy megfelelően kezelni lehessen a jelenlegi mandátumidőszakra vonatkozó európai bizottsági programban feltárt kihívásokat, különös tekintettel a rák elleni küzdelemre, a krónikus és ritka betegségek megelőzésére, korai felismerésére és kezelésére, az antimikrobiális rezisztenciára, a megfizethető gyógyszerekhez való hozzáférésre és a súlyos egészségügyi veszélyekre (például a koronavírus-járványokra), és hogy a határokon átnyúló együttműködésre épülő, ambíciózus egészségügyi szakpolitikát lehessen megvalósítani;
5. üdvözlí, hogy valamennyi tagállam befejezte az irányelv átültetését; továbbra is aggodalmát fejezi ki azonban a megfelelés ellenőrzése és az Európai Bizottság által eddig feltárt problémák nagyságrendje miatt; tudomásul veszi, hogy az irányelv számos olyan jogszabályt érint, amely az egészségügyi rendszerek megszervezésével és irányításával, a visszatérítési mechanizmusokkal, az információs csatornákkal, a betegek jogaival és jogosultságaival, valamint a szakmai felelősséggel kapcsolatos;
6. ezzel összefüggésben üdvözlí, hogy az Európai Bizottság első alelnöke, Frans Timmermans levelet küldött az RB elnökének, amelyben előrettekintő véleményt kért a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelv végrehajtásáról, ami hozzájárulhat az irányelv jobb végrehajtásához és a betegek jogainak megerősítéséhez;
7. egyértelművé teszi, hogy szem előtt kell tartani, hogy az egészségügyi szolgáltatások szervezésének, irányításának, finanszírozásának és nyújtásának továbbra is az uniós tagállamok hatáskörébe kell tartoznia. Ezen túlmenően úgy kell végrehajtani az irányelvet, hogy közben szem előtt tartjuk az illetékes egészségügyi hatóságoknak a polgárok érdekében végzett, átfogó feladatait is;

8. köszönetet mond valamennyi RegHubnak⁽¹⁾ és azoknak az érdekelt feleknek, akikkel konzultáltak, a felmérésében való gondos közreműködésükért és a jelen vélemény alapján szolgáló értékes válaszaikért;

COVID19

9. úgy véli, hogy a Covid19-válság egyértelművé tette, hogy Európának szorosabb együttműködésre van szüksége az egészségügy terén;

10. megismétli az RB elnökének felhívását, hogy hozzanak létre egy európai uniós szükséghelyzeti egészségügyi mechanizmust, amely szorosan kapcsolódik a meglévő uniós válságkezelési struktúrákhoz (azaz az EU Szolidaritási Alapjához és az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központokhoz) vagy integrálódik azokba, hogy jobban felkészítse az Uniót a jövőbeli világválságokra, és segítse „a helyi és regionális szintű vezetőket abban, hogy egészségügyi szolgáltatásokkal és eszközökkel lássák el a kórházakat és az iskolákat, orvosi személyzetet vegyenek fel, orvostechnikai eszközöket vásároljanak és támogassák az intenzív ellátást”;

11. felhívja továbbá a figyelmet az irányelv kölcsönös segítségnyújtásról és együttműködésről szóló 10. cikkére, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a „kölcsönös segítségnyújtás biztosítását” és „a határokon átnyúló egészségügyi ellátás nyújtásával kapcsolatos együttműködés megkönnyítését regionális és helyi szinten a határ menti régiókban”. Meggyőződése, hogy a tagállamoknak kreatívabb módon ki kellene aknázniuk ezt a lehetőséget a világválságkezelési helyzetek kezelésére is;

12. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 222. cikke értelmében az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel;

13. megnyugtatónak tartja azt a szolidaritást, amelyet a tagállamok mutattak a szükség idején, amikor is betegeket vettek át túlterhelt szomszédaitól, hogy enyhítsék az azok intenzív ellátási kapacitásaira nehezedő nyomást; szilárd meggyőződése, hogy ezt a lehetőséget a jövőben hivatalossá lehetne tenni egy, az irányelv keretében történő segítségnyújtás iránti kérelem formájában;

14. javasolja, hogy hozzanak létre „egészségügyi folyosókat”⁽²⁾ a határ menti régiók között, lehetővé téve a betegek és az egészségügyi szakemberek számára, hogy – az ellátáshoz való hozzáférés és annak biztosítása érdekében – a kijárási korlátozás ideje alatt továbbra is átléphessék a határt;

15. felhívja a figyelmet a határokon átnyúló digitális megoldásokra, amelyek lehetővé teszik például a mintákra vonatkozó képalkotási eljárásokat és azok távelemzését (például az kiértékelés céljából külföldre továbbított tüdőrontgen-felvételeket), mivel ezek a költséghatékony és gyakorlati együttműködés példái a járványesetek számának ugrásszerű növekedésekor;

A betegek nagyobb mobilitása önmagában nem lehet cél

16. egyetért az Európai Parlamenttel abban, hogy a gyakorlatban csak az uniós polgárok igen kis hányada él az irányelv nyújtotta lehetőségekkel, és egyértelmű az a tendencia, hogy a legerősebb határon átnyúló betegmobilitás a szomszédos határrégiókban észlelhető;

17. e tekintetben utal az Európai Bizottság jelentésére, amely azt a következtetést vonja le, hogy a határokon átnyúló betegáramlások egy állandó mintát követnek. Eszerint az, hogy az uniós polgárok igénybe vesznek-e határon átnyúló egészségügyi szolgáltatásokat, elsősorban a földrajzi és kulturális közelségtől függ;

18. felhívja a figyelmet az Európai Bizottság következtetésére, amely szerint a betegmobilitás és annak pénzügyi vonzata az Unión belül összességében viszonylag kismértékű marad – a határon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelv nem gyakorolt jelentős, az államháztartás szempontjából releváns hatást az egészségügyi rendszerek fenntarthatóságára;

19. utal arra, hogy különösen a határrégiókban, egyes betegcsoportok esetében – ritka betegségek kezelési lehetősége vagy az egészségügyi szolgáltatások földrajzi közelsége miatt – a határokon átnyúló egészségügyi ellátás lehet a legmegfelelőbb ellátási forma;

(1) 2019 novemberében a Régiók Európai Bizottsága a regionális központok hálózatán keresztül konzultációt indított az irányelv területi szintű végrehajtásának vizsgálata céljából. A felmérésben 18 európai ország képviselőjében 27 regionális központ vett részt.

(2) Franciaország létrehozott egy ilyen „egészségügyi folyosót” a francia-spanyol határnál, hogy lehetővé tegye az ellátás folyamatosságát Cerdanya kórházában, míg Luxemburg megvizsgálta egy kivétel lehetőségét a francia egészségügyi dolgozók számára, hogy azok különleges „letepedett” státust kapjanak, és továbbra is jöhessenek dolgozni a Nagyhercegségbe.

20. üdvözlí, hogy az irányelv pozitív hatást gyakorolt a betegek Unión belüli, határokon átnyúló mobilitására, amely 2015 óta kismértékben nőtt. Az előzetes engedélyek iránti kérelmek számát illetően is folyamatos növekedés volt megfigyelhető az elmúlt néhány évben, így 2015-höz képest 2017-ben több mint kétszeresére nőtt az előzetes engedélyek iránti kérelmek száma és azok jóváhagyása a tagállamokban;

21. rámutat arra, hogy a rendeletek és az irányelv nem az egyetlen olyan lehetőséget jelentik, amelyen keresztül egy másik tagállamban ellátás nyújtható, mivel a tagállamok közül több is elfogadott két- és többoldalú párhuzamos eljárásokat a határ menti régiók sajátos ellátási igényeinek kielégítésére (BE, DK, SE, DE, CZ, EE, LU, HU, NL, PT, RO, FI és LT). Gyakran megelőzve az irányelvet, ezek a megállapodások olyan jelentős betegáramlásokat idéznek elő, amelyek nem szerepelnek az európai statisztikákban;

22. úgy véli, hogy a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló irányelvnek nem az a célja, hogy a lehető legtöbb beteg vegyen igénybe külföldi ellátást; az irányelv által kínált megoldásokat úgy alakították ki, hogy azok kiegészítsék a regionális vagy nemzeti szinten rendelkezésre álló gondozási szolgáltatások és termékek kínálatát, és tisztázzák az olyan európai betegek jogait, akik készek egy egészségügyi ellátásért vagy kezelésért egy másik uniós tagállamba vagy EGT-országba utazni; a felhasználók száma ezért nem értelmezhető a jogszabály sikereként vagy kudarcaként;

23. hangsúlyozza ebben az összefüggésben, hogy a betegek határokon átnyúló fokozott mobilitása esetében a beteg helyzetének kell mérvadónak lennie, és hogy a betegek nagyobb mobilitása önmagában nem lehet cél;

Az irányelvnek megfelelően könnyen hozzáférhető információk kellenek a kezelésekről

24. az Európai Parlamenthez hasonlóan felhívja a figyelmet arra, hogy az irányelv sikeres végrehajtása attól függ, hogy a betegeket, az egészségügyi szakembereket és az egyéb érdekelt feleket megfelelően tájékoztatják-e az irányelv összes szempontjáról;

25. ezért hangsúlyozza, hogy a polgárok számára könnyen hozzáférhetővé kell tenni az irányelvben meghatározott, a más tagállamban történő kezelésre vonatkozó feltételekre vonatkozó információkat, mivel csak így tudnak megalapozott döntést hozni a külföldi kezelésről;

26. szükségesnek tartja, hogy a különböző országok egészségügyi rendszerei közötti jelentős szervezeti különbségek miatt (néhány országban regionális és helyi különbségek is vannak) az egészségügyi hatóságok megfelelő tájékoztatást nyújtsanak a polgárok számára.

27. felhívja a figyelmet arra, hogy a nemzeti kapcsolattartó pontok rendelkezhetnek regionális kirendeltségekkel, vagy integrálhatók a regionális egészségügyi rendszer weboldalaiba, vagy elhelyezhetők a regionális egészségbiztosítók weboldalain; bár ezek a megoldások nem feltétlenül növelik a „nemzeti kapcsolattartó pontok” általános ismertségét, sikeresebbek lehetnek a polgárok tájékoztatásában;

28. javasolja, hogy az Európai Bizottság mutasson be példákat a különböző országokból, valamint a regionális és helyi önkormányzatoktól származó információk terjesztésével kapcsolatos bevált gyakorlatokra annak érdekében, hogy a tagállamok egészségügyi hatóságai tanulhassanak a hasonló szerkezeti felépítésű egészségügyi rendszerekből;

29. hangsúlyozza, hogy – még ha a tagállamok fokozzák is tájékoztatási erőfeszítéseiket – továbbra is nagy különbségek lesznek a betegek mobilitásában, a különböző egészségügyi rendszerek szerkezeti felépítésétől és az általuk nyújtott szolgáltatásoktól függően. Az Európai Bizottság jelentése egyértelművé teszi ezt. A betegek külföldi kezelés iránti motivációi a következők lehetnek: rövidebb várakozási idő a jó kezelésre, kulturális tényezők, pénz megtakarítása olyan kezelések esetében, amelyeket jelentős mértékben saját zsebükből kell fizetni, mint például a fogászati ellátás;

A külföldi kezelés adminisztratív többletköltségei

30. megjegyzi, hogy az egészségügyi költségvetés túlnyomó részét belföldön költik el. Az Európai Bizottság becslése szerint a határon átnyúló egészségügyi ellátással kapcsolatban az irányelv következtében felmerült uniós kiadások az uniós országok éves egészségügyi költségvetésének mindössze 0,004 %-át teszik ki;

31. rámutat arra, hogy a betegeknek csak töredéke él az irányelvben biztosított kezelési lehetőségekkel egy másik tagállamban. Az Európai Számvevőszék legutóbbi jelentése szerint évente mintegy 214 000 visszatérítési kérelem érkezik, ami az EU népességének mintegy 0,04 %-át teszi ki. E kérelmek túlnyomó többsége (több mint 210 000) előzetes engedélyhez nem kötött kezelés költségeinek visszatérítésére vonatkozik;

32. felhívja a figyelmet arra, hogy az előzetes engedélyhez nem kötött nem kórházi ellátás (pl. fogorvosi ellátás) visszatérítése pénzügyi értelemben korlátozott mértékű az egészségügyi hatóságoknál az irányelv végrehajtása során felmerülő további tájékoztatási és adminisztratív költségekhez képest;

33. rámutat arra, hogy a tagállamok illetékes egészségügyi hatóságainak az irányelv teljeskörű végrehajtására és arra irányuló erőfeszítéseik során, hogy megtalálják polgáraik számára a legegyszerűbb módokat arra, hogy egy másik tagállamban kezelésben részesüljenek, azt is szem előtt kell tartaniuk, hogy az uniós polgárok túlnyomó többsége inkább otthona vagy családja közelében részesíti előnyben a kezelést. Ezért a tagállamokban az egészségügyi ellátás megszervezésének, minőségének és kapacitásának tekintetében főszabályként arra kell törekedni, hogy a polgárokat lehetőleg a lakóhelyükhöz vagy családjukhoz legközelebb eső helyen kezeljék;

34. felhívja a figyelmet arra, hogy a tagállamoknak a más uniós országokban igénybe vett kezelésekkal kapcsolatos kiadásai nem csak a visszatérítésekre vonatkoznak. A kezelések adminisztratív és tájékoztatási költségekkel is járnak – ez olyan pénz, amelyet egyébként az érintett tagállam egészségügyi rendszerén belüli kezelések javítására lehetne fordítani. Az irányelv végrehajtása során az egészségügyi hatóságoknak ezért biztosítaniuk kell, hogy a tagállamok egészségügyi rendszereinek forrásait ne terhelje aránytalanul a más tagállamban kezelést igénylő betegek nagyon alacsony aránya;

Az előzetes engedélyezés észszerű alkalmazása

35. utal arra, hogy az egy másik tagállamban történő kórházi vagy szakorvosi kezelés kötelező előzetes tagállami engedélyezése a határokon átnyúló betegmobilitás akadályát képezi;

36. e tekintetben nyugtázza, hogy az Európai Bizottság jelentése szerint a határokon átnyúló egészségügyi ellátáshoz hozzáférni kívánó betegeknek a nemzeti egészségügyi költségvetésekre gyakorolt hatása korlátozottnak tűnik. Ez valamennyi országra igaz, függetlenül attól, hogy vezetett-e be előzetes engedélyezési rendszert vagy sem;

37. megjegyzi, hogy a RegHubs többsége (63 %) szükségesnek tartja az előzetes engedélyezést a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosítása, valamint az erőforrások pazarlásának elkerülése (48 %) és a költségek regionális szintű ellenőrzése érdekében (44 %);

38. felhívja a figyelmet arra, hogy az irányelvben foglalt előzetes engedélyezési rendelkezések alkalmazása pénzügyi biztonságot is nyújt a betegek számára, mivel az irányelv értelmében a biztosítás helye szerinti tagállam már a másik tagállamban történő kezelés előtt garantálja számukra a kezelés költségeinek megtérítését;

39. sürgeti a tagállamokat, hogy a lehető legjobban gyorsítsák fel az előzetes engedélyezést annak érdekében, hogy ne késleltessék szükségtelenül a kezelést, és közben értékeljék reálisan a tervezett beavatkozás becsült költségét;

40. kiemeli, hogy a regionális központok hálózata az előzetes értesítés sokkal kevésbé használt mechanizmusát (9. cikk (5) bekezdés) hasznos eszköznek tartja ahhoz, hogy a betegek számára egyértelműséget biztosítson, és támogassa a hatóságokat kötelezettségeik teljesítésében, és arra kéri a tagállamokat, hogy használják nagyobb mértékben ezt az önkéntes megállapodást;

41. felhívja a figyelmet arra a pénzügyi ellentételezési mechanizmusra, amelyet a tagállamok az előzetes engedélyezéssel összefüggésben alkalmazhatnak az illetékes intézmények közötti költségátvállalás bevezetése érdekében, amely így kiváltja az előzetes kifizetést és a betegek számára történő visszatérítést (9. cikk (5) bekezdés) és csökkenti a betegekre háruló terheket, illetve a kevésbé tehető társadalmi csoportok előtt is megnyitja a külföldi kezelés lehetőségét;

42. ezzel összefüggésben javasolja, hogy az irányelv további végrehajtásával összefüggésben biztosítsák, hogy az előzetes engedélyezés továbbra is lehetséges legyen, amennyiben a tagállamok illetékes hatóságai ezt szükségesnek ítélik;

További együttműködés az irányelv végrehajtása terén

43. arra kéri az Egészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Főigazgatóságot, hogy a többi illetékes főigazgatósággal együttműködésben kövesse nyomon a határokon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló irányelv alkalmazásának értékelését, és folytassa a határokon átnyúló egészségügyi tevékenységek és a részt vevő hatóságok által tapasztalt problémák példáinak gyűjtését, elemzését és közzétételét;

44. megfelelő és hosszú távú uniós finanszírozást kér a következő programozási időszakban, különösen, de nem kizárólag az Interregen keresztül, többek között a konkrét akadályok felszámolását és a zökkenőmentes együttműködést célzó, határokon átnyúló tanulmányok/projektek végrehajtásához;

45. utal arra, hogy bár az RB–WHO együttműködési megállapodás nem utal kifejezetten az irányelvre, egyértelműen leszögezi, hogy az RB elkötelezetten munkálkodik az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés javításán, az egészségfejlesztésen és a tudásmegosztáson – mindezek az irányelv alapvető szempontjai;

46. felkínálja az Európai Bizottságnak a rendszeres párbeszéd lehetőségét. A NAT szakbizottság és az „Egészség” régióközi csoport bevonásával e párbeszéd keretében meg lehetne vitatni a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló irányelv hatékonyabb végrehajtásával kapcsolatos kihívásokat és megoldásokat;

47. folyamatos támogatásáról biztosítja ezt az égetően szükséges európai együttműködést, és készen áll arra, hogy további tanácsadást és tájékoztatást nyújtson a régiók bevált gyakorlatainak példáiról;

48. megismétli, hogy a betegségek nem ismernek határokat, és hogy az európai egészségügyi szükséghelyzetekkel kapcsolatos szolidaritás soha nem állhat meg a közigazgatási vagy jogi határokon;

49. azt várja, hogy az Európai Bizottság harmadik végrehajtási jelentésében teljes mértékben figyelembe veszik majd a Régiók Európai Bizottsága e véleményben kifejtett megfontolásait.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai szükséghelyzeti egészségügyi mechanizmus

(2020/C 440/04)

Előadó: Birgitta SACRÉDEUS (SE/EPP), Dalarna régió közgyűlésének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. utal arra, hogy 2020-ban a Covid19-világjárványban Európában és a világ más részein számos ember megbetegedett vagy életét veszítette, s emellett a válságnak olyan, súlyos gazdasági és szociális következményei is vannak, amelyek mértéke egyelőre beláthatatlan. A vírus rohamos terjedése növelte az egészségügyre, az egészségügyi létesítményekre és a szociális szolgálatokra nehezedő nyomást, és az orvosok, ápolók munkaterhelése is drasztikusan megemelkedett. Ehhez járul még, hogy fel kell készülni újabb hullámokra is;
2. emlékeztet arra, hogy a Covid19-válság nem mindenhol azonos mértékben sújtotta Európát, és jelentős eltérések voltak nemcsak az egyes országok, hanem az egyes régiók, települések, városrészek, illetve korcsoportok között is. Összességében véve a gyenge fizikai állapotú és különböző alapbetegségekben szenvedő, valamint a rossz szociális-gazdasági helyzetű embereket a járvány mindenütt súlyosabban érintette;
3. megállapítja, hogy a tagállamok a Covid19 elleni küzdelemben, valamint a lakosság egészségének védelme és biztosítása érdekében olyan intézkedéseket hoztak, amelyekkel a polgárok mozgásszabadságát szokásos körülmények között elképzelhetetlen mértékben korlátozták;
4. úgy véli, hogy a Covid19-világjárvány világosan megmutatja, milyen fontos a képesített, jól képzett személyzet és a megfelelően finanszírozott, jól felszerelt, teherbíró egészségügy, amelynek képesnek kell lennie arra, hogy gyorsan átálljon egy újfajta népegészségügyi és orvosi ellátási helyzetre, és szükség esetén mind az alapellátást, mind a járóbeteg-ellátást erősítse, továbbá a kórházakban a normál és az intenzív osztályokon rendelkezésre álló kapacitásokat rövid időn belül megnövelje;
5. felhívja a figyelmet arra, hogy számos országban a más diagnózisú és más orvosi ellátásokat igénylő betegek kezelését elhalasztották, és így egy „kezelési hátralék” halmozódott fel, amelynek a ledolgozása hosszú ideig fog tartani. Számos olyan embernek, aki súlyos lefolyású koronavírus-betegségen esett át, most rehabilitációs kezelésekre van szüksége. Emellett több jel utal arra is, hogy a Covid19-világjárvány nyomán a mentális egészségi gondozás és kezelés iránti igény is megnőtt általában a lakosság, valamint az egészségügyi és ápolási területen dolgozók hozzátartozói körében. A népegészségügynek, általában az egészségügyi rendszernek, valamint az alap- és a járóbeteg-ellátásnak tehát még sokáig többletforrásokra lesz szüksége;
6. megjegyzi, hogy az uniós intézmények aktívan támogatták a tagállamokat a Covid19 elleni küzdelemben, a tagállamok közötti együttműködés viszont eleinte többek között azért akadt el, mert lezárták az országhatárokat az egészségügyi felszerelések előtt – éppen akkor, amikor a helyzet európai szinten nagyobb mértékű együttműködést, határozottabb irányítást és nagyobb elkötelezettséget követelt volna meg, mint máskor;
7. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 222. cikke értelmében az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek fel;
8. hangsúlyozza, hogy noha az EU fontos szerepet tölt be a közegészségügy javítása, a betegségek megelőzése és az egészségügyi kockázatok felszámolása terén, a népegészségügyi rendszer, az egészségügyi ellátás és a szociális szolgáltatások szervezését, finanszírozását és kialakítását illető döntések alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartoznak;

9. meg van győződve arról, hogy az egyetemes és szolidaritáson alapuló európai egészségügyi ellátási rendszerek nagy előnyt jelentenek a Covid19 elleni küzdelemben;

Általános tanulságok

10. úgy véli, hogy a Covid19 elleni küzdelemből számos fontos tanulság levonható, amelyek hasznosak lehetnek majd ennek a globális válságnak a további kezelésében, de akár más globális válsághelyzetek leküzdésében is;

11. hangsúlyozza, hogy számos tagállamban az orvosi ellátással, az ápolással és az egészségüggyel kapcsolatos alapvető hatásköröket a helyi és regionális önkormányzatokra ruházták át. Gyakran a nemzeti egészségügyi rendszerrel rendelkező országokban is a helyi szint felel a szociális szolgáltatásokért és a szociális ellátásért. A helyi és regionális önkormányzatok ezért kiemelkedően fontos szerepet játszanak a Covid19 elleni küzdelemben;

12. hangsúlyozza, mennyire fontos, hogy az EU szervei és intézményei, illetve a tagállamok válsághelyzetekben is biztosítsák a belső piac fennmaradását és működését. Sem a gyógyszerek, orvostechikai eszközök, egyéni védőfelszerelések, illetve más áruk és szolgáltatások beszerzését és szállítását, sem az orvosi és ápolószemélyzet, valamint az egyéb kulcsfontosságú munkavállalók munkavégzési célú határátlépéseit nem szabad akadályozni;

13. kiemelten fontosnak tartja a megbízható adatok gyűjtését, a minőségi kutatást és a biztos információforrásokat, hogy a hatóságok mindezek alapján megalapozott döntéseket hozhassanak, a vállalatok, szervezetek és egyének pedig felelősségteljesen léphessenek fel a betegség megelőzése érdekében;

14. hangsúlyozza, mennyire fontos a határon átnyúló egészségügyi ellátás esetében a hatóságok közötti adminisztratív segítségnyújtás és együttműködés. Ez magában foglalja a segítségre szoruló betegek szabad kapacitásokkal rendelkező szomszédos országbeli kórházakba történő átszállítását, kórházi dolgozók átküldését, illetve a határokon átnyúló együttműködés olyan további formáit, amelyek szintén azt a célt szolgálják, hogy az EU leginkább érintett részein csökkenteni lehessen az egészségügyi rendszerekre nehezedő nyomást;

15. ezért hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak el kell fogadniuk egy közös statisztikai protokollt, amely lehetővé teszi a Covid19-válság és a jövőbeli járványok hatásaira vonatkozó adatok összehasonlítását. Ez a protokoll, amelyet az ECDC és az Eurostat közös felügyelete alatt kell kidolgozni, a NUTS2 szintű adatokra támaszkodhat az európai strukturális és beruházási alapok felhasználását is magában foglaló szakpolitikai válasz elősegítése érdekében;

16. utal azokra a digitális megoldásokra, amelyeket pl. egészségügyi tájékoztatáshoz, orvosi tanácsadáshoz és a fertőzési láncok visszakövetéséhez fejlesztettek ki, illetve fejlesztettek tovább a Covid19-világjárvány során. A vírushordozó személyek felkutatása mindemellett jogos kérdéseket is felvet az adatvédelem és az adatbiztonság tekintetében, nem utolsósorban a határokon átnyúló esetekben. A világjárvány rávilágított arra is, hogy szükség van a betegek digitális adatainak határokon átnyúló átadására, amikor a betegek egy másik tagállamban vesznek igénybe egészségügyi ellátást;

17. hangsúlyozza, mennyire fontos a Covid19-világjárvány és más egészségügyi válsághelyzetek leküzdéséhez az Egészségügyi Világszervezet (WHO) keretében folytatott nemzetközi együttműködés, de a válságok elleni helyi és regionális szintű küzdelemben nagy jelentősége van a vállalatokkal, a nonprofit szervezetekkel, a családokkal, a szomszédokkal és barátokkal folytatott együttműködésnek is;

18. úgy véli, jobb módokat kellene találni arra, hogy az idős és különböző alapbetegségekkel élő embereket a Covid19-től és más fertőző betegségektől megvédjük, függetlenül attól, hogy idősotthonban vagy saját lakásukban élnek-e. E tekintetben hangsúlyozza a helyi alapellátási rendszereket megerősítő egészségügyi és szociális gondozási politikák fontosságát, különös tekintettel a megelőzésre;

Európai szükséghelyzeti egészségügyi mechanizmus

19. üdvözli azokat az Európai Bizottság által már megtett intézkedéseket, amelyek a Covid19-válság során a nemzeti, regionális és helyi hatóságok tehermentesítését célozták; tudomásul veszi a 2020. május 27-én előterjesztett átfogó európai helyreállítási tervet; hasonlóképpen üdvözli azt a megállapodást, hogy az ez évi uniós költségvetésből minden rendelkezésre álló eszközt arra fordítanak, hogy támogassák az európai egészségügyi rendszereket a válság leküzdésében;

20. megállapítja, hogy a határokon áterjedő súlyos egészségügyi veszélyekről szóló 1082/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat⁽¹⁾ fontos alapot jelent a veszélyhelyzeti védekezéshez és a válságkezeléshez az EU-ban, de a jelenlegi egészségügyi válságra való tekintettel tovább kell erősíteni az EU szükséghelyzeti és katasztrófavédelmi kapacitáit;

21. javasolja ezért, hogy – a szubszidiaritás elvét és a tagállamok népegészségügy, közegészség és katasztrófavédelem terén meglévő elsődleges hatáskörét tiszteletben tartva – hozzanak létre egy európai szükséghelyzeti mechanizmust, amely a következő célokat szolgálja:

- a nemzeti, regionális és helyi egészségügyi és katasztrófavédelmi struktúrákat támogató uniós intézkedések és segítség koordinálása annak érdekében, hogy hatékonyan lehessen reagálni az egészségügyi fenyegetésekre és az azokból eredő válsághelyzetekre,
- hatékony együttműködés és koordináció biztosítása az illetékes nemzetközi szervezetekkel, pl. a WHO-val a védelmi felkészültséget és a reakcióképességet illetően,
- az alapvető orvosi cikkek Európán belüli elosztásának összehangolása,
- az egészségügygel kapcsolatos európai ügynökségek szerepének megerősítése,
- az orvosi felszerelések ellátásának javítása közös beszerzési kezdeményezések és a fontos termékek szállítói láncának felügyelete révén,
- az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC) együtt segítségnyújtás a tagállamok számára járványtervek felülvizsgálatában és aktualizálásában. Ebben a regionális és helyi önkormányzatokat is be kellene vonni. A pénzügyi válságot követően végzett „stresszteszt” analógiájára a tagállamok egészségügyi rendszereit is meg kellene vizsgálni abból a szempontból, hogy mennyire képesek reagálni a különböző egészségügyi veszélyekre;

22. úgy véli, hogy a jövőbeli európai szükséghelyzeti egészségügyi mechanizmusnak az (EU) 2016/369 tanácsi rendeletben⁽²⁾ szabályozott „szükséghelyzeti támogatási eszközre” kell támaszkodnia;

23. meg van győződve arról, hogy az EU katasztrófavédelmi eljárását, különösen a hozzá tartozó rescEU-t és az Európai Orvosi Hadtestet tovább kell erősíteni, hogy az Unió készen álljon és képes legyen arra, hogy gyorsan, hatékonyan és összehangoltan reagáljon minden jövőbeli válságra, legyen az biológiai vagy egyéb jellegű. A Covid19-világjárvány során szerzett tapasztalatok fényében ki kellene azonban értékelni az uniós katasztrófavédelmi mechanizmust, hogy annak szervezése és felépítése minél hatékonyabb lehessen;

24. szorgalmazza, hogy növeljék meg a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC) korai előrejelző kapacitáit, és a Központot kapcsolják szorosabban össze az Egészségügyi Biztonsági Bizottsággal és az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC), hogy a jövőben még jobban elláthassa koordinálással kapcsolatos feladatkörét és célzottan támogatni tudja a helyszíni operatív irányításért felelős szerveket;

25. megállapítja, hogy a Covid19-válság világosan megmutatta, mekkora szükség van az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központra (ECDC). Kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy működjenek együtt annak érdekében, hogy az ECDC erőteljesebb és nagyobb szerepet tölthessen be a széles körben terjedő súlyos betegségek leküzdésében; üdvözlöi ezért, hogy szerepének erősítéséről most az uniós egészségügyi miniszterek is tárgyalnak;

26. üdvözlöi az Európai Bizottság által a „Rövid távú uniós egészségügyi felkészültség a Covid19-járványokra” című, 2020. július 15-i közleményében javasoltak közül számos intézkedést;

(1) HL L 293., 2013.11.5., 1. o.

(2) A Tanács (EU) 2016/369 rendelete (2016. március 15.) az Unión belül szükséghelyzeti támogatás nyújtásáról (HL L 70., 2016.3.16., 1. o.)

27. a szabad mozgás megőrzését és a közegészség védelmét szem előtt tartva üdvözli a Covid19-világjárványra adott válaszként a szabad mozgás korlátozásának összehangolt megközelítéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló, 2020. szeptember 4-én közzétett európai bizottsági javaslatot;

Orvosi felszerelések beszerzése és készletezése

28. üdvözli, hogy a közös beszerzésről szóló megállapodás hatálya 2020 áprilisa óta csaknem 540 millió emberre – így az uniós tagállamok és az EGT-országok, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, valamint csaknem az összes tagjelölt és potenciális tagjelölt ország minden lakosára – kiterjed;

29. üdvözli ezért Angela Merkel kancellár és Emmanuel Macron elnök 2020. május 18-i javaslatát arra, hogy az egészségügyi válsághelyzetek kezelésére vonatkozó stratégia keretében hozzanak létre egy „egészségügyi munkacsoportot” az ECDC-n belül, amelynek feladata, hogy a nemzeti egészségügyi intézményekkel közösen terveket dolgozzon ki a jövőbeli járványok megelőzésére és kezelésére;

30. üdvözli a megállapodás önkéntes jellegét, úgy véli azonban, hogy az önkéntes közreműködést az önkéntes kivülmaradás lehetőségével („opt-out”) kellene felváltani. Ez megkönnyítené a gyorsított eljárásokat, ugyanakkor választási szabadságot biztosítana a részes feleknek;

31. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy az európai helyreállítási terv keretében hozzanak létre egy összesen 9,4 milliárd EUR-s költségvetéssel rendelkező új, önálló egészségügyi programot (EU4Health), többek között az egészségvédelem megerősítése és az Unió jövőbeli egészségügyi válságokra való felkészítése érdekében. Örömmel veszi azt is, hogy további 2 milliárd euróval növelik az uniós polgári védelmi mechanizmus (rescEU) költségvetését. Sajnálja azonban, hogy az Európai Tanács e törekvést később 1,7 milliárd EUR-ra mérsékelte, ami nagymértékben korlátozza a világjárvány okozta negatív következmények leküzdésének lehetőségeit. Azt tervezi egyébként, hogy az új egészségügyi programról külön véleményt dolgoz ki;

32. üdvözli a fontos orvosi felszerelések (légzőmaszkok, lélegeztetőkészülékek, egyéni védőeszközök, újrafelhasználható maszkok, gyógyszerek, terápiás eszközök és laborcikkek, fertőtlenítőszeresek) európai méretekben történő beszerzését és a kórházak és más egészségügyi szolgáltatók számára történő elosztását. Itt figyelembe kell azonban venni, hogy a kórházakat, egészségügyi központokat és ápolási intézményeket számos tagállamban a regionális és helyi önkormányzatok üzemeltetik, amelyeket ebbe a folyamatba be kell vonni; megállapítja, hogy a közös beszerzés tavaszi tető alá hozása túl sokáig tartott ahhoz, hogy a célját teljes mértékben be tudja tölteni;

33. üdvözli a rescEU-raktárkészletek haladéktalan kiépítését az orvosi felszerelések vonatkozásában, és e felszerelések gyors kiadását a leginkább érintett tagállamok számára;

34. kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy hozzanak létre egy állandó jellegű európai szükséghelyzeti raktárkészletet olyan formában, hogy antibiotikumokból, oltóanyagokból, vegyi ellenmérgekből, antitoxinokból és más fontos, hatékonyan bizonyult orvosi szükségleti cikkekből egy uniós állományt tartanak fenn. Így biztosított lenne egy vészhelyzeti tartalék rendelkezésre állása, illetve a szükséges cikkek egész Európában való gyors elosztásának és kiszállításának összehangolása;

35. üdvözli az Európai Bizottság 2020. április 3-i határozatát, amely ideiglenesen mentesíti az orvosi felszereléseket és az egyéni védőeszközöket a behozatali vámok és a héa alól. Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie határozata hatályának felülvizsgálatát annak érdekében, hogy az kiterjedjen azokra a magánvállalatokra is, amelyeknek egyéni védőeszközöket kell használniuk, és a határozatot oly módon kellene alkalmaznia, hogy a helyi uniós termelők ne kerüljenek gazdaságilag hátrányos helyzetbe;

36. rámutat, hogy azok az ellátási zavarok, amelyek egyes fontos termékek és gyógyszerek, például antibiotikumok vagy narkotikumok terén számos régióban már korábban is megfigyelhetők voltak, a mostani, elhúzódó világjárvány során tovább súlyosbodtak. Az RB erőfeszítéseket kér a fontos alapanyagok gyors beszerzésére, a teszteléshez szükséges anyagok és más olyan orvosi cikkek termelésének fokozására, amelyekből szűkös az ellátás, továbbá a fontos gyógyszerek európai fejlesztésének és gyártásának fokozására a kutatás és az innováció előmozdítása, valamint a gyártók számára ösztönzők teremtése révén;

37. osztja azt a nézetet, hogy az Uniónak képesnek kell lennie külföldről behozott, illetve az EU-ban előállított tesztelési és biztonsági felszerelések megvásárlására, illetve fejlesztésére, valamint ezek szállítására és elosztására. Az EU-nak és tagállamainak csökkenteniük kell a harmadik országokban gyártott gyógyszerektől és egyéb orvosi segédeszközöktől való függőségüket. Dolgozniuk kell azon is, hogy a gyógyszerek megfizethetőbbek legyenek;

38. véleménye szerint mindig garantálni kell, hogy a piac gyorsan és egyszerűen el tudja látni az érintetteket megfelelő védőeszközökkel, például maszkokkal, védőruhákkal stb. Ezért európai szinten meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy a tagállamokban kiépüljön a védőeszközök gyártási kapacitása. Emellett a világjárvány szempontjából felül kellene vizsgálni az európai közbeszerzési és antitörzsszabályokat;

39. rámutat, hogy meg kell vizsgálni – és nem csak a Covid19 összefüggésében –, hogy mikor milyen típusú egyéni védőeszköz a megfelelő;

40. üdvözli, hogy az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) és az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) megállapodtak abban, hogy hozzáférést biztosítanak bizonyos orvostechnikai eszközökre és egyéni védőeszközökre vonatkozó európai szabványokhoz, hogy az európai vállalatok a készlethiányok felszámolása érdekében növelhessék és átállíthassák termelésüket;

41. fontosnak tartja, hogy az egyéni védőeszközök – főként a polgárok körében használatosak – lehetőség szerint újrafeldolgozhatók legyenek;

Vakcinák, diagnosztika és kezelés

42. hangsúlyozza, hogy sürgősen oltóanyagokat kell találni a Covid19 ellen, és kéri az uniós társjogalkotókat, hogy az RB felhívásának eleget téve fokozzák a vakcinák fejlesztésére, előállítására és forgalmazására irányuló uniós együttműködést, amely kiegészíti a Covid19 leküzdése érdekében folytatott állami és magán orvosi kutatásokat;

43. ezzel összefüggésben üdvözli az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogram költségvetését 94,4 milliárd EUR-ra növeljék, és sajnálja, hogy az Európai Tanács ezt követően egy 80,9 milliárd EUR-ra való csökkentést javasolt;

44. üdvözli az Európai Bizottság és több gyógyszeripari vállalat közötti, gyógyszerek és vakcinaadagok szállításáról létrejött megállapodásokat, amelyek arra az esetre érvényesek, ha és amikor valamelyikük biztonságos és hatékony oltóanyagot fejleszt ki;

45. aggodalommal állapítja meg, hogy a Covid19 elleni vakcinák, diagnosztikai eszközök és kezelések kifejlesztésére irányuló globális erőfeszítések kiélezett versenyhez vezethetnek, amely a szegényebb országokat védtelenül hagyhatja a betegséggel szemben; kijelenti, hogy határozottan támogatja a biztonságos és hatásos oltóanyagok, diagnosztikai eszközök és gyógymódok kifejlesztésére irányuló többoldalú együttműködést, valamint a jövőbeli vakcinák és gyógyszerek méltányos finanszírozását és a szolidaritás jegyében történő elosztását;

46. támogatja egy közös uniós oltási könyv, valamint az oltóanyagkészletekre és -szükségletekre vonatkozó adatok virtuális európai nyilvántartásának kidolgozását, hogy könnyebbé váljon a rendelkezésre álló oltóanyagkészletekre és az alapvető oltóanyagok hiányára vonatkozó információk önkéntes cseréje;

47. kéri, hogy lépjenek fel erőteljesebben a Covid19-cel, a kezeléssel és a betegség elleni lehetséges oltóanyagokkal kapcsolatos hamis információk interneten és más csatornákon történő terjesztése ellen. A dezinformáció elleni küzdelemben fontos szerep jut a WHO-nak, az EU-nak és tagállamainak, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak;

48. támogatja az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy több eszközt tudjon biztosítani a Covid19 elleni vakcinák kutatásának finanszírozására, és azt várja, hogy az Európai horizont program keretében jelentős forrásokat fordítsanak az e területen folyó innováció és kutatás támogatására.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Bizottsága véleménye – Biológiai sokféleséggel rendelkező városok és régiók 2020 után az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye Felelő Konferenciájának 15. ülésén és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában

(2020/C 440/05)

Előadó:	Roby BIWER (LU/PES), Bettembourg képviselő-testületének tagja, Luxemburg
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! (COM(2020) 380 final)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. arra kéri a nemzetközi közösséget, hogy az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye Felelő Konferenciájának 2021-ben Kunmingban megtartandó 15. ülését tegye jelentőségteljes eseménnyé a biológiai sokféleség számára, és hívja fel a figyelmet arra, hogy egyszer s mindenkorra vissza kell fordítani a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák csökkenésének görbéjét;
2. figyelmeztet arra, hogy 2018 óta romlott a biológiai sokféleség helyzete, és a legtöbb nemzetközi társadalmi és környezetvédelmi célkitűzést, különösen pedig a biológiai sokféleségre vonatkozó aicsi célokat nem sikerült teljesíteni. A biológiai sokféleség hanyatlásának megállítására irányuló globális erőfeszítések kudarcot vallottak, amint azt az IPBES-nek a 2020. évi Világgazdasági Fórum előzményéül szolgáló, 2019. évi globális értékelése is dokumentálja, amely a biológiai sokféleség csökkenését és az ökoszisztémák összeomlását a világ előtt álló öt legnagyobb fenyegetés között tartja számon;
3. rámutat arra, hogy a biológiai sokféleség csökkenésének fő okai a földhasználat megváltozása, a természeti erőforrások közvetlen kiaknázása és az éghajlatváltozás, amelyeket konkrét és időszerű intézkedésekkel kell kezelni;
4. hangsúlyozza, hogy az EU 27 tagállamának teljes ökológiai lábnyoma több mint kétszer akkora, mint amennyi hasznos biológiai anyagot az ökoszisztémák képesek megtermelni, illetve szén-dioxid-elnyelőként megkötni a régióban;
5. hangsúlyozza, hogy egyre több bizonyíték van az éghajlati, a biológiai sokféleséggel kapcsolatos és az emberi egészségügyi válságok közvetlen összefüggésére, valamint arra, hogy a zoonózisokból származó világméretű kockázata egyre nagyobb a természetes ökoszisztémák globális megsemmisülése miatt;
6. kiemeli, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos válság jelenlegi helyzete olyan ambiciózus és könnyen kommunikálható célokat, valamint tudományosan megalapozott azonnali stratégiát és fellépést igényel a biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma romlásának kiváltó okaival kapcsolatban, amelyek arányban állnak azzal a céllal, hogy kisimítsuk a biológiai sokféleség csökkenésének görbéjét;
7. szakpolitikai koherenciát szorgalmaz a különféle uniós szakpolitikák, köztük az új közös agrárpolitika (KAP), az EU zöld megállapodása, valamint az uniós kereskedelmi kapcsolatok és nemzetközi kötelezettségvállalások – konkrétan a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési ENSZ-menetrend, az ENSZ éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodása, a Biológiai Sokféleség Egyezmény és a sendai katasztrófa-kockázat-csökkentési keret – égisze alatt tett erőfeszítések, kitűzött célok és elért eredmények összehangolása érdekében, ami egy egyértelmű célkitűzéseket és végrehajtási intézkedéseket tartalmazó, átfogó uniós fenntarthatósági stratégia keretében valósulhat meg;
8. hangsúlyozza, hogy sürgősen cselekedni kell – amint azt a Biológiai Sokféleség Egyezménynek a biológiai sokféleség globális kilátásairól szóló ötödik dokumentuma, és annak a helyi szintű városi kormányzás és a transzdiszciplináris tervezés előmozdítására vonatkozó ajánlásai is megerősítik –, továbbá hogy természet-alapú megoldásokat kell ösztönözni, valamint helyi és tájszinten integrált megközelítéseket kell elfogadni a földhasználatra és a földhasználat-változtatásra vonatkozóan, hiszen ezek kulcsfontosságú elemek a biológiai sokféleség csökkenési görbéje ellaposításának irányába;

9. hangsúlyozza, hogy az egyre több pozitív visszajelzés ellenére hivatalosan továbbra sem ismerik el a biodiverzitás érdekében fellépő szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok⁽¹⁾ által a biológiai sokféleség csökkenési görbéjének kisimítása, valamint egyfajta „összkormányzati megközelítésnek” a biodiverzitással kapcsolatos irányítási folyamat minden lépésében és minden szintjén történő alkalmazása terén betöltött kulcsszerepet, sem az EU 2030-ra vonatkozó biodiverzitási stratégiájában, sem pedig a 2020 utáni időszakra vonatkozó globális biodiverzitási keretben. Ez az elismerés különösen a helyi és szubnacionális biodiverzitási stratégiáknak és cselekvési terveknek a nemzeti biodiverzitási stratégiákba és cselekvési tervekbe történő beépítésével valósulhatna meg;

10. támogatja a hosszú távú klímasemlegességre vonatkozó uniós célkitűzés létrehozását, amely az európai projektet 2050-ig a visszafordíthatatlan klímasemlegesség felé tereli a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret alapján, amelyben az éghajlattal kapcsolatos kiadások eléri legalább a 30 %-os célt. Hangsúlyozza továbbá, hogy az uniós klímarendeltek biztosítania kell, hogy a nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás elérését célzó intézkedések összhangban legyenek az uniós és globális biodiverzitási célkitűzésekkel⁽²⁾;

A városok és a régiók szerepe a biológiai sokféleség csökkenési görbéjének kisimításában

11. egyetért az IPBES 2019. évi jelentésének azon következtetésével, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a felelősségteljes termelés és fogyasztás, valamint a társadalmi, gazdasági és ökológiai kontextusra érzékeny és arra jellemző integrált területi földhasználati tervezés és végrehajtás és természetalapú megoldások, valamint a természeti és elsődleges erőforrások védelme és fenntartható használata révén jelentősen hozzájárulhatnak a kapcsolódó ENSZ-egyezmények teljesítéséhez, ideértve az ENSZ 2030-as menetrendjét és a Párizsi Megállapodást is;

12. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a Biológiai Sokféleség Egyezményt ratifikáló nemzeti hatóságok szerves alkotóelemei, jelentős önkéntes hozzájárulást biztosítanak, és fontos partnerségeket hoznak létre, amelyek mozgósítják a fő csoportokat (öslakos népek és helyi közösségek, fiatalok és nők) és az érintett ágazatokat (üzleti, kulturális és civil társadalmi szervezetek);

13. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok az innováció, valamint az integrált területrendezési és területi tervek és stratégiák végrehajtásának motorjaiként kihasználatlan erőforrások – pénzügyi szempontból is – a biológiai sokféleséggel kapcsolatos uniós és a globális célok elérésében, és hogy valamennyi képességük akkor aknázható ki, ha felismerjük, aktiváljuk és igénybe vesszük a helyi és regionális önkormányzatok legfontosabb funkcióit;

14. hangsúlyozza, hogy az innovatív természetalapú megoldások jelentik az egyik leghatékonyabb eszközt az ökoszisztémák helyreállításában és az emberek azon képességének felélesztésében, hogy a természet tiszteletben tartásával gyarapodjanak – ahogy arra a 2020. évi Naturvation-projektjelentés⁽³⁾ is rámutat. Ezek a természet által inspirált és támogatott megoldások ugyanis költséghatékonyak, egyszerre gondoskodnak környezeti, társadalmi és gazdasági előnyökről, és erősítik az ellenálló képességet;

15. az innovatív természetalapú megoldások elfogadottságának és terjedésének elősegítése érdekében szorgalmazza a bevált gyakorlatok megosztását és útmutatás kidolgozását az összes érintett fél számára;

16. felhívja a figyelmet arra, hogy a fenntartható fejlődési célok egymással szorosan összefüggnek, és javasolja a biodiverzitással kapcsolatos és az éghajlat-politikai célok további szakpolitikákba történő integrálását. Például folyamatosan figyelembe kellene venni a megújulóenergia-infrastruktúrák környezetének biodiverzitását;

17. emlékeztet arra, hogy a helyi, illetve regionális önkormányzatokat helyi, illetve szubnacionális biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek létrehozására, valamint nemzetközi, európai és nemzeti szintű szabványosításban való részvételre ösztönzi a biodiverzitás és az ökoszisztémák kezelése, továbbá a természetalapú megoldások érvényesítése érdekében, hogy azokat megfelelőbben lehessen alkalmazni, és nagyobb hatást érjenek el;

(1) A globális keret összefüggésében „a biodiverzitás érdekében fellépő szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok” kifejezés, uniós összefüggésben pedig a „helyi és regionális önkormányzatok” kifejezés a nemzeti szint alatti valamennyi kormányzati szintre utal.

(2) COM(2020) 80 final, COR (2020) 01361 (HL C 324., 2020.10.1., 58. o.).

(3) Xie, L.: Bulkeley, H. (2020) City for Biodiversity: The Roles of Nature-Based Solutions in European Cities, NATURVATION.

Városok és régiók mint az uniós biodiverzitási célok végrehajtásának motorjai

18. üdvözli az EU 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégiáját mint a vertikális együttműködés egy platformját a biológiai sokféleség csökkenése fő okainak és olyan társadalmi kihívásokkal való összefüggéseinek kezelése során, mint az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, valamint a jövőbeli világjárványok elleni védelem;

19. szoros együttműködésre szólít fel a helyi és regionális önkormányzatok között az ökofolyosóknak a transzeurópai természetvédelmi hálózatok részeként történő létrehozása érdekében, mivel az önkormányzatok jelentik a helyi részvétel kulcsát;

20. hangsúlyozza a természetvédelmi intézkedések összehangolásának és a célok helyi szintű meghatározásának fontosságát. Az EU-nak pénzügyi és információs támogatást kellene nyújtania a városok és a régiók számára a biológiai sokféleség előmozdítására, például természetvédelmi projektekre, természetalapú megoldásokra, természettel kapcsolatos adatkészletek fejlesztésére, a biológiai sokféleség védelmét biztosító területrendezési tervekre, valamint a városi és regionális szakismeretek és erőforrások megerősítésére;

21. üdvözli a Tanács által a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret előkészítéséről szóló következtetéseiben tett kötelezettségvállalást, miszerint fokozza a természetalapú megoldások alkalmazását és végrehajtását a biológiai sokféleség megőrzése, az ökoszisztémák helyreállítása és a fenntartható földhasználat támogatása érdekében;

22. üdvözli és támogatja az EU zöld megállapodásának és biodiverzitási stratégiájának ambiciózus, az egész EU-ra vonatkozó vállalásait és célkitűzéseit, különös tekintettel a városzöldítési tervek 2021 végéig történő kidolgozására, és hangsúlyozza a bennük rejlő innovációs és integrációs potenciált a vidéki és városi biodiverzitás, a reziliens helyreállítás és a társadalmi kohézió támogatása érdekében;

23. rámutat, hogy az EU egészére kiterjedő integrált stratégiára van szükség annak a célnak a teljesítése érdekében, hogy az EU-ban legalább 3 milliárd további fát ültessenek, a kulcsfontosságú funkciók figyelembevétele érdekében teljes mértékben tiszteletben tartva az ökológiai alapelveket; ismét utal arra a véleményére, amelyet az erdőknek a biológiai sokféleség védelmével, az éghajlatváltozás mérséklésével, a hidrológiai károktól való megóvással, a szén-dioxid-tárolással, az emberi egészséggel és más járulékos előnyökkel kapcsolatban mind a vidéki, mind a városi területeken betöltött kulcsfontosságú szerepéről fogalmazott meg⁽⁴⁾, és fokozott erőfeszítéseket kér az erdők védelme és helyreállítása érdekében, tiszteletben tartva az ökológiai alapelveket, a magas kort, az egyedi ökológiai jellemzőket és a legmagasabb szintű biodiverzitást;

24. üdvözli az EU városzöldítési platformját, amely a városok kapacitásfejlesztési eszközeként szolgál, és azt ajánlja, hogy integrálják azt a kulcsfontosságú kezdeményezésekbe és platformokba, például a zöld városokról szóló új uniós megállapodásba, valamint a NetworkNature, a CitiesWithNature és a RegionsWithNature kezdeményezésbe. Támogatja különösen azt, hogy a CitiesWithNature és a RegionsWithNature kezdeményezés a természetről és az emberekről szóló, Sharm El-Sheikh és Kunming közötti cselekvési menetrend hivatalos platformjaként vonja be és kötelezze el a szubnacionális hatóságokat, városokat és más helyi önkormányzatokat aziránt, hogy demonstrálják erőfeszítéseiket és felismerjék a természet értékét a városokban és régiókban;

25. hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepét a Natura 2000 területek kezelésében, és elegendő logisztikai, tudományos és pénzügyi támogatást kér a 2025-ig elérendő teljeskörű lefedettség és végrehajtás érdekében;

26. arra kéri az EU-t, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos ambiciózus fellépés megvalósításához biztosítson elegendő erőforrást, kapacitásfejlesztést és útmutatást a helyi és regionális önkormányzatok számára az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó intézkedések, a területmegőrzési intézkedések, a területgazdálkodási és a városzöldítési tervek végrehajtása érdekében;

⁽⁴⁾ NAT (2019) 4601 (HL C 324., 2020.10.1., 48. o.).

27. üdvözli az EU biodiverzitási stratégiájában megfogalmazott, egy új európai biodiverzitási irányítási keret kidolgozására irányuló célt. Ez a keret lehetővé teszi a helyi és regionális önkormányzatok és valamennyi kormányzati szint számára, hogy a helyi adottságoknak megfelelően eleget tegyenek a nyomkövetési és értékelési feladatoknak, és mérjék a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépés eredményeit. Ezenkívül egyértelmű és európai szinten szabványosított mutatók és mérhető célok meghatározását is kéri. Készen áll arra, hogy közreműködésével és hozzájárulásával segítse az új irányítási keret kidolgozását és megvalósítását egy olyan struktúra biztosítása érdekében, amely a leghatékonyabban aknázza ki a helyi és regionális önkormányzatokban rejlő potenciált a biológiai sokféleség csökkenő tendenciájának megfordítására;

28. arra kéri az EU-t, hogy a tényleges végrehajtás meglévő bizonyítékaira támaszkodva hozzon olyan konkrét intézkedéseket, ideértve a kapacitásfejlesztést is, amelyek még jobban érvényesítik a biológiai sokféleség prioritásait az egyes joghatósági és szakpolitikai területeken – nevezetesen a mezőgazdaság, a területrendezés és a városfejlesztés, a kereskedelem, a környezet, a kutatás és az innováció, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, valamint az EU zöld megállapodása területén –, és azokat kiigazítják, továbbá megfelelően integrálnak valamennyi kormányzati szintet az egész EU-ra kiterjedő hatások megvalósításának biztosítása érdekében;

29. hangsúlyozza a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépés finanszírozásáról szóló jelentésében⁽⁵⁾ foglalt ajánlásokat, amelyek célja, hogy fokozzák a környezetvédelem uniós finanszírozásban való általános érvényesítésére vonatkozó ambíciókat, valamint megfelelő szinten, többek között a LIFE programban növeljék és korszerűsítsék a biológiai sokféleség területén a helyi és regionális önkormányzatok számára elkülönített finanszírozást;

30. következetes határokon átnyúló környezetvédelmi stratégiákat és ebből fakadó határokon átnyúló együttműködést kér, mivel a fajok életterei nem igazodnak határokhöz;

31. arra kéri az EU-t, hogy kulcsfontosságú alapelvként kezelje prioritásként a biológiai sokféleség csökkenési görbéjének kisímitását minden nagyobb pénzügyi tervben, ideértve a 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keretet és a Covid19 utáni helyreállítási terveket, továbbá mozgósítson elegendő forrást a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, a regionális viszonyokhoz igazított fellépés közvetlen vagy közvetett ösztönzésére a kormányzás minden szintjén, ugyanakkor a finanszírozás fokozottabb felhasználása érdekében egyszerűsítse a folyamatokat. Ennek érdekében javasolja, hogy vegye fontolóra egy olyan színtérendszert alkalmazását a közkiadások és a beruházások terén, amely jelzi a biodiverzitással és az annak kiváltó okaival kapcsolatos esetleges hatásokat;

32. kéri, hogy az EU állami támogatási rendszerei teljes mértékben integrálják a biológiai sokféleségre káros állami támogatások felszámolására vonatkozó célkitűzést, biztosítva, hogy az állami és magán gazdasági és szabályozási ösztönzők 2030-ra pozitívak legyenek a biológiai sokféleség szempontjából. Nagyon fontosnak tartja azt is, hogy a biológiai sokféleséget beemeljék a kohéziós politikába;

33. felhívja a figyelmet arra, hogy a biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztéma pusztulása miatt sok munkahely veszélybe kerül, valamint arra, hogy a biogazdaságon és fenntarthatóságon alapuló termelési modellek alkalmazása foglalkoztatási lehetőségeket kínál. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a jövőbeli környezetvédelmi stratégiákban kezelje prioritásként az olyan munkahelyek megőrzését, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma pusztulásának a megállításához;

34. több beruházást szorgalmaz a természet és a gazdaság közötti kapcsolatokra irányuló kutatások terén, hogy további információk álljanak rendelkezésre a tényeken alapuló politikai döntéshozatalhoz, és hogy hatékonyabb beruházásokat lehessen biztosítani;

35. ösztönzi a biológiai sokféleség KAP-tervekben történő érvényesítésére vonatkozó egyszerűbb folyamatot; javasolja, hogy valamennyi nemzeti stratégiai terv esetében vezessenek be az ökoszisztemekre vonatkozó közös, kötelező érvényű és tényleges minimumküszöböt;

36. rámutat arra, hogy a különböző irányelvekben és rendeletekben alkalmazott terminológia gyakran következtelen, hogy az eljárások (pl. a LIFE program) gyakran túl bonyolultak a kisebb helyi és regionális önkormányzatok számára, főként nagyszabású projektekre irányulnak, és nem megfelelőek a városkörnyéki és vidéki területeken zajló természetvédelmi projektekhez;

⁽⁵⁾ RB (2020) Financing biodiversity action: opportunities and challenges for EU subnational governments [A biodiverzitással kapcsolatos fellépés finanszírozása: lehetőségek és kihívások az EU szubnacionális kormányzatai számára].

37. rámutat az állatkertek és akváriumok fontos szerepére, de kiemeli, hogy a biodiverzitás megőrzésének és védelmének a helyszíni erőfeszítésekre és a vadon élő állatok és növények kereskedelmének megelőzésére kell összpontosítania, elősegítve ezzel az őshonos fajok védelmét és ismeretét; felajánlja támogatását a helyi és regionális önkormányzatok számára az állatkertekről szóló uniós irányelvnek a Biológiai Sokféleség Egyezmény célkitűzéseivel összhangban történő jobb végrehajtásához;

38. emlékeztet arra, hogy bár az EU tengeri környezetvédelmi keretrendszere a világ egyik legátfogóbb és legambiciózusabb ilyen kerete, további fellépésekre van szükség ahhoz, hogy megfelelően kezelni lehessen az olyan jelentősebb stresszforrásokat, mint a túlhalászás és a fenntarthatatlan műanyag hulladékok, a felesleges tápanyagok, bizonyos halászati gyakorlatok, a víz alatti zaj és mindenfajta szennyezés; a part menti gazdaságok, emberek és közösségek számára rendkívül fontosak a fenntartható halászati gyakorlatok és az, hogy a tengeri ökoszisztémák egészségesek legyenek;

39. kéri, hogy a szubnacionális hatóságoknak a biodiverzitás megőrzésében és helyreállításában betöltött fontos szerepét a biokulturális diverzitás fogalmkörében rejlő potenciál kibontakoztatásával is erősítse. A biokulturális diverzitás fogalmkörében összekapcsolódik a biodiverzitás, a kulturális diverzitás, a helyi, regionális és európai identitás, így a biodiverzitás megőrzése hozzáadott értéket kaphat a helyi közösségek perspektívájából;

40. kéri az EU-t, hogy támogassa a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni olyan megerősített globális keret kialakítását, amely tükrözi a nemzetközi, a regionális és a helyi szint egyenértékű fontosságát. Ennek eszköze egy, a helyi és regionális önkormányzatok teljeskörű bevonását célzó külön határozat lehetne, amely a X/22. számú határozat cselekvési tervének örökségére, valamint az elmúlt évtizedben ennek valamennyi kormányzati szinten elért, figyelemre méltó eredményeire építene;

A városok és régiók biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keretben betöltendő szerepének meghatározása

41. támogatja az ökoszisztémák helyreállításának ENSZ-évtizede azon célját, hogy fel kell gyorsítani és nagymértékben ki kell terjeszteni a károsodott és elpusztult ökoszisztémák globális helyreállítását az éghajlati válság leküzdése, valamint az élelmezésbiztonság, a vízellátás és a biodiverzitás fokozása érdekében, például a Bonni Kihívás révén, amelynek célja 2030-ig 350 millió hektár károsodott ökoszisztéma helyreállítása;

42. ismét hangsúlyozza, hogy hivatalosan is el kell ismerni, hogy a szubnacionális hatóságoknak, városoknak és más helyi önkormányzatoknak kulcsfontosságú szerepük van a Biológiai Sokféleség Egyezmény Felelős Konferenciája korábbi üléseinek több határozatával megállapított globális helyreállítási és biodiverzitási célkitűzések elérésében. Arra kéri az ENSZ-feleket, hogy működjenek együtt szubnacionális hatóságaikkal, városaikkal és más helyi önkormányzataikkal, és erősítsék meg a biodiverzitásnak a városi, területrendezési és térségi tervekben történő szerepeltetésére való képességüket a Biológiai Sokféleség Egyezmény célkitűzéseinek és a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni keretnek a X/22. számú határozat célkitűzése szerinti megvalósítása érdekében;

43. üdvözlözi a biológiai sokféleség és az emberi egészség közötti kapcsolat hivatalos elismerését a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keretben, és kiemeli azt a tényt, hogy a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a természetalapú megoldások – például a városi, városkörnyéki és vidéki övezetekben hozzáférhető és inkluzív zöldterületek – megvalósításában és kezelésében, hatékonyan javítva így az egészségügyi feltételeket;

44. javasolja, hogy kifejezetten utaljanak a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok szerepére a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keretben, különösen a célok és célkitűzések kidolgozása (az I. szakasz: Bevezetés/B szakasz módosítása), a partnerségek kiépítése, a változás lendületére való építkezés (az I. szakasz: Bevezetés/C szakasz módosítása) és a biodiverzitás valamennyi kormányzati szinten, többek között a vonatkozó ágazati politikákban történő érvényesítése (a D. szakasz, 2030. évi célkitűzések, 13. tétel szóhasználatának módosítása) révén⁽⁶⁾;

45. emlékeztet az érdekelt felek és a szélesebb közönség együttes fellépésének szükségességére, különös tekintettel az őslakos népek és helyi közösségek, a nők, a fiatalok, valamint a biodiverzitásra közvetlenül támaszkodó és azt kezelő személyek hozzájárulására;

⁽⁶⁾ A biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret nulladik tervezete szerint <https://www.cbd.int/article/2020-01-10-19-02-38>.

46. kéri a biológiai sokféleség általános érvényesítésére vonatkozó hosszú távú megközelítés kiemelt kezelését, úgy horizontálisan, mint vertikálisan, valamennyi szakpolitikai területen és ágazatban, szubnacionális és helyi szinten egyaránt. Megjegyzi, hogy a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok mint a helyi közigazgatásnak a civil társadalommal és a magánszektorral való kapcsolódási pontjai képesek a legjobban az ökoszisztéma helyreállításának és védelmének kezelésére konkrét helyi és regionális összefüggésekben, mivel egyesítik az erőforrásokat, és így kiaknázzható a méretgazdaságosság;

47. támogatja a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret 15. célkitűzését, amely a kormányzás minden szintjén végrehajtott célzott kapacitásfejlesztés révén kifejezetten foglalkozik a biológiai sokféleség általános érvényesítésére vonatkozó hosszú távú megközelítés támogatását célzó erőforrások iránti igényvel, és ehhez olyan innovatív, aktiváló módszereket is megemlít, mint például a társaktól való tanulás, éspedig a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítása, az ökoszisztémák helyreállítása, az idegenhonos inváziós fajok terjedésének megállítása, a vadon élő állatok illegális leölésének és kereskedelmének megakadályozása, továbbá a legfontosabb érdekelt felek és szakértők, különösen az őslakos népek és helyi közösségek a biológiai sokféleség kezelésébe, illetve a technikai segítségnyújtás és a megfelelő pénzügyi és emberi erőforrások biztosításába való bevonása érdekében;

48. arra kéri a Biológiai Sokféleség Egyezmény Feleit, hogy a magánszektorbeli beruházások számára szükséges feltételek biztosítása érdekében jelentősen fokozzák az állami finanszírozást, mivel ez lehet a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok által a saját szintjükön megvalósítandó, a biológiai sokféleség szempontjából különösen fontos területekre kiemelt figyelmet fordító biodiverzitási fellépésbe történő beruházás céljából összegyűjtött és számukra elosztott erőforrások mobilizációjának alapja;

49. javasolja a helyi és a szubnacionális szinthez igazított kommunikációs, oktatási és ismeretterjesztő kezdeményezések szakemberekkel, művészekkel, írókkal, valamint az oktatási és a médiaszektorral együtt történő kidolgozását, hogy kiemelhető legyen a biodiverzitás kulturális, idegenforgalmi, rekreációs, emberi egészséggel kapcsolatos, gazdasági és belső értéke a köz-, magán- és üzleti szférában folytatott kommunikáció során. Hangsúlyozza továbbá a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok mint az emberekhez legközelebbi kormányzati szintek egyedi helyzetét, rálátását és legitimitását az ilyen kezdeményezések végrehajtása tekintetében;

50. kéri – többek között a városi zöldövezetre vonatkozó – mutatók következetes meghatározását a városok biodiverzitásáról szóló felülvizsgált szingapúri index alapján. Ezek a helyi biodiverzitási fellépés hozzájárulásának mérésére szolgáló eszközként támogathatják a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok egyértelmű szerepét a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret nyomon követésére, az ezzel kapcsolatos jelentéstételre és ellenőrzésre szolgáló mechanizmus tekintetében;

51. sürgeti a nyomonkövetési erőfeszítések jelentős bővítését, kihasználva az új technológiákat, az összes megfelelő adatforrást és előrejelző modellezést az integrált biodiverzitás-megfigyelő rendszerekben ahhoz, hogy információt szolgáltatassanak a nemzetközi megállapodások hatékonyságának értékeléséhez, valamint hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépések hatásai minden szinten pontosan és átlátható módon nyomon követhetők legyenek;

52. azt kéri, hogy a biológiai sokféleség globális kilátásairól szóló dokumentum kifejezetten utaljon a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok által a nemzeti politikák kidolgozása és végrehajtása során betöltött szerepre;

53. a szubnacionális hatóságokat, városokat és más helyi önkormányzatokat éves platformkonferenciák szervezésére ösztönzi kapcsolattartás, eszmecsere és a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális kerethez való hozzájárulásai együttes bemutatása céljából, valamint hogy olyan fórumokat hozzanak létre, mint amilyen a Fenntartható Városok Globális Platformja, a Globális Környezetvédelmi Alap Fenntartható Városai, a BIODDEV 2030, az IADB Fejlődő és Fenntartható Városok Programja, a FAO Városok Nagy Zöld Fala programja és a Biológiai Sokféleség Egyezmény Területalapú Kötelezettségvállalások Platformja;

54. támogatja a szubnacionális hatóságoknak, városoknak és más helyi önkormányzatoknak a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keretben való teljeskörű részvételét célzó COP15-határozatot, ideértve a megújított X/22. számú határozatot is, amely felvázolja a biodiverzitás érdekében fellépő szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok cselekvési tervét, és felgyorsítja az „összkormányzati megközelítést” az összes kormányzati szint közötti vertikális együttműködés terén, hogy biztosítható legyen a szakpolitikai koherencia és teljeskörűen kiaknázzhatóak legyenek a 2050-es jövőkép és a 2030-as misszió teljesítését illetően ezekben rejlő lehetőségek;

55. támogatja a végrehajtást elemző kiegészítő testület „A szubnacionális és helyi önkormányzatokkal való kapcsolattartás a globális biodiverzitási keret végrehajtásának fokozása érdekében” című ajánlását, és kéri, hogy a végrehajtást elemző kiegészítő testület 2024-ben végezzen félideős értékelést a szubnacionális hatóságok, városok és más helyi önkormányzatok által a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret és a biológiai sokféleség általános érvényesítésére vonatkozó hosszú távú megközelítés végrehajtását illetően betöltött szerepről;

56. hangsúlyozza a legfontosabb nemzetközi partnerekkel ⁽⁷⁾ folytatott jelentős együttműködést „a szubnacionális hatóságoknak, városoknak és más helyi önkormányzatoknak a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret kialakítására irányuló edinburgh-i folyamata” keretében, valamint a szubnacionális és helyi önkormányzatok soron következő, 7. világszintű csúcstalálkozóján a szubnacionális hatóságoknak, városoknak és más helyi önkormányzatoknak a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret hatékonyságának biztosítása részeként történő világszintű pozicionálása kapcsán;

57. vállalja, hogy proaktív módon részt vesz a biológiai sokféleségre vonatkozó, 2020 utáni globális keret és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia végrehajtásában, valamint egy kiigazított, ambiciózus uniós biodiverzitási cselekvési terv előkészítésében.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁷⁾ Például a Vezető Szubnacionális Kormányok Csoportja, az ICLEI, a Regions4, valamint Skócia és Québec kormánya.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az egységes piac előtt álló akadályokról szóló jelentés és az egységes piac érvényesítésére vonatkozó cselekvési terv

(2020/C 440/06)

Előadó:	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), Białystok polgármestere
Referenciaszövegek:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A belső piaci akadályok azonosítása és kiküszöbölése COM(2020) 93 final A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó hosszú távú cselekvési terv COM(2020) 94 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Háttér

1. úgy véli, hogy az európai egységes piac az Európai Unió (EU) egyik legfontosabb vívmánya, amely olyan, egyedülálló integrációs modellt képvisel a világon, amely garantálja a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgását az EU egész területén, valamint a társult országokban és régiókban;
2. hangsúlyozza, hogy az európai egységes piaci politika kulcsszerepet játszik a fenntartható növekedésre és az Európai Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának megerősítésére irányuló stratégia végrehajtásában. Az európai egységes piac kialakítása ösztönzi a kereskedelmet, és vonzóbbá teszi Európát a külföldi befektetések számára;
3. kiemeli, hogy az európai egységes piac az EU gazdasági és politikai integrációjának központi eleme, mivel 450 millió fogyasztót és 22,5 millió – ezzel az EU összes vállalkozásának mintegy 99 %-át képviselő – kis- és középvállalkozást (kkv) foglal magában;
4. hangsúlyozza, hogy az európai egységes piac évente 14 billió EUR bruttó hazai terméket (GDP) biztosít. Ez garantálja az európai gazdaság működését, illetve gondoskodik a fejlődésről az európaiak javára;
5. rámutat, mennyire fontos az európai egységes piaci árukereskedelem, amely az EU teljes GDP-jének egynegyedét teszi ki, és a világ árukereskedelmének csaknem egyhatodát képviseli;
6. egyetért az Európai Parlament Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottságával (IMCO) abban, hogy az európai egységes piac kiteljesítése és ezzel az akadályok felszámolása évente legalább 183 milliárd EUR hozzáadott értéket generálhat a tagállamok számára. Ez az összeg az uniós GDP 1,2 %-ának felel meg;
7. nagyra értékeli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy azonosítsa az európai egységes piac előtt álló akadályokat. Felhívja a figyelmet, hogy a 2020. március 10-i közlemény felvázolja azokat a vállalkozásokkal kapcsolatos legfontosabb problémákat, amelyeket haladéktalanul meg kell oldani. Sajnálja azonban, hogy az Európai Bizottság két közleménye elsősorban a vállalkozások által érzékelt akadályokra összpontosít, és nem foglalkozik a többi szociális partner által felvetett aggályokkal, illetve csak érintőlegesen foglalkozik a fogyasztói szempontokkal;

8. megjegyzi, hogy az egységes piaci eredménytábla 2020. évi, 2020. július 3-án közzétett kiadása arra a következtetésre jut, hogy az uniós jogszabályok átültetésének javulása ellenére (ami különösen a fogyasztóvédelmi jogszabályok terén figyelhető meg, ahol az átültetési deficit 15 %-kal csökkent) a kötelezettségzegési eljárások száma nem csökken, ami továbbra is a „hiányos” vagy „helytelen” átültetésekre vezethető vissza. Az RB-t aggasztja továbbá, hogy a legtöbb (28 %-nyi) piaci jogsértési ügy a környezetvédelemmel kapcsolatos (amit 17 %-kal a közlekedés, majd 10 %-kal az adózás követ);

9. úgy véli, hogy az egységes piac jelenlegi szabályai és eszközei a kialakításukat tekintve jobban megfelelnek az árukereskedelemnek, mint a szolgáltatásoknak. Hangsúlyozza, hogy olyan rugalmas eszközöket kell kidolgozni, amelyek gyorsan hozzáigazíthatók a változó és kialakulóban lévő termékekhez és szolgáltatásokhoz;

10. úgy véli, hogy az európai egységes piacra vonatkozó új stratégiában az akadályok tényleges felszámolását és az információhoz való jobb hozzáférést kell prioritásnak tekinteni;

Az egységes piac előtt álló akadályok – források és következmények

11. felhívja a figyelmet, hogy az európai egységes piac előtt álló akadályok felszámolása konkrétan a tagállamok közötti jogrendi eltérések miatt ennyire hosszadalmas;

12. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a szabályozási különbségek különösen súlyos szabályozási terhet jelentenek a vállalkozások, főleg a kkv-k, köztük az induló és a növekvő innovatív vállalkozások, az innovátorok és az új üzleti modellek előmozdítói számára, ezért arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek nagyobb erőfeszítéseket a szükségtelen szabályozás felszámolására;

13. hangsúlyozza, hogy elsősorban a kis- és közepes vállalkozásoknál korlátozott az adminisztratív kapacitás és az emberi erőforrás, így nem tudnak megbirkózni az összetett bürokratikus eljárásokkal. Az egységes piacon a határokon átnyúló együttműködés egyik akadályá az úgynevezett A1-es tanúsítvány, amely a munkavállalók kiküldetése kapcsán még a szomszédos országba irányuló rendszeres rövid kiküldetések esetében is időigényes formalitásokat követel meg. Ezek miatt erősen visszaeshetnek a határokon átnyúló tevékenységek, ami jelentősen ronthatja az egységes piac működését. Ezért arra kérjük az Európai Bizottságot, hogy aktívan lépjen fel, és az uniós jogalkotókkal együttműködésben gondoskodjon a határ menti régiókban jelenleg alkalmazott A1-es tanúsítványra vonatkozó eljárás egyszerűsítéséről;

14. úgy véli, hogy hatékonyabban kell érvényesíteni a Szerződésnek a behozatalra és a kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozások tilalmával kapcsolatos rendelkezéseit (EUMSZ 34–36. cikk), és figyelmet kell fordítani a műszaki szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárásokra ((EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾), valamint a kereskedelem műszaki akadályaira;

15. kéri, hogy az Európai Bizottság hozzon létre egy új eszközt a piac működési zavarainak megfigyelésére, például a termékek „nyomon követése” révén, lehetővé téve az akadályok ellenőrzését a termelési, forgalmazási és értékesítési lánc egészében, valamint a fogyasztás és a hulladékkezelés során;

A jövőbeli európai gazdaság

16. támogatja az európai iparstratégia eddig meghatározott prioritásait, amilyen például az európai zöld megállapodás és a digitalizáció célkitűzéseivel való összhang és ezzel párhuzamosan az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak átültetése, ami különösen a Covid19-világjárvány utáni időkben garanciát jelent a gazdaság fenntartható újjáépítésére;

17. elismeri, hogy továbbra is jelentős kihívásokkal kell szembenéznünk: big data, 5G hálózatok, az innováció fejlődése (különös tekintettel az informatikára, a virtuális valóságra és a gépek autonómiájára), miközben továbbra is figyelni kell az ipari adatok szuverenitásának kiépítésére és védelmére;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1535 irányelve (2015. szeptember 9.) a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról (HL L 241., 2015.9.17., 1. o.).

18. szorgalmazza az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) hatáskörének és földrajzi struktúrájának bővítését. Az európai vállalkozások fejlődésének garanciáját egy olyan, a szellemi tulajdonjogokat hatékonyan védő intézmény jelenti, amely elegendő költségvetéssel és emberi erőforrással rendelkezik ahhoz, hogy világszerte fellépessen;

19. elismeri, hogy a környezetvédelmi politikának vezető szerepet kell játszania az iparfejlesztésben. Ezért felhívja a figyelmet arra, hogy e cél elérése érdekében a különböző – köztük tudományos – tevékenységeknek arra kell összpontosítaniuk, hogy lefektessék a környezetbarát társadalom és üzleti szféra alapjait;

20. megjegyzi, hogy átfogóan támogatni kell az energiaigényes iparágak korszerűsítését és dekarbonizációját. Ez azonban nem történhet úgy, hogy a termelést más országokba helyezik át, vagy olyan, harmadik országbeli alvállalkozókat vesznek igénybe, akik nem tartják tiszteletben az európai jogszabályokat;

21. hangsúlyozza, hogy (pénzügyi és informatikai szempontból) támogatni kell a fenntartható és intelligens ágazatokat az energiahatékonyság, a mobilitás és a szennyező anyag-kibocsátás csökkentését célzó modellek terén.

22. megérti, hogy diverzifikálni kell a termelést és mérsékelni a költségeket, de azt is szükségesnek tartja, hogy csökkentjük az európai vállalkozások függőségét más világrészbeli komponensektől. A jelenlegi Covid19-világjárvány rámutatott, hogy egyes gazdasági ágazatokban elő kellene mozdítani a helyi gazdaság megerősítését. Különösen az orvostechonikai eszközök területén fontos lenne az európai termelés növelése, és az ennek köszönhető függetlenség például az ázsiai piacoktól;

Szolgáltatások az egységes piacon

23. hangsúlyozza a szolgáltatások kereskedelmének fontosságát az európai egységes piacon, mivel ezek teszik ki az EU összes gazdasági tevékenységének mintegy 70 %-át, és hasonló arányban képviselik magukat a foglalkoztatásban is;

24. úgy véli, hogy a szolgáltatási irányelv hatékonyabb végrehajtása érdekében az Európai Bizottságnak több erőforrást kellene fordítania a szolgáltatások kereskedelmének növelésére;

25. szorgalmazza, hogy a stratégia továbbfejlesztése során használják ki azokat a lehetőségeket és ismereteket, amelyekkel a helyi és regionális önkormányzatok rendelkeznek, mivel nap mint nap találkoznak a mikro- és kisvállalkozások kategóriájához tartozó vállalkozások képviselőivel;

26. kéri, hogy az Európai Bizottság határozottabban lépjen fel a monopóliumokkal szemben, különösen a digitális szolgáltatások piacán, ahol a harmadik országokból származó külföldi szereplők vannak túlsúlyban;

27. üdvözli a digitális szolgáltatásokról szóló új jogszabály bejelentését, amely többek között az elektronikus kereskedelemről szóló húszéves irányelvet^(?) váltaná fel. Hangsúlyozza azonban, hogy a tervezett jogszabály hatálya nem korlátozódhat az online platformokon értékesített termékek megfelelőségére, hanem foglalkoznia kell a foglalkoztatási, szociális, fogyasztóvédelmi, adó- és vámszabályok kijátszásának, és ezáltal az offline ágazatban működő vállalatokkal szemben támasztott tisztességtelen versenynek a kockázatával is. A digitális platformok munkavállalóinak bizonytalan munkakörülményei különösen aggodalomra adnak okot;

28. felhívja a figyelmet, hogy az innovációra, a beruházásokra és a készségekre kell összpontosítani annak érdekében, hogy az új „készségfejlesztési csomag” a munkaerőpiac valós igényeit tükrözze, illetve hogy a továbbképzés és átképzés a csomag iránymutatásaival összhangban történjen, az uniós költségvetésből finanszírozott projektek keretében is;

Az Európai Bizottság eddigi lépéseinek értékelése

29. üdvözli az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoport (SMET) létrehozását, de sajnálja, hogy tagjainak köre egyelőre a tagállamok képviselőire korlátozódik;

^(?) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

30. látja, mennyire értékesek a REFIT-platform működése során szerzett tapasztalatok;
31. nagyra értékeli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a SOLVIT legyen az alapértelmezett alternatív vitarendezési eszköz;
32. elengedhetetlennek tartja, hogy határozott döntések szülessenek a hatályos jogszabályokat megsértő tagállamok vonatkozásában, és így mielőbb sor kerülhessen az eljárások elindítására, lefolytatására és érvényesítésére;
33. kéri, hogy nagyobb mértékben alkalmazzák az áruk szabad mozgására a kölcsönös elismerés elvét – amelynek lehetőségeit a gyakorlatban eddig nem aknázták ki teljes egészében –, illetve hogy a lehető legnagyobb mértékben alkalmazzák ezt az elvet a szolgáltatások területére; e tekintetben kéri az (EU) 2019/515 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁾ következetes alkalmazását;
34. világos és határozott álláspontot vár az Európai Bizottságtól a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatban, gondolva itt az exportorientált iparágak harmadik országok általi támogatására is;
35. érdeklődéssel várja a trösztellenes szabályokról szóló fehér könyv közzétételét, valamint a további konzultációkat, amelyek rámutatnak a probléma nagyságrendjére;
36. kéri, hogy gyorsítsák fel az egységes piacra vonatkozó uniós jogi keretek összehangolásával kapcsolatos lépéseket oly módon, hogy semmi se fogja vissza az alapvető árucikkek – pl. élelmiszerek, gyógyszerek – áramlását;
37. elvárja, hogy a határellenőrzéseket a szükségesség és az arányosság elvére támaszkodva végezzék;
38. kéri, hogy több információt bocsássanak rendelkezésre a modern ikt-eszközök alkalmazási lehetőségeiről. A modern iparhoz és a határokon átnyúló kereskedelem fejlesztéséhez olyan megoldásokra van szükség, amelyekkel csökkenthető a földrajzi távolság, különösen a határrégiókban;
39. érdeklődéssel várja az akadályokat és az irányokat bemutató elemző rész mellett egy, az egységes piacra vonatkozó stratégia kidolgozását is, amelyhez egy, a még fennálló akadályok felszámolását célzó javaslatokra vonatkozó ambíciózus, de realiztikus ütemterv is kapcsolódik;
40. megkérdőjelezi az „egy be, egy ki” elv célját és hasznosságát, amely elv szerint minden új jogszabály esetében törölni kell egy uniós jogszabályt. A jogalkotás ilyen kvantitatív megközelítése helyett, amely adott esetben negatív hatást gyakorolhatna a társadalom jelentős szektoraira – köztük a foglalkoztatásra, a fogyasztóvédelemre és a környezetvédelemre –, és ellentétes lehet az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdésével, minden új jogszabály esetében továbbra is a jogalkotás minőségének, valamint a technológiai fejlődéshez és a társadalmi igényekhez való alkalmazkodásnak kell irányadónak maradnia;
41. felhívja a figyelmet arra, hogy létre kell hozni egy integrált gyógyszerbiztonsági rendszert, amely válsághelyzetekben lehetővé tenné a források kritikus keresletnek megfelelő elosztását;

Közigazgatási és önkormányzati tevékenységek

42. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok teljes mértékben támogatják az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy felszámolja az európai egységes piac előtt álló akadályokat;
43. fontosnak tartja az európai egységes piacban rejlő lehetőségekről szóló tájékoztatást. Elsősorban az európai vállalkozókkal és fogyasztókkal közvetlen kapcsolatot fenntartó helyi és regionális önkormányzatoknak kell tájékoztatást nyújtani;

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/515 rendelete (2019. március 19.) a valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott áruk kölcsönös elismeréséről és a 764/2008/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 91., 2019.3.29., 1. o.).

44. támogatja azt az elképzelést, hogy hozzanak létre egy, az egységes piaci szabályokkal foglalkozó központi információs pontot a tagállami köztisztviselők számára, illetve annak érdekében, hogy minél jobb legyen az információáramlás az európai és a helyi szint között;

45. Támogatja az ismeretek és a tudatosság növelését célzó intézkedéseket, többek között az egységes digitális kaput, amely hozzáférést biztosít az egységes piaci szabályokra és igazgatási eljárásokra vonatkozó átfogó információkhoz, és a felhasználókat a legrelevánsabb segítségnyújtó szolgálatokhoz és kapcsolattartó pontokhoz irányítja;

46. szorgalmazza, hogy jobban használják ki az európai egységes piac meglévő informatikai eszközeit, például a belső piaci információs rendszert (IMI), és egyetért azzal, hogy létre kell hozni egy egységes online érvényesítési platformot;

47. kéri, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg, miként lehet a javasolt előírások érvényesítésének előzetes értékelésekor kihasználni a helyi és regionális önkormányzatokban rejlő potenciált, mivel sok esetben ezek az önkormányzatok felelősek a végrehajtásért az előírások elfogadása után. A helyi és regionális önkormányzatok emellett megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy teszteljék a megoldásokat, és közvetlen visszajelzést kapnak arról is, hogy miként lehet betartani az előírásokat;

48. úgy véli, hogy fel kell gyorsítani és 2023 végéig be kell fejezni azt a munkát, amely az egységes piacon a műszaki szabványok harmonizációjáról és a szolgáltatásnyújtás szabadságáról gondoskodik;

Globális kereskedelmi kihívások

49. bírálja a globális piac kiegyensúlyozatlanságát a tekintetben, hogy az Európai Unió számára szolgáltatásokat nyújtó és termékeket forgalmazó magán és állami gazdasági szereplők milyen szinten és mértékben kapnak (jogi és pénzügyi) támogatást az egyes államoktól;

50. felhívja a figyelmet arra, hogy világszerte határozottabban elő kell mozdítani az európai értékeket, köztük az áruk és szolgáltatások kereskedelmével kapcsolatosakat is. Az EU-nak és intézményeinek egy nemzetközi szabályokon alapuló, nyitott globális kereskedelmi rendszert kell támogatnia;

51. szorgalmazza a digitalizációból és az információkhoz való szinte azonnali hozzáférésből adódó lehetőségek kihasználását az árdömping elleni küzdelemben;

52. felhívja a figyelmet az erős WTO mellett működő, szabályokon alapuló nemzetközi kereskedelmi rendszer jelentőségére, és ellenzi a protekcionizmust és az elszigetelődést. Az EU-nak arra kell törekednie, hogy felélessze és megerősítse a WTO-t, többek között oly módon, hogy korszerűsíti a működését egyes kulcsfontosságú területeken, és orvosolja a szabályozási keret hiányosságait, hogy a WTO megfelelően tudjon reagálni az aktuális kereskedelmi kihívásokra;

53. szorgalmazza az ellátási láncok európai átszervezésére irányuló politikák kidolgozását és végrehajtását annak érdekében, hogy az európai vállalkozások a jövőben ne szenvedjenek kárt a világereszkedelem visszaszorulása és az alkatrészhiány miatt, és ne szűküljön az uniós polgárok hozzáférése egyes termékekhez;

54. hangsúlyozza, hogy „az EU és a világ többi része közötti” kereskedelmi kapcsolatokat az európai stratégiai érdekekből kiindulva kell fejleszteni (gondolva itt az összes országban hasonlóan ambiciózus környezetvédelmi normákra is), azzal a céllal, hogy megerősítsük az EU globális versenyképességét és a nemzetközi szinten betöltött szerepét;

Záró megjegyzések – következtetések és ajánlások

55. hangsúlyozza, hogy az egyes tagállamok közötti együttműködésre és a tagállamok egységes fellépésére van szükség, különösen olyan nemzetközi kérdésekben, amelyek valamennyi uniós ország biztonságos és stabil működésére hatással vannak (ilyen például Európa függetlenítése a harmadik országokból származó nyersanyagoktól);

56. úgy véli, hogy a működési szabályokkal kapcsolatban az uniós tagállamok között (pl. az uniós költségvetésbe történő befizetések vagy az európai valuta használata kapcsán) eddig fennálló egyenlőtlenségek nem maradhatnak fenn hosszabb távon;

57. fontosnak tartja a vállalkozásokra és fogyasztókra irányuló feladatokat ellátó magán- és közintézmények integrálását, különösen szupranacionális szinten, mivel ezek sokkal gyorsabban érzékelik a jogszabályi különbségekből, illetve az uniós szinten elfogadott szabályoktól való eltérésekből adódó problémákat;
58. hangsúlyozza, hogy az európai vállalkozások és közigazgatás digitális átállása – ezen belül az egységes piacra vonatkozó technikai megoldások kidolgozása – prioritást jelent az EU számára. Új megoldásokra és fejlesztésre többek között a következő területeken van szükség: kiberbiztonság, a személyes adatok védelme, felhőalapú adatgyűjtés és -feldolgozás;
59. ajánlja, hogy:
- a) szigorúan harmonizálják a szabályokat és koordinálják a szabályozókat a gazdaság működésére jelentős hatást gyakorló ágazatokban, például a távközlésben és az energiaágazatban;
 - b) értékeljék, hogy más ágazatokhoz viszonyítva milyen költségekkel és haszonnal járna a jogszabályok rövid távú (néhány éven belüli) teljes harmonizációja, illetve értékeljék a különböző megoldások átültetésének jogi és technológiai lehetőségeit az eltérő társadalmi-gazdasági fejlettségű gazdaságokban;
 - c) az Európai Bizottság nagyobb szerepet vállaljon a nem vámjellegű akadályok Unión belüli felszámolásában, gondolva itt azokra a korlátozásokra, melyek az indokolatlan tagállami műszaki előírások, valamint termékekre, szolgáltatókra és szolgáltatásnyújtási feltételekre vonatkozó szabályozási és nem szabályozási követelmények alkalmazásából adódnak;
 - d) fokozzák az együttműködést a helyi üzleti szereplőkkel, hogy az új szabályokat alulról felfelé lehessen kezdeményezni;
 - e) a regionális és helyi szintű hatóságok jövőbeli dokumentumaiba foglaljanak bele egy bekezdést, amelyben egyértelműen meghatározzák a szóban forgó tevékenységekkel kapcsolatos felelősségeket és a tevékenységek hatókörét, az európai egységes piac kiterjesztését és optimalizálását tartva szem előtt;
 - f) segítsék elő, hogy megszokottá váljon az EU-ban előállított termékeknek mint a minőség és modernség szinonimáinak fogyasztása;
60. szorgalmazza közös iránymutatások kidolgozását a nyilvános portálok létrehozására vonatkozóan (legalább a NUTS 2 régiók szintjén), hogy a különböző tagállamok vállalkozói könnyen megtalálhassák a számukra szükséges információkat;
61. felhívja a figyelmet arra, hogy a demokrácia, a jogállamiság, valamint a magas szintű környezetvédelmi, éghajlatvédelmi és egészségügyi normák fenntartásának értékeire alapozva meg kell erősíteni az európai integrációt, hogy az uniós tagállamok koherenciája és a gazdasági hatások közötti szinergiák működésbe léphessenek. Az egységes piac hiányosságait helyi és regionális szinten érzékelik;
62. hangsúlyozza az európai egységes piac ipari autonómiájának fontosságát, ezen belül pedig azt, hogy olyan stratégiát kell kidolgozni, amellyel garantálható a kritikus nyersanyagokkal való ellátás;
63. úgy véli, hogy eltökéltséget kell tanúsítanunk az új megoldások – különösen az európai gazdaság klímasemlegességével és az egységes piac egységének közvetlen megerősítésével kapcsolatos – megoldások végrehajtásakor.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Demográfiai változások: javaslatok az uniós régiókra gyakorolt kedvezőtlen hatások mérésére és kezelésére

(2020/C 440/07)

Előadó: KARÁCSONY János Ádám (HU/EPP), Tahitótfalu önkormányzati képviselője

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. úgy véli, hogy a demográfiai változások az európai régiók, városok és vidéki kistelepülések előtt álló egyik legfontosabb kihívást jelentik, és rámutat, hogy azok mögött különböző okok húzódnak meg: ilyen a népesség öregedése, az alacsony termékenységi és születési ráta és az egyre egyenlőtlenebb népességeloszlás;
2. emlékeztet arra a jövőre vonatkozó európai modellel kapcsolatos iránymutatásra, amely a 2019–2024-es időszakra szóló és az Európai Tanács által is jóváhagyott stratégiai menetrendben szerepel – ennek értelmében is kezelni kell a demográfiai kihívásokat;
3. üdvözli azt az európai bizottsági kezdeményezést, hogy kérjék fel Dubravka Šuicát, az Európai Bizottság alelnökét arra, hogy elemezze, hogy a demográfiai változások milyen hatást gyakorolnak különböző társadalmi csoportokra, valamint az aránytalanul sújtott területekre és régiókra, és terjesszen elő intézkedéseket a szóban forgó kihívások kezeléséhez, gondolva itt többek között a képzett munkaerő elvándorlására, a munka és a családi élet jobb összeegyeztetésére, a jövőbeli gyermekgaranciára, az idősödésről szóló zöld könyvre és a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú jövőképre, emlékeztetve arra, hogy mindezen intézkedésekben érvényesíteni kell a nemek közötti egyenlőség szempontját;
4. szándékában áll a felnőtt vagy idős emberek szerepének növelése nemcsak úgy mint gondozásra szorulóknak, hanem úgy is mint közösségi erőforrások azáltal, hogy előmozdítja a társadalmi, polgári, gazdasági és kulturális életben való részvételüket és azt, hogy megszokott környezetükben önállóan és jólétben élhessenek;
5. nagyon pozitívan fogadja az Európai Bizottságnak a demográfiai változások hatásairól szóló jelentését, amely a digitális átállás, a zöld gazdaság és a demográfiai kihívás közös megközelítésén alapul, és olyan globális jövőképet kínál, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy a 2030-as fenntartható fejlődési célok követelményeinek megfelelően minden generáció számára méltányos és fenntartható megoldásokat nyújthassunk anélkül, hogy bárki figyelmen kívül hagynánk;
6. üdvözli a Tanács horvát elnökségének arra irányuló kezdeményezését, hogy kezeljék kiemelt prioritásként a demográfiai változást, és üdvözli, hogy az RB felkérést kapott véleményalkotásra ebben a témában;
7. üdvözli, hogy az európai bizottsági közleményre válaszul az Európai Parlament kezdeményezi egy jelentés kidolgozását a demográfiai kihívásokról;
8. emlékeztet arra, hogy az idősbarát környezetért létrehozott innovációs tematikus hálózat eredményeit felhasználva a Régiók Bizottsága együttműködik a Demográfiai Változásokkal Foglalkozó Szövetséggel. A hálózat összefogja azokat a helyi, regionális és nemzeti hatóságokat, amelyek a demográfiai kihívásra adott válaszként – a WHO támogatásával – a tevékeny és egészséges idős kor előmozdításán dolgoznak;
9. emlékeztet arra, hogy nemzetközi szinten szinergiára kell törekedni az ENSZ-szel a 2002-es madridi nemzetközi időügyi cselekvési terv felülvizsgálata érdekében, illetve az idősödéssel foglalkozó munkacsoporttal is az idős emberek emberi jogainak hatékonyabb védelme érdekében. Globális szinten hasznos együttműködni az Egészségügyi Világszervezettel az egészséges idős kor évtizede kapcsán;

Fő demográfiai tendenciák és kihívások

10. felhívja a figyelmet arra, hogy az uniós tagállamokban és régiókban jelentősen eltérő irányba mutatnak a népesség növekedésével kapcsolatos tendenciák, és ezt minden tagállamban különböző intézkedésekkel mielőbb kezelni kell;

11. hangsúlyozza, hogy az elmúlt években regionális szinten Európa nagy részén igen kedvezőtlen demográfiai tendenciákat figyeltek meg. Ezen térségek többségében az figyelhető meg, hogy a főváros és a nagyvárosok körül, egyfajta szigeteket létrehozva, gyarapszik a népesség ⁽¹⁾;
12. utal arra a megfigyelésre, hogy a csökkenő népességű régiók általában vidéki, már most is ritkán lakott, távoli térségek. Az elnéptelenedés a hanyatló ipari területekre és különböző periférikus fekvésű városokra is jellemző ⁽²⁾;
13. kiemeli, hogy a munkaképes korúak csökkenő száma és az idősek növekvő száma súlyosbítja az időskorú eltartottak arányára gyakorolt hatást. Ez az arány az előrejelzések szerint a 2016. évi 29,3 %-ról 2080-ra 52,3 %-ra emelkedik az EU-ban (23,0 százalékpontos növekedés) ⁽³⁾;
14. rámutat, hogy a világ népességének növekedésével ellentétben az EU-n belüli népességnövekedés üteme jelentősen lelassult. 2015 volt az első olyan év, amikor az EU28-ban természetes népességcsökkenés volt tapasztalható, azaz többen haltak meg, mint ahányan születtek;
15. hangsúlyozza, hogy folyamatosan nő az eltartottak aránya: az Eurostat népességi adatai szerint ugyanis míg 1960-ban átlagosan három fiatal (0-14 éves) jutott minden idős (65 éves vagy annál idősebb) személyre, 100 évvel később, 2060-ban az előrejelzések szerint minden fiatalra két idős jut;
16. hangsúlyozza, hogy mivel a nők később szülnék, azaz a kívánt gyermekvállalást későbbre halasztják, a tervezett ⁽⁴⁾ gyermekszám – jellemzően 2-3 gyermek ⁽⁵⁾ – nem teljesül, ami a kívánt és a tényleges gyermekszám közötti különbséghez vezet (termékenységi szakadék). Amíg az uniós tagállamokban termékenységi szakadék áll fenn, az elsődleges feladat ennek csökkentése, a migrációra csak ezt követően kerülhet sor. Minden erőfeszítést meg kell tenni a gyermekvállalás ösztönzésére;
17. hangsúlyozza, hogy az elvándorlás jellemezte régiókban, illetve a csökkenő születésszám miatt a fiatalok elvesztése rendkívüli hátrányt jelent a kisebb települések számára az alapvető közszolgáltatások fenntartása és a gazdasági és termelői tevékenység fellendítése tekintetében, melyek alapvető tényezők a lakosság megtartásában és odavonzásában, valamint az uniós tagállamokat érintő vidéki elnéptelenedés megfékezésében;
18. utal nemrég készült RB-s tanulmányokra ⁽⁶⁾, amelyek egyértelműen rávilágítanak arra, hogy a demográfiai kihívásoknak területi vetületük van;
19. a képzett munkaerő elvándorlásáról szóló véleményét felidézve hangsúlyozza, hogy a személyek és a munkavállalók szabad mozgása – melyet az Európai Unió szerződésai az alapvető szabadságok között ismernek el – a belső piac alapját jelenti;

Minden kormányzati szinten koherens szakpolitikai válaszokra van szükség

20. felhívja a figyelmet „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című 2016-os saját kezdeményezésű véleményére, amely kimondja, hogy számos európai politika anélkül is hozzájárulhat a demográfiai kihívás kezeléséhez, hogy konkrét intézkedésekkel támogatná az e kihívások által érintett területeket. Ennek kapcsán az alábbiakról van szó: közlekedés, információs társadalom, foglalkoztatás- és szociálpolitika, kultúra, környezet és éghajlat, valamint a vállalkozások. Megismétli, hogy a demográfiai változásokkal foglalkozó átfogó európai stratégiára van szükség, és hangsúlyozza, hogy ezeknek a kihívásoknak a kezeléséhez számos politikaterületre kiterjedő, széles körű megközelítésmódot kell alkalmazni. Így lehet (proaktívan) visszafordítani vagy (reaktív módon) enyhíteni a demográfiai változás hatásait. Az intézkedések köre az alábbi lehet:

⁽¹⁾ „A demográfiai változás hatása az európai régiókra”, RB-s tanulmány, Brüsszel, 2016.

⁽²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA\(2019\)637955_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA(2019)637955_EN.pdf).

⁽³⁾ Forrás: People in the EU – population projections (Eurostat, 2017)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_projections_in_the_EU#Age_dependency_ratios.

⁽⁴⁾ OECD, Family Database, Fertility Indicators: SF2.2 Ideal and actual number of children. http://www.oecd.org/els/family/SF_2_2-Ideal-actual-number-children.pdf.

⁽⁵⁾ A fejlett országokban a körülbelül 2,1-es teljes termékenységi arányszámot tekintik reprodukciós szintnek: ez azt jelenti, hogy egy nőnek átlagosan 2,1 élveszületett gyermeket kell világra hoznia ahhoz, hogy a népesség ne csökkenjen. (Forrás: Eurostat, Statistics Explained https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Fertility_statistics#Total_fertility_rate_and_age_of_women_at_birth_of_first_child).

⁽⁶⁾ „A demográfiai változás hatása az európai régiókra”, RB-s tanulmány és az európai regionális szociális eredménytábla.

Proaktív szakpolitikai lehetőségek:

- mivel a születési ráta a népesség méretének egyik meghatározója, meg kell teremteni a megfelelő feltételeket ahhoz, hogy azok, akik gyermeket szeretnének, könnyebben és hamarabb vállalhassanak akár több gyermeket is. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a „Demográfiai kilátások az Európai Unió számára” című 2017-es dokumentum ⁽⁷⁾ szerint a jövőbeli demográfiai változásokra irányuló politikák korlátozottak, és időbe telik, hogy hatást gyakoroljanak. A hangsúlyt ezért az idősebb népességű EU-hoz való alkalmazkodásra és az átállás gördülékenyebbé tételére kell helyezni, eközben pedig támogatást kell nyújtani a fiataloknak a felnőttkorba való átmenet során és a családoknak, hogy növekedjen a termékenységi ráta az érintett régiókban,
- célzott, többek között infrastrukturális, kulturális és hálózatfejlesztési beruházásokkal vonzóbbá kell tenni a régiókat, hogy azok tanulási, innovációs és stabil, minőségi foglalkoztatási lehetőségeket nyújthassanak a fiatalok számára,
- célzott ösztönzőrendszereket kell kidolgozni, arra csábítva a fiatalokat, hogy letelepedjenek ezekben a régiókban,
- gazdaságilag lehetővé kell tenni a fiatalok számára, hogy nagy családot alapítsanak,
- ki kell dolgozni az EU-ban a „jólléti gazdaság” koncepcióját, és ennek keretében (az oktatást, az egészséget, a gyermekgondozást, a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, a lakhatást, a közlekedés mobilitását, a hálózati összekapcsoltságot és a kultúrát illetően) növelni kell az emberek jóllétét. Ez hozzájárul egy kedvező gazdasági ciklushoz, így segít a jóllét megteremtésére irányuló hosszú távú beruházások véghezvitelében. Ez növelheti a jó életminőséget nyújtó és családbarát városok és régiók vonzerejét, méghozzá nemcsak a gazdasági növekedésre, hanem a fent említett tényezőkre építve,
- olyan átfogó és integrált politikát kell előmozdítani és folytatni, amelynek célja a családok tanulmányozása és támogatása társadalmi funkcióik szabad gyakorlása közben,
- nem szabad megfeledkezni arról a sajátos igényről, hogy egy befogadó társadalomban minőségi válaszokat dolgozzanak ki a fogyatékkal élő személyek életkoruk előrehaladtával változó szükségleteire,

Reaktív jellegű szakpolitikai lehetőségek:

- több beruházásra lenne szükség a munka és a magánélet jobb egyensúlyba hozására, szociális és családbarát infrastruktúra kialakítására, illetve a nemek közötti egyenlőség eléréséhez, hogy ezzel is javítani lehessen a munkaerőpiaci részvételt, különösen a nőket illetően,
- csökkenteni lehetne az öregedő társadalom egészségügyi és gondozási költségeit, amennyiben támogatnánk az aktív és egészséges időskort, többet áldoznánk az önálló életvitel új formáinak kialakítására (új lakhatási koncepciók), illetve támogatnánk a szociális gazdaságot,
- körültekintőbben kellene megtervezni a közberuházásokat, még pedig úgy, hogy azokat demográfiai szempontból is megvizsgálják, olyan módszerek és technikai eszközök kidolgozásával, amelyek megkönnyítik a különböző politikák demográfiai hatásainak elemzését,
- több beruházásra lenne szükség az oktatás, az egyes területek igényeihez és lehetőségeihez igazodó képzés, az átképzés és a munkaerő rugalmasságának fokozása terén, hogy csökkenjen a fiatal iskolaelhagyók száma és növekedjen készség szintjük,
- kiemelt figyelmet kellene szentelni az érintett régiók kis és közepes méretű városaiban nyújtott közszolgáltatásoknak például az egészségügy, az oktatás és a kultúra terén, valamint digitális megoldásokat kell igénybe venni, hogy mindenkit meg lehessen szólítani,
- a demográfiai változások kezelésére irányuló átfogó stratégia részeként jól működő és konszenzusra épülő jogi keretet kell kialakítani európai szinten, ezzel is megkönnyítve a nem uniós polgárok európai munkaerőpiaci és társadalmi integrációját,

(7) Demographic outlook for the European Union (2017) (EPRS | Az Európai Parlament Kutatószolgálat & EUI | Európai Doktori Intézet) [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/614646/EPRS_IDA\(2017\)614646_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/614646/EPRS_IDA(2017)614646_EN.pdf).

- olyan szociális lakhatási formákat kell kialakítani, ahol a generációk együttélése, a köztük lévő szinergia és viszonyosság az inkluzív kölcsönös segítségnyújtás formáiban teret nyerhet,
- az idősek életminőségének javítását, valamint a magányosságuk és elszigetelődésük elleni küzdelmet célzó fellépéseket elő kell mozdítani, különösen, de nem kizárólag pandémiás helyzetben,
- ösztönözni kell a generációk közötti társadalmi kapcsolatok fejlődését lehetővé tevő környezet kialakítását, ami a társadalom egészének jóllétét szolgálja;

Demográfia és a többéves pénzügyi keretről jelenleg folyó vita

21. a jövőben több uniós forrást kell elkülöníteni az agyelszívás jelensége elleni küzdelemre;
22. a strukturális alapokról szóló rendeletekről folyó jelenlegi tárgyalások kapcsán külön kiemeli, hogy az Európai Parlament javaslatának megfelelően hangsúlyosabban utalni kellene a demográfiai változásokra, a pénzeszközök felhasználását pedig rugalmasabbá kell tenni az e jelenség által aránytalanul érintett területeken és régiókban annak érdekében, hogy azokat együtt lehessen felhasználni ugyanarra a projektre, lehetőség legyen előlegek kifizetésére, és kiegészíthessék a pénzügyi eszközöket;
23. emlékeztet arra, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA) és a Kohéziós Alapról szóló 2018-as véleménye megállapítja, hogy az ERFA és a Kohéziós Alap egyik célja a földrajzi vagy demográfiai hátrányokkal küzdő városi és vidéki területek támogatása. Ez magában foglalja az olyan projektekhez nyújtott kiegészítő uniós pénzügyi támogatást is, amelyek előmozdítják az érintett régiók környezetileg fenntartható és társadalmilag befogadó gazdasági fejlődését;
24. e tekintetben emlékeztet a Régiók Bizottsága és az Európai Parlament javaslatára, amely szerint kiemelten támogatni kell azokat a NUTS 3. szintű területeket vagy helyi közigazgatási egységeket, amelyek népsűrűsége gyéren lakott területek esetében 12,5 fő/km² alatti vagy nagyon ritkán lakott területek esetében 8 fő/km² alatti, vagy ahol az átlagos népességcsökkenés 2007 és 2017 között meghaladta az 1 %-ot; ezeknek olyan egyedi regionális és nemzeti tervek hatálya alá kell tartozniuk, amelyek célja a vonzerő növelése, az üzleti beruházások növelése és a digitális és közszolgáltatások elérhetőségének erősítése, beleértve az együttműködési megállapodás keretében létrehozott alapot is;
25. megismétli az RB és az EP álláspontját az olyan nemzeti tervek támogatásáról, melyek célja a folyamatos demográfiai hanyatlással szembesülő és támogatásra – többek között az európai strukturális és beruházási alapokból származó pénzügyi támogatásra – szoruló regionális és helyi területek támogatása, a vonzerő növelése, az üzleti beruházások bővítése, valamint a digitális és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása. Ezeknek a nemzeti és regionális terveknek tükröződniük kell a demográfiai változásokra vonatkozó új uniós stratégiában;

Demográfiai szempontok a legfontosabb uniós szakpolitikákban

26. hangsúlyozza az urbanizáció demográfiai dimenzióját, mivel az Európai Unióban egyre erősebb az urbanizáció is, és hangsúlyozza, hogy az uniós városfejlesztési menetrend végrehajtása során és a Lipcsei Charta megújításával összefüggésben fontos a demográfiai kihívások határozott kezelése;
27. támogatja az Európai Parlament álláspontját, amely figyelembe vette a Régiók Bizottságának a gyéren lakott régiók és az ott élő közösségek megsegítésére irányuló javaslatait, azt javasolva, hogy „a »Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe« célkitűzés keretében nemzeti szinten rendelkezésre álló ERFA-források legalább 5 %-át integrált területi fejlesztésre kell fordítani a természeti, földrajzi vagy demográfiai hátránnyal küzdő, vagy az alapvető szolgáltatásokhoz nehezen hozzáférő nem városi területeken. Ebből az összegből legalább 17,5 %-ot vidéki területekre és közösségekre kell fordítani, figyelembe véve az intelligens falvakról szóló megállapodás olyan projektek kidolgozására vonatkozó rendelkezéseit, mint az intelligens falvak”⁽⁸⁾. Ezzel kapcsolatban az a cél, hogy javítsunk ezeknek a térségeknek a vonzerején és segítsük újbóli benépesedésüket;
28. hangsúlyozza az ifjúsági garancia és „Az első EURES-állásod” szerepét, melyek segítik a fiatalokat abban, hogy munkát találjanak. 2014–2020-as időszak eredményei egyértelműen bizonyították, hogy az ifjúsági garanciának a demokrácia szempontjából közvetlen, a demográfia szempontjából pedig közvetett jelentősége van: segített javítani több millió európai fiatal életét;

⁽⁸⁾ A8-0094/2019, Cozzolino.

29. várakozással tekint a jövőbeli gyermekgaranciára vonatkozó európai bizottsági javaslatok elé, amelyek célja a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekek megsegítése olyan beruházások előmozdítása révén, amelyek biztosítják egyrészt, hogy a gyermekek élhessenek azzal az alapvető jogukkal, hogy gyermek- és családbarát környezetben nőjenek fel és fejlődjenek, prioritásként kezelve a családi összjövedelem növelését és a szülők támogatását célzó intézkedéseket, valamint hogy hozzájussanak ingyenes és magas színvonalú egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz, gyermekgondozáshoz, tisztességes lakhatáshoz és megfelelő táplálkozáshoz. Úgy véli, hogy a családpolitikákat nem állami költségvetési kiadásnak, hanem inkább a társadalmat szolgáló stratégiai eszközbe való beruházásnak kell tekinteni;

30. úgy véli, hogy a vidékfejlesztéssel is foglalkozó közös agrárpolitika (KAP 2014–2020) segíti a demográfiai kihívások kezelését. Ezért fontos, hogy a KAP a 2021–2027-es időszakban is erős uniós szakpolitika maradjon. A virágzó vidéki területeknek, a fiatal mezőgazdasági termelőknek és a bevált gyakorlatokat felmutató családi gazdaságoknak kulcsszerepet kell játszaniuk az éghajlatváltozás kezelésében, a környezetvédelemben, a táj és a biológiai sokféleség megőrzésében, valamint a vidéki területek elnéptelenedésének megelőzésében;

31. bár az Európai Bizottság intézkedési köre igen korlátozott, be kell avatkoznia a földpiaci jogszabályokba azzal a céllal, hogy: ösztönözze a vidékfejlesztés keretében rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázását a földhasználati mobilitás előmozdítására szolgáló új intézkedések támogatására (földbankok, termőföld-közvetítési kezdeményezések és egyéb, helyi szinten támogatott kezdeményezések az új belépők földhöz jutásának támogatására); kiterjessze a támogatási intézkedések körét az új mezőgazdasági vállalkozási modellekre (különösen a gazdák közötti partnerségek innovatív típusaira) és a helyi szervezetekre, amelyek támogatni tudják a fiatal mezőgazdasági termelőket és az új belépőket a földszerzésben; aktívabb nemzeti politikákat ösztönözzön a földhöz jutásról szóló uniós ajánlásokkal, bevált gyakorlatokat felsorolva (a bevált gyakorlatok figyelembevételével);

32. úgy véli, hogy a tagállamoknak határozottan támogatniuk kell a nők szerepvállalását előmozdító politikákat, és ösztönözniük kell az információs és kommunikációs technológiákban (ikt), a természettudományokban, a technológiában, a műszaki tudományokban, a művészetekben és a matematikában (TTMMM), valamint a vidéki gazdaságban való részvételt, mivel ez nélkülözhetetlen az elnéptelenedés sújtotta vagy fenyegette területek korfájának kiegyensúlyozásához;

33. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák az uniós kohéziós politika és a közös agrárpolitika közötti szükséges koordinációt annak biztosítása érdekében, hogy integrált megközelítéssel (integrált területi beruházások, közösségvezérelt helyi fejlesztések vagy LEADER) a vidéki területek is végre tudjanak hajtani az „intelligens falvak” keretébe tartozó projekteket;

34. megismétli a „Tevékeny és egészséges időskor” című 2019-es véleményében foglaltakat, melyek szerint „a demográfiai változásokkal kapcsolatos kihívások kutatási tevékenységeket és aktív európai ipart tesznek szükségessé ahhoz, hogy új innovatív megoldásokat tudjunk kitalálni, kifejleszteni és előállítani pl. az idősödő népesség számára készült mindennapi termékekre, infrastruktúrára, technikára és szoftverekre”, ezen belül megemlítendő a telemedicina fejlesztése, amely minőségi szakellátást biztosít a vidéki és ritkán lakott területeken is; „mindebben esélyt lát az EU számára arra, hogy piacvezetővé váljon az ezüstgazdaságban, helyi munkahelyeket hozzon létre, jólétet teremtsen és kreatív innovációkat exportáljon külföldre”. Ebben a családbarát környezet és a generációk közötti szolidaritás is sokat segíthet, a helyi és regionális önkormányzatok pedig kulcsfontosságú szerepet játszanak az egészséges időskor előmozdításához és biztosításához szükséges feltételek megteremtésében. Ennek érdekében egyrészt konkrét felhívásokat kell kidolgozni ebben a témában, másrészt javítani kell a rendelkezésre álló különböző pénzügyi források koordinációját;

35. hangsúlyozza, hogy az információs és kommunikációs technológiák (ikt), valamint az intelligens környezet kulcsszerepet tölthetnek be a demográfiai kihívások által leginkább érintett térségekben az életkörülmények javításában. Ezért arra kéri az EU-t, hogy intelligens megoldások és európai eszközök és programok – például a strukturális és beruházási alapok és a Next Generation EU – alkalmazásával kezelje a számos területet érintő digitális szakadékot, azzal a céllal, hogy a teljes lakosság számára biztosítsa a minőségi digitális összeköttetést;

36. a digitális szakadékot illetően felhívja a figyelmet az idősgondozás és az igényvezérelt közlekedés (DRT) területén elérhető intelligens megoldásokra és arra, hogy tervbe kell venni a mobiltelefon-hálózat lefedettségének biztosítását a helyi kis utakon. Hasonlóképpen elengedhetetlennek tartja, hogy a mobiltelefon-szolgáltatásokat bevonják az egyetemes távközlési szolgáltatás körébe, különösen a gyéren lakott vidéki területeken, valamint az azokhoz tartozó utakon. Mindez megkönnyíti ugyanis főként az idősek és a kisgyermekes szülők életét. Mindezek komoly hatással vannak a népesség helyben maradására;

37. nyújtson képzést és támogatást a digitális technológiák használatához, amelyek célja az időseket érintő digitális szakadék csökkentése, valamint biztosítson változásmenedzsment képzést a települési szociális szolgáltatások vezetőinek annak érdekében, hogy azok segíteni tudják a gondozási szolgáltatások digitális átalakítását;

38. egyetért azzal, hogy a 2014–2020-as időszakra vonatkozó, 2017 szeptemberében elfogadott európai bizottsági közleményben („A növekedés és a kohézió előmozdítása az EU határrégióiban”) javasolt különböző intézkedések segíthetnek csökkenteni a határokon átnyúló együttműködés összetettségét, hosszadalmasságát és költségeit, és előmozdítják a szolgáltatások összevonását a belső határok mentén. Az Európai Bizottság hangsúlyozza: „Jelentős szerepet kapnak az életkörülmények javítását célzó befektetések: az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésére szolgáló közös környezetvédelmi fellépések és intézkedések hozzájárulnak a határrégiókban élők fokozott védelméhez”⁽⁹⁾;

39. megerősíti „A munka és a magánélet közötti egyensúly a szülők és gondozók esetében” című 2017-es véleményében tett megállapítását, mely szerint „a jelenlegi demográfiai tendenciák szükségessé teszik a nemi szerepek átgondolását, valamint a rugalmasabb és egyenlőbb munkaszerződés előmozdítását”. Ezt szem előtt tartva a munka és a családi élet összeegyeztetését és a nemek közötti egyenlőséget támogató politikákra vonatkozó uniós jogi keret elválaszthatatlanul összekapcsolódik a gazdasággal, a demográfiával, a foglalkoztatással és a regionális szempontokkal. Ennek fényében az RB üdvözli az Európai Bizottság nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiáját;

40. felhívja a figyelmet a „Mobilitás a földrajzi és demográfiai nehézségekkel küzdő régiókban” című 2014-es és „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című 2016-os véleményére. Ezek olyan kérdésekkel is foglalkoznak, mint a mobilitás szempontjának érvényre juttatása a közlekedési politikákban, és további konkrét intézkedéseket neveznek meg, egyebek mellett olyan innovatív megoldásokat, mint az igényvezérelt közlekedés a régiókon belüli és azok közötti összeköttetések javítása érdekében. Az RB hangsúlyozza továbbá, hogy új megközelítésmódokat kell kialakítani a hátrányos helyzetű régiók közlekedésfinanszírozásában;

41. rámutat, hogy a magas munkanélküliségi ráta nincs összhangban a munkaerőpiaci igényekkel. Ezért szakképzéseket vagy továbbképzéseket kell szervezni azon munkanélüliek számára, akik nem tudnak belépni vagy visszailleszkedni a munkaerőpiacra. A közös együttműködésbe be kell vonni a hatóságokat, a regionális és helyi intézményeket, valamint a foglalkoztatási szolgálatokat;

42. úgy véli, hogy a vidéki területek elnéptelenedésének kezelése érdekében a különböző politikákba pozitív kommunikációt kell bevezetni a vidéki környezetről, kedvező képet festve róla és rávilágítva pozitív szempontjaira és értékeire;

43. fontos kiemelni, hogy ha az apák nagyobb mértékben részt vesznek a gyermekgondozásban és a családi életben, a gyermekek jobb kognitív és érzelmi fejlődést érnek el, és fizikai egészségük is jobb. Azok, akik többet foglalkoznak gyermekeikkel, általában elégedettebbek az életükkel, valamint jobb fizikai és mentális egészségről számolnak be. 2015-ben az OECD-országok háromnegyede legalább néhány napnyi, csak az apa által igénybe vehető fizetett szabadságot biztosított, akár az apákra szabott, fizetett szülői szabadság keretében. Az apáknak szóló szülői szabadság a nőkkel szembeni munkahelyi megkülönböztetés csökkentését is elősegítheti;

44. emlékeztet a fenntartható fejlődési célokra és különösen a városfejlesztésre vonatkozó 11. fenntartható fejlődési célra, amely „a városok és egyéb emberi települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképesé és fenntarthatóvá tételét” szorgalmazza. Támogatja azokat a helyi önkormányzatokra, városokra és régiókra irányuló projekteket, amelyek aktívan hozzájárulnak a 11. fenntartható fejlődési cél eléréséhez;

45. figyelembe veszi az európai zöld megállapodást, amely fontos választ jelent a környezeti, demográfiai, gazdasági és társadalmi kihívásokra. Egy fenntartható növekedési stratégia elengedhetetlen ahhoz, hogy az EU igazságos, virágzó és inkluzív társadalommá váljon, és át kell gondolni a gazdaságban, az iparban, a fogyasztásban, a közlekedésben, az élelmiszeriparban, a mezőgazdaságban és az építőiparban a tiszta energiára, valamint az adózásra, illetve a szociális és általában a családtámogatási kérdések bizonyos szempontjaira vonatkozó politikákat;

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/publications/communications/2017/boosting-growth-and-cohesion-in-eu-border-regions.

46. hangsúlyozza, hogy a gyermekvállalás nem akadályozhatja a szakmai ambíciót, és nem vezethet elszegényedéshez vagy a vásárlóerő csökkenéséhez, különösen a nagycsaládok és az egyszülős családok esetében. A családtervezés hosszú távra szól, ezért olyan stabil és proaktív politikára van szükség, amely magában foglalja a munka és a magánélet összeegyeztetését és az apák családi életben való részvételét. Meg kell könnyíteni, hogy az anyák a szülési szabadság után gyorsan és rugalmas feltételek mellett visszatérhessenek a munkaerőpiacra;

47. úgy véli, hogy szem előtt kell tartani, hogy a jövőben szükségessé váló munkahelyek egy része még nem létezik, ezért hozzá kell segíteni az embereket (minden korosztályt és réteget) olyan készségek elsajátításához, amelyek birtokában könnyebben el tudnak helyezkedni, a képzési politikák tervezése során pedig kiemelt figyelmet kell fordítani az alacsonyabb népsűrűségű vagy szétszórtnan lakott területeken élőkre, hogy megkönnyítsük számukra a képzetekhez való hozzáférést;

48. rámutat, hogy a főként a nők által végzett fizetetlen munka milyen fontos szerepet játszik a családok támogatása és az állami szociális infrastruktúra hiányának kompenzálása szempontjából. Ez a fizetetlen munka többnyire nem fizetett gondozást és háztartási munkát jelent, amelyek a becslések szerint a világ bruttó hazai termékének (GDP) 10, illetve 39 %-át teszik ki;

Demográfia és demokrácia

49. úgy véli, hogy az olyan újonnan felmerülő kérdésekre, mint a társadalom átalakulása és a népességeloszlás, olyan politikai válaszok fognak születni, amelyek a demokratikus rendszer polarizálódásához vezethetnek;

50. különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akiknek vannak vagy lehetnek gyermekei. Az uniós tagállamokban a fiatalok körében az átlagos munkanélküliségi ráta továbbra is magasabb, mint az egész dolgozó népesség körében. A fiatalokat nagy mértékben sújtják a bizonytalan munkafeltételek. A kutatások alapján előtérbe kell helyezni a fiatalok kiszámítható jövedelemhez és lakhatáshoz való hozzáférést, biztosítva számukra a családalapításhoz szükséges biztonságot;

51. úgy véli, hogy a transzeurópai közlekedési hálózatoknak, amelyeket az 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾ értelmében a 2021–2027-es programozási időszakban is a Kohéziós Alapból finanszíroznak, a hálózat szűk keresztmetszeteinek feloldása mellett prioritásként kell kezelniük a fenntartható közlekedési hálózatokba való beruházásokat, és bővíteniük kell a közszolgáltatások körét a vidéki területeken, különösen a gyéren vagy szétszórtnan lakott és az öregedő népességű területeken, támogatva a vidék és a városok közötti összeköttetéseket, előmozdítva a vidék fejlődését és csökkentve a digitális szakadékokat;

52. ezért figyelmeztet arra, hogy számos uniós régióban és országban, ahol az emberek úgy érzik, az út szélén hagyták őket, egyre nő az elégedetlenség („az elégedetlenség földrajza”), ami gyakran szorosan összefügg a demográfiai hanyatlással. Következésképpen a vidéki és a ritkán lakott területeken biztosítani kell az alapvető közszolgáltatásokhoz való hozzáférést;

53. úgy véli, hogy demokratikus rendszerünk megerősítése érdekében foglalkozni kell ezzel a jelenséggel, méghozzá a nemzedékek közötti párbeszéd elősegítése, valamint a polgárokhoz legközelebb álló, helyi és regionális szinten megválasztott politikusok aktív bevonása révén;

54. ezért szükségesnek tartja, hogy az Európa jövőjéről szóló jövőbeli konferencián megvitassák a demokrácia és a demográfia közötti kapcsolatot, és felajánlja, hogy a konferencián világosan előterjeszti a témával kapcsolatos álláspontját, kiemelt figyelmet fordítva a fiatalok képviselőire. A konferenciának foglalkoznia kell az ún. „elégedetlenség földrajza” jelenséggel, amely azzal kapcsolatos, hogy mennyire sikeresek és milyen közvetett és közvetlen hatást gyakorolnak az uniós politikák a különböző uniós régiókra és azok demográfiai helyzetére; felveti továbbá, hogy ennek kapcsán a konferencián megvitathatnák azt is, hogy hogyan definiálható az EUMSZ 174. cikkében szereplő „súlyos és állandó demográfiai hátrányban lévő régiók” fogalma. Ez a tágabb megközelítés a fenntartható fejlődési célok elérésének összefüggésében is releváns;

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 129. o.).

Érvek az aktív szubsziaritás és a jobb szabályozás mellett

55. hangsúlyozza, hogy a szükséges szakpolitikai válaszok többsége az Unióban a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartozik, ezért felhívja a figyelmet arra, hogy a megfelelő megoldások keresése során nagy hangsúlyt kell fektetni a partnerségre és a többszintű kormányzásra;
56. egyszersmind hangsúlyozza, hogy az RB-nek érdemben részt kell vennie az Európa jövőjéről szóló konferencián, tükrözve azt a tényt, hogy az EU-ban több mint egymillió választott helyi és regionális képviselő tevékenykedik;
57. kéri, hogy a demográfiai változások kezelését célzó működőképes megoldások keresésekor a szubsziaritással foglalkozó munkacsoport által kidolgozott „aktív szubsziaritás” koncepcióját alkalmazzák azzal, hogy a hatáskörök megosztását figyelembe véve közvetlen párbeszédet folytatnak a városokkal és régiókkal;
58. megfelelő helyzetben van ahhoz, hogy támogassa ezt a folyamatot azzal, hogy platformot biztosít az Európai Bizottsággal folytatott, a megfelelő megoldások megtalálására irányuló konzultációhoz és párbeszédhez;
59. hangsúlyozza, hogy a területi hatásvizsgálat eszközét kell használni a demográfiai változást befolyásoló uniós politikák további kidolgozására, és utal arra a területi hatásvizsgálatra⁽¹¹⁾, amelyet nemrégiben végzett az ESPON programmal együttműködésben;
60. szoros együttműködést szorgalmaz az Európai Bizottsággal egy közös konzultáció lefolytatása érdekében, melynek eredményeit fel lehetne használni olyan jövőbeli szakpolitikai dokumentumok kidolgozásához, mint az idősödésről szóló zöld könyv vagy a vidéki területekre vonatkozó hosszú távú stratégia;

A demográfiai kihívás kezelése terén elért eredmények nyomon követése

61. szükségesnek tartja a demográfiai kihívás alakulásának folyamatos nyomon követését. Ehhez az európai szemeszterbe be kell építeni a demográfiai változást, és ezt a kérdést szorosan össze kell kapcsolni a fenntartható fejlődési célok végrehajtásával;
62. hangsúlyozza, hogy rendszeres uniós statisztikákra van szükség, amelyek nemcsak a nemzeti, hanem a regionális helyzet alakulását is tükrözik, hogy a politikai döntéshozók világos képet kaphassanak a regionális különbségekről. Emellett javasolja, hogy készüljön éves jelentés az uniós városok és régiók előtt álló demográfiai kihívásokkal kapcsolatos aktuális helyzetről, amelynek kidolgozásában az RB is részt vehetne;
63. javasolja, hogy az éves fenntartható növekedési stratégia elkészítése előtt az Európai Bizottság folytasson rendszeres politikai párbeszédet az uniós városokkal és régiókkal a demográfiai kihívások aktuális helyzetéről; ennek megszervezésében szoros együttműködést javasol az Európai Bizottság és az RB között;

A következő lépések

64. javasolja a Tanács horvát elnökségének, hogy terjesszen elő tanácsi következtetéseket az Európai Bizottság helyzetfelmérésének megállapításairól, és javasolja, hogy a különböző tanácsi formációkban folytassanak széles körű vitát a demográfiai kihívásokról;
65. arra kéri a soron következő német, portugál és szlovén elnökséget, hogy folytassák ezeket az erőfeszítéseket, kiemelt figyelmet szentelve a demográfiai változás és az életkörülmények minden térségre kiterjedő javítása közötti kapcsolatnak;
66. hangsúlyozza a polgárok részvételének fontosságát, és arra ösztönzi a főbb helyi érdekelt feleket, hogy erősítsék meg a regionális horizontális politikákat, növelve ezáltal a helyi közösségen belül a demográfiai változásokkal kapcsolatos tudatosságot annak érdekében, hogy az emberek jobban elfogadják, hogy több családközpontú intézkedésre van szükség; javasolja továbbá, hogy a polgárokkal folytatott párbeszéd során is részletesen vitassák meg a demográfiai kihívásokat;
67. úgy véli, hogy a köz- és a magánszféra közötti együttműködést olyan struktúrában kell előmozdítani az elnéptelenedett vagy az elnéptelenedés kockázatának kitett területeken, amelyben valamennyi szereplő összehangoltan együtt tud dolgozni, összefogva és erősítve a tapasztalataikra támaszkodó projekteket, innovációt teremtve és előmozdítva a gazdasági növekedést;

⁽¹¹⁾ <https://cor.europa.eu/hu/our-work/Pages/Territorial-Impact-Assessment.aspx>.

68. úgy véli, hogy régióink gazdag természeti, történelmi, művészeti és kulturális örökségének kiaknázása elengedhetetlen ahhoz, hogy az emberek érzelmileg erősebben kötődjenek falvaikhoz, illetve városaikhoz, ezért a helyi, őshonos és kis közösségek, valamint a nyelvi-kulturális alrégiók támogatása, megőrzése, fenntartása és védelme fontos annak érdekében, hogy a vidéki területek meg tudják tartani a helyi lakosságot és újjá tudjanak születni;

69. szoros együttműködést ajánl az Európai Bizottságnak, a többi uniós intézménynek és más regionális vagy globális intézményeknek – mint amilyen például az Unió a Mediterrán Térségért vagy az ENSZ – a demográfiai kihívás kezelésére irányuló átfogó stratégia kidolgozásában;

70. emlékeztet arra, hogy 1994 óta az ENSZ-ben minden év május 15-én megtartják a családok nemzetközi napját. Ezért felveti, hogy május második vasárnapja a Családok Európai Napja lehetne.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye - A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa

(2020/C 440/08)

Előadó:	Anne KARJALAINEN (FI/PES) Kerava képviselő-testületének tagja
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa COM(2020) 14 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. üdvözlöi a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozó ütemtervre irányuló javaslatot az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérése és az európai zöld megállapodás társadalmilag igazságos módon történő végrehajtása érdekében;
2. üdvözlöi az Európai Bizottság azon döntését, hogy nyílt konzultációt indít a szociális jogok pillérének végrehajtásáról, mivel a szociálpolitika terén Európa-szerte jelentős eltérések vannak. Emellett a Covid19-világjárvány következtében jelentősen megváltozott a városok és a régiók helyzete;
3. hangsúlyozza egy olyan erős európai szociális menetrend jelentőségét, amelyben a versenyképesség és a társadalmi igazságosság kiegészíti egymást. Szoros kapcsolat van a szociális menetrend, a zöld megállapodás és a digitális menetrend között, mivel a zöld és a digitális átállásnak a társadalmi igazságosságon, az egyenlőségen és a környezeti fenntarthatóságon kell alapulnia. Az RB fontosnak tartja, hogy a Méltányos Atállást Támogató Alap (MÁTA) összhangban legyen az EU szociális pillérével a regionális egyenlőtlenségek csökkentése és az Európai Unió régióiban végbemenő strukturális változások kezelése érdekében. Különös figyelmet kell fordítani a vidéki térségekre, az ipari átalakulás által érintett térségekre, a súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátránnyal küzdő régiókra, valamint a legkülső régiókra, amelyek hátrányos helyzetét a Covid19-világjárvány tovább súlyosbította;
4. ismételten kéri, hogy az európai szemeszter keretében jobban hangolják össze az európai és a nemzeti szintű gazdaság- és szociálpolitikákat, és kéri, hogy garantálják a helyi és regionális önkormányzatok részvételét ebben a koordinációban, a szubszidiaritás elvén alapuló megosztott irányítás révén, melynek értelmében a stratégiai programozási és végrehajtási feladatok nemcsak a tagállamokra, hanem a helyi és regionális önkormányzatokra is átruházandók. Ez utóbbiak tudnak ugyanis a leginkább hatékony válaszokkal szolgálni a helyi igényekre és kihívásokra;
5. hangsúlyozza a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozó világos, összehangolt és ambiciózus ütemterv fontosságát. A végrehajtás során a szubszidiaritás és az arányosság elve határozza meg, hogy az EU és a tagállamok melyik szinten fogják alkalmazni a javasolt szakpolitikai eszközöket és jogalkotási intézkedéseket;
6. kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe az uniós városfejlesztési menetrend keretében működő testvérvárosi programokban megfogalmazott releváns ajánlásokat például a lakhatással, a városi szegénységgel, valamint a helyi gazdaságban rendelkezésre álló munkahelyekkel és készségekkel kapcsolatban, valamint hogy a részvételen alapuló munkamódszereket a szociális Európa megvalósításához is alkalmazza;
7. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány nem szolgálhat ürügyül az Európai Bizottság közleményében említett, a társadalmi igazságosság javítását célzó javaslatok elodázására vagy visszavonására. Épp ellenkezőleg, a válság miatt fel kell gyorsítanunk és fokoznunk kell a méltányosabb és környezetbarátabb EU-t célzó strukturális változásokra irányuló erőfeszítéseket. Fenntarthatóbb gazdasági és szociális rendszereket kell kiépítenünk a jövőre nézve;

8. emlékeztet arra, hogy a közeljövőben hozandó helyreállítási intézkedéseknek határozott szociális dimenzióval kell rendelkezniük az erős szociális biztonsági hálózatok fenntartása, a munkahelyek védelme és a visszaélészerű elbocsátások elkerülése érdekében. A munkaerőpiacon különösen a határozott idejű munkaszerződéssel és az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók, a nők, a bevándorlók, a fiatalok és a fogyatékossgal élők a legkiszolgáltatottabbak. A Covid19-világjárvány következtében előfordulhat, hogy azok, akik elvesztették a munkájukat, nem tudnak visszatérni korábbi munkahelyükre. Az uniós programoknak támogatniuk kell a munkanélküliség kockázatának kitettek, a munkanélküliek és az inaktívak készségfejlesztését. Különösen azokról van szó, akik nagyobb nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiaci integráció kapcsán (a szegénység és a társadalmi kirekesztettség veszélyének kitett emberek, a munka és a magánélet összeegyeztetésével küzdő egyszülős családok stb.). Mindezek kapcsán tiszteletben kell tartani az esélyegyenlőséget és a nemet, nemzetiséget, etnikai hovatartozáson, politikai meggyőződésen és vallási eszméken, koron, fogyatékossgon, szexuális irányultságon vagy identitáson, betegségen, anyanyelven vagy bármely más személyes vagy szociális körülményen alapuló megkülönböztetés tilalmát;

9. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi helyzetben felgyorsult a digitális átállás, és ezért számos munkahelynek alkalmazkodnia kell a digitalizációhoz és a távmunkához. Javasolja, hogy a távmunka szabályozásakor használják ki az elmúlt hónapok lendületét és ismerjék el, hogy a távmunka hozzájárul a szén-dioxid-mentesítéshez, hiszen ennek a személyes munkahelyi jelenlétet nem igénylő munkavégzési módnak köszönhetően csökken az utazások száma;

10. hangsúlyozza, hogy közép- és hosszú távon a helyreállítási intézkedéseknek foglalkozniuk kell az ökológiai és a digitális átállás szociális dimenziójával. Tisztességes munkaerőpiacra van szükségünk a jövő szén-dioxid-mentes gazdaságában, amely tisztességes munkahelyekre, erős szociális védelemre és az emberek lakóhelyén elérhető munkalehetőségekre épül;

11. rámutat arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok által nyújtott közszolgáltatások kulcsszerepet játszottak a járvány idején. A közszolgáltatási rendszer nélkül a polgárookra gyakorolt hatás drámaibb lett volna. A méltányos átállás során el kell ismerni, hogy a helyi és regionális szint kulcsszerepet játszik a színvonalas közszolgáltatások nyújtásában. Semmiképpen sem szabad közbeszerzésre vagy támogatásra vonatkozó jogszabályokkal korlátozni azt, hogy a helyi és regionális önkormányzatok miként nyújtanak ilyen szolgáltatásokat;

12. hangsúlyozza, hogy az EU olyan fordulóponthoz érkezett, ahol az új gondolkodásmód nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Az emberek jóllétébe való befektetés és a jólléti gazdaságból származó előnyök számbavétele fontosabb, mint valaha. A jólléti gazdaságban kiemelten fontos a fenntartható fejlődés három – társadalmi, gazdasági és környezeti – dimenziója közti egyensúly. Ezek kölcsönösen erősítik egymást, és megteremtik a szociális szempontból igazságos, fenntartható és éghajlatbarát társadalom alapjait. A helyi és regionális szereplők megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy saját tevékenységeikben megvalósítsák a jólléti gazdaságot, de uniós szintű iránymutatásra is szükség van;

13. úgy véli, hogy a közbeszerzés is hozzájárulhat az átállások méltányos megvalósításához és új, innovatív megoldások kereséséhez, mivel a közbeszerzési eljárások segíthetnek megelőzni a környezetvédelmi és szociális dömpinget, ha a szerződés-odaítélési kritériumok közé minőségi, környezeti és/vagy szociális szempontokat is felvesznek. Mivel azonban ez továbbra is fakultatív, határozottabban kell ösztönözni a közbeszerzésben részt vevő gazdasági szereplőket arra, hogy jobb általános munkafeltételeket, valamint olyan munkahelyeket kínáljanak, amelyek fogadják a munkaerőpiaci integráció szempontjából összetett igényekkel rendelkező, illetve a társadalmi kirekesztés és a szegénység kockázatának kitett személyeket, és javítják a foglalkoztathatóságukat;

14. hangsúlyozza, hogy a vállalatoknak, köztük a közbeszerzésben részt vevő vállalatoknak is mind saját tevékenységeikben, mind alvállalkozói láncokban átlátható módon figyelembe kell venniük az emberi jogokat; ennek érdekében azt javasolja, hogy uniós szinten fogadjanak el az emberi jogokkal kapcsolatos kellő gondosság ENSZ által megfogalmazott elvén alapuló vállalati felelősségvállalásról szóló rendelkezéseket;

Esélyegyenlőség és munkahelyek mindenki számára

15. egyetért az Európai Bizottság azon célkitűzésével, hogy Európa-szerte növelni kell a foglalkoztatást és több minőségi munkahelyet kell teremteni. A készségek és a munkalehetőségek közötti összhang hiányának megszüntetéséhez multidiszciplináris és proaktív megközelítésre van szükség. A jövőben növekedni fog a készségek iránti kereslet a munkaerőpiacon, különös tekintettel a mesterséges intelligencia alkalmazásával és fejlesztésével kapcsolatos feladatokra, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével, az ahhoz való alkalmazkodással, és annak kihasználásával kapcsolatos munkahelyekre. Az új uniós iparstratégiának támogatnia kell a színvonalas munkahelyek teremtését és az ipari versenyképességet. A stratégiának ezenkívül Európa ellenálló képességét is meg kell erősítenie, például a legfontosabb egészségügyi és védőfelszerelések uniós gyártásának bővítésével. Most, hogy az Európa 2020 stratégia hamarosan véget ér, a fenntartható fejlődési célokkal összhangban új hosszú távú növekedési és foglalkoztatási stratégiára van szükség az inkluzív növekedés, a foglalkoztatás, a szegénység csökkentése és az ipari versenyképesség különböző célkitűzéseinek összekapcsolására;

16. megállapítja, hogy egyes foglalkoztatási ágazatok aránytalan mértékben ki voltak téve a Covid19-világjárvány kockázatainak. Ilyen elsősorban az egészségügyi ágazat és az idevonatkozó szolgáltatások. Hangsúlyozza, hogy a különféle tevékenységi területeken pontosan meg kell határozni a koronavírussal kapcsolatos foglalkozási kockázatokat, és rámutat, hogy az ilyen kockázatok által érintett összes munkavállaló nemcsak határozott társadalmi megbecsülést érdemel, hanem mindenekelőtt biztonságos munkakörülményekre is szükségük van;

17. rámutat, hogy a járvány gyors terjedése az Európai Unió országainak nagy részében felfedte az egészségügyi rendszerek hiányosságait, és ezért meg kell erősíteni az európai egészségügyi ellátást. Ehhez pedig támogatni kell és elő kell mozdítani a természettudományi tanulmányokat minden ágazatban, különös tekintettel az ápolásra, a gondozásra és a kutatásra;

18. rámutat arra, hogy az európai demográfiai változás számos tagállamban és régióban munkaerőhiányhoz vezet. Ezért fontos a határon átnyúló munkaerő-mobilitás és a munkavállalói jogok védelme. A – különösen a kis helyi és regionális vidéki közösségek számára gondot jelentő – készséghiányt oktatási és új technológiai eszközökkel, valamint fokozott távmunkával kell kezelni. A vidéki területekre vonatkozóan is szükség van hosszú távú uniós szintű intézkedésekre;

19. hangsúlyozza, hogy a munka változó világában egyre többen vannak kitéve annak a veszélynek, hogy elavult készségeik vagy a robotika miatt elveszítik munkahelyüket. A korszerű készségek és az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés fontosabb, mint valaha. A munkával töltött életszakaszban végzett készségfejlesztést átfogóan kell szemlélni a különböző élethelyzetek, munkaviszonyok és a különböző oktatási igényű személyek szempontjából. Tekintettel arra, hogy a munkaképes korúak továbbképzése és átképzése nagyon fontos a foglalkoztathatóság és a munkaerő általános versenyképessége szempontjából, valamint figyelembe véve e képzés pénzügyi vonzatait, a Régiók Bizottsága üdvözlőné az európai szociális partnerek idevonatkozó megállapodását. Ebben megvizsgálhatnák, hogy a minőségi szakképzéshez és az egész életen át tartó tanuláshoz fűződő jog érvényesítésével hogyan lehet megkönnyíteni a foglalkoztatottak számára a képzéshez való hozzáférést annak érdekében, hogy hatékonyan menedzseljük a munkaerőpiaci átmeneteket, ahogy az az európai pillérben is szerepel;

20. támogatja az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelem hatékonyabbá tételé érdekében megújítandó ifjúsági garanciát, amelyet állandósítani kellene, a korhatárt pedig 30 éves korig meg kellene hosszabbítani. Ki kellene terjeszteni azt a veszélyeztetett csoportokra (például NEET-fiatalok, kísérő nélküli fiatal migránsok, nehéz körülmények között nevelkedett fiatalok). Különös figyelmet kellene fordítani az oktatásból a munka világába való átmenetre vonatkozó intézkedésekre. A garancia finanszírozását az ESZA+ keretében növelni kellene, és azoknak a tagállamoknak, ahol az ifjúsági munkanélküliség meghaladja az uniós átlagot, az ESZA+ megosztott irányítású ágához tartozó források legalább 15 %-át a fiatalok támogatására kellene fordítaniuk. A fiatalokkal különösen a zöld és a digitális átállással kapcsolatban fontos készségeket kell elsajátíttatni. Az ifjúsági garancia nemzeti végrehajtását az európai szemeszter keretében nyomon kell követni annak biztosítása érdekében, hogy az valamennyi tagállamban minden fiatal számára hozzáférhető legyen;

21. hangsúlyozza, hogy a magas színvonalú, inkluzív és kölcsönösen elismert oktatás, valamint az állampolgári ismeretek oktatása erősíti az európai identitást, és megkönnyíti az Unión belüli szabad mozgást, munkavállalást és tartózkodást, ami az uniós polgárság építésének egyik sarokköve. A képzettségi és készségszintek emelése csökkentheti az egyenlőtlenségeket. Fel kell tehát lépni az oktatási egyenlőség javítása érdekében, hogy a képzési pályát ne a családi háttér, az etnikai hovatartozás, a fogyatékoság vagy a nem határozza meg;

22. emlékeztet arra, hogy sürgősen biztosítani kell valamennyi tanuló oktatáshoz és képzéshez való jogát az oktatási rendszerek válsággal szembeni ellenálló képességének erősítése, többek között az oktatás digitalizálása és a megfelelő tanárképzés révén. A távoktatáshoz és az e-tanuláshoz szükséges eszközöket és hálózati összeköttetéseket a méltányos átállás részének kell tekinteni. Az ezekhez való hozzáférést pedig egyenlő feltételek mellett kell biztosítani, hogy teljes komplexitásában meg lehessen szüntetni a digitális szakadékot és annak a szociális jogokra gyakorolt jelentős hatását, hiszen az új technológiákhoz és az információs társadalomhoz való hozzáférés hiánya súlyosbítja az egyébként is hátrányos helyzetet, és a társadalmi kirekesztés új formáit teremti meg;

23. hangsúlyozza, hogy a színvonalas és kellően hosszú távú oktatás a jövőbeli elhelyezkedés elengedhetetlen feltétele. Ehhez növelni kell az óvodai és iskolaelőkészítő nevelésre, valamint az alapfokú oktatásra fordított forrásokat, illetve ezzel kapcsolatos szisztematikus intenzív munkára van szükség annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítani lehessen a megfelelő alapkészségek elsajátítását és a középfokú tanulmányok elvégzését. A középfokú végzettséggel nem rendelkezők nagyon nehezen találnak munkát, és nagymértékben ki vannak téve a marginalizálódás veszélyének. A különleges támogatásra szoruló és a fogyatékossgal élő személyek számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani a megfelelő alapkészségek megszerzéséhez és legalább a középfokú oktatás elvégzéséhez; a befogadó társadalom felé történő elmozdulás érdekében a tanuláshoz kapcsolódó fogyatékossgal élő személyek számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy transzverzális kompetenciákat sajátítsanak el a társadalomban való sikeres részvétel és életminőségük javítása érdekében;

24. támogatja az európai készségfejlesztési program aktualizálását és a szakoktatás és -képzés fejlesztését az új szakmák készségigényeinek kielégítése érdekében, különös tekintettel a zöld és a digitális átállással és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos készségekre. Az egyes szakmákhoz szükséges készségek mellett a munkaadóknak egyre gyakrabban van szükségük „transzverzális” vagy „humán” készségekre. A hallgatók számára egyéni tantervet kell kidolgozni, hozzáférést kell biztosítani minőségi szakmai gyakorlatokhoz, illetve karriertervezési és teljesítményértékelési támogatáshoz. Kéri, hogy a készségfejlesztési program foglalkozzon a munkaerőpiac fokozott robotizálása miatt bekövetkező potenciális munkahely-megszűnésekkel kapcsolatos aggodalmakkal, valamint térjen ki a kiszolgáltatott helyzetben levő és a munkaerőpiaci integráció szempontjából nehézségekkel küzdő csoportok képzési és foglalkoztatási lehetőségeire is, tiszteletben tartva az esélyegyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elvét;

25. javasolja, hogy európai szinten határozzák meg és ismerjék el a munkavégzés során, valamint a nem formális oktatás és önkéntes munka révén, illetve külföldön szerzett ismereteket, készségeket és kompetenciákat. A munkavégzés során és egyéb úton elsajátított készségeket például az Europasson vagy a digitális nyílt igazoláson (Open Badge) keresztül lehet feltüntetni;

26. támogatja az európai oktatási térség létrehozásának felgyorsítását, hogy mindenki számára magas színvonalú oktatást lehessen biztosítani, és mindenki kihasználhassa az európai belső piac területére kiterjedő munkaerőpiac nyújtotta előnyöket. Az EU-nak fokoznia kell az oktatási rendszerek és a különböző tantervek közötti együttműködést, és tovább kell erősítenie a bolognai folyamat keretében folytatott együttműködést. Az európai zöld megállapodás sikeres végrehajtásának részeként az Erasmus+ programot is környezetbarátabbá kell tenni a világiárványt követő időszakra;

27. hangsúlyozza, hogy a digitális oktatási cselekvési tervben kiemelten kell kezelni mind a felnőttek, mind a gyermekek és a fiatalok kritikus gondolkodásának és médiaműveltségének fejlesztését, hogy meg tudjanak birkózni a rájuk zúduló álhírekkel, és tisztában legyenek az algoritmusok és a gépi döntéshozatal mindennapi életben betöltött jelentőségével. A távoktatásra vonatkozóan egységes minőségi kritériumokat kell megállapítani. A helyi önkormányzatok megbízásából készült oktatási platformokat elvileg olyan szoftverlicenc alapján kellene készíttetni, melynek értelmében a megrendelőnek jogában áll, hogy a terméket szükségleteinek megfelelően fejlessze és terjessze. Ez ösztönzi az európai digitális oktatási ökoszisztémák valódi kialakulását, és a projektek keretében fizetett díjazás nagyrészt a regionális és helyi szereplőknél köt ki, nem pedig az Unión kívül;

28. fontosnak tartja Európa versenyképességének a vállalkozási formák sokszínűségének előmozdítása révén történő javítását, ezért támogatja az Európai Bizottság által javasolt, a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet, amelynek célja a válság utáni bizalomépítés a polgárok bevonása, a szociális beruházások és az innováció növelése, valamint azok számára való munkahelyteremtés révén, akik nehezebben tudnak elhelyezkedni. Az Európai Bizottságnak, a tagállamoknak, valamint a regionális és helyi önkormányzatoknak be kell építeniük a szociális gazdaság dimenzióját a kulcsfontosságú szakpolitikákba, programokba és gyakorlatokba annak érdekében, hogy a szociális vállalkozások valamennyi jelentős uniós finanszírozási programból támogathatók legyenek, és könnyebben hozzáférjenek a közbeszerzési pályázatokhoz. A helyi elkötelezettségből adódóan a szociális vállalkozások kevésbé hajlamosak áthelyezni vállalati tevékenységeiket, mivel más helyi, környezetvédelmi vagy civil társadalmi célokat is követnek;

29. fontosnak tartja, hogy a méltányos átátállítás megvalósítása érdekében a nők és a férfiak közötti egyenlőség előmozdítását valamennyi uniós szakpolitikában érvényesítsék, külön hangsúlyt helyezve a kiszolgáltatott helyzetben levő nők (nemi alapú erőszak áldozatai, egyszülős családok stb.) integrációjára. A férfiakat és a nőket még a koronavírus-válság is eltérően érintette, amit a válság utáni intézkedések során figyelembe kell venni;

Tisztességes munkafeltételek

30. egyetért az Európai Bizottság azon nézetével, hogy a tisztességes munkafeltételeknek a rendszeres szociális párbeszéd is részét képezi, melynek során a munkavállalók és a munkáltatók mindkét fél igényeinek a legjobban megfelelő, közös megoldásokat találhatnak. A munkavállalók bevonása fontos a jó munkakörülmények és -feltételek fenntartása szempontjából. A szociális partnereket ezért be kell vonni minden jelentős uniós kezdeményezésbe, így az európai zöld megállapodásba is. A munkahelyen párbeszédet kell folytatni arról, hogy a mindennapi munkamódszerek és gyakorlatok megváltoztatásával hogyan lehet csökkenteni a szénlábnyomot;

31. kiemelt figyelemmel kíséri az európai minimálbérrre vonatkozó európai bizottsági kezdeményezést, melynek célja a méltányos bérezés előmozdítása és a minimálberek javítása az alacsony bérezésű uniós országokban. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a minimálberekkel kapcsolatos európai kezdeményezések nem épülhetnek egyenmegoldásokra, és hogy biztosítani kell a kollektív szerződéseken alapuló bérmegállapítást azokban az országokban, ahol létezik ilyen rendszer, és tiszteletben kell tartani a szociális partnerek autonómiáját. A tisztességes bérek és egyéb munkafeltételek elérésének elsődleges eszközei a jól működő kollektív tárgyalások és az átfogó kollektív szerződések, mivel a munkavállalók és a munkáltatók ismerik a legjobban a saját ágazatukat és régiójukat;

32. várakozással tekint a fizetések átláthatóságára irányuló intézkedésekről szóló, hamarosan elkészülő európai bizottsági javaslat elé, amely a nemek közötti bérszakadék megszüntetésének fontos eszköze lesz. Az egyenlő díjazást mind jogszabályok és kollektív szerződések kidolgozása, mind pedig konkrét munkahelyi intézkedések révén elő kell mozdítani. Az EU-ban a nők átlagosan 16 %-kal kevesebbet keresnek, mint a férfiak, és emiatt a nyugdíjakban még nagyobb a különbség. Az RB ezért fontosnak tartja az Európai Bizottság nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégiáját;

33. szorgalmazza a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági stratégia és egyes irányelvek aktualizálását olyan kérdésekben, mint a pszichoszociális stressz vagy az ergonómiai kockázatok. A munkavállalók munkahelyi jóllétének biztosítása és az értelmes munka a közsférában is versenyerőt jelent, mivel az ilyen munkahelyekre könnyebben találnak munkaerőt és a munkáltatói hírnévnek is jót tesz, ráadásul lehetővé teszi a munkával töltött életszakasz meghosszabbítását. Különös figyelmet kell fordítani a munkával kapcsolatos halálos balesetek, foglalkozási megbetegedések (például a munkával összefüggő rákos megbetegedések), a váz- és izomrendszeri megbetegedések, a munkahelyi stressz és (a nem, faj, világnézet, fogyatékoság vagy szexuális irányultság miatt bekövetkező) zaklatás minden formájának megelőzésére, valamint a nyomon követéshez szükséges megfelelő erőforrásokra. Figyelembe kell venni az új technológiák és munkavégzési modellek, valamint a határokon át terjedő járványok egészségügyi kockázatainak megelőzését. Az RB intézkedéseket sürget a munkahelyi biztonság előmozdítására, többek között a határon átnyúló munkavégzés, az új munkavégzési formák és a nők és a férfiak közötti egyenlőség tekintetében is. Figyelembe kell venni az éghajlatváltozásnak a munkahelyi munkakörülményekre és a munkavállalók védelmét szolgáló intézkedésekre gyakorolt hatását;

34. hangsúlyozza, hogy az olyan új munkavégzési modellek, mint az állandó elérhetőség, a távmunka, a mobil munkavégzés, valamint az algoritmusok segítségével végzett munkaerő-felvétel és -menedzsment, növelhetik a termelékenységet és a munkaerő rugalmasságát, de ehhez a munkahelyi biztonság terén közös megoldásokra és megállapodásokra van szükség a munkavállalók és a munkáltatók között a munkahelyi jóllét növelése és az új típusú stresszfaktorok megelőzése érdekében. A munkavégzési formák egyre nagyobb mértékű digitalizációja szükségessé teszi a munkafeltételekre és a munkaidőre vonatkozó európai szabályok korszerűsítését, beleértve a munkahelyi hálózatból való kijelentkezés jogának bevezetésére vonatkozó rendelkezéseket is. Olyan pozitív intézkedésekre is szükség van, amelyek a digitális szakadék veszélyének kitett csoportok (bevándorlók, szegénységben és társadalmi kirekesztésben élők, etnikai kisebbségek, valamint a nemi, generációs és területi tényezők által okozott digitális szakadék miatt veszélyeztetettek) érdekeit tartják szem előtt. A technológiavezérelt termékfejlesztés mellett figyelmet kell fordítani az emberközpontú eljárások, szolgáltatások és termékek fejlesztésére is, melynek során a tervezésbe bevonják a rendszerek munkahelyi

végfelhasználóit. Meg kell állapodni a mesterséges intelligencia munkahelyi etikus használatára vonatkozó elvekről, és átképzést kell szervezni azokon a munkahelyeken, ahol a mesterséges intelligencia használatából adódóan az emberek által végzett munkafolyamatok átalakulnak vagy megszűnnek. Ennek érdekében az RB üdvözli a főbb európai ágazatközi szociális partnerek – a BusinessEurope, az SMEunited, a CEEP és az ESZSZ – közös kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy a digitalizációról szóló önálló keretmegállapodás⁽¹⁾ révén a munka világában optimalizálják a digitalizáció előnyeit és kezeljék az azzal járó kihívásokat;

35. megismétli, hogy „átfogó keretet kell kialakítani az összes munkavállaló szociális védelmének és szociális jogainak biztosítására (az egészségtől és biztonságtól kezdve az egész életen át tartó tanulásig), hogy a platformgazdaság és a »hagyományos« offline gazdaság számára egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre”⁽²⁾. Az RB intézkedéseket sürget a platformalapú munkavégzés határon átnyúló vonatkozásaira is kiterő szociális párbeszéd előmozdítására;

36. úgy véli, hogy a munka és a családi élet összeegyeztetése továbbra is a szociális partnerek feladata. Az ezt célzó intézkedések – például a szülői szabadság, az egyszülős családoknak biztosított gyerekelősegély programok – egyúttal a nők foglalkoztatási rátájának és a születési rátának a növekedéséhez, valamint a biztonság, az egészség és a jóllét szintjének növekedéséhez, továbbá ahhoz is hozzájárulhatnak, hogy a nők egyenlő eséllyel férhessenek hozzá a munkaerőpiachoz;

Szociális védelem és társadalmi befogadás

37. fontosnak tartja szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő, a tagállamok számára ideiglenes támogatást nyújtó új európai eszközt (SURE). Az ezzel kapcsolatban nemzeti, regionális és helyi szinten szerzett tapasztalatokat fel kell használni az európai munkanélküli ellátások viszontbiztosítási rendszerére vonatkozó európai bizottsági javaslat kidolgozásakor, amellyel a munkanélküliségnek a tagállamok államháztartására gyakorolt hatását csökkentenék. A helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsszerepet kellene játszaniuk a kezdeményezés végrehajtásában;

38. határozottan üdvözli, hogy az egyik fő célkitűzés a gyermekek jóllétének előmozdítása és támogatása egészen a felnőttkorig. A gyermekgaranciának biztosítania kell a gyermekek számára az alapvető szolgáltatásokhoz, az egészségügyi ellátáshoz, a kisgyermekkorú neveléshez és a nagykorúság eléréséig az oktatáshoz való hozzáférést, valamint a megfelelő lakhatást és táplálkozást. A gyermekgaranciának különösen a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő gyermekek jogait kell védenie. Határozottan támogatjuk azt a javaslatot, hogy az Európai Szociális Alap+ összes kiadásának legalább 5 %-át a gyermekek szegénységből való kiemelkedésének elősegítésére fordítsák. A gyermekek jogainak védelme és a gyermekekbe való befektetés nemcsak erkölcsi kötelesség, hanem a fenntartható jövőbe való legfontosabb befektetés is;

39. meggyőződése, hogy az Európai Unió képes pozitívan befolyásolni a harmadik országok munka- és környezeti feltételeit, mindenekeztül az e szempontokra vonatkozó ambíciózus kereskedelmi megállapodások megkötése révén. Ezzel összefüggésben támogatja azt az elképzelést, hogy az új kereskedelmi jogérvényesítési főtisztviselőt bízzák meg a munkaügyi és környezetvédelmi normák kereskedelmi megállapodásokban való érvényesítésével. A főtisztviselőnek ezért rendszeresen konzultálnia kell a szakszervezetekkel és a munkáltatókkal a munkavállalói jogok megsértéséről;

40. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy továbbra is aktívan küzdeni kell a szegénység ellen. Kulcsfontosságú az álláskereséshez nyújtott támogatás, a minőségi és megfizethető egészségügyi ellátás, az oktatáshoz való hozzáférés, a lakhatás és az alapvető szükségletek kielégítése. Az eladósodottság is tartós szegénységhez és kirekesztéshez vezethet. Ezért szigorúbban kell eljárni például a rövid lejáratú, magas kockázatú fogyasztói hitelek forgalmazásával és a tisztességtelen feltételekkel szemben. Emellett fel kell használni a tagállamok bevált gyakorlatait, például a szociális hitelezés terén. Különösen fontos a dolgozói szegénység megelőzése, amit megfelelő bérekkel és egyéb munkaügyi normákkal, valamint a városokban és a növekedési központokban a megélhetési költségek – különösen a lakhatási költségek – növekedésének

(1) https://www.business-europe.eu/sites/buseur/files/media/reports_and_studies/2020-06-22_agreement_on_digitalisation_-_with_signatures.pdf.

(2) RB-vélemény: „Platformalapú munkavégzés – szabályozási kihívások helyi és regionális szinten” (COR-2019-02655).

megfékezésével lehet befolyásolni. Az inaktív személyek számára az emberhez méltó élet biztosításának végső eszközét a jövedelmet garantáló tagállami rendszerek és a kapcsolódó támogató szolgáltatások jelentik. Fontos, hogy az Európai Bizottság megemlíti a szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállás támasztotta új elosztási kihívásokat is. Az RB támogatja a szegénység okainak vizsgálatát és a vonatkozó politikák átgondolását, és hatékony intézkedéseket és stratégiát szorgalmaz a szegénység jelentős csökkentésére;

41. megjegyzi, hogy az öregedés nemcsak kihívást jelent a rendszerek fenntarthatósága szempontjából, hanem lehetőségeket is nyit új gazdasági tevékenységek előtt. Az idősek a szolgáltatások független és aktív fogyasztóiként és társadalmi szereplőkként is jelentősen hozzájárulhatnak a gazdasági növekedéshez. A munkával töltött életszakasz meghosszabbítása szempontjából fontos az idősebb munkavállalók meglévő készségeinek kiaknázása és szakmai készségeinek fejlesztése. Az egészséges időskort egészségfejlesztési, betegségmegelőzési és az elmagányosodás elleni intézkedésekkel kell támogatni; annak biztosítása érdekében pedig, hogy a hosszabb élettartam a munkával töltött életszakasz meghosszabbodásához is vezessen, javítani kell a munkahelyi jóllétet, az egészséget és a munkabírást is. A megfizethető és minőségi tartós ápoláshoz való hozzáférés biztosítása alapvetően fontos az idősek emberhez méltó életének támogatásához. A tartós ápolás-gondozás iránti igény késleltetéséhez és lerövidítéséhez javítani kell az idősek cselekvőképességét, megelőzési célú szolgáltatásokat kell nyújtani, és a tevékeny időskort szolgáló intézkedéseket kell hozni. Meg kell előzni a szegénységet a nyugdíjasok körében. Ez legjobban a nyugdíjak megfelelő szintjének, azaz annak biztosításával érhető el, hogy mindenkinek joga legyen időskorában annyi forráshoz, amennyiből méltó életet élhet. Ehhez figyelembe kell venni a nemek közötti jelentős nyugdíszakadékokat is. Fontos, hogy az Európai Bizottság közzétegye a demográfiai változások hatásairól szóló jelentést és az idősödésről szóló zöld könyvet;

42. hangsúlyozza a megfizethető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés fontosságát. A megelőző intézkedésekbe és az időben történő egészségügyi ellátásba való beruházással megfékezhető az egészségügyi kiadások növekedése. Emellett a digitális szolgáltatások fejlesztésével, valamint az új és integrált egészségügyi és szociális szolgáltatások modelljeivel költséghatékony és beteg-/ügyfélközpontú tevékenységek is lehetővé válnak. Egyes területeken szociális és egészségügyi szolgáltatásokra is szükség van, ilyen például a mentális egészség. Ezekben az esetekben általában igaz, hogy mielőbbi fellépéssel megelőzhető a problémák súlyosbodása és a költségek növekedése. Az európai rákellenes tervre irányuló európai bizottsági javaslat üdvözlendő. Azt is meg kell jegyezni, hogy az antibiotikum-rezisztencia súlyos, határon átnyúló egészségügyi veszélyt jelent, az EU-nak ezért továbbra is aktív lépéseket kell tennie az antibiotikum-rezisztencia tagállamokbeli csökkentése érdekében;

43. hangsúlyozza, hogy támogatni és védeni kell a biológiai sokféleséget és a környezetet, mivel ezek nagyon szorosan kötődnek azon régiók helyi fejlődéséhez, amelyek gazdasága nagyobb mértékben támaszkodik a mezőgazdasági tevékenységekre, valamint a biokulturális környezet és a biodiverzitás értékeire és erőforrásaira. Ez társadalmi szempontból rendkívül fontos, mivel közvetlenül kihat ezeken a területeken az életszínvonalra, a foglalkoztatásra, a migrációra, az oktatás és a szakképzés szintjére, valamint a fiatalok lehetőségeire;

44. rámutat, hogy a jóllét előmozdítása összefügg a települések helyi és regionális identitásának erősítésével, valamint az egyének és közösségek szerepének növelésével és az aktív befogadásnak az előmozdításával. A valóban méltányos átállás érdekében a polgároknak egyenlő eséllyel kell rendelkezniük a részvételre és az őket érintő döntések befolyásolására.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi és regionális önkormányzatok a polgárokkal folytatott állandó párbeszédben

(2020/C 440/09)

Előadó:	Declan MCDONNELL (IE/EA), Galway képviselő-testületének tagja
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európa 2019 májusában: Felkészülés az egyre bizonytalanabb világban működő Unió egységesebbé, erősebbé és demokratikusabbá tételére. Az Európai Bizottság hozzájárulása az EU-27 vezetőinek 2019. május 9-én, a romániai Nagyszebenben megrendezésre kerülő informális üléséhez COM(2019) 218 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Preambulum

1. megismétli, hogy fontos megérteni és ismertetni a polgárok, valamint a helyi és regionális képviselők EU-val kapcsolatos nézeteit és elvárásait, a helyi szint igényeihez igazítani az uniós politikákat annak érdekében, hogy az emberek valós eredményeket érzékeljenek, valamint alulról építkezve alakítani az uniót, a *Gondolkodjunk Európáról: A helyi és regionális önkormányzatok hangja az Európai Unióba vetett bizalom helyreállítása érdekében* ⁽¹⁾ című véleményben kifejtettek szerint; úgy véli, hogy az EU demokratikus újjáélesztése felé vezető útnak a jelenlegi intézkedéseken túl a helyi szintű szerepvállalásra kell épülnie;
2. úgy véli, hogy az alulról építkező kommunikációs csatornák és részvételi eszközök kiegészítik és erősítik a képviseleti demokráciát, valamint előmozdítják az aktív szubszidiaritást azáltal, hogy nagyobb beleszólást biztosítanak a polgárok számára a választásokon túl és a választások közötti időszakokban. Meggyőződése, hogy az átlátható, komoly és releváns polgári részvételhez a döntéshozatalban való szerepvállalásra, vagyis konkrét részvételre van szükség, és ennek kapcsán a pusztán formális kommunikációt túl kevésnek tartja. A tényleges részvétel növeli a képviseleti demokrácia legitimitását és hatékonyságát azáltal, hogy (1) fokozza a kommunikációt a konfliktusok megelőzése érdekében, (2) lehetővé teszi a konszenzus kialakítását, és (3) megerősíti és érvekkel támasztja alá a meghozott döntéseket;
3. oszta azokat a nézeteket, melyeket az Európai Bizottság az EU-27 vezetőinek nagyszebeni informális találkozásához készített hozzájárulásában ⁽²⁾ fejtett ki, különös tekintettel a kommunikációs kihívásokról szóló áttekintésre és ezen belül a széttagozottság és a dezinformáció kérdésére; tisztában van azzal, hogy a kommunikáció előfeltétele annak, hogy a polgárok tájékozott döntéseket hozzanak és teljeskörűen részt vegyenek az uniós demokráciában;
4. hangsúlyozza, hogy az uniós intézményeknek el kell kötelezniük magukat a polgárokkal való közös munka és szorosabb együttműködés mellett annak érdekében, hogy a polgárok jobban megismerjék az európai politikai döntéshozatalt, javuljon annak hatékonysága és eredményessége, és felvértezzük magunkat a populizmus kínálta leegyszerűsítő válaszokkal szemben, amelyek kétségtelenül aláássák a demokrácia megfelelő működését;
5. kinyilvánítja eltökéltségét, hogy kétirányú kommunikációs csatornákat nyisson az uniós intézmények és az európai polgárok között, az emberek mindennapi életével kapcsolatos problémákra összpontosítva és ösztönözve a polgárok részvételét az európai politikai döntéshozatalban. A Covid19-világjárvány azt is megmutatta, hogy szükség van egy olyan kommunikációs csatornára, amely a válságok ellenére és különösen a válságok idején is működőképes marad;

⁽¹⁾ CoR 2018/C 461/02 (HL C 461., 2018.12.21., 5. o.).

⁽²⁾ (COM(2019) 218 final).

6. elismeri, hogy a Covid19-világjárvány előmozdította a digitális média és az online konferenciarendszerek használatát, és úgy látja, hogy válság idején a digitalizáció lehetőségeket kínál a polgári részvételre. Az elmúlt hónapokban a polgári részvétel a digitális fórumokra és konferenciákra helyeződött át – ezek segítették a polgárokat abban, hogy gyorsabban, szélesebb körben és inkluzívabban vegyenek részt a döntéshozatalban;

7. üdvözlöi az Európa jövőjéről szóló, közelgő konferenciát (CoFoE), és támogatja az Európai Parlamentnek a 2020. június 18-i állásfoglalásában megfogalmazott azon felhívását, hogy a CoFoE megbízatásába kerüljön bele az érdemi nyomon követés és a polgárok érdemi közvetlen bevonása iránti kötelezettségvállalás, valamint ugyancsak az EP-nek azt az álláspontját, hogy „a polgárok, a civil társadalmi szervezetek, a szociális partnerek és a választott képviselők közvetlen szerepvállalásának továbbra is a konferencia prioritásának kell maradnia”;

8. hangsúlyozza, hogy a CoFoE-nek nem csupán egyszeri, határozott időre szóló folyamatnak kell lennie, hanem lehetőséget kell biztosítania arra, hogy újragondolják és megváltoztassák az EU működését és a polgárokból róluk kialakult képet; ezért javaslatot kíván tenni a polgárokkal folytatott, a konferencia során tesztelhető, állandó párbeszéd mechanizmusára, amelynek végső célja egy olyan hosszú távú strukturált mechanizmus bevezetése lenne, amely a polgárokhoz legközelebb álló kormányzati szintként a helyi és regionális önkormányzatok vezetésével lehetővé tenné a polgárok uniós döntéshozatalban való részvételét, és amely egyértelmű visszacsatolási mechanizmust tartalmazna;

9. megismétli az Európai Bizottsághoz intézett, *Állásfoglalás az Európai Bizottság 2021. évi munkaprogramjára vonatkozó javaslatokról*⁽³⁾ című dokumentumában megfogalmazott felhívását, hogy „működjön együtt az RB-vel a polgárokkal a helyi és regionális önkormányzatokon keresztül folytatott állandó és strukturált párbeszéd kísérleti modelljének kidolgozásában, amely kétirányú kommunikációs folyamatot tenne lehetővé a polgárok és az uniós intézmények között, ami később hosszú távon javíthatná az uniós döntéshozatalt”;

10. kitarthat, hogy a polgárokkal folytatott párbeszédhez kötődő valamennyi nyilvános konzultáció során maximális pluralizmust kell biztosítani. Hangsúlyozza, hogy ez azt jelenti, hogy a mélyreható vita előmozdítása érdekében minden programnak, előadói névsornak, panelbeszélgetésnek, szakirodalom-listának és dokumentumnak stb. kiegyensúlyozottnak kell lennie, és biztosítania kell a különböző nézőpontok megjelenítését, ily módon tükrözve a vélemények Európán belüli sokféleségét. Hangsúlyozza, hogy az ilyen találkozók résztvevőit teljes mértékben függetlenül és politikai beavatkozás nélkül kell kiválasztani;

A helyi és regionális önkormányzatok mint híd a polgárok és az uniós intézmények között

11. oszítja azt az aggodalmat, hogy az európai intézmények fizikai és – még inkább – kulturális szempontból távolinak tűnhetnek az európai polgárok mindennapi életétől. Felhívja a képviselői intézményeket, mint például a regionális és helyi önkormányzatokat, különösen azokat, amelyek jelenleg nem vesznek részt a polgárok bevonására irányuló mechanizmusokban, hogy játsszanak aktív szerepet a polgárokkal való hatékony és valós kommunikációs csatornák kialakításában a keresletvezérelt uniós politikák kialakítása és végrehajtása érdekében. Ezt oly módon kell végrehajtani, hogy a polgárok számára időben megvalósítható legyen, és láthassák az eredményeket;

12. felkéri a helyi és regionális önkormányzatokat szerte az EU-ban, hogy játsszanak központi szerepet a polgárok Unióval kapcsolatos oktatásában, és ösztönözzék a polgárokat arra, hogy szerepet vállaljanak a részvételi demokráciában. Ismert tény, hogy a polgárok csak akkor tudnak érdemben szerepet vállalni, ha innovatív módszerek alkalmazása révén teljeskörűen tájékoztatják őket a szakpolitikai fejlemények és/vagy a finanszírozási döntések helyi környezetre gyakorolt hatásairól. Ösztönözni kell a digitális technológiák és a közösségi média használatát, valamint az önkéntes szervezetekkel való együttműködést. Az RB felhívja a figyelmet az olyan sikeres toborzási technikákra, mint például amikor telefonon, a népesség-nyilvántartásból vagy személyes megkereséssel véletlenszerűen választanak ki polgárokat, hogy így a lakosság sokkal szélesebb körét ériék el;

A „Citizen – a polgárok uniós szerepvállalása” hálózat a polgári részvétel ökoszisztémája

13. javasolja egy olyan páneurópai hálózat (Citizen) létrehozását, amely a polgárok önkéntes részvételén alapul, és amely a stratégiák, módszerek és eszközök központi forrásaként szolgál, valamint a polgárokkal közvetlenül és közvetve is kommunikál az európai kérdésekről és azok emberekre gyakorolt hatásáról szerte az EU-ban meglévő kezdeményezéseken keresztül;

⁽³⁾ RESOL-VII/007 (HL C 324., 2020.10.1., 16. o.).

14. elismeri ugyanakkor, hogy a legtöbb tagállamban és régióban számos deliberatív és részvételi mechanizmus működik, és ezért azt javasolja, hogy a CitizEN hálózat ismerje a már létező bevált gyakorlatokat és építsen azokra. A hálózat ezért elősegítené a régiók közötti párbeszédet és az intézmények közötti következetességet a koherens megközelítés biztosítása érdekében, tiszteletben tartva ugyanakkor a különböző politikai és társadalmi környezetben alkalmazott megközelítések sokféleségét;

15. felkéri a hálózatot, hogy vonja be a már működő regionális (főként NUTS2, de a nemzeti szervezetektől függően NUTS1 vagy NUTS3 szintű) és városi szintű, a polgári szerepvállalást már jelenleg is működtető szervezeteket, valamint a helyi és regionális szinten tevékenykedő, az érdekek széles körét érintő önkéntes szervezeteket;

16. a hálózatnak három célt kell követnie: (1) az európai intézmények és a polgárok közötti interakció erősítése a helyi és regionális szintű szerepvállalás közvetlen módszerein keresztül, (2) a formális és informális módon használható részvételi módszerek példáinak bemutatása, valamint (3) az Európai Unió nemzeti, regionális és helyi részvételi kezdeményezéseivel kapcsolatos információk és bevált gyakorlatok tárházaként való működés;

17. hajlandó kidolgozni a hálózatra vonatkozó olyan közös elveket, amelyek nem kötelező erejűek, de iránymutatásként szolgálnak a bevált gyakorlatokhoz, közös megközelítés kialakításához (elismerve ugyanakkor a különböző módszereket), valamint a részt vevő szervezetekre vonatkozó minimumszabályok megállapításához;

18. javasolja, hogy a hálózat tagoldjon tematikus munkacsoportokra, amelyek számos átfogó téma köré csoportosuló tagszervezetekből állnak majd (például: részvételen alapuló költségvetés-tervezés, digitális polgárság, inkluzivitás a polgári szerepvállalásban), valamint olyan tematikus kérdésekkel foglalkoznak, mint az éghajlatváltozás, a társadalmi kohézió, a környezetvédelem, a sport, a kultúra, az ifjúság, az oktatás, a városi és vidéki szervezetek és a művészetek;

19. javasolja, hogy a hálózat határozzon meg, koordináljon és alkalmazzon közös képzési stratégiát a polgári részvételtől. A helyi és regionális önkormányzatokat, valamint a köz- és magánszervezeteket arra ösztönöznék, hogy vegyenek részt képzési kezdeményezésekben annak érdekében, hogy a köztisztviselők és a helyi vezetők teljes mértékben együtt tudjanak működni a polgárokkal, és hozzájáruljanak a polgári részvételen rejülő hatalmas lehetőségek kiaknázásához. Szintén fontos lesz az iskolákkal és oktatási intézményekkel való együttműködés annak biztosítása érdekében, hogy az aktív európai polgárság az egész EU-ban a tanterv részévé váljon;

20. kész arra, hogy az összes többi európai intézménnyel együttműködve vezető szerepet játsszon a hálózat kialakításában, végrehajtásában és irányításában, és hogy előmozdítsa a közös munkamódszert és a részvételi eszközök (tárgyalásos folyamatok, polgári kezdeményezések, részvételen alapuló költségvetés-tervezés, kormányzati közösségi kiszervezési folyamatok, mini-közvéleménycsoportok stb.) alkalmazását, beleértve egy olyan közös digitális platformot, amely felhasználható a különböző tagállamokból összegyűjtött bevált gyakorlatok kezelésére;

21. kéri, hogy bocsássonak rendelkezésre forrásokat a hálózat korlátozott ideig történő üzemeltetésére, miközben a hálózat állandó finanszírozásra vagy technikai segítségnyújtásra pályázik az uniós finanszírozási programokból;

22. elvárja, hogy a hálózat mozdítsa elő és növelje a részt vevő régiók polgári szerepvállalási gyakorlatainak láthatóságát, amelyeknek pedig magasabb szintű aktív részvételt kell biztosítaniuk;

23. javasolja, hogy a hálózat segítsen a szervezeteknek a polgárok iránti bizalom megteremtésében, hogy visszajelzést kapjanak munkájuknak az uniós politika alakítására gyakorolt hatásáról; ezért azt javasolja, hogy az RB közvetítőként lépjen fel a hálózat, annak tagjai és az uniós intézmények között, kétirányú csatornaként szolgálva;

24. javasolja, hogy a hálózatot a CoFoE ideje alatt indítsák el azzal a céllal, hogy stabil és állandó szervezetté váljon, amely képes folytatni a CoFoE munkájának nyomon követését, és biztosítani, hogy a polgárok megfelelő tájékoztatást kapjanak, és részt vehessenek a CoFoE nyomonkövetési és értékelési szakaszaiban;

A polgári részvétel ökoszisztémája

25. úgy véli, hogy a hálózat minden tagszervezetének, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak erőfeszítéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a polgárokkal nem formális és informális részvételi mechanizmusok révén, nem hagyományos részvételi tereket (például sportklubokat) és gyakorlati megoldásokat igénybe véve kapcsolatba lépjenek; olyan részvételi eszközöket dolgozzanak ki, amelyek lehetővé teszik, hogy – ahelyett, hogy magukhoz kérték a polgárokat – elmenjenek oda, ahol a polgárok összegyűlnek, és az informális részvétel formális szakpolitikai döntéshozatallá alakulhasson. Fontos továbbá, hogy olyan stratégiákat dolgozzanak ki, amelyek segítségével az intézmények anélkül tudnak informális közegekben megjelenni, hogy ellehetetlenítenék vagy mesterkéltté tennék azokat. Az ilyen eszközök és stratégiák hozzájárulhatnak egy új részvételi eszköztárhoz, amely a közösségi felületeken zajló aktív meghallgatástól a közösségi innovációs módszerekig és a demokratikus kísérleteket célzó élő laboratóriumokig terjed. Ez különösen fontos a demokratikus intézményekben alulreprézntált polgárok (etnikai kisebbségek, fogyatékkal élők, fiatalok, idősek) számára;

26. arra számít tehát, hogy a részvételi módszereknek ez az ökoszisztémája folyamatosan kiegészítené az európai demokratikus intézmények intézményi, hivatalos kommunikációs és képvisleti csatornáit. Ez az ökoszisztéma nem tűzné ki célul a képvisleti demokrácia helyettesítését, viszont gazdagíthatná azt a deliberatív demokrácia – és esetenként a közvetlen demokrácia – eszközeivel és módszereivel;

27. kiemeli, hogy a polgárok a politikai szerepvállalás új – ún. technopolitikai – formái felé mozdulnak el, amelyeket a digitális technológiák és a nyílt hozzáférésű adatok hoztak létre. Ez lehetővé teszi, hogy a részvétel informális terekben és a szokásos formalizált kereteken kívül történjen. A szerepvállalás ezen új eszközeit a politikai intézményeknek be kell vezetniük a szerepvállalási ökoszisztéma ösztönzése érdekében;

28. úgy véli, hogy az online platformok használata alapvető fontosságú a részvételi módszerek típusainak kezeléséhez, annak lehetővé tételéhez, hogy a résztvevők – társadalmi háttérüktől függetlenül – az EU egész területéről részt vehessenek a vitákban, valamint a javaslatok nyomon követhetőségének és elszámoltathatóságának egyszerű és hozzáférhető módon történő biztosításához. A digitális technológiáknak ki kell egészíteniük a személyes részvétel módszereit, és fel kell őket használni arra, hogy ösztönözzük azok részvételét, akik úgy érzik, hogy nem képviselik őket a civil társadalmi szervezetek, továbbá elősegítsük azok bevonását, akik általában nem vesznek részt a hagyományos részvételi eszközökön keresztül;

29. feltételezi, hogy ez a részvételi ökoszisztéma minden szinten egyértelmű támogatást kap majd a közigazgatástól, és elég rugalmas lesz ahhoz, hogy előmozdítsa a polgári szerepvállalás új és innovatív módjait, lehetővé téve olyan digitális technológiai eszközök alkalmazását, amelyek megkönnyítik a többnyelvűség megvalósítását a polgárokkal folytatott párbeszédben;

30. arra számít, hogy a polgári részvétel szempontjából fejlettebb régiók közötti transznacionális szolidaritás tudással és kezdeményezésekkel segíti a kevésbé fejlett régiókat abban, hogy egy egész Európát átszövő ökoszisztéma részévé váljanak; továbbá hogy az uniós ökoszisztéma tiszteletben tartja a tagállamok, régiók és városok autonómiáját, mindeközben pedig kellően rugalmas ahhoz, hogy illeszkedni tudjon a kulturális, társadalmi és politikai igényekhez és prioritásokhoz;

Polgári párbeszéd az Európa jövőjéről szóló konferencia során

31. kéri, hogy a CoFoE során az európai intézmények és a polgárok közötti tájékoztatási, kommunikációs és szerepvállalási stratégiák a megfelelő helyi és regionális képvisleti szerveken keresztül, a civil társadalmi szervezetekkel együttműködve működjenek;

32. arra ösztönzi a regionális és helyi szervezeteket, hogy a CoFoE során saját szintjükön indítsanak el részvételen alapuló folyamatokat, nyílt vitafolyamatok kombinációját alkalmazva. Ezek eredményeit és az itt tett javaslatokat ezután össze lehet foglalni és be lehet építeni az RB konferenciához való hozzájárulásába, és fel lehet használni az új hálózat polgárokkal való kommunikációval kapcsolatos tudás- és tapasztalattárának kiépítéséhez;

33. támogatja a transznacionális polgári részvételt a CoFoE-n, mivel elengedhetetlen, hogy a vita határokon átnyúló és páneurópai dimenzióval rendelkezzen. Ehhez olyan fórumra van szükség, amelyen szerte Európából részt vesznek a polgárok, hogy transznacionális szinten szerepet vállaljanak, és kezeljék a közös problémákat;

A szakpolitika-alakítás és a döntéshozatal új megközelítése felé

34. meggyőződése, hogy a politikai döntéshozatalban való aktív polgári részvétel növelésével és az ebben rejlő lehetőségek kiaknázásával a nyílt kormányzás a demokratikus intézmények válságára adott egyik válasz lehet;

35. úgy véli, hogy az átláthatóság és a nyílt adatok elengedhetetlenek a bizalomhoz. A közigazgatásoknak erősíteniük kell a részvételi politikák és az átláthatósági stratégiák, valamint a nyílt adatok közötti kapcsolatot, továbbá törekedniük kell a források, illetve a politikaformáló és döntéshozatali közjavak – adatok, információk, módszertanok, képzési anyagok és technológiai platformok – nyílttá tételére;

36. elvárja az összes többi kormányzási szint számára is megfelelő uniós szintű nyílt kormányzási kritériumok létrehozását;

37. a helyi és regionális önkormányzatok azok, amelyek a legjobban ismerik a polgárok igényeit és a helyi szintű kihívásokat, és ők felelősek az uniós politikák helyi és regionális szintű végrehajtásáért. Ezért szükség van arra, hogy az uniós rendeletek olyan követelményeket tartalmazzanak, amelyek szerint a tagállamoknak nemcsak konzultálniuk kell a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint bevonniuk azokat az uniós és nemzeti jogalkotással kapcsolatos döntéshozatali folyamatba, hanem a források és pénzügyi eszközök kezelését is át kell ruházniuk rájuk a szubszidiaritás elve alapján. Ez biztosíthatja, hogy a polgárokhoz közelebbi szinten meghozott döntéseknek köszönhetően a polgárok jobban megértsék az EU-t, ami pedig lehetővé teszi a szakpolitikai és egyéb döntéshozatal új, nyitottabb, a polgárok fokozott részvételével zajló, a helyi és regionális önkormányzatok által irányított és a polgárokkal való állandó párbeszédre alapuló megközelítését, egyszóval egy új, közös európai politikai és demokratikus kultúra kialakítását.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU kohéziós politikájának szerepe a régiók intelligens és innovatív gazdasági változásában a koronavírus okozta válság közepette

(2020/C 440/10)

Előadó: Michiel RIJSBERMAN (NL/Renew Europe) Flevoland tartomány kormányának tagja

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. örömmel fogadta a német elnökség felkérését, hogy az RB fejtse ki véleményét annak kapcsán, hogy milyen szerepet tölt be a kohéziós politika a régiókban bekövetkező intelligens és innovatív gazdasági változásokban a koronavírus okozta válság közepette;
2. tudomásul veszi, hogy a német elnökség prioritásként kezeli Európa megerősítését és innovációjának előmozdítását, és fontos eszközként tekint az uniós strukturális alapokra a Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése és a régiók gazdasági helyreállításának ösztönzése vonatkozásában;

A régiók kulcsfontosságú szerepe a világjárvány utáni gazdasági válság elleni küzdelemben

3. megjegyzi, hogy a koronavírus-járvány kitörését követően valamennyi európai régió széles körű megelőző és válságkezelő gazdasági intézkedéseket vezetett be. Ezek a fellépések elsősorban az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a tömegközlekedésre, az oktatási rendszerekre és a kkv-k likviditására irányultak. A hosszabb távú politikák felé elmozdulva azonban már nagyobb szerep jut a széles körű innovációnak és az innovatív megközelítésmódok alkalmazásának. Csak innovatív megoldásokkal valósítható meg a fenntarthatóbb, digitális és reziliens Európa felé történő átmenet, és ezek mind olyan elemek, amelyekhez a kohéziós politika is hozzájárulhat;
4. hangsúlyozza, hogy a régiók jelentős hatáskörrel rendelkeznek a gazdaságpolitika és a vállalkozások támogatása terén, különös tekintettel az innovációra és az alkalmazott kutatásra. A K+F ösztönzésével, a kulcsfontosságú technológiák előmozdításával, a klaszterek és hálózatok megerősítésével, az üzleti modell megváltoztatásának támogatásával vagy pedig új technológiák elterjesztésével a régiók részt tudnak vállalni a gazdasági átalakulásban. Ezenkívül a városok és régiók mint „első vásárlók” segíthetnek felgyorsítani a fenntartható átállást, és megoszthatják egymással tapasztalataikat;
5. javasolja, hogy a koronavírus-járvány gazdasági és foglalkoztatási hatásainak enyhítésére irányuló intézkedések minél jobban használják ki a már meglévő struktúrákat és szervezeteket. A régiók kulcsszerepet játszanak a regionális és szubregionális különbségekre, illetve az e különbségek aktuális szükségletekre gyakorolt hatására vonatkozó információk továbbításában. Ezek az információk segíthetnek annak meghatározásában, hogy a nemzeti támogatási intézkedések és az uniós kezdeményezések milyen mértékben érnek célt a különböző régiók gazdaságában;
6. ismételten kiemeli, hogy a területi szintű beruházási igényeket legjobban a helyi és regionális önkormányzatok tudják felmérni, ezért teljes mértékben be kell őket vonni a döntéshozatalba a beruházások REACT-EU keretében történő (újra) programozása, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása, valamint az európai kkv- és iparstratégia végrehajtása kapcsán;
7. kéri, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a régiók központi szerepére ebben a folyamatban. Ami a válság következményeit illeti, a cél többek között a régiók azon képességének megerősítése, hogy összehangolják, bevezessék és végrehajtsák azokat a rövid és középtávú rendkívüli intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a tagállamokban az egyes régiók szükségleteinek és körülményeinek megfelelő, fenntartható újraindítást. Elemzés, nyomon követés és értékelés révén a régiók megalapozott döntéseket hozhatnak az olyan fejlesztési projektekről, amelyek hozzájárulhatnak egy fenntartható újjáélesztéshez. A régiók egyik központi feladatának kellene tekinteni, hogy fontos regionális ismereteket gyűjtsenek és továbbítsanak a nemzeti szintnek;

8. úgy véli, hogy az intelligens szakosodási platform révén létrejött regionális partnerségi együttműködések fontos szerepet fognak játszani a gazdasági helyreállításban. A kutatás és innováció terén megvalósuló interregionális együttműködés kulcsfontosságú lesz mind a helyreállítás, mind egy olyan zöld és digitális átállás szempontjából, amelyből egyetlen hely vagy személy sem marad ki;

9. aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a Covid19-járvány után regionális szinten nem jut majd elegendő kapacitás az intelligens és innovatív gazdasági átalakulásra, nemcsak a Covid19-válságot követő erőforráshiány miatt, hanem egy tízéves megszorítási időszak következtében is. Ennek ellensúlyozására több erőforrást kell átcsoportosítani a helyi és regionális szintre. Növelni kell ugyanakkor a regionális hatékonyságot is, ehhez pedig elengedhetetlen, hogy a régiók minden szintjén jelen legyen az innováció, és nyitottak legyenek a tanulásra, valamint tudásuk megosztására;

10. üdvözli a városoknak és régióknak nyújtott uniós pénzügyi támogatást (a REACT-EU keretében), amely a Covid19-járvány miatt leginkább bajba került ágazatokat segíti abban, hogy fenntartható üzleti modellek irányába tudjanak elmozdulni mind rövid, mind középtávon;

11. elismeri, hogy egyes ágazatok hanyatlása és a megváltozott munkavégzési szokások szükségessé tehetik a városi területrendezési tervek átdolgozását és az új körülményeknek megfelelő alakítását, mivel kisebb lesz az igény a városközpontokban iroda- és üzlethelyiségekre, ugyanakkor szükség lehet a közösségi közlekedés átszervezésére (közlekedés módja, gyakorisága és finanszírozása). A városokban ez azt jelenti majd, hogy nagyobb szerep jut a gyalogos és a kerékpáros közlekedésnek; E tekintetben üdvözli, hogy számos város egyre inkább törekszik arra, hogy a közlekedési szabályoknak és a közutak kialakításának a gyalogosok és a kerékpárosok számára kedvező kiigazítása révén jelentősen csökkentse az autóforgalmat;

12. kiemeli, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni az Európai Szociális Alapra, amely a szociális beruházások kulcsfontosságú eszköze. Minden beruházási politika középpontjában az emberek állnak, és a gazdasági helyreállításnak is kulcselemei;

A kohéziós politika mint a régiók intelligens és innovatív gazdasági átalakulásának kiemelten fontos eszköze

13. kiemeli, hogy a kohéziós politika az EU legjelentősebb finanszírozási mechanizmusa a beruházások támogatására valamennyi régióban, és kiemelt céljai közt szerepel, hogy ösztönözze az innovációt mint a növekedés motorját. A kohéziós politika végrehajtása az adminisztratív és intézményi kapacitások fejlesztése révén ösztönzi a közpénzek hatékonyabb felhasználását;

14. méltányolja, hogy az európai intézmények gyorsan reagáltak a veszélyhelyzetre, és példátlan mennyiségű erőforrást biztosítottak a Covid19-világjárvány kezelésére. Ezáltal egyszerre alapozták meg a hosszú távú válságkezelést a normál többéves pénzügyi keret (MFF) részeként a Kohéziós Alapból finanszírozott intézkedésekkel, és konkrét helyreállítási erőfeszítéseket is tettek a válság rövid távú hatásainak kezelésére a Next Generation EU keretében;

15. nyomatékosan javasolja, hogy a kohéziós politika céljait és továbbra is megosztott irányítás alatt álló, elfogadott alapelveken nyugvó rendszerét a kohéziós politika megerősítését célzó javasolt lépések némelyikének átmeneti jellege – különösen a hiányzó tematikus koncentráció – ne veszélyeztesse. Habár a válságos idők rugalmasságot kívánnak, a túl nagy rugalmasság veszélybe sodorhatja a kohéziós politika hosszabb távú fennmaradását;

16. méltányolja, hogy nem került sor a kohéziós politika költségvetésének általános csökkentésére, ugyanis ez Európa első számú pénzügyi eszköze a gazdasági válságból való kilábaláshoz. Elfogadhatatlannak tartja ugyanakkor a hosszú távú uniós költségvetés felső határának példátlanul alacsony szintre csökkentését, amelynek eredményeként összesen 1 074,3 milliárd euro az előirányzott kötelezettségvállalás;

17. kiemeli, hogy a strukturális alapok még fontosabb szerephez jutnak majd a szociálisan igazságos, zöldebb, versenyképesebb, digitális és inkluzív Európai Uniót célzó jövőbeli beruházások támogatása terén, tekintettel a más uniós programokat – például az Európai horizontot, az InvestEU-t, a LIFE programot és az Erasmus+-t – érintő elvonásokra;

18. örömmel látja, hogy a REACT-EU új tematikus célkitűzése kettős: a válság okozta károk helyreállítását a zöld, digitális és reziliens gazdaságra való átállás előkészítésével párhuzamosan kívánja megvalósítani. Ily módon a REACT-EU hozzáadott értéke, hogy keretet biztosít a programozási időszakok közötti átmenet idejére. Ezenkívül felgyorsíthatja a zöld és digitális átálláshoz elengedhetetlen közberuházásokat is;

19. ezért minimális tematikus koncentrációt javasol a REACT-EU zöld, digitális és reziliens gazdaságra irányuló célkitűzéseit illetően, hogy ne minden forrást a válság elhárítására költsenek, és hogy a kiadások összhangban maradjanak a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló általános uniós célkitűzéssel, és gyorsabban megvalósulhasson az átállás a sürgősségi intézkedésekről az új programozási időszak beruházásaira. Meg kell tenni a szükséges lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy a beruházások illeszkedjenek ebbe az európai stratégiába, és ne pusztán világos cél nélkül pumpáljanak forrásokat a gazdaságba;

20. kiemeli az európai strukturális és beruházási alapok szerepét azon régiók gazdasági átalakulásának támogatásában, amelyek csökkenteni szeretnék kibocsátásaikat, illetve meg szeretnék valósítani a negyedik ipari forradalomként is ismert digitalizációt. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap az intelligens és innovatív gazdasági átalakulás katalizátora az „intelligensebb Európa” és „zöldebb Európa” szakpolitikai célkitűzésekre irányuló tematikus koncentráció, valamint a támogatott beruházások típusai révén;

21. megjegyzi, hogy a kohéziós politika kulcsfontosságú szerepet játszik a növekvő digitális szakadék csökkentésében. A kijárási korlátozások alatt tapasztalt felgyorsuló digitalizáció valószínűleg folytatódni fog, és újabb módokon fog hozzájárulni a szociális innovációhoz. A reziliencia kiépítését célzó stratégia lényeges elemeként nagyobb hangsúlyt kell majd fektetni a digitális készségek fejlesztésére, továbbá az oktatási rendszerek megfelelő adaptálására és az iskolák digitális technológiával való felszerelésére;

22. emlékeztet a kohéziós politika alapvető célkitűzésére, amely az Európai Unión belüli régiók közötti gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítésére irányul, különös figyelmet fordítva a súlyos, strukturális természeti és demográfiai hátrányban lévő régiókra. Ezek a területek nehezebben tudják biztosítani lakosságuk számára az olyan szolgáltatásokhoz – például az egészségügyi szolgáltatásokhoz vagy a digitális infrastruktúrához – való hozzáférést, amelyek a világjárvány idején alapvetőnek bizonyultak, és kulcsfontosságúak lesznek Európa éghajlattal, digitalizációval és növekedéssel kapcsolatos prioritásainak megvalósításában;

23. elismeri, hogy a kohéziós politika az európai szemeszterrel való kapcsolat megerősítésével egyre fontosabb szerepet fog betölteni a tagállamokban elindult gazdasági reformfolyamatok támogatásában. Hangsúlyozza ennek kapcsán, hogy egy átláthatóbb, inkluzívabb és demokratikusabb folyamat érdekében az európai szemesztert és az EU gazdasági kormányzását sürgősen és mélyrehatóan meg kell reformálni. Ha az európai szemesztert nem reformálják meg, fennáll a veszélye, hogy a kohéziós politika további központosításhoz, a helyreállítási tervek felülről vezérelt megközelítéséhez és olyan szakpolitikákhoz való visszatéréshez vezet, amelyek nem veszik figyelembe a tagállamok közötti és azokon belüli gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, és akadályozzák az EU fenntartható helyreállításához sürgősen szükséges közberuházásokat. Az Európai Bizottságnak ezért biztosítania kell, hogy a tagállamok a nemzeti szemeszter teljes folyamatába bevonják a régiókat, és ügyelnie kell arra, hogy azon országspecifikus ajánlásoknál, amelyek végrehajtását a kohéziós politika finanszírozza, egyértelműen érvényesüljön a helyi dimenzió;

24. felhívja valamennyi európai vezetőt, hogy időben indítsák el a 2021–2027 közötti kohéziós politikai programokat, mert csak így kerülhető el a két programozási időszak közötti finanszírozási hiány;

A kkv-k és az ipar meghatározó szerepe Európa innovatív gazdasági helyreállításában

25. osztja az elnökség azon véleményét, hogy a digitális transzformáció és a zöld átállás sikeres megvalósításához elengedhetetlen az európai ipar versenyképessége és a dinamikus kis- és középvállalkozási szektor. Az európai ipar- és kkv-stratégiának ezért helyi alapú megközelítésre kell épülnie, és elő kell mozdítania az európai régiók közötti együttműködést a legfontosabb innovatív technológiák terén Európa versenyelőnyének megerősítése érdekében;

26. támogatja e célból a megfelelő keretfeltételekre és az előremutató innováció széles körű megvalósítására vonatkozó javaslatok kidolgozását, a finanszírozáshoz kötődő intézkedéseket, a bürokrácia jelentős mértékű csökkentését, a kkv-k számára kedvező rendeleteket, valamint a vállalkozói kedvet, a digitális transzformációt és az innovációt megerősítő, határokon átívelő innovatív megközelítésmódokat;

27. felhívja a figyelmet arra, hogy a kkv-knak szüksége van az uniós támogatások és programok, valamint a nemzeti intézkedések keretében elérhető finanszírozásra és likviditási segítségnyújtásra a válság következtében kialakuló likviditási rések áthidalásához. A sürgősségi intézkedéseket ki kell egészíteni olyan eszközökkel, amelyek lehetővé teszik a beruházások és az innováció finanszírozását, elsősorban a digitális technológiák terén;

28. továbbra is úgy gondolja, hogy ki kell terjeszteni az elérhető tanácsadási támogatások körét (különösen az önfoglalkoztatók és a munkanélküliek számára), és gyorsabban kell reagálni a kkv-k változó igényeire. A közsférabeli szervezeteknek alulról felfelé irányuló, igényalapú megközelítést kell alkalmazniuk. Prioritásként kell kezelni a digitális technológiákkal és a digitális jártassággal összefüggő továbbképzési programokat;

Méltányos Átállást Támogató Alap

29. elutasítja a MÁTA Európai Regionális Fejlesztési Alapból történő társfinanszírozását, mivel az veszélyeztetné a kohéziós politika célkitűzéseit, így többek között a tematikus koncentrációban az innovációra elkülönített keretet is (1. szakpolitikai célkitűzés). Mivel a MÁTA adott földrajzi területekre irányul, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból történő társfinanszírozását választható lehetőségként kell megadni;

30. ismételten hangsúlyozza, hogy a partnerség és a többszintű kormányzás alapelvét szem előtt tartva a regionális alapok bármilyen tagállami szintű átcsoportosításáról – ideértve a MÁTA társfinanszírozását is – az érintett helyi és regionális partnerek jóváhagyásának függvényében szabad csak dönteni;

Megerősített regionális dimenzió a rövid távú stratégiák esetén, érdemi egyszerűsítés és elérhető szinergiák a hosszú távú politikáknál

31. üdvözliz az Európai Bizottság gyors fellépését annak érdekében, hogy alapvető beruházásokat valósítson meg a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezési csomagok keretében. Az e csomagok által biztosított kisebb adminisztratív teher és rugalmasság hozzájárul ahhoz, hogy a regionális alapokat a 2014–2020 közötti időszakban ott használják fel, ahol erre szükség van;

32. kéri az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy a rugalmasság növelése és a kohéziós politika uniós szinten való további egyszerűsítése érdekében a közelmúltban bevezetett intézkedések ne eredményezzenek központosítást, túlszabályozást és megnövelt adminisztratív terheket nemzeti szinten a tagállamok kockázatkerülő magatartásából és kockázatkorlátozó hozzáállásából fakadóan;

33. kéri, hogy tegyék még egyértelműbbé a különböző új mechanizmusok, például a REACT-EU, a Méltányos Átállást Támogató Alap és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz közötti kölcsönhatást, elkerülve ezzel, hogy a tagállamok tovább bonyolítsák a mechanizmusokat, és szigorúbb nemzeti rendeleteket vezessenek be;

34. kéri az Európai Bizottságot, hogy ne engedje csorbulni a régiók jogköreit. A javasolt Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait „alulról felfelé” kell elosztani. Ehhez ki kell egészíteni a REACT-EU-t és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt a regionális forráselosztásra vonatkozó kritériumokkal, és jobban be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat az eszközök irányításába, különös tekintettel a nemzeti helyreállítási beruházási tervek kidolgozására; A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz központosított programokon keresztül történő megvalósítása magában hordozza a legitimitás és a hatékonyság hiányának kockázatát, mivel partnerségi követelmények nélkül fogadják el őket, és ezért előfordulhat, hogy nem veszik figyelembe területi szempontból a tényleges helyreállítási szükségleteket;

A helyreállítás és a gördülékeny átállás felgyorsítása

35. üdvözliz, hogy a Tanács javaslatokat kért az Európai Bizottságtól az Európai Tanács októberi ülése előtt az eljárások tagállami szinten történő felgyorsítására és elősegítésére vonatkozóan a helyreállítási támogatások gyors megvalósítása érdekében. Fontos megteremteni a megfelelő feltételeket a beruházási projektek késedelem nélküli végrehajtásához, különösen az infrastruktúra terén;

36. egyetért a kiegészítő forrásokhoz való egyszerűsített hozzáférést és a gyors visszatérítést lehetővé tevő rendelkezésekkel, elsősorban a kiadások elszámolhatóságának végső határidejével és a támogatások 70 %-ának felhasználására meghatározott kétéves (2021 és 2022) időkerettel, hangsúlyozza azonban, hogy fontos, hogy a tagállamok számára megmaradjon az a lehetőség, hogy 2023-ban és 2024-ben, az Európai Bizottság 2022-es határidején túl is igénybe vehessék a kiegészítő forrásokat;

37. felhívja a tagállamokat az Európai Bizottság javaslatának megfogadására, miszerint ki kell használni a meglévő irányítási struktúrákat a támogatások megvalósításának felgyorsítása érdekében, illetve arra, hogy a partnerségi elvnek megfelelően biztosítsák a helyi és regionális önkormányzatok részvételét;

38. mihamarabbi döntéshozatalra kéri a Tanácsot a REACT-EU végleges allokációját illetően, elősegítendő a városok és régiók számára a kritikus fontosságú beruházások gyors megvalósulását. A régióknak már egy október 19-i döntés esetén sem maradna elég ideje a programok kidolgozására;

Általános ajánlások a 2021–2027 közötti programozási időszak kohéziós politikájára vonatkozóan

39. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok világosan határozzák meg a közép- és hosszú távú fejlesztési stratégiájukat egyfelől a várható tendenciák és kihívások, másfelől az egyes területek sajátosságai alapján;

40. kiemeli, hogy a regionális fejlesztési és intelligens szakosodási stratégiák fontos eszközt jelentenek, mivel biztosítják az egyes ágazatspecifikus eszközök közötti szinergiákat és komplementaritást, és a gazdasági, társadalmi és területi fejlődés helyi alapú megközelítésével összhangban gondoskodnak az érdekelt felek megfelelő bevonásáról;

41. emlékeztetni kíván arra, hogy mennyire fontos, hogy valamennyi politikai szint (uniós, regionális és helyi szint) együttműködjön, és hogy a szubnacionális szint elegendő lehetőséget és forrásokat kapjon arra, hogy felelősséget vállalhasson a saját fejlődési potenciáljáért;

42. kéri az Európai Bizottságot, hogy a veszélyhelyzet lezárultával biztosítsa a kohéziós politika alapvető jogi keretének és alapelveinek – úgymint a tematikus koncentráció, az előzetes feltételrendszer, a többszintű kormányzás, a partnerség, a szolidaritás, a jogállamiság és a helyi dimenzió – tiszteletben tartását. Ezek az alapelvek megfelelő keretet biztosítanak a felmerülő kihívások gyors és rugalmas kezelésére, hogy egyetlen város vagy régió se maradjon le;

43. határozottan támogatja az Európai Parlamentet, amely többször is sürgette egy a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmét szolgáló uniós mechanizmus létrehozását; kéri, hogy ez a mechanizmus minden tagállamban, régióban és településen mozdítsa elő valamennyi alapvető uniós értéket, többek között az emberi méltóság és az emberi jogok, a szabadság és az egyenlőség tiszteletben tartását, valamint garantálja, hogy a szankciók a kormányzás megfelelő szintjére vonatkozzanak;

44. javasolja az intelligens szakosodási stratégiák fókuszának kiterjesztését a kutatás és innováció területén kívül eső, szélesebb körű gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célkitűzésekre is, kiemelt figyelemmel a jövőbeli reziliencia építésére. Az első szakpolitikai célkitűzés (intelligensebb Európa) olyan kiindulópontot jelent az innovációs beruházások számára, amely a gazdasági átalakulás megvalósításán túl általánosabb gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célokat (pl. zöld megállapodás) is szolgál;

45. sajnálatosnak tartja ezért az innovatív és intelligens ipari átalakulásra fordított minimális kiadások csökkentését az 1. szakpolitikai célkitűzés keretében. Ennek fényében aggodalomra ad okot az 1. szakpolitikai célkitűzés tematikus koncentrációjának hiánya a legfejlettebb régiókra vonatkozóan, mivel az ezen régiók által megvalósított innováció lehet az európai gazdaság motorja;

46. támogatja, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap 2021–2027 közötti operatív programjai során folytatódjon a valorizálás az 1. szakpolitikai célkitűzés keretében. Továbbra is szükség van olyan beruházásokra, amelyek tőkefinanszírozás, illetve támogatások formájában segítenek eljuttatni az alkalmazott kutatások során megszülető innovációkat a piaci alkalmazásig. Ezeket a beruházásokat új értékláncok megteremtésére kell összpontosítani;

47. sajnálja, hogy a Tanács eltörölte a kohéziós politika előirányzatainak 2024-re kitűzött félidős technikai felülvizsgálatát, és elvetette a kohéziós politika keretösszegének 10 milliárd eurós megemelését, amellyel biztosítható lett volna, hogy egyetlen tagállam allokációja se csökkenjen. Ez azért sajnálatos, mert a felülvizsgálat a válság hatásainak kompenzálását szolgálta volna. Számos régióban várható az egy főre jutó GDP jelentős visszaesése, aminek következtében ezek a régiók a félidős felülvizsgálat alkalmával jogosultak lettek volna az előirányzatok növelésére;

48. kéri az Uniót, hogy ne vezessen be a Tanács javaslata nyomán az uniós finanszírozás végső kedvezményezettjeire vonatkozó információk összegyűjtésére és összehasonlíthatóságára irányuló további intézkedéseket kontroll és ellenőrzés céljából. A végső kedvezményezetteket nem szabad további ellenőrzésekkel terhelni;

A területi együttműködés, a regionális ökoszisztémák, az intelligens szakosodás és az innovatív interregionális beruházások hozzáadott értéke a gazdasági helyreállítás előmozdítása szempontjából

49. hangsúlyozza az európai területi együttműködés fontosságát a válság okozta károk orvoslásának és a gazdasági helyreállítás felgyorsításának vonatkozásában, és felszólít a határokon átnyúló együttműködési projektek finanszírozására;

50. sajnálatának ad ezért hangot azzal kapcsolatban, hogy az európai területi együttműködési célkitűzésre előirányzott források elmaradnak az Európai Bizottság 2018. májusi javaslatában szereplő és különösen a 2014–2020 között megvalósított szinttől. Az európai területi együttműködési célkitűzés javasolt költségvetése így nem tűnik elégségesnek a határokon átnyúló területek Covid19-válság nyomán fellépő növekvő és sokasodó kihívásainak fényében. Hasonlóképpen sajnálatos, hogy a tanácsi megállapodás az interregionális innovatív beruházások (azaz az 5. komponens) költségvetésének megfelelését irányozza elő;

51. kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is ösztönözze a regionális ökoszisztémákat és klasztereket az interregionális innovációs beruházások keretében. A különböző régiók technológiai, ipari és szociális infrastruktúrájának e régiók erősségeitől és képességeitől függő kombinációja hozzájárul a kritikus tömeg és a méretgazdaságosság létrehozásához, és ezért képes arra, hogy növelje a kutatási és innovációs rendszerek hatékonyságát;

52. kéri az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg a zöld, digitális és reziliens Európa megteremtését elősegítő regionális intelligens szakosodási stratégiák integrációját, mivel ez a hatékony (nemzeti) helyreállítási beruházási tervek előfeltétele;

53. a német, portugál és szlovén elnökségi trió programjának keretében folyamatos politikai párbeszéd kezdeményezését javasolja valamennyi politikai szint bevonásával a Covid19-válsággal összefüggő különböző intézkedések és a kohéziós politika eszközei közötti szinergiákról.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Kkv-stratégia

(2020/C 440/11)

Előadó:	Eddy VAN HIJUM (NL/EPP), Overijssel tartomány képviselője
Referenciaszövegek:	Annual report on European SMEs. [Éves jelentés az európai kkv-król.] Research & Development and Innovation by SMEs [A kkv-k által végzett kutatás, fejlesztés és innováció] A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért (COM(2020) 103 final)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. elismeri a kis- és középvállalkozások fontosságát az uniós gazdaságban, mivel ezek a nem pénzügyi üzleti szektorban működő összes vállalkozás 99,8 %-át teszik ki, a teljes foglalkoztatás kétharmadát és a nem pénzügyi üzleti szektor által generált teljes hozzáadott érték 56,4 %-át képviselve ⁽¹⁾;
2. megérti, hogy a fenntartható és digitális gazdaságra való átállás nem történhet meg az Európában 25 millió kkv-t tulajdonló és irányító vállalkozók és vállalkozó családok kötelezettségvállalása nélkül, és hangsúlyozza, hogy segítséget kell nyújtani a kkv-knak abban, hogy megragadják az új lehetőségeket, erőteljesen reagáljanak a változó üzleti környezetre, és ennek során fenntartható növekedést és munkahelyeket teremtsenek, továbbá megerősítsék Európa hosszú távú versenyképességét a szóban forgó átállások során;
3. támogatja az EU-t abban, hogy előmozdítsa az egyenlő versenyfeltételeket a kkv-k számára a szabályozási terhek csökkentése, az egységes piachoz való hozzáférés javítása és a pénzügyi szolgáltatások rendelkezésre állásának javítása révén;
4. hangsúlyozza, hogy a települések és a régiók a kkv-k természetes élőhelyei, amelyek olyan ökoszisztémaként működnek, ahol a kkv-k olyan hálózatok tagjai, amelyek kapcsolatot biztosítanak számukra a támogató infrastruktúrájukhoz, ideértve a munkaerőpiacot, az oktatási és kutatóintézeteket, a vevőket és a szállítókat, a pénzügyi és üzleti szolgáltatásokat, a kereskedelmi és iparkamarákat és helyi és regionális önkormányzatokat;
5. ezért melegen üdvözli az Európai Bizottság *Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért* című, 2020. március 10-i közleményét, és osztja annak a kkv-k igazgatási és szabályozási terheinek csökkentésére, valamint a finanszírozáshoz való hozzáférésük javítására megfogalmazott céljait csakúgy, mint az Európai Bizottság elkötelezettségét amellett, hogy ösztönzi a kkv-kat a fenntarthatóságra és a digitalizációra való átállás során;
6. felismeri, hogy a kkv-stratégia ismertetése óta a világ jelentősen megváltozott. A Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság várhatóan minden európai régióra és kkv-ra erős hatással lesz. A válságot azonban történelmi lehetőségnek is kell tekinteni arra, hogy a gazdaság újjászületését összhangba hozzák az európai zöld megállapodás, a fenntarthatóság és a digitalizáció normáival, amelyeknek a kkv-stratégia szerves részét kell képezniük. A kkv-k helyreállítására vonatkozó tervet az abban vezető szerepet játszó helyi és regionális önkormányzatok irányítása mellett kell elkészíteni, hogy megfeleljen a kkv-k eltérő igényeinek, valamint az Európa-szerte fennálló különféle gazdasági és intézményi feltételeknek. Az EU helyreállítási intézkedései akkor a leghatékonyabbak, ha azokat összehangolják a regionális és nemzeti kezdeményezésekkel, illetve a helyi ökoszisztémákkal. Ezért kulcsfontosságú a koordináció és a bevált gyakorlatok cseréje;

⁽¹⁾ Lásd: Annual report on European SMEs (2019) [Éves jelentés az európai kkv-król (2019)].

Valamennyi kkv megszólítása

7. ennél fogva úgy véli, hogy a kkv-stratégiából – a fontos prioritások és intézkedések szerepeltetése ellenére – hiányzik a kkv-k különféle igényeit teljeskörűen figyelembe vevő jövőkép. Egy ilyen jövőképnek nagy hangsúlyt kell fektetnie a kkv-k számára az egyenlő versenyfeltételek biztosítására a teljes és elmélyített egységes piacon, és – a helyi kkv-k igényeire szabott, helyhez kötött megközelítés biztosítása érdekében – ösztönöznie kell az intézkedések integrálását és egymáshoz viszonyított kiegészítő jellegét az összes kormányzati és önkormányzati szinten, ideértve az erős regionális dimenziót is;

8. oszta az Európai Bizottság véleményét a kkv-k közötti sokszínűséget illetően, de úgy véli, hogy ezt a sokszínűséget a javasolt intézkedések nem aknázzák ki kellő mértékben. Az Európai Bizottság stratégiája elsősorban az induló innovatív vállalkozásokra (start-up-ok), a növekvő innovatív vállalkozásokra (scale-up-ok) és a csúcstechnológiát alkalmazó kkv-kra összpontosít. Noha ezek a vállalkozáscsoportok döntő jelentőségűek a növekedés és az innováció szempontjából, ez nem jelenti azt, hogy a hagyományos és családi vállalkozások csak passzív követőként működnek;

9. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság a már működő és beágyazott kkv-kra, a kkv-közösség „felnőtt” tagjaira utalva „hagyományos vállalkozásokat” emleget. A jelenlegi válsághelyzetben ezek a beágyazott vállalkozások fogják stabilizálni a helyi gazdaságokat és közösségeket, és ezek hoznak létre hosszú távon fenntartható növekedést;

10. elismeri a kkv-k és a befogadó régiók közötti szoros kapcsolatokat; különösen a helyi szinten beágyazott felnőtt vállalkozások esetében, amelyek hosszú távú túlélésre töreksenek. Ezek a vállalkozások gyakran, de nem mindig családi tulajdonban vannak, és hajlamosabbak vállalni a társadalmi felelősséget, mert társadalmi tőkéjük a helyi ismertségükhöz és elismertségükhöz kapcsolódik. Tulajdonosaik, vezetőik és alkalmazottaik a fenntarthatóság felé történő átmenet követéivé válhatnak, és részt vehetnek a regionális és helyi hatóságokkal folytatott strukturális együttműködésben;

11. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki az európai családi vállalkozások igényeinek kielégítését célzó stratégiákat, beleértve az utódlást és a nemzedékről nemzedékre átöröklődő vállalkozásokat. Bár a családi vállalkozások fontos szerepet játszanak a gazdaságunkban, a politikai döntéshozók nem sok figyelmet fordítanak rájuk. Ez a vakfolt az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen legutóbbi észrevételei és a korábbi kezdeményezések ellenére megmaradt;

12. hangsúlyozza, hogy a családi tulajdonban lévő vállalkozás a leggyakrabban előforduló vállalkozási forma, és az összes európai vállalkozásnak körülbelül a 70 %-át teszi ki ⁽²⁾. A tulajdonosi struktúra nagymértékben meghatározza, hogy ki és hogyan irányítja a kkv-t, valamint a vállalkozás üzleti és beruházási stratégiáját is. Ez a tulajdonosi perspektíva azonban a meglévő kkv-politikákból nagyrészt hiányzik;

13. felhívja az Európai Bizottságot, hogy folytassa és bővítse a statisztikai felmérések támogatását a kkv-k versenyképességét segítő programban (COSME). Így lehetővé válhat a kutatók és a statisztikai hivatalok számára, hogy teljes mértékben megismerjék az európai kkv-k különféle tulajdonosi struktúráit, és elemezzék a fontos nemzetközi és régióközi különbségeket. E tekintetben szükségesnek tartja, hogy a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdések is az adatgyűjtés részét képezzék;

14. kiemeli, hogy a családi vállalkozások aránytalanul nagy mértékben koncentrálódnak a bruttó hazai termék szempontjából az európai átlaghoz közel lévő régiókban, és hogy ezek a régiók a „közepes jövedelem csapdájával” szembesülnek ⁽³⁾. A hetedik kohéziós jelentés szerint ezekben a közepes jövedelmű régiókban a vezető régiókhoz és a hátrányos helyzetű régiókhoz képest lassabb a növekedés;

15. hangsúlyozza, hogy a kkv-politikáknak nagyobb prioritást kell helyezniük a már működő kkv-k bevonására és igényeik kielégítésére, ideértve az új technológiákhoz való alkalmazkodást, a vállalkozások átruházását, a nemzetközivé válást, a finanszírozáshoz való hozzáférést, valamint az irányítás és a jelentéstétel professzionalizálását. A regionális ökoszisztémákba erősen beágyazott, meglévő egyablakos ügyintézési pontokat a helyben elérhető szolgáltatások hozzáférési pontjaként kell felhasználni a kkv-k számára is, ideértve az uniós, nemzeti és regionális szintű programok, intézkedések és finanszírozási eszközök széles skálájával kapcsolatos tanácsadást is;

⁽²⁾ A COSME program által támogatott statisztikai kutatás meghatározta a családi vállalkozások arányát a nem pénzügyi vállalkozásokban Dániában (60 %), Finnországban (70 %), Hollandiában (71 %) és Lengyelországban (92 %).

⁽³⁾ A holland statisztikák alapján azok a régiók, ahol a családi vállalkozások koncentrációja nagyobb, a GDP szempontjából közel állnak az európai átlaghoz (Eurostat, 2017; CBS, 2017).

16. hangsúlyozza, hogy az erős regionális ökoszisztémákat európai szinten szorosan össze kell kapcsolni a kkv-k és a regionális önkormányzatok közötti nemzetközi tudásmegosztás révén, illetve különösen régióközi innovációs beruházások segítségével. Üdvözlí az intelligens szakosodási stratégiákat és kezdeményezéseket, például az intelligens szakosodási platformot, az intelligens szakosodáson alapuló növekedést célzó élkezdemenyezést és az európai vállalkozói régiók (EVR) közötti különféle együttműködési projekteket, amelyek bizonyították, hogy értékesek, és folyamatos támogatást érdemelnek, beleértve ebbe egy mindezt előmozdító külön finanszírozási keret létrehozását;

Kapacitásépítés a digitalizáció és a fenntarthatóság érdekében

17. tudomásul veszi az Európai Bizottságnak az Európai Erőforrás-hatékonysági Tudásközpont megerősítésére irányuló tervét, valamint a fenntarthatósági tanácsadók Enterprise Europe Network (EEN) keretein belül történő kinevezésének tervét;

18. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek az európai kezdeményezések nem épülnek be a kkv-k regionális infrastruktúrájába. Pozitív kivételt jelent, hogy az Európai Bizottság támogatja egy legfeljebb 240 digitális innovációs központból álló sűrű hálózat létrehozását;

19. kiemeli, hogy az IKT-ágazatban tevékenykedő kkv-k digitális támogató erőként működhetnek egy regionális környezetben azáltal, hogy előmozdítsák a digitálisan függő kkv-k egyre növekvő csoportját. Ilyen fajta kezdeményezésre jó példa a digitalHUB Aachen (*); felszólít több kkv szövetség létrehozására a mesterséges intelligencia terén a stratégiai értékláncokban;

20. sürgeti a kkv-kat, hogy energiahatékonyabbak legyenek, csökkentsék energiafogyasztásukat, növeljék a megújuló energia termelését és felhasználását, és alkalmazzanak körforgásos termelési folyamatokat a költségek csökkentése, valamint a versenyképes és fenntartható gazdaság kiépítése érdekében. A kkv-kat és a mikroállalkozásokat azonban nem szabad aránytalan mértékben terhelni a fenntarthatósági átmenettel járó költségekkel, és az alacsonyabb környezetvédelmi előírásokkal rendelkező harmadik országokból származó tisztességtelen versenynek sem szabad kitenni. E tekintetben úgy véli, hogy gondoskodni kell egy az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról, amellyel biztosítható, hogy ne alakuljon ki tisztességtelen verseny a harmadik országok felől;

21. hangsúlyozza, hogy kkv-kre vonatkozó humántőke-programnak – ideértve a zöld és digitális készségekkel kapcsolatos programokat is –, nemcsak a munkavállalókra, hanem a tulajdonosokra és a vezetőkra, valamint a vállalkozókra is vonatkozni kell, és felszólít arra, hogy az Európai Bizottság felülvizsgálta európai készségfejlesztési programja megfelelő módon vegye figyelembe ezeket az agályokat. A szóban forgó vállalkozók, tulajdonosok és vezetők nemcsak a stratégiai prioritásokról döntenek, hanem a vállalkozásukon belül a tanulási környezetet is alakítják;

22. javasolja, hogy az oktatásra partneri alapon kerüljön sor, és a regionális hármas spirál (triple hélix) infrastruktúra közvetítő szerepet töltsön be. Rendkívül fontos, hogy a vállalkozók, a kkv-k tulajdonosai, vezetői és alkalmazottai hozzáférjenek az egész életen át tartó tanulás programjaihoz az egyetemeken, a szakiskolákban, egyéb szakképzési intézményekben és a helyszíni laboratóriumokban és gyakorlati képzőhelyeken. A kkv-kre vonatkozó átfogó – a nemek közötti egyenlőség szempontjait is figyelembe vevő – humántőke-program mind a rendkívül innovatív, mind az agyelszívás által érintett régiókat erősítheti;

A szabályozási és igazgatási terhek csökkentése, továbbá a piaci hozzáférés javítása

23. felhívja az Európai Bizottságot, hogy javítsa kkv-tesztjét a javasolt rendeletek hatásvizsgálata során, a „gondolkozz először kicsiben” elvvel összhangban. Egy jó kkv-teszt differenciált költség-haszon elemzést tartalmaz a kkv-kra és a nagyvállalatokra, valamint különbséget tesz a különböző méretű és kategóriájú kkv-k között is, bőséges lehetőségeket kínálva az érdekelt felekkel folytatott konzultációra, a hatás számszerűsítésére és a Szabályozói Ellenőrzési Testület szigorú felügyeletére;

24. üdvözlí az Európai Bizottságnak az induló vállalkozásokra vonatkozó uniós szabvány kidolgozására irányuló kezdeményezését, amelynek célja, hogy Európát a legvonzóbb kontinenssé tegye az induló innovatív vállalkozások és a gyors ütemben növekvő vállalkozások számára. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy valamennyi kormányzati szintet be kell vonni a kezdeményezésbe;

(*) <https://aachen.digital/>.

25. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fogadjon el egy még inkább kkv-barát megközelítést, hogy a szabályozási intézkedések ösztönözzék az innovációt, és ne akadályozzák a kkv-k tevékenységét, ami határokon átvitelő tevékenységek esetében gyakran előfordul. Mindez a nemzetközi kereskedelemhez kapcsolódó további terhek és megfelelési költségek helyett nagyobb ellenálló képességet és versenyképességet eredményez. Annak ösztönzése érdekében, hogy a kkv-k elkezdjék kihasználni a méltányos szabadkereskedelmi megállapodások kínálta előnyöket, miközben továbbra is érzékenyek maradnak a kevésbé szigorú környezetvédelmi követelményeket támaztó harmadik országokból származó kivitel okozta tisztességtelen verseny kockázatára, innovatív és költséghatékony módon, például internetes interaktív eszközök – akár kkv-kra szabott származásiszabály-kalkulátor vagy a termékekhez kapcsolódó kibocsátások azonosítására szolgáló mechanizmusok (például az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus vagy az „útlevelek” meghatározása) – alkalmazásával csökkenteni kell az akadályokat;

26. elégedettségét fejezi ki a jövőállósági platformon belül folytatott szabályozási felkészültséget illető szűrés folytatásával kapcsolatban. Mindazonáltal meg kell erősíteni a Régiók Bizottsága és a kkv-k szerepét a platform elődjéhez, a REFIT-platformhoz képest. A kkv-kat érintő több rendeletet is nemzeti szint alatti szinten hajtanak végre, és a szabályozási lefedettség, a túlszabályozás és az arányossággal és szubszidiaritással kapcsolatos problémák jobban érzékelhetők a piramis alján; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság a határokon átnyúló együttműködés terén a bürokrácia felszámolására is összpontosítani fog annak biztosítása érdekében, hogy a határ menti régiók közötti személyzetcsere könnyen, rövid ideig is lehetséges legyen;

27. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az uniós jogszabályok hatásvizsgálata és szabályozási átvilágítása során aktívan konzultáljon a kkv-kkal és az üzleti modellek széles skáláját képviselő érdekcsoportokkal, ideértve a szociális gazdasági vállalkozásokat is. A szociális vállalkozások számára kedvező szabályozási környezet javítani fogja a társadalmi hatással bíró induló vállalkozások túlélési arányát, ösztönözni fogja a szociális innovációt és előmozdítja a vállalati társadalmi felelősségvállalást, közelebb hozva bennünket az európai zöld megállapodás és a fenntartható fejlődési célok megvalósításához;

28. úgy véli, hogy a kkv-k előtt az uniós kiberbiztonsági jogszabály tanúsítási keretrendszerével – beleértve a szabványokat és a műszaki előírásokat is – kapcsolatosan fennálló akadályok csökkentése elengedhetlen feltétele egyrészt annak, hogy a kkv-k részt vehessenek az egységes digitális piacon, valamint az innovatív, fenntartható és inkluzív digitális Európának, amely adatmegosztást és digitális bizalmat feltételez;

29. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a 2014. évi közbeszerzési irányelvekben javasolt kkv-barát közbeszerzési intézkedések végrehajtását, beleértve a „felosztás vagy indokolás” elvét, a csökkentett árbevételre vonatkozó követelményeket és az olyan elektronikus megoldások végrehajtását, mint az egységes európai közbeszerzési dokumentum és az e-Certis. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki ütemtervet az egyszeri adatszolgáltatás elvének a közbeszerzési eljárásban való megvalósítására, ezáltal csökkentve az adminisztratív terheket és növelve az átláthatóságot;

30. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok „első ügyfélként” aktívan arra törekednek, hogy javítsák a kkv-k közbeszerzéshez való hozzáférését, előmozdítva ugyanakkor az innovációt és a társadalmi kihívásoknak való megfelelést. Valladolid városa, amely 2019-ben európai vállalkozásfejlesztési díjat nyert, példaértékű útmutatást dolgozott ki a kkv-k számára kedvező közbeszerzésről⁽⁵⁾;

31. beruházna a határokon átnyúló együttműködésbe a kkv-k érdekében, ideértve a munkaerőpiacok integrációját, a határokon átnyúló vállalkozások közötti kapcsolatokat, valamint a kormányok, a tudásintézmények és a kkv-k támogatási központjai közötti együttműködést a határ mindkét oldalán; A helyi és regionális önkormányzatoknak különleges szerepet kell játszaniuk a határokon átnyúló együttműködésben, mivel ők tudják a legjobban felmérni, hogy mely intézkedések alkalmasak a helyi gazdaság megerősítésére, és gyorsan azonosítani tudják a határokon átnyúló együttműködés akadályait. A gyors és határozott fellépés érdekében politikai támogatást kellene kapniuk a stratégia révén;

32. szándékában áll továbbá beruházni a kkv-k régióközi együttműködésébe, valamint a szigeti és legkülső régiók kormányai, tudásintézményei és kkv-támogató központjai közötti együttműködésbe;

(5) https://blogs.ec.europa.eu/promotingenterprise/files/2020/02/2020_PublicPROCUREMENTfosSME-GUIDANCEforCAuthorities.pdf.

33. arra számít, hogy a vállalkozások átruházása Európa előregedő népessége miatt sürgető problémát jelent majd az elkövetkező években. Konkrétan Közép- és Kelet-Európában nagyon sokan indították vállalkozásukat 1989 után, és most készen állnak arra, hogy az irányítást átadják a második generációnak;

34. tisztában van az üzleti jogutódlás során felmerülő kockázatokkal, ezért üdvözli az Európai Bizottság által az üzleti vállalkozások átruházásának megkönnyítésére javasolt intézkedéseket, amelyek keretében kidolgozzák az EU-szerte a vállalkozások átruházásának támogatására és előmozdítására szolgáló keretet;

Forráshoz jutás

35. felhívja a figyelmet arra, hogy a kkv-k több mint 60 %-át nem fizetik ki időben, ami a kkv-k csődjének egyik fő oka. A késedelmes fizetésekről szóló irányelv megfelelő végrehajtását szorgalmazza tehát, és üdvözli a javasolt nyomkövetési és végrehajtási eszközt. Fontosnak tartja leszögezni, hogy nem a kkv-knak kellene viselnie a nagyvállalatok és kormányok késedelmes fizetéseinek terheit;

36. hangsúlyozni kívánja, hogy a regionális fejlesztési ügynökségek nemcsak a magas kockázatú projektekben való részvétel révén járhatnak hozzá a regionális pénzügyi rendszerhez, hanem a beágyazott vállalkozások folytonosságának biztosításával, többek között a régió humán tőkéjéhez való hozzájárulással is. Az Európai Beruházási Bank Csoportnak fel kell ismernie e beágyazott vállalkozások jótékony társadalmi hatásait, és speciális tőkefinanszírozási eszközök segítségével prioritásként kell kezelnie folytonosságukat;

37. üdvözli az alapok integrálását és az eljárások egyszerűsítését az InvestEU programban. Sürgeti azonban, hogy a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférése ne korlátozódjon a kkv-k számára biztosított speciális keretre, hanem a másik három keret kiemelt prioritása is legyen;

38. aggodalmát fejezi ki az európai kkv-k, különösen a kis és elszigetelt piacokon, például a szigeteken és a legkülső régiókban működő kkv-k eladósodottságának mértéke miatt. A kkv-k tőkefinanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítását célzó politikákat minden kormányzati szinten meg kell erősíteni, ezáltal csökkentve az adósságfinanszírozás fenntarthatatlan szintjét. Még nagyobb aggodalomra adnak okot azok a mikrovállalkozások, amelyek nem tudnak finanszírozáshoz jutni a pénzügyi rendszeren keresztül;

Kormányzás

39. hangsúlyozza, hogy a regionális kkv-stratégiák a szubszidiaritás elvével összhangban a helyi és regionális önkormányzatok felelősségi körébe tartoznak;

40. tudomásul veszi a kkv-követek hálózata megbízatásának megerősítését az uniós kkv-politikák irányítása céljából; felhívja a nemzeti küldötteket, hogy fokozzák a regionális hatóságokkal és más területi szereplőkkel való kapcsolattartást; javasolja, hogy szervezzenek éves eszmecserét az EU kkv-köve és az RB tagjai között a kkv-stratégia regionális és helyi szintű végrehajtásának áttekintése céljából;

41. hangsúlyozza, hogy a páneurópai, a határokon átnyúló és a régiók közötti együttműködés, az ismeretek cseréje és a tanulás fontos elemei az uniós szakpolitikák végrehajtására irányuló összehangolt európai megközelítésnek, amelyet az uniós programoknak ösztönöznie kell, illetve elő kell segítenie és támogatnia;

42. felhívja az Európai Bizottságot, hogy javítsa a kkv-stratégia horizontális koordinációját, javítva ezáltal a stratégia által az európai strukturális és beruházási alapok elosztására kifejtett hatást a 2021 és 2027 közötti időszakban;

43. kéri az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy egyre több kkv részesüljön az uniós finanszírozásból, mivel az olyan egyedi kkv-programok, mint például a COSME (a 2014–2020 közötti időszakban 2,3 milliárd EUR) finanszírozása az európai strukturális és beruházási alapokkal (460 milliárd EUR) összehasonlítva szerénynek mondható. A közvetlen és megosztott irányítási programokban, például az ERFA-ban a régiók sikeresen biztosítják a költségvetés kkv-k számára történő beállítását. Sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki programhoz rendelt egyedi költségvetési tételeket és kezdeményezéseket a kkv-k számára a keretprogramokban, például az Európai horizontban, és könnyítse meg a kkv-k hozzáférést az ilyen típusú meglévő programokhoz;

44. kiemeli az esb-alapok alapvető fontosságát a fenntarthatóságra való átállás finanszírozásában, és emlékeztet arra, hogy a Régiók Bizottsága korábban már kérte, hogy az eddigi 25 % helyett a strukturális alapok teljes finanszírozásának 30 %-át a zöld megállapodás prioritásaira különítsék el;

A kkv-k talpraállásához vezető út a Covid19 után

45. kiemeli, hogy a Covid19-világjárványra reagáló társadalmi távolságtartási intézkedések eredményeként a kkv-k digitalizációra való átállása egyenlő versenyfeltételek mellett még sürgetőbb és létfontosságú a fennmaradásukhoz és Európa általános stratégiai versenyképességéhez;

46. rámutat, hogy az Európai Bizottság bizonyította reakcióképességét a pandémia során a kkv-k támogatására és a foglalkoztatás megőrzésére irányuló programok – például a SURE eszköz – kidolgozása révén. A világjárvány idején a legsúlyosabban érintett vállalkozások közé tartozó agrár-élelmiszeripari, szolgáltatási vagy idegenforgalmi ágazatban működő kkv-k válság utáni fennmaradásához rugalmas mechanizmusokra van szükség, már csak azért is, mert túlélésük szorosan összefügg az európai foglalkoztatási színttel;

47. elismeri, hogy a szerkezetátalakításból fakadóan jelentős előrelépésre van lehetőség a fenntarthatósági átmenet terén, figyelembe véve a válság által sújtott vállalkozások és ágazatok méretét. Ezt az előrelépést a kkv-k számára biztosított befektetési ösztönzőkkel kell támogatni kiaknázva a zöld technológiák és a körforgásos üzleti modellek lehetőségeit;

48. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon, hogy a sürgősségi támogatási intézkedések nem akadályozzák-e azt a törekvését, hogy egyenlő feltételeket teremtsen a kkv-k számára. Ezenkívül arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül, hogy milyen hatása van a Covid19-válságnak az eleve megnövekedett geopolitikai instabilitásra; a kereskedelem és az ellátási láncok terén fellépő zavarok a gazdasági tevékenység anyaországba való visszahozásához vezethetnek (különösen az olyan alapvető fontosságú infrastruktúrák esetében, mint amilyen a gyógyszergyártás), és így egyben lehetőséget és kihívást is jelentenek a kkv-k és a régiók számára. A likviditási problémákkal küzdő kkv-k hajlamosak elfogadni a stratégiai vevők ajánlatát, és ezzel a nemkívánatos külföldi gazdasági beavatkozást kockáztatják;

49. elvárja, hogy az Európai Bizottság körültekintően járjon el, amikor ezeken a területeken sérülnek a kkv-k és az európai gazdaság érdekei, ahhoz hasonlóan, ahogy az állami támogatási szabályokat ideiglenesen módosította. A helyi és regionális önkormányzatok továbbra is éberek lesznek, és továbbra is megosztják egymással és a magasabb szintű hatóságokkal az információkat, hogy a közös tanulás arányos módon reagáljon erre a példa nélküli helyzetre;

50. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak fogékonyak kell lennie a kkv-k érdekeire, amelyeknek jelenleg nincs szoros kapcsolata a pénzügyi rendszerrel, mivel nagyrészt önfinanszírozóak. E vállalkozások némelyike váratlan likviditási problémákkal szembesül, és létezésük során első alkalommal van sürgősen szüksége visszafizetendő és/vagy vissza nem fizetendő kölcsönre. Ez elsősorban a mikrovállalkozásokat érinti, de a családi tulajdonban lévő nagyobb vállalkozásokra is kihathat;

51. felhívja az Európai Bizottságot, hogy a gazdasági helyreállítás elindítása érdekében biztosítsa a regionális önkormányzatok számára a helyreállítási csomag keretében az európai finanszírozáshoz való hozzáférést. Helyzetükből adódóan a helyi és regionális önkormányzatok képesek a legjobban felmérni a világjárványt követő gazdasághoz alkalmazkodó kkv-k igényeit;

52. hangsúlyozza, hogy az elsődleges szempont – működési szinttől függetlenül – minden politikai döntéshozó számára a vállalkozások pénzügyi stabilitásának és ellenálló képességének javítása kell, hogy legyen; óva int attól, hogy a kkv-k támogatására irányuló javasolt intézkedések túlzottan hitelviszonyt megtestesítő instrumentumokra hagyatkozzanak.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A helyi demokrácia kihívásai a Nyugat-Balkánon

(2020/C 440/12)

Előadó:	Nikola DOBROSLAVIĆ (HR/EPP), Dubrovnik-Neretva megye prefektusa
Referenciaszöveg:	Az EU Tanácsa horvát elnökségének (Dr. Grlić Radman, a Horvát Köztársaság külügyminisztere és Európa-ügyi minisztere) A/00028. sz. levele Karl-Heinz Lambertz RB-elnökhöz

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. elismerését fejezi ki az EU Tanácsa horvát elnökségének azért, hogy kezdeményezte e vélemény kidolgozását. A Régiók Európai Bizottsága (RB) így első alkalommal dolgoz ki olyan véleményt, amely kizárólag a Nyugat-Balkánon a demokrácia előtt álló kihívásokkal és különösen a Nyugat-Balkánon túl is elterjedt „local state capture” („a foglyul ejtett állam”) jelenséggel, vagyis az önkormányzati struktúrák magánérdekek céljaira történő kisajátításával foglalkozik;
2. emlékeztet arra, hogy az RB 2018-ban, 2019-ben és 2020-ban több véleményében is foglalkozott az Európai Bizottság bővítési csomagjával, és különös figyelmet fordított bennük a nyugat-balkáni helyi szintű demokrácia kihívásaira és működésére;
3. figyelemmel követi a tagjelölt országok által elért haladásról szóló jelentéseket, és üdvözli az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács elkötelezettségét az EU nyugat-balkáni országokkal való bővítésére irányuló politika mellett; megismétli azon álláspontját, hogy ez a bővítés mind a nyugat-balkáni országok, mind az Európai Unió politikai, gazdasági és biztonsági érdekeit szolgálja, valamint geostratégiai befektetést jelent egész Európa békéjébe, stabilitásába, biztonságába és gazdasági növekedésébe; hangsúlyozza, hogy minden tagjelölt országnak teljesítenie kell a tagság valamennyi kritériumát;
4. sajnálattal állapítja meg, hogy az Európai Bizottság a nyugat-balkáni partnerországokkal fenntartott kapcsolataiban és különösen az uniós integrációjukat illetően általában véve nem fordít elegendő figyelmet a helyi demokrácia, a jogállamiság és a helyi szintű jó kormányzás kérdéseire;
5. üdvözli a Nyugat-Balkán számos országában a reformok terén elért eredményeket, ugyanakkor aggodalommal veszi tudomásul, hogy egyes országokban a korrupció elleni küzdelem, az emberi jogok védelme, a média szabadsága és az igazságszolgáltatás terén csak korlátozott eredmények, valamint egyes esetekben visszalépések figyelhetők meg, és a jogállamiság általános gyengülését állapítja meg;
6. rámutat arra, hogy a Nyugat-Balkánon a helyi demokrácia számos kihívással néz szembe, amelyek hasonló vagy akár azonos formában gyakran az uniós tagállamokban is léteznek, a Nyugat-Balkánon azonban sokkal erőteljesebbek. Ezeket a problémákat ott számos olyan tényező is súlyosbítja, amelyek az EU-ban semmilyen vagy csak csekélyebb szerepet játszanak: korábbi fegyveres konfliktusok utóhatásai, megoldatlan szuverenitási és területi viták, a mediaszabadság hiánya, a népi pirtások és háborús bűnök elismerésének hiánya, expanzionista törekvések, gyűlöletbeszéd, megoldatlan alkotmányos kérdések, a népcsoportok közötti jogegyenlőség hiánya és alkotmányellenes választási törvények, a jó kormányzás hiányosságai és a tisztségviselők és kormánypártok autoriter tendenciái valamennyi kormányzati szinten, a viszonylag gyenge társadalmi-gazdasági fejlődés, a túlnyomóan negatív demográfiai tendenciák, valamint a gyenge demokratikus és politikai kultúrával rendelkező fejletlen civil társadalom;

7. hangsúlyozza azon meggyőződését, hogy a helyi szintű demokrácia helyzete elválaszthatatlanul összekapcsolódik a nemzeti szintű helyzettel, és hogy a helyi szintű negatív jelenségek gyakran a nemzeti szinten megfigyelhető jelenségeket tükrözik;

8. rámutat, hogy a Régiók Európai Bizottsága a testületei révén folyamatosan jelen van a Nyugat-Balkánon, nevezetesen a „Nyugat-Balkán” munkacsoportja (amely Albániával, Bosznia-Hercegovinával és Koszovóval (*) foglalkozik), valamint az egyes nyugat-balkáni országok (Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia) helyi és regionális önkormányzataival egyenlőségi alapon együttműködő három konzultatív vegyes bizottság révén; rámutat egyúttal, hogy ezek a testületek hasznosnak bizonyultak a bevált gyakorlatok és álláspontok megosztásában az EU helyi és regionális önkormányzatainak képviselői és balkáni partnereik között. Erre az eszmecserére a kölcsönös érdeklődésre számot tartó témák széles köréről – többek között a jogállamiság és a jó kormányzás kérdéseiről – folytatott megbeszélések keretében kerül sor, ami rendkívül fontos az uniós csatlakozási tárgyalások összefüggésében; sajnálattal állapítja meg azonban, hogy ezekben a kvb-kben nem mindig érvényesül az egyes balkáni országok politikai pluralitása;

9. üdvözlí az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusának arra irányuló erőfeszítéseit, hogy előmozdítsa a helyi demokráciát a Nyugat-Balkánon. A Kongresszus és az RB tevékenységei kiegészítik egymást, ezért az RB fokozni kívánja az együttműködést a Kongresszussal ezen a területen;

10. rámutat arra, hogy a Duna régióra vonatkozó uniós stratégia (EUSDR) az Európai Unió négy makroregionális stratégiájának egyikeként három nyugat-balkáni országra is kiterjed. A stratégia elsődleges célja, hogy az országok és régiók közötti együttműködés még jobban kiterjedjen helyi és regionális szereplőkre. Ez magában foglalja az érdekelt felek támogatását releváns – demokratikus – folyamatok és a civil társadalom révén. Ezért az RB azt javasolja, hogy az együttműködéshez még jobban használják fel a Duna régióra vonatkozó uniós stratégiát;

11. úgy véli, hogy a helyi demokrácia előtt álló egyik legfőbb kihívás az önkormányzati struktúrák „foglyul ejtésének” jelensége, amelyre az Európai Bizottság is hivatkozott 2018-as bővítési stratégiájában. Ez alatt az értendő, hogy egy települési önkormányzatot a szükséges hatalommal rendelkező egyes személyek vagy csoportok teljes mértékben vagy részben kisajátítanak egyéni érdekeik céljaira;

12. utal az önkormányzati struktúrák foglyul ejtésének legfontosabb elemeire, melyek a következők: a közbeszerzések manipulált vagy esetleg jogellenes odaítélése; a tisztviselőknek, illetve állami vállalatok vezetőinek és alkalmazottainak nem a teljesítményen alapuló kinevezése, foglalkoztatása és előléptetése; az igazságügyi szervekre gyakorolt nyomás; a civil társadalmi szervezetek nem átlátható támogatása a helyi hatóságok által; a helyi önkormányzatok és közigazgatás nem átlátható tevékenysége, amelyet gyakran a helyi média tulajdonosi vagy hirdetési megbízások általi ellenőrzése kísér; valamint politikai pártokkal való visszaélés a személyes gazdagodás céljából, továbbá a helyi önkormányzatok foglyul ejtése klientúrarendszer kialakítása és fenntartása révén; hangsúlyozza, hogy ezek az elemek gyakran kiábrándultságot okoznak a polgárok körében, valamint alacsony részvételt eredményeznek a helyi választásokon, így további demokratikus deficithez vezetnek a helyi demokrácia terén;

13. figyelmeztet továbbá a jogállamiság elégtelen szintjére és a lassú, nem hatékony, gyakran részrehajló és esetenként korrupt igazságszolgáltatási rendszerre, a széles körben elterjedt és mélyen gyökerező korrupcióra, amelyet sok polgár – különösen a települési szintű foglalkoztatás terén, valamint az egészségügyi személyzettel és a közlekedési rendőrökkel való kapcsolattartásban – normálisnak vagy akár elkerülhetetlennek is tart, a továbbra is létező etnikai és vallási indíttatású erőszakos szélsőségessegre, valamint a helyi és regionális önkormányzatok számára nem megfelelő jogalkotási és intézményi megoldásokra, ideértve a működési és költségvetési decentralizáció hiányát;

14. megjegyzi, hogy egyes nyugat-balkáni országokban a politikai pluralitás hiánya vagy az ellenzéki pártokhoz tartozó választott tisztviselők helyi szintű elnyomása és megfélemlítése komoly kihívást jelent ezen nyugat-balkáni országok helyi demokráciái számára;

(*) „Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.”

15. e tekintetben kijelenti, hogy a „fogyul ejtett településeken” a közbeszerzési megbízások általában az ott hatalomban lévők helyzetének, illetve a klientúrarendszernek az erősítését szolgálják. Az eljárás gyakran a következő: a közbeszerzési pályázatok megkerülése és a szerződések közvetlen odaítélése, közbeszerzési felhívások közzététele alig olvasott kiadványokban egy bizonyos időpontban és nagyon rövid határidőkkel, valamint olyan pályázati feltételekkel, amelyek egy bizonyos ajánlattevőre vannak szabva. A szerződés odaítélését követően a nyertes ajánlattevő kifejezi hálját a helyi vezetőnek vagy képviselőinek a szerződés értékének egy bizonyos százalékát kitevő egyszerű jutalék formájában, amelyet általában már az ajánlat benyújtásakor tartalmazott az ár, hogy ne az ajánlattevő profitját csökkentse;

16. utal arra, hogy azok, akik önkormányzati struktúrákat ejtettek foglyul, a humán erőforrás-politikát is hatékony eszközként alkalmazzák, különösen ott, ahol kevés a jó munkahely, ami igen gyakori az érintett területeken. A települési közigazgatás új alkalmazottjai és a helyi állami vállalatok munkavállalói gyakran a vezetők saját rokonságából, illetve politikai vagy üzleti „barátaik” családjából kerülnek ki. Szerephez jutnak a képviselői szervek ellenzéki tagjai, azok házasársai és közeli hozzátartozói is. Ennek kapcsán gyakran a közigazgatás jogellenes átszervezésére is sor kerül a lojálisok „jó munkájának” megjutalmazása érdekében;

17. mély aggodalommal állapítja meg, hogy a helyi vezetők és a klientúra tagjai hatalmuk megtartása és a helyi forrásokhoz való hozzáférés céljából gyakran szoros kapcsolatokat alakítanak ki és tartanak fenn bírókkal és más, nemzeti és helyi szintű igazságügyi tisztviselőkkel, és a települési forrásokat felhasználva gazdasági előnyhöz juttatnak az igazságszolgáltatásban dolgozó befolyásos személyeket. Cserébe az igazságügyi tisztviselők akadályozzák a helyi hatalmon lévők elleni nyomozásokat és eljárásokat;

18. megállapítja, hogy ezt a helyzetet a helyi önkormányzatoknál tovább súlyosbítja az emberi erőforrások elvesztése. Sokan vándorolnak el, főként fiatal és képzett emberek, ami nagy problémát jelent e települések fejlődését tekintve;

19. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség mint az EU egyik alapelve fényében komolyan figyelembe kell venni és végre kell hajtani a nők jogainak megerősítésére és politikai részvételének növelésére irányuló fellépéseket;

20. teljes mértékben tudatában van annak, hogy az irreguláris migráció is jelentős terhet ró a helyi önkormányzatokra az úgynevezett balkáni útvonal mentén, mivel tovább növeli a kilátástalanság és az intézményi kudarc érzését mind a polgárok, mind a hatóságok körében;

21. hangsúlyozza, hogy a szervezett bűnözés fenyegetést jelent a biztonságra és jólétre a helyi közösségekben;

22. ezzel összefüggésben aggodalmát fejezi ki amiatt is, hogy a helyi hatalmon lévők ellenőrzik a médiát és a nemzeti intézmények helyi részlegeit;

23. megállapítja, hogy bár a nyugat-balkáni civil társadalmi szervezetek és a média alapvetően kritikusak a hatóságokkal szemben minden szinten, gyakran ezektől, valamint az általuk nyújtott támogatásoktól, adókedvezményektől és helyiségektől függenek. A pénzügyi támogatás vagy irodahelyiségek önhatalmú megadása vagy megtagadása hatékony eszköz a helyi hatóságok „bitorló” számára a bírálatok elkerüléséhez és a klientúrarendszer előmozdításához a civil társadalom körében;

24. hangsúlyozza, hogy a nyugat-balkáni országokban a fogyul ejtett nemzeti és helyi szintű állami struktúrák felszabadítása nagy haszonnal járna az ott élő emberek számára, hozzájárulna a gazdaság megerősítéséhez és a társadalom demokratizálódásához, valamint csökkentené a negatív demográfiai tendenciákat és különösen a népesség elvándorlását, továbbá közelebb hozná ezeket az országokat az európai uniós tagsághoz;

25. üdvözli, hogy az Európai Bizottság 2020. február 6-án új megközelítést fogadott el a nyugat-balkáni országok csatlakozási folyamatával kapcsolatban, és elvárja az uniós küldöttségek és a nyugat-balkáni hatóságok képviselői közötti kapcsolatok további megerősítését a jogállamiság, a közigazgatás megreformálása, az átláthatóság, a környezetvédelem, a versenyképesség és az ágazati intézkedések terén;

26. ezzel összefüggésben úgy véli, hogy új lehetőség nyílna arra, hogy a potenciális tagjelölt országokat közelebb hozzuk az Európai Unióhoz, amiért cserébe ezeknek az országoknak nagyobb hajlandóságot kellene mutatniuk a korrupció elleni küzdelemre, a jogállamiság megerősítésére és a közpénzek kezelésének átláthatóbbá tételére;

27. a csatlakozási tárgyalások új megközelítésének fényében különösen hangsúlyozza a jogállamiság megerősítésének szempontját annak érdekében, hogy hatékonyan lehessen kezelni az önkormányzati struktúrák foglyul ejtésének okait és következményeit;

28. megállapítja, hogy a helyi struktúrák folytatódó foglyul ejtése – amikor éveken vagy évtizedeken keresztül egy szűk kör gyakorolja a politikai és gazdasági hatalmat – a választásokra is kihatással van. A polgárokat ugyanis eltántorítja a politikai részvételtől, ezért helyi szinten a választásokon való részvétel gyakran alacsonyabb, mint az országos választásokon. Volt például olyan választás, amelyet az ellenzéki pártok teljes mértékben bojkottáltak, egy másik esetben pedig (Mostarban) tizenegy éven keresztül nem tartottak települési választásokat, ami egy demokráciában elfogadhatatlan, és aminek kapcsán az Emberi Jogok Európai Bírósága is ítélezett (a 30100/18. sz., Baralija kontra Bosznia-Hercegovina ügy). Az RB ezért arra kéri az EU-t, hogy fordítson kiemelt figyelmet a választási eljárások megfigyelésére ebben a kontextusban;

29. sajnálattal állapítja meg, hogy a polgárok egy része, különösen a képzettebb és pénzügyileg független polgárok körében a kirekesztettség és a politikából való kiábrándultság érzése jellemző, míg másokat a klientúra-rendszer a hatalmon lévőkhöz köt, akik munkahelyeket, kiegészítő nyugdíjat, óvodai férőhelyeket, a házukhoz vezető új aszfaltozott bekötőutakat stb. biztosítanak számukra. Ez a helyzet kényelmes az önkormányzati struktúrák foglyul ejtői számára, és lehetővé teszi, hogy hatalmon maradjanak, valamint tovább rontja a helyi demokrácia helyzetét;

Általános háttér

30. emlékeztet arra, hogy az EU 1999-ben azért indította el a stabilizációs és társulási folyamatot, hogy ez legyen az EU és a régió országai közötti kapcsolatok kerete. Ezzel egyidejűleg, szélesebb körű kezdeményezésként elindították a stabilitási paktumot. 2008-ban a paktum helyébe a Regionális Együttműködési Tanács lépett. 2003-ban a Szalonikiben tartott Európai Tanács megerősítette, hogy a stabilizációs és társulási folyamat valamennyi országa potenciális tagjelölt az EU-tagságra;

31. hangsúlyozza, hogy ezt az uniós perspektívát az Európai Bizottság 2018. februári nyugat-balkáni stratégiája és a 2018. május 17-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott szófiai nyilatkozat is megerősítette, és ez lesz a témája a következő, 2020. május 7-én Zágrábban (Horvátország) megrendezendő EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozónak is;

32. rámutat arra, hogy az uniós küldöttségek hálózatára az Európai Külügyi Szolgálat részeként az a fontos szerep hárul, hogy nyomon kövesse az önkormányzati struktúrák foglyul ejtésével kapcsolatos fejleményeket és erről jelentést tegyen, különös tekintettel a korrupcióra, valamint a szabad és tisztességes választások akadályaira helyi és nemzeti szinten;

33. hangsúlyozza, hogy a Régiók Európai Bizottsága a nyugat-balkáni és más partnerországokkal folytatott együttműködés fontos szereplőjeként előmozdította a helyi demokrácia, a jogállamiság és a jó kormányzás megerősítésére irányuló erőfeszítéseket, különösen a települési közigazgatás reformjai és a helyi gazdasági fejlődés melletti elkötelezettsége révén;

Ajánlott intézkedések

34. meg van győződve arról, hogy a Régiók Európai Bizottsága által Montenegróval, Észak-Macedóniával és Szerbiával létrehozott három konzultatív vegyes bizottság, valamint a Nyugat-Balkánnal foglalkozó munkacsoport e szerepvállalás legfontosabb eszközei, és az RB-nek továbbra is fel kell használnia ezeket a helyi demokrácia pozitív fejlődésének támogatására a nyugat-balkáni országokban;
35. javasolja, hogy az Európai Bizottság a Régiók Európai Bizottságával és az Európai Parlamenttel szorosan együttműködve aktívan támogassa a nyugat-balkáni önkormányzati struktúrák foglyul ejtésével kapcsolatos problémák megoldására irányuló erőfeszítéseket;
36. javasolja, hogy az uniós intézmények nyújtsanak további támogatást azoknak az érdekelteknek, akik határozott szerepet vállalnak a helyi demokrácia és a jogállamiság előmozdítása érdekében. Ilyenek például az emberi jogi helyzetet, az átláthatóságot és/vagy a közigazgatáson belüli korrupciót nyomon követő független nonprofit (ún. „watchdog”) szervezetek. Hangsúlyozza, hogy a nyugat-balkáni helyi és regionális önkormányzatok szövetségei is fontos szereplőknek számítanak a korrupció elleni küzdelemben és a helyi szintű demokrácia megerősítésében, és stratégiai partnerek lehetnek az együttműködésben;
37. ösztönzi az együttműködést más, helyi szinten aktív nemzetközi szervezetekkel is (IOM, UNDP, UNICEF stb.) a jogállamiság megerősítése, az emberi jogok védelme és a polgárok szerepvállalásának növelése terén;
38. nyomatékosan felszólítja az összes uniós szervet, hogy fokozzák a kommunikációt és erősítsék meg a kapcsolatokat a nyugat-balkáni országok polgáraival annak érdekében, hogy partnerséget és szinergiákat alakítsanak ki, így szolgálva a közös célt, azaz a szükséges reformok hatékony végrehajtását, a jogállamiság erősítését és a demokratikus társadalom kiépítését. Úgy véli, hogy a települési szolgáltatások nyújtása olyan terület, melynek kapcsán az emberek profitálnak a helyi demokrácia előnyeiből és az EU-hoz való közeledésből. Azonban ezen a területen nem szokatlan a korrupció és az, hogy önkormányzati struktúrákat egyéni célokra használnak. Ezért nagyobb nyitottságra és átláthatóságra van szükség ezen a területen, valamint arra, hogy a szolgáltatások nyújtása kapcsán több nyilvános konzultáció legyen a polgárokkal úgy, az ő igényeik és szempontjaik álljanak a középpontban;
39. ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson még nagyobb figyelmet a fent említett nemzeti, regionális és helyi szintű negatív fejleményekre a csatlakozási tárgyalások és az EU nyugat-balkáni országokkal fenntartott kapcsolatai keretében. Ennek során alaposan meg kell vizsgálni az önkormányzati struktúrák foglyul ejtésének eseteit, ellenőrizni kell a politikusok pénzügyi és emberi erőforrások terén fennálló mérlegelési jogkörének korlátozására irányuló jogalkotási és intézményi megoldások megvalósítását, valamint pénzügyi ösztönzők és oktatáspolitikai intézkedések révén elő kell mozdítani a médiaszabadságot;
40. úgy véli, hogy az EU-nak a nyugat-balkáni országokkal fenntartott kapcsolataiban alkalmazott kritériumai terén figyelembe kell vennie az ottani nemzeti és helyi szintű realitásokat, és nem csupán a kritériumok formális teljesítését kell nyomon követnie, ami elsősorban a nemzeti jogszabályoknak az uniós joganyaggal való összehangolására érvényes. Ez egy ambiciózus megközelítés, de lényegesen jobb eredményekhez vezethet;
41. úgy véli, hogy a nyugat-balkáni országokban működő uniós küldöttségeknek, a Régiók Európai Bizottságának és adott esetben az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak is nagyobb szerepet kellene játszania a helyi demokrácia, a jogállamiság és a jó kormányzás valós helyzetének felülvizsgálatában a Nyugat-Balkánon, amihez felhasználhatnák a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint az ellenzék, az üzleti élet, a tudományos élet és a civil társadalom képviselőivel fenntartott közvetlen kapcsolatokat, illetve a szervezett és ösztönzött civil párbeszédet is.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európa digitális jövőjének megtervezésére irányuló stratégia és az európai adatstratégia

(2020/C 440/13)

Előadó:	Mark WEINMEISTER (DE/EPP), Hessen tartomány európai ügyekért felelős államtitkára
Referenciaszövegek:	Európa digitális jövőjének megtervezése (COM(2020) 67 final) Európai adatstratégia (COM(2020) 66 final) Az 5G biztonságos kiépítése az EU-ban – Az uniós eszköztár alkalmazása (COM(2020) 50 final)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Összefoglalás

1. hangsúlyozza, hogy a digitalizációnak érezhető haszonnal és kézzelfogható előnyökkel kell járnia az emberek számára, és ezért a digitális technológiák fejlesztésekor a jogi, a társadalompolitikai, a szociális, a környezetvédelmi, a kulturális és különösen az etikai aspektusokat is figyelembe kell venni;
2. utal arra, hogy a digitalizáció a gazdaság és az élet minden területét átható, ágazatokon átnyúló, átfogó téma, amely ezeket a területeket tartósan meg fogja változtatni, ezért csak az ágazatokon átnyúló digitalizáció nyithat alapvetően új lehetőségeket a forradalmian új üzleti modellek, az innovatív digitális szolgáltatások és termékek számára. Utal egyben arra, hogy az induló innovatív vállalkozások a digitális innovációk szempontjából különösen fontos szerepet játszanak Európában;
3. hangsúlyozza, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok – különösen az „intelligens városok” és az „intelligens régiók” keretében – fontos hozzájárulást nyújtanak az EU digitális menetrendjének gyakorlati végrehajtásához, és rámutat arra is, hogy a települési önkormányzatok jelentős szerepet játszanak az adatokhoz való hozzáférés és az adatok rendelkezésre állása szempontjából;
4. utal különösképpen arra, hogy a polgároknak és a vállalatoknak, ezeken belül pedig különösen a kkv-knak, valamint az állami szektornak támogatásra van szükségük a kapacitásépítéshez. A munka világának digitalizációját sokoldalúan felhasználhatjuk a munkaterhelés csökkentésére, a jó minőségű munka előmozdítására, valamint a gazdasági és szociális rendszerek ellenállóbbá tételére;
5. hangsúlyozza, hogy a digitalizáció lehetőségei különös jelentőséggel bírnak a társadalmi, éghajlat-politikai és a környezetpolitikai kihívások kezelésében és bizonyos válsághelyzetekben – ahogy azt a jelenlegi Covid19-válság jól szemlélteti –, különösen az oktatás, a munka világa, a gazdaság és a működőképes közigazgatás szempontjából;
6. fontosnak tartja, hogy az európai értékek és etikai szabályok, valamint a társadalmi és ökológiai normák a digitális térben is érvényesek legyenek; ugyancsak fontos, hogy az EU világszerte tevékenyen mozgítsa elő ezeknek az európai értékeknek és etikai szabályoknak az érvényesítését;

7. hangsúlyozza az egyéni és az összeurópai adatszuverenitás fontosságát. Ez különösen fontos az Európai Unió Bíróságának 2020. július 16-i ítélete (C-311/18. sz. ügy) fényében, amely érvénytelenítette az Európai Unió és az Egyesült Államok között létrehozott adatvédelmi pajzsot. Az RB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb tisztázza, milyen hatásokkal jár ez az ítélet, tekintettel arra, hogy a vállalatoknak az Európai Unió határain átnyúló, jogilag garantált adatáramlásra van szükségük;

8. úgy véli, hogy a digitális kohézió fontos kiegészítő dimenzió a gazdasági, társadalmi és területi kohézióknak az EU-Szerződésben rögzített hagyományos koncepciójához képest;

A digitalizáció és az ahhoz kapcsolódó lehetőségek

9. egyetért az EU digitális csomagjáról szóló három közleményt megalapozó európai bizottsági állásponttal, mely szerint a digitális technológiák mélyreható változásokhoz vezetnek az uniós polgárok mindennapjaiban, és úgy véli, hogy ez a tagállamokat, a regionális és a helyi önkormányzatokat, valamint a vállalkozásokat egyaránt érinti;

10. látja, hogy az adatok és az azokból fakadó lehetőségek egyre fontosabbak, és hangsúlyozza, hogy a polgárokat és a vállalkozásokat meg kell védeni az adatok megosztásából, feldolgozásából és tárolásából fakadó kockázatoktól, továbbá osztja azt a nézetet, hogy hiányoznak az emberek magánszférájának védelmére irányuló jogok egyszerű gyakorlásához szükséges, túlzott ráfordítások nélkül használható technikai eszközök és normák;

11. üdvözli azokat az intézkedéseket, melyek elősegítik, hogy Európa az egészséges bolygót célul kitűző átmenet során és a digitális világ felé vezető úton átvehesse a vezetést, fenntartható növekedést és jólétet teremthessen, miközben – az adatvédelem, az alapjogok, a biztonság és a kiberbiztonság tekintetében – ragaszkodik a közös európai értékekhez és az azokon nyugvó szilárd jogi kerethez;

12. megállapítja, hogy a mesterséges intelligencia által támogatott szolgáltatások, továbbá más, innovatív adatfeldolgozási, digitalizációs és folyamatautomatizálási technológiák óriási lehetőségeket rejtenek magukban arra, hogy a fogyasztók és a szolgáltatók javát szolgálják, de egyben kihívást is jelentenek a megkülönböztetésmentességnek, az átláthatóságnak, az algoritmusok érthetőségének és a magánélet védelmének a felelős biztosítása, valamint az anyagi felelősség terén. Ezért hangsúlyozza, hogy a digitalizációt és a mesterséges intelligencia, valamint az egyéb kialakuló digitális technológiák használatát felelősen kell alakítani. Továbbá megállapítja, hogy a nagy piaci érdekérvényesítő képességű, jelentős platformok eddigi felelősség alóli mentességeit az európai értékeket szem előtt tartva felül kell vizsgálni. Ez különösen érvényes azokra a platformokra, amelyek üzletpolitikáját nem uniós országokból irányítják. Az alapvető jogok szempontjából kritikus algoritmikus rendszerekre a teljesítési hely szerinti jog uniós elvét kell alkalmazni;

13. a koronavírus-válsággal összefüggésben utal a digitalizációnak köszönhető lehetőségekre, gondolva itt például a távmunkára és a digitális oktatásra, és hangsúlyozza, hogy a koronavírus-válsággal és az azzal járó kapcsolattartási korlátozásokkal összefüggésben a digitális alkalmazások és infrastruktúrák jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a közigazgatást a váratlanul jött válság időszakában is fenn lehessen tartani;

14. ezt jó kapcsolódási pontnak tartja ahhoz, hogy digitális technológiák segítségével támogassuk a zöld megállapodás végrehajtását;

15. hangsúlyozza, hogy az előrejelzések szerint a digitális alkalmazások szén-dioxid-kibocsátása már 2025-re meghaladhatja a globális járműforgalom szén-dioxid-kibocsátását. Csak a kommunikációs és információs ágazat a becslések szerint a villamosenergia-fogyasztás 5–9 %-át és a globális kibocsátás több mint 2 %-át teszi ki. Másrészt a digitális megoldások támogathatják az ökológiai átállást. A környezeti adatok lehetővé teszik például a megújuló energiák fejlesztésére, az újraerdősítésre vagy a hulladékkeletkezés megelőzésére szolgáló megoldások kidolgozását. A körforgásos gazdaság tekintetében elképzelhető az online kiskereskedők esetleges kötelezettségvállalása arra, hogy keresési algoritmusaikba környezetvédelmi kritériumokat foglalnak bele, vagy egy „digitális termékútvélvél”, amely információkat tartalmazhatna a termék ellátási láncának anyag- és éghajlati lábnyomáról, elősegítve, hogy a fogyasztók fenntartható fogyasztási döntéseket hozhassanak;

16. hangsúlyozza, hogy a válságból következő gazdasági kihívásokra való tekintettel sem szabad elhanyagolni a digitális átállás előmozdítását és az azzal járó beruházásokat; éppen ellenkezőleg, a digitalizációba történő jelentős állami és magánberuházások jelentik a leghatékonyabb módot a gazdasági növekedés helyreállítására az EU-ban;

Jövőkép a digitális társadalomról

17. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a többéves pénzügyi keret tervezetében a Digitális Európa program finanszírozásának csökkentését javasolják, ami hatással lehet a program működésére;

18. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló törekvését, hogy a digitális technológiák segítségével megnyissa a polgárok számára a kibontakozás, a szabad és biztonságos döntések és a társadalmi szerepvállalás lehetőségeit, a vállalatok számára pedig megteremtse az innovációk, a verseny és az együttműködés tisztas feltételek mellett történő fejlesztéséhez szükséges kereteket;

19. kiemeli a kvantum-számítástechnikában rejlő lehetőségeket, és felhívja a figyelmet az e területen meglévő európai kezdeményezésekre, például a Quantum Technologies Flagshipre. Szorgalmazza emellett a kvantumkutatási projektek folyamatos támogatását az EU-ban annak érdekében, hogy globális vezető szerepet érhessünk el a kvantumtechnológiákban rejlő potenciál felszabadításában;

20. tudomásul veszi, hogy az adatgazdaság a digitalizáció előrehaladtával egyre nagyobb gazdasági szerepet kap, és ezáltal a jövőbeli értékteremtés alapvető eszköze lesz;

21. síkraszáll az európai adatgazdaság célzott kiépítéséért és bővítéséért és a technológiai függetlenség eléréséért, többek között az élenjáró európai cégek támogatását célzó megfelelő iparpolitikai kötelezettségvállalás révén;

22. kiemeli a személyes és a nem személyes adatok tervezett különválasztását, eltérő alkalmazásukat és rendeltetésüket, valamint az ezekhez kapcsolódó eltérő jogi kereteket, gyakorlatokat és eljárásokat;

23. hangsúlyozza, hogy a nyílt forráskódú rendszerek fontos szerepet kapnak a kínálat diverzifikálásában és a közigazgatás, a vállalkozások és a polgárok technológiai függetlenségének megerősítésében, és fontosnak tartja az olyan, nyílt forráskódú közösségek európai támogatását, amelyekben a vállalkozások és a közigazgatási szervek együttműködnek;

Megbízható infrastruktúrák és digitális alapok

24. hangsúlyozza az ötödik generációs mobiltelefon-hálózat (5G) társadalmi és gazdasági jelentőségét, és a technológiák átlátható kiértékeléséből kiindulva határozott figyelemfelkeltésre szólít fel annak érdekében, hogy a polgárok teljes mértékben megértsék a digitális infrastruktúra előnyeit és hátrányait, tekintettel a környezeti és egészségügyi hatásokkal foglalkozó vizsgálatokra is, és így ne váljanak áldozataivá;

25. hangsúlyozza egy átfogó koncepció szükségességét az 5G-hálózatok biztonságának és ellenálló képességének fokozása céljából, és utal arra, hogy ehhez egy közös európai uniós fellépés lenne célravezető, és pozitív összhatásokat váltana ki egy közös európai biztonsági minimumkövetelmény;

26. méltatja az eszköztár végrehajtásához alkalmazott megközelítést, tekintettel arra a célkitűzésre, hogy sokoldalú és jövőbe mutató 5G ellátási láncot biztosítsunk és elkerüljük a „lock-in” hatást (azaz a technológiai bezáródást);

27. arra kéri a tagállamokat, hogy kövessék a biztonságos 5G hálózatokra vonatkozó uniós eszköztárat annak érdekében, hogy így garantálhassuk Európa kiberbiztonságát és geopolitikai érdekeinek a harmadik országokból származó technológiát használó 5G hálózatok kiépítésével kapcsolatos megfigyeléssel és kémkedéssel szembeni védelmét;

28. úgy gondolja, hogy az üvegszál technológia a digitális infrastruktúra és az alapszolgáltatások elmaradhatatlan eleme, amelynek az Európai Unióban élő minden ember számára elérhetőnek kellene lennie, különösen azokon a vidéki területeken, amelyeket más technológiákkal csak nehezen lehet elérni;

29. nem ért egyet maradéktalanul azzal a felfogással, mely szerint Európa adatstratégiája virágzó ökoszisztémára támaszkodhat; következésképpen – nem csak a jelenlegi helyzetből kiindulva – különösen az induló innovatív vállalkozások támogatása különösen fontosnak tűnik a stratégia végrehajtása szempontjából;
30. üdvözli az európai adatterekre és az egyesített felhő-infrastruktúrákra irányuló nagy hatású projektbe történő beruházások meghirdetését;
31. ebben az összefüggésben utal arra, hogy mennyire fontosak az innováció motorjainak tekinthető „intelligens városok”, „intelligens régiók” és induló innovatív vállalkozások, illetve azok támogatása;
32. üdvözli a tagállamokkal tervezett megállapodásokat a felhő-összevonásról és a felhőre vonatkozó uniós szabályozás megalkotásáról;
33. tudatában van annak a veszélynek, hogy az adathozzáférés és az adathasználat tekintetében az egységes eljárás hiánya a belső piac szétzöredéséhez vezetne, ezért ezt feltétlenül el kell kerülni;
34. az adathozzáféréssel és az adathasználattal kapcsolatban hangsúlyozza az ágazatokon átívelő intézkedések fontosságát, a dinamikus eljárás módjában üdvözli, hogy eltekintenek a részletes előzetes szabályozástól, és felszólítja a tagállamokat, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló hatályos rendelet vonatkozó rendelkezéseivel összhangban továbbra is gondoskodjanak a közérdek védelméről, az általános érdekű szolgáltatások védelméről, a versenytorzulások elkerüléséről és a közigazgatás hatékonyságáról;
35. utal ebben az összefüggésben arra is, hogy a vonatkozó követelményeket éppen a helyi és regionális önkormányzatokhoz kell igazítani, és a végrehajtáshoz szükséges ráfordítások figyelembevételével kell kidolgozni;

Az ember a digitális világban

36. megállapítja, hogy a digitalizáció előmozdításához, a felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek, az induló innovatív vállalkozások, a kkv-k, továbbá a régiók mint „intelligens régiók” támogatásához és különösképpen a közös digitális csúcskapacitások felépítéséhez és ezáltal Európa technológiai függetlenségéhez igen sok állami forrásra van szükség;
37. hangsúlyozza, hogy az európai szabályozásnak mindig figyelembe kell vennie a helyi és regionális önkormányzások elsődleges jogban biztosított garanciáját, amelyet az EUSZ 4. cikkének (2) bekezdése rögzít. Ha másodlagos jogszabályok adatok továbbítására köteleznék a helyi és/vagy regionális önkormányzatokat, az beavatkozást jelentene ebbe a garanciába, ezért ezt ki kell zárni;
38. elengedhetetlennek tartja, hogy az EU többéves pénzügyi kerete ehhez megfelelő kapacitásokat irányozzon elő, és figyelmeztet arra, hogy ezeket a koronavírus-válság következményeinek kezelésével összefüggő lehetséges kihívások ellenére is biztosítani kell, különösen a „Digitális Európa” programon belül;
39. amellet foglal állást, hogy a maximális pluralizmus érdekében az emberek számára nyújtott műsorszolgáltatást is minél gyorsabban tovább digitalizálják;
40. kiemeli, hogy a digitális termékek és szolgáltatások biztonsága alapvetően fontos a bizalomépítéshez és ezáltal az ilyen termékek és szolgáltatások sikeres bevezetéséhez; felhívja a figyelmet az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökség (ENISA) bevonására, és támogatja a szorosabb együttműködést a tagállamok kiberbiztonsági kutatóintézeteivel és adott esetben a régiókkal, illetve ezek között;
41. hangsúlyozza, hogy a digitális kompetenciák elengedhetetlenek mind a munkaerőpiaci hasznosíthatóság szempontjából – főként az óriási méretű adathalmazok (big data) és az elemzések területén, hogy ki lehessen aknázni a mesterséges intelligencia által támogatott szolgáltatásokban rejlő lehetőségeket –, mind pedig az európai gazdasági, szociális és képzési rendszerek ellenálló képességének erősítéséhez, és a digitalizáció sikeres, életkortól és lakóhelytől független alkalmazása értelmében biztosítják a társadalmi részvételt;

42. hangsúlyozza az oktatás fontosságát a digitális világban – és nemcsak az oktatási intézményekben –, különös tekintettel a digitális jártasságra és a médiaműveltségre, mivel ez előfeltétele annak, hogy mindenki önállóan élvezhesse a digitalizáció előnyeit;

43. nyitottan áll hozzá egyfelől az olyan „személyes adatterek” létrehozásához, amelyek az embereknek több lehetőséget kínálnak annak ellenőrzésére, hogy ki férhet hozzá az adatokhoz és ki használhatja fel azokat, másfelől ahhoz, hogy megvizsgálják az adathordozhatósághoz való jog kiterjesztését (általános adatvédelmi rendelet 20. cikk);

44. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy ne lankadjon a magánszféra megfelelő védelmére irányuló törekvéseiben, és különösképpen szálljon síkra a tervezett ePrivacy-rendelet gyors elfogadásáért, a vonatkozó jogszabályokban kialakuló következtelenségek elkerülése és a jogbiztonság fokozása érdekében;

45. szükségesnek tartja ebben az összefüggésben az átláthatóság és ezáltal a jogbiztonság biztosítása érdekében a Európai Unió Tanácsának a bevonását is;

46. sürgetőnek tartja, hogy a jövőbeli európai kkv-stratégia intézkedéseket irányozzon elő a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások kapacitásépítésére, hogy azok teljes körben kihasználhassák az adatközpontú üzleti modellek által kínált számos lehetőséget;

47. támogatja a tervezett és egyeztetés alatt álló európai digitális innovációs központok (European Digital Innovation Hubs) létrehozását és ösztönzését, szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság ebben a témában rendszeresen és idejekorán folytasson eszmecserét a tagállamokkal, és különösen a régiókkal, illetve leszögezi, hogy elengedhetetlen az átláthatóbb és könnyebben nyomon követhető kiválasztási folyamat és az esélyegyenlőség az európai régiók tekintetében;

Az európai digitális értékközösség

48. tudomásul veszi, hogy az adatok jelentik a digitális termékek, szolgáltatások, üzleti modellek és ezáltal az európai gazdasági fejlődés alapját, és az adatoknak köszönhetően az egyének, vállalatok, szervezetek, a közigazgatás és a politika megalapozottabb döntéseket hozhatnak;

49. figyelmeztet arra, hogy a kizárólag adatokon alapuló döntések – különösen az automatikus feldolgozással párosulva – nem lehetnek mindig célravezetőek és megfelelőek, és ezért azokat mindig a teljes kontextus ismeretében kell mérlegelni;

50. hangsúlyozza, hogy a digitális társadalomnak teljes mértékben inkluzívnak, méltányosnak és mindenki számára hozzáférhetőnek kell lennie, és az embert kell a középpontba helyezni;

51. a digitalizáció térhódítása jellemezte korunkra való tekintettel határozott intézkedéseket kér a polgári szabadságjogok és a demokrácia védelme érdekében, többek között a teljes körű digitális felügyelet veszélyének csökkentésére és a digitális térben megjelenő álhírek, dezinformációs kampányok, gyűlöletbeszéd és hátrányos megkülönböztetések – különösen a rasszizmus – elleni küzdelemre irányulóan, függetlenül attól, hogy ezek a negatív fejlemények az EU-n belülről vagy kívülről erednek-e;

52. megállapítja, hogy a digitális technológia és az adatvezérelt megoldások a társadalmi, illetve fejlesztés-, éghajlat- és környezetpolitikai kihívások kezelésének fontos eszközei, és ezért a zöld megállapodás céljainak, valamint az ENSZ millenniumi fejlesztési céljainak elérésével összefüggésben is lényegesek;

53. üdvözli az elektronikus eszközök körforgására irányuló kezdeményezést, valamint a klímasemleges, kiemelkedően energiahatékony és fenntartható adatközpontok legkésőbb 2030-ig történő megvalósítására irányuló kezdeményezéseket;

54. utal arra, hogy ezek a kihívások egymással szorosan összefonódnak, és esélyeket kínálnak arra, hogy Európa vezető szerepet töltsön be;

Az adatok mint a gazdaság digitális üzemanyagai és a döntéshozatal alapkövei

55. osztozik abban a felfogásban, hogy az európai adatstratégia középpontjában most is és a jövőben is az embernek kell állnia; a digitális politika feladata ezért az, hogy folyamatosan figyelje a kiváltott hatásokat, mérlegelje a fejlesztések előnyeit és hátrányait, és szükség esetén vállaljon irányadó szerepet;

56. osztozik abban a felfogásban, hogy az adatoknak a közjó érdekében történő felhasználása kifejezetten fontos a vészhelyzetek (járványok, természeti katasztrófák) kezeléséhez, a környezetpusztítás és az éghajlatváltozás jobb megértéséhez és az ezek elleni intézkedések célzott bevezetéséhez, továbbá a bűnözés elleni küzdelem és a terrorizmussal szembeni védelem jobb megtervezéséhez;

57. támogatja a közös európai adatterek kialakítását a stratégiai gazdasági ágak és a közérdekű területek számára, és hangsúlyozza, hogy dinamikus fellépéssel további adatterek megteremtése válna lehetővé;

58. támogatja az európai szabályokra és értékekre támaszkodó, egységes európai adatteret, hogy ezáltal csökkenjen a máshol létrehozott digitális megoldásoktól való túlzott függés;

59. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy erősítse tovább Európa technológiafüggetlenségét a kulcsfontosságú technológiák és infrastruktúrák terén;

60. kiemeli az adathasználat fontosságát a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal lehetővé tétele és a közszolgáltatások javítása érdekében – az adatvédelemre -, a biztonságra és az etikára vonatkozó normák keretében;

61. osztozik abban a felfogásban, hogy az adatok interoperabilitása (pl. normák révén) és minősége döntő jelentőségű, ezért üdvözli a megfelelő szervezeti koncepciók és struktúrák kidolgozását;

62. kiemeli az uniós onlineplatform-gazdasági megfigyelőközpont⁽¹⁾ szakértői csoportjának a gazdasági mutatókkal és a platformgazdaság mérésével foglalkozó, az elért eredményekről szóló jelentését, amely szerint a platformvállalatok gazdasági szerepének és gazdasági magatartásának számos aspektusára vonatkozó adatok hiánya kihívást jelent a politikai döntéshozók és a kutatók számára. A szakértők jogosan ragaszkodnak a platformgazdaság nyomon követéséhez, különösen a következő szempontok tekintetében: a platformok gazdasági jelentősége; a platformok hatalma felhasználóik felett; valamint az átláthatósággal kapcsolatos rendelkezések;

63. utal arra, hogy a szabványok megalkotása során szem előtt kell tartani a helyi és regionális hatóságok meglévő IT-környezetével való kompatibilitás követelményét;

64. osztozik abban a felfogásban, hogy az európai számításháló-szolgáltatók száma csekély, és nagy mértékű a külső szolgáltatóktól való technológiai függőség;

65. osztozik abban a felfogásban, hogy a számításháló-használat – különösen az európai közzférában – elenyésző, és ezáltal nem használhatók ki például az informatikai költségek csökkentésének lehetőségei;

66. hangsúlyozza a jövő technológiáiba – egyebek mellett például a mesterséges intelligenciába, a megosztott és decentralizált főkönyvi technológiába (blokklánc) és a kvantum-számítástechnikába – történő beruházások jelentőségét. Ehhez elsősorban a kutatás-fejlesztés területén tett erőfeszítések szükségesek;

67. utal ebben az összefüggésben arra, hogy hiányosságok tapasztalhatók a különböző számításháló-szolgáltatások interoperabilitása és a közigazgatási eljárások felhőalapú fejlesztése terén;

68. üdvözli az arra irányuló szándékot, hogy az egyes online platformok meghatározó szerepét és az általuk megszerzett piaci befolyást úgy alakítsák, hogy az ne veszélyeztesse a piacok tisztességét és nyitottságát;

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-expert-group-publishes-progress-reports-online-platform-economy>.

69. úgy véli, hogy az online platformok alkalmazottainak munkakörülményeivel összefüggésben megfelelő szabályozásra van szükség e munkaforma oly módon történő alakítása érdekében, hogy az szociális biztonságot nyújtó, teljes értékű megélhetési formává válhasson. Üdvözli ezért az Európai Bizottság azon szándékát, hogy kezdeményezést indít az online platformoknál dolgozó munkavállalók munkakörülményeinek javítása érdekében, kéri azonban, hogy ezt 2021-ről hozzák előre 2020-ra. Különösen a koronavírus-járvány idején mutatkozott meg, hogy számos online platform gazdasági hasznot húz a kijárási korlátozásokból, a platformok munkavállalói viszont továbbra is bizonytalan foglalkoztatási viszonyok között dolgoznak;

70. üdvözli az európai szociális partnerek között a digitális átalakulásról létrejött megállapodást⁽²⁾, melynek célja hogy közösen alakítsák a digitalizáció fejlődését, valamint annak a munkára és a munkavállalókra, valamint a vállalat működésére gyakorolt hatását;

71. megerősíti, hogy ami az interneten kívül tilos, az nem engedhető meg az interneten sem, és ezzel összefüggésben arra az álláspontra helyezkedik, hogy tisztázni kell az online platformok üzemeltetőinek szerepét és kötelezettségeit;

72. sajnálattal állapítja meg, hogy a határok nélküli digitális világban a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező néhány vállalathoz folyik be az adatalapú gazdaságból származó értéktérítéssel létrejövő profit túlnyomó része, és ez a profit az elavult társaságiadó-előírások miatt gyakran nem ott adózik, ahol létrejött, ezáltal pedig torzul a verseny;

73. a digitálisplatform-alapú gazdaság meglévő hálózati hatásainak fényében kéri annak felülvizsgálatát, hogy szükség van-e az európai versenyjog továbbfejlesztésére, és ha igen, hogyan;

74. utal arra, hogy a digitalizáció Európa minden régiójában egyformán kihívásokat teremt, amelyek azonban heterogén megoldási stratégiákat tesznek szükségessé, ezért kéri, hogy ezt a körülményt vegyék figyelembe az átfogó stratégiák kidolgozásakor;

75. szorgalmazza, hogy egyszerűsítsék az európai támogatásokhoz való hozzáférés eljárásait annak érdekében, hogy minél több vállalatot, felsőoktatási intézményt és kutatóintézetet elérjenek, és ezeket a digitalizáció alakításában való aktív részvételre bátorítsák;

76. utal arra, hogy ez ugyanúgy érvényes az „intelligens városokra” és az „intelligens régiókra”;

77. osztozik abban a felfogásban, hogy hiányoznak az emberek magánszférájának védelmére irányuló jogok egyszerű gyakorlásához szükséges, túlzott ráfordítások nélkül használható technikai eszközök és normák;

78. igen fontosnak tartja, hogy fellépjünk a „lock-in” (technológiai bezáródás) jelentette hatásokkal szemben pl. az IoT-készülékek esetében, és megerősítsük a fogyasztók pozícióját; ebben az összefüggésben az is fontos, hogy eszközt és lehetőséget adjunk a felhasználók kezébe ahhoz, hogy maguk dönthessék el, mi történjen adataikkal;

Európa a világban

79. üdvözli az Európai Bizottság fellépését az európai polgárok érdekében és a nemzetközi piacokon az európai vállalatok egyenlő esélyeiért, továbbá a nemzetközi kereskedelmi és adatforgalom során képviselt európai értékekért;

80. üdvözli azt a szándékot, hogy más országokból és régiókból is Európába vonzzák az adattárolási és adatfeldolgozási kapacitásokat, és e téren tudatában van az európai régiók különböző erősségeinek, amelyekkel érdemes érvelni;

81. üdvözli az Európai Bizottság és egyes tagállamok arra irányuló kezdeményezéseit, hogy egyértelműbbé és egységesebbé tegyék valamennyi szereplő digitális üzleti tevékenységeinek adóztatását, köztük azokat is, amelyek üzletpolitikáját az EU-n kívül határozzák meg;

(2) <https://bit.ly/2YptFYV>.

Az Európai Bizottság szóban forgó közleményeinek méltatása

82. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió erősségeinek kell az intézkedések középpontjában állnia, megemlíthető például a termelő ágazat, amely sokféle alkalmazási területet teremt a digitális technológiák számára, ideértve az ipar 4.0-t, a mesterséges intelligenciát, a robotikát, az additív gyártást, az optikát és az érzékelő technológiát vagy a dolgok internetét;
83. kéri, hogy részletesen vizsgálják meg a méltányos és versenyképes gazdaság érdekében javasolt kulcsfontosságú intézkedéseknek az európai adatstratégiára, az uniós versenyszabályok alkalmazásának folyamatban lévő értékelésére és felülvizsgálatára, a szabályozási intézkedésekre és az iparstratégiára gyakorolt hatását; ez különösen érvényes a megfelelő, versenyképes és biztonságos digitális pénzügyi szolgáltatások és vállalati adózás 21. századi kialakítását szolgáló keret létrehozására;
84. megerősíti, hogy a régiók digitalizálása a digitális infrastruktúra és a konnektivitás biztosításán túlmenően koordinált és összehangolt stratégiai megközelítést igényel;
85. átfogó képzési keretprogramot szorgalmaz annak érdekében, hogy az Unióban kezelni lehessen az adatszaktörtételek és az adatműveltség terén mutatkozó hiányosságokat;
86. támogatási programokat szorgalmaz – nem csak a jelenlegi helyzetből kiindulva – az induló innovatív vállalkozások és a vállalatok számára is, mivel különben nem lehet végrehajtani az adatstratégiát;
87. a technológiai szuverenitást erősítő kezdeményezést szorgalmaz (pl. saját processzorok, hálózati összetevők fejlesztése) a szükséges infrastruktúrák biztonságos felépítése és működtetése érdekében, és szükségesnek tartja az európai kutatási és fejlesztési projektek megfelelő finanszírozásának biztosítását;
88. az ismertetett kihívások és a javasolt intézkedések alapján felismeri annak szükségességét, hogy a legújabb kommunikációs szabványok kínálta lehetőségek fenntartható használata céljából tovább fokozzák a digitális tér ellenálló képességét és szuverenitását; ennek kapcsán különös figyelmet kell fordítani a kritikus infrastruktúrák védelmére, hogy az állam cselekvőképessége és a lakosság ellátása válsághelyzetben is hosszabb távon fenntartható legyen;
89. javasolja olyan további intézkedések vizsgálatát, amelyek az energiahatékonyság gyors javulásához, az üvegházhatású gázok visszaszorításához, a digitalizációnak a környezet- és éghajlatvédelem céljából történő lehető legjobb felhasználásához, illetve az innovációs és gigabit-támogatások éghajlatkímélő kialakításához vezethetnek.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottságának véleménye – Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése

(2020/C 440/14)

Előadó:	Guido RINK (NL/PES), Emmen tanácsnoka
Referenciadokumentum:	Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése COM(2020) 65 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

- megjegyzi, hogy 2020. február 19-én az Európai Bizottság közzétette a 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó digitális stratégiáját. A „Mesterséges intelligencia” (a továbbiakban: MI) című fehér könyvvel az Európai Bizottság meghatározza elképzeléseit a mesterséges intelligencia területére vonatkozó kulcsfontosságú szakpolitikai intézkedésekről és beruházásokról. Az Európai Bizottság szerint Európa globális vezetővé válhat a mesterséges intelligencia területén;
- emlékeztet arra, hogy a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv az „Európa digitális jövőjének megtervezése” ⁽¹⁾ című és az „Európai adatstratégia” ⁽²⁾ című közleményekhez kapcsolódik;
- rámutat, hogy az Európai Bizottság célja, hogy olyan megközelítést fogadjon el a mesterséges intelligencia fejlesztésére és felhasználására vonatkozóan, amely emberközpontú, etikus, inkluzív és biztonságos, és tiszteletben tartja azokat az értékeket, amelyeket az EU magáénak vall;
- emlékeztet arra, hogy a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv két fő összetevőből áll: a mesterséges intelligencia fejlesztésének és alkalmazásának, valamint az etikai szempontok és a megbízhatóság szabályozásának az előmozdítása;
- üdvözli a „Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról – a kiválóságon és bizalmon alapuló európai megközelítés” című dokumentumot. Elismeri a mesterséges intelligenciával kapcsolatos viták fontosságát az Európai Bizottság e területre vonatkozó politikai döntéshozatalának előkészítése során. Az RB ugyanakkor rámutat arra, hogy szívesen látta volna, ha a fehér könyvben a helyi és regionális önkormányzatoknak a mesterséges intelligencia fejlesztésében kulcsfontosságú partnereként, fejlesztőként, felhasználóként és az innováció motorjaként betöltött szerepére is kitérnek;
- ezzel összefüggésben emlékeztet az RB mesterséges intelligenciáról szóló, 2019. február 6–7-i véleményére ⁽³⁾;
- rámutat, hogy a mesterséges intelligencia már életünk része, és egyre fontosabb szerepet fog játszani társadalmink átalakításában. Komoly lehetőségeket rejt magában az európai társadalom, a vállalkozások és a polgárok számára. A mesterséges intelligenciával kapcsolatos innováció nem csupán a gazdasághoz való hozzájárulás, hanem segít a társadalmi és környezeti kihívások megoldásában is;
- úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása nemcsak nemzeti szinten, hanem mindenekelőtt helyi és regionális szinten is fontos. A helyi és regionális önkormányzatok szerepet játszanak többek között a mesterséges intelligencia ökoszisztémáinak saját régiókban történő ösztönzésében, valamint a mesterséges intelligenciába való beruházások előmozdításában és a saját maguk által megvalósított beruházásokban;
- hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencia összetett, nem önálló szakpolitikai terület. Számos egyéb szakpolitikai területet érint, amelyekkel az Európai Bizottság foglalkozik;

⁽¹⁾ COM(2020)67.⁽²⁾ COM(2020)66.⁽³⁾ SEDEC VI/046 (HL C 168., 2019.5.16., 11. o.).

10. rámutat, hogy a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvet és annak politikáit össze kell kapcsolni a fehér könyvvel egyidejűleg előterjesztett „Európa digitális jövőjének megtervezése” című közleménnyel és az európai adatstratégiáról szóló közleménnyel. Emellett a fehér könyvet számos egyéb európai bizottsági szakpolitikához is hozzá kell kapcsolni, például az európai készségfejlesztési programhoz ⁽⁴⁾, valamint a COVID-19-válság leküzdéséhez és az abból való kilábaláshoz szükséges technológia és adatok, különösen a mobilalkalmazások és az anonimizált mobilitási adatok használatára szolgáló közös uniós eszköztárról szóló ajánláshoz ⁽⁵⁾;

11. hangsúlyozza, hogy az RB ajánlásait adott esetben ezekkel az európai szakpolitikai döntéshozatali dokumentumokkal együtt kell vizsgálni;

12. üdvözli az Európai Bizottság megközelítését, amelynek középpontjában az emberközpontú mesterséges intelligencia fejlesztése áll, és azt az ezzel kapcsolatos törekvését, hogy vezető szerepet töltsön be az etikai normák meghatározásában. Ennek során az Európai Bizottság helyesen mutat rá arra, hogy a mesterséges intelligencia előnyei a közvélemény mesterséges intelligenciába vetett bizalmától függenek;

13. kitarthat ugyanakkor amellett, hogy a mesterséges intelligenciába vetett bizalom kiépítését célzó jövőbeli szakpolitikai intézkedésekről szóló vitának foglalkoznia kell az adatok, algoritmusok és platformok tulajdonjogával, a platformokon a közértékek biztosításával, valamint azzal a kérdéssel is, hogy végső soron ki keresi a legtöbbet az MI-alkalmazásokkal, és ki fizeti meg azok árát (és hogy ez társadalmilag elfogadható-e);

14. rámutat, hogy tekintettel arra, hogy a mesterséges intelligencia számos más szakpolitikai területet is érint, fennáll annak a kockázata, hogy e szakpolitikai területek közötti koherencia felhígul, és e szakpolitikai területek vákuumban fejlődhetnek;

15. azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy mérlegelje egy ütemterv és megközelítés kidolgozását a különböző szakpolitikai területek közötti koherencia előmozdítására;

A lehetőségek kiaknázása

16. hangsúlyozza, hogy az európai politikáknak határozottan elő kell mozdítaniuk a polgárok, a közigazgatási szervek, az oktatási intézmények és a vállalkozások multidiszciplináris helyi és regionális hálózatait (ezek szervezését és ösztönzését) és az azokba történő beruházásokat. Az RB úgy véli, hogy az Európai Bizottság által javasolt innovációs központok központi szerepet játszanak e tekintetben;

17. rámutat, hogy a mesterséges intelligencia hozzájárulhat a társadalmi kihívások megoldásához többek között az egészségügy (ennek legfontosabb új keletű példája a globális Covid19-válság elleni küzdelem), a biztonság, az éghajlatváltozás, a mobilitás és a közlekedés, a szociális támogatás, a csúcstechnológiai ipar, a kiskereskedelem, a mezőgazdaság, az idegenforgalom és a közszolgáltatások területén;

18. felhívja a figyelmet, hogy a mesterséges intelligencia új munkahelyeket teremthet, és hozzájárulhat a vállalkozói szellem élénkítéséhez. Az Európai Bizottság helyesen ismeri fel, hogy az egyik fontos előfeltétel az, hogy a polgárok bizalommal támaszkodhassanak erre a technológiára. Egy alapvető értékeken alapuló uniós stratégiai keretnek meg kell teremtenie ezt a bizalmat, és MI-megoldások kidolgozására kell ösztönöznie a vállalatokat;

19. támogatja az egyenlő versenyfeltételek fontosságát az európai piacon. Különös figyelmet kell fordítani ebben a tekintetben a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és az induló innovatív vállalkozások mesterséges intelligenciához való hozzáféréseire. Utóbbiak a helyi és regionális gazdaságok egyik fő hajtóerejét jelentik. Az európai digitális innovációs központokra, valamint a jövőbeli szabályozási keretekre és politikákra döntő szerep hárul a mesterséges intelligenciához való hozzáférés esélyegyenlőségének előmozdításában, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások mesterséges intelligenciához való hozzáféréseinek támogatásában;

20. megérti, hogy az Európai Bizottság elkötelezett amellett, hogy kihasználja Európa erős pozícióját az ipari és szakmai (meglévő) piacokon ⁽⁶⁾. Az RB hangsúlyozni kívánja, hogy ez a stratégia ugyanakkor nem mehet a termelékenység, az innovációs képesség és a helyi és regionális ökoszisztémák meghatározó jegeinek rovására;

⁽⁴⁾ COM(2016)381.

⁽⁵⁾ (EU) 2020/518 ajánlás.

⁽⁶⁾ A mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv 2. fejezete.

21. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számos társadalmi kihívással foglalkoznak ezekben az ökoszisztémákban. Fontos szerepet játszhatnak az innováció e társadalmi kihívásokra gyakorolt hatásának felgyorsításában;
22. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy az elkövetkező években kedvező környezetet teremtsenek a mesterséges intelligenciába történő beruházások növeléséhez, és előmozdítsák a mesterséges intelligenciába vetett bizalmat az értékláncok különböző láncszemeinél. Ennek az az oka, hogy ők állnak a legközelebb a gyakorlathoz, és helyi multidiszciplináris hálózatokat ösztönözhetnek;
23. úgy véli, jelentős uniós támogatásra lesz szükség a magán- és állami beruházások ösztönzéséhez, és gondoskodni kell arról, hogy a Digitális Európa program, az Európai horizont program és az európai strukturális és beruházási alapok forrásai megfeleljenek a helyi ökoszisztémák igényeinek;
24. véleménye szerint a támogatási eszközöknek olyan konkrét MI-alkalmazásokra kell összpontosítaniuk, amelyek alkalmasak a léptékváltásra. A mesterséges intelligencia lehetőségeinek maximális kiaknázása érdekében elő kell mozdítani a kisléptékű projekteket, és korlátozni kell e projektek pénzügyi terheit, vonzóbbá téve a helyi és regionális önkormányzatok számára az európai finanszírozású projekteken való részvételt;
25. támogatja a mesterséges intelligencia digitális innovációs központokon belüli fejlesztésének megközelítését. Ebben az összefüggésben a digitális innovációs központok támogatási eszközeinek elsősorban a helyi és regionális ökoszisztémák előmozdítására kell összpontosítaniuk;
26. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elkötelezett amellett, hogy támogassa a mesterséges intelligencián alapuló termékek fejlesztését a közsférában⁽⁷⁾;
27. úgy véli ugyanakkor, hogy az Európai Bizottságnak a mesterséges intelligencia közszektorbeli fejlesztése iránti elkötelezettsége nem korlátozódhat az előre meghatározott ágazatokban már bizonyított MI-technológiára. A helyi és regionális önkormányzatok első vásárlóként ugyanis éppen hogy fontos szerepet játszhatnak az (új) MI-technológia felgyorsításában;
28. kéri az Európai Bizottságot, hogy szólítsa fel az összes hatóságot, beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat is, hogy végezzenek szigorú alapjogi hatásvizsgálatokat a közsférában alkalmazott MI-rendszerekre vonatkozóan. A hatóságoknak a hatásvizsgálat eredményeinek megismerése és a szükséges megoldások elfogadása előtt kerülniük kellene az MI-megfigyelési technológiák igénybevételét, különösen vészhelyzetekben;
29. kéri olyan közbeszerzési keret és jogi eszköztár – például standard közbeszerzési feltételek – kidolgozását, amelyek cselekvési lehetőséget kínálnak a helyi és regionális önkormányzatok számára, és amelyek segítségével a lehetőségek optimálisan kiaknázhatók;
30. hangsúlyozza, hogy az adatok értéke a további felhasználásban rejlik, ideértve a mesterséges intelligencia alkalmazásaiban történő felhasználást is. A biztonságos ágazatközi adatmegosztás elősegíti a mesterséges intelligenciával kapcsolatos innovációt. Az RB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy alkalmazza az (EU) 2016/679 általános adatvédelmi rendeletet, valamint vizsgálja meg egy további, speciálisan a mesterséges intelligenciára vonatkozó szabályozási keret helytállóságát az adatok vállalkozások és önkormányzatok közötti alacsonyküszöbű, de megbízható megosztását és újrafelhasználását illetően (B2G), különösen ha potenciálisan közérdekű adatokról van szó, mint például a Covid19-világjárvány esetében. Ennek kapcsán megmutatkozott a vállalati adatok hatóságok általi felhasználásának jelentősége is. Ennek lehetőségeit ki kell aknázni, mivel így csökkenthetők a vállalatok adminisztratív terhei, a hatóságok pedig számos esetben, például a platformgazdaság kapcsán, csak ezen a módon tudják teljesíteni jogi kötelezettségeiket;
31. úgy véli, európai szinten be kell ruházni egy közös, biztonságos alapvető infrastruktúrába, adatarchitektúrába és a biztonsággal, adathalmazokkal és statisztikákkal kapcsolatos minőségi szabványokba. Ez csökkenti az MI-alkalmazások használatára vonatkozó belépési küszöbértéket, és növeli a digitális bizalmat, ezzel elősegítve a mesterséges intelligencia fejlődését és felhasználását;

(7) 4. F. fejezet.

32. határozottan úgy gondolja, hogy a közpénzekből kifejlesztett MI-alkalmazásokat is a lehető legnagyobb mértékben vissza kell juttatni a társadalomhoz. Az ilyen MI-alkalmazásokat elvben például nyílt forráskódú feltételek között kell kifejleszteni, elismerve ugyanakkor, hogy a fejlesztéshez finanszírozásra van szükség;

Jogszabályok és szakpolitika: egy tanulási folyamaton alapuló megközelítés

33. érdeklődéssel veszi tudomásul a mesterséges intelligencia meghatározása terén elért előrelépést, ami az Európai Bizottság által létrehozott magas szintű független szakértői csoport által készített frissített fogalom meghatározásban⁽⁸⁾ mutatkozik meg. Úgy véli, hogy ez a meghatározás jobban tükrözi a mesterséges intelligencia technikai képességeit. A mesterséges intelligencia fogalom meghatározásának azonban állandó folyamatot kell jelentenie. Figyelembe kell vennie azt a kontextust, amelyben a mesterséges intelligencia működik, lépést kell tartania az e területen zajló társadalmi fejleményekkel, és nem szabad szem elől téveszteni az Európai Bizottság által bemutatott kiválósági ökoszisztéma és a bizalmi ökoszisztéma közötti kapcsolatot;

34. úgy véli, hogy a mesterségesintelligencia-rendszer egy műszaki elemek kombinációjából álló, az adatokat, algoritmusokat és a számítási teljesítményt a szociális gyakorlatokkal, a társadalommal, az identitással és a kultúrával összekapcsoló egység. Egy ilyen dinamikus társadalmi-technikai kombinált meghatározást ezért rendszeresen frissíteni kell, hogy pontosan tükrözze a mesterséges intelligencia egyre növekvő társadalmi hatását, ugyanakkor azonosítsa a mesterséges intelligenciával kapcsolatos gyorsan változó kihívásokat és lehetőségeket;

35. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság szerint az alapvető jogok, a fogyasztói jogok, az említett technikai elemek felhasználásának átláthatósága, valamint a felelősségre és a termékbiztonságra vonatkozó szabályok biztosítása a bizalmi ökoszisztéma kulcselemei. Ezek az alapvető elemek képezik a mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli uniós szabályozási keret alapját;

36. rámutat arra, hogy a mesterségesintelligencia-iparban a gépi tanulás az emberi programozáson alapul, ami nagy mértékű torzításhoz vezethet. Ezért arra kéri az EU-t, hogy vezessen be olyan mechanizmusokat, amelyek biztosítják a nemek közötti, a faji és a világnézeti egyenlőséget és az inkluzivitást a mesterségesintelligencia-technológia fejlesztése és alkalmazása során;

37. felhívja a figyelmet, hogy a büntetőjog fontos szerepet játszik a polgárok alapvető jogainak súlyos megsértése, valamint a polgárok MI-alkalmazások révén történő jogellenes és titkos megfigyelése elleni normák meghatározásában;

38. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az MI-alkalmazásokra már most is kiterjedt és magas színvonalú uniós jogi keret és etikai elvek vonatkoznak. Fontos példa erre a termékbiztonságra és -felelősségre, a fogyasztói jogokra, az alapvető jogokra vonatkozó és a megkülönböztetés elleni jogszabályok, valamint a személyes adatok védelméhez való jog;

39. hangsúlyozza, hogy el kell ismernünk, hogy a meglévő jogi keret nem igazodik kifejezetten az MI-alkalmazásokhoz, így jelenleg joghézag áll fenn ezen a téren. Alaposan meg kell vizsgálni, hogy mely területeken van szükség további szabályozásra a polgárok mesterséges intelligenciába vetett bizalmának megerősítése érdekében. A mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli szabályozási keret alapvető eleme olyan biztosítékok bevezetése, amelyek gondoskodnak arról, hogy a mesterséges intelligencia előítéletektől mentes legyen, és ne ismételje meg a nemet, etnikai hovatartozáson, fogyatékoságon vagy szexuális irányultáson alapuló megkülönböztetést;

40. rámutat továbbá annak szükségességére, hogy a mesterséges intelligencia használata miatt az EU egyik hivatalos nyelvét se érje hátrányos megkülönböztetés, illetve emiatt egyik hivatalos nyelv se kerüljön kiszolgáltatott helyzetbe, és hogy valamennyi uniós nyelven rendelkezésre álljanak adatok és nyelvi készletek;

41. továbbra is hangsúlyozza a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő kódolás fontosságát, és kéri, hogy minden nem egyenlő mértékben vegyen részt a mesterséges intelligenciával kapcsolatos technológiák tervezésében, végrehajtásában, értékelésében, valamint etikájáról és normáiról folytatott vitában. A lányok és nők részvételének fokozása a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok, a művészetek és a matematika (STEAM) területén alapvető fontosságú ahhoz, hogy teljes mértékben bevonják őket különösen a mesterséges intelligenciával kapcsolatos folyamatokba, és általában véve a digitális gazdaságba;

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=56341.

42. kiemeli, hogy e szabályozási keretnek kellőképpen biztosítania kell az említett kulcsfontosságú elemeket, ugyanakkor teret és rugalmasságot kell biztosítania az innováció számára. Ennek kapcsán tisztában kell lennünk az MI-rendszerek megértése és működése terén jelentkező kihívásokkal, valamint az ilyen rendszerek által kiváltott eredményekkel és társadalmi hatásokkal;

43. megjegyzi, hogy a mesterséges intelligencia olyan technológia, amely nem önálló, hanem más technológiákhoz és tudományokhoz kapcsolódik, például a viselkedéstudományhoz, a kvantumszámításhoz, a dolgok internetéhez, az 5G- és 6G-hálózatok kiépítéséhez, üzleti modellekhez és digitális platformokhoz;

44. úgy véli, figyelembe kell vennünk, hogy a mesterséges intelligencia olyan, fejlesztés alatt álló technológia, amely még nincs teljesen kidolgozva, és nem épült be teljes mértékben a társadalomba;

45. rámutat, hogy a politikusok, a döntéshozók és a társadalom egy alapvető kihívással szembesül: hogyan tudjuk biztosítani, hogy a kívánt és a nem kívánt eredmények és hatások aránya a helyes irányba haladjon? Továbbá hogyan biztosítjuk, hogy elegendő mozgástér álljon rendelkezésre a mesterséges intelligencia lehetőségeinek kiaknázására és az emberek mesterséges intelligenciába vetett bizalmának megerősítésére? Az MI-alkalmazások – különösen a prediktív algoritmusok – számos állami és kormányzati intézményben (igazságügyi szervek, bűnüldöző szervek, katonaság stb.) való elterjedésével sürgősen szükség van egy olyan szabályozási keretre, amely előírja a szükségesség és az arányosság szigorú vizsgálatát, megfelelő biztosítékokat és jogorvoslatokat nyújt, és egyértelműen meghatározza a felelősségi köröket és az elszámoltathatóságot, valamint a megfelelő közfelügyeletet;

46. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi önkormányzatoknak fontos szerepet kell játszaniuk a mesterséges intelligenciára vonatkozó jogszabályok és szakpolitikák kialakításában. Ők ugyanis közelebb állnak a polgárokhoz, és ezért hasznosabb adatokkal rendelkeznek, mint a nemzeti kormányok. A helyi és regionális önkormányzatokat ezért jobban be kell vonni a fehér könyvből következő politikák és jogszabályok kidolgozásába;

47. egyetért az Európai Bizottság felfogásával, mely szerint a mesterséges intelligencia fejlődésének sebességére tekintettel a szabályozási keretnek mozgásteret kell biztosítania további fejlesztések számára. Ehhez az RB szerint adaptív jogszabályokra és adaptív jogalkotási folyamatra van szükség. Mindez megköveteli az Európai Bizottság kritikus hozzáállását is saját rendszerének működéséhez, valamint a rendszer társadalmi innovációját is;

48. kitarat emellett ebben az összefüggésben, hogy a regionális és helyi önkormányzatoknak elegendő mozgástérrel kell rendelkezniük a kísérletezéshez (ideértve a politikai intézkedések prototípusainak kidolgozását is), és ahhoz, hogy megtanulhassák, hogyan alakíthatók a leghatékonyabban és legeredményesebben az ezekre az alapvető kihívásokra irányuló politikák;

49. sürgeti, hogy az Európai Bizottság dolgozzon ki egy eljárás politikai keretet, amelynek célja a már meglévő szabályok lehető legnagyobb mértékű kihasználása, valamint a mesterséges intelligenciára vonatkozó jövőbeli politika és az uniós szabályozási keret továbbfejlesztése a későbbiekben. E szakpolitikai keretnek európai, nemzeti és regionális szinten is össze kell hangolnia az erőfeszítéseket, és biztosítania kell a magán- és az állami szektor közötti együttműködést. E célból egy mesterséges intelligenciával foglalkozó uniós ügynökség létrehozása hozzájárulna a mesterséges intelligenciával kapcsolatos kérdések hatékony felügyeletéhez és koordinálásához a kormányzás valamennyi szintjén, az európaiktól a helyi szintig;

50. támogatja az Európai Bizottság azon megközelítését, hogy a magas kockázatú mesterséges intelligenciára vonatkozó kiegészítő szabályozást vezessen be;

51. úgy véli azonban, hogy annak meghatározásához, hogy a mesterséges intelligencia „kockázatos”-e, a fő kritériumok a következők: milyen mértékben befolyásolhatja az ember a döntéshozatalt, valamint milyen hatást gyakorolnak e döntések a polgárok jogaira és a tényleges magatartására;

52. felszólít a jövőbeli jogszabályoknak és szakpolitikáknak különösen az algoritmusok átláthatóságára és értelmezhetőségére, valamint a mesterséges intelligencia alkalmazóinak elszámoltathatóságára⁽⁹⁾, méltányosságára és felelősségére, különösen abban az esetben, ha az MI alkalmazása a polgárok jogainak gyakorlását vagy tényleges cselekvéseit érinti vagy befolyásolja;

⁽⁹⁾ Maranke Wieringa, *What to account for when accounting for algorithms*, Utrechti Egyetem, 2020. január 20.

53. rámutat, hogy a polgároknak jogukban áll közérthető nyelven megtudni, hogy milyen adatok és algoritmusok vannak kihatással jogaikra és tényleges cselekvéseikre, hogy méltányos módon tudják megvédeni magukat, és szükség esetén hatékony jogi védelemben részesülhessenek. Emellett a döntéshozatali rendszerbe be kell építeni az emberi ügyintézés lehetőségét is. Adott esetben ki kell emelni a hatóságok szerepét;

54. úgy véli, hogy az MI-technológiák használata rendkívül fontos a munkakörülmények és a munkavállalók jóléte szempontjából is. E célból csatlakozik az európai szociális partnerek azon felhívásához, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásának biztosítása érdekében „az adatok minimalizálására és átláthatóságára, valamint a személyes adatok feldolgozására vonatkozó egyértelmű szabályokra van szükség annak érdekében, hogy korlátozzák a személyes adatok beavatkozó jellegű megfigyelésének és a velük való visszaélésnek a kockázatát”⁽¹⁰⁾. Ebben az összefüggésben az RB egyetért annak fontosságával, hogy a munkavállalók képviselői számára lehetővé kell tenni az adatokkal, a hozzájárulással, a magánélet védelmével és a felügyelettel kapcsolatos kérdések kezelését, az adatgyűjtést konkrét és átlátható célhoz kell kötni, és biztosítani kell az átláthatóságot az MI-rendszerek emberi erőforrással kapcsolatos eljárásokban való használata során;

55. egyetért a rendszerek tanításához használt adatokra vonatkozóan az Európai Bizottság által előírányzott követelményekkel. A nyilvántartás vezetése az egyik eszköz a szabályok betartásának ellenőrzéséhez. Az RB azonban úgy véli, hogy az ezzel járó adminisztratív terheket a lehető legkisebbre kell korlátozni;

56. egyetért az Európai Bizottság álláspontjával, mely szerint a megbízható, etikus és emberközpontú mesterséges intelligenciára vonatkozó célkitűzés csak akkor valósítható meg, ha a magas kockázatú MI-alkalmazások esetében a megfelelő emberi szerepvállalás is biztosított;

57. kitart amellett, hogy a jövőbeli jogszabályokat és nyomon követést az MI-alkalmazások teljes életciklusára alkalmazni kell;

58. egyetért az Európai Bizottság azon nézetével, hogy az emberi felügyelet segít biztosítani az emberi autonómia megőrzését, ugyanakkor arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a mesterséges intelligencia használata során értékelje az etikai kockázatokat, különösen az előítéletekkel kapcsolatosakat, és javasoljon egyértelmű megoldásokat;

59. kéri, hogy a mesterséges intelligenciára vonatkozó szabályozás vegye figyelembe e technológiák használatának rövid és hosszú távú környezeti hatásait azok teljes életciklusa során és a teljes ellátási lánc mentén;

60. tudomásul vette az Európai Parlament Jogi Bizottságának jelentéstervezetét⁽¹¹⁾. Az RB tudomásul vette különösen azt a megfontolást, hogy minden tagállamnak létre kell hoznia egy nemzeti felügyeleti hatóságot, amely a betartás biztosításáért, értékeléséért és nyomon követéséért, valamint a vita és a nézőpontok cseréjének lehetővé tételéért felelős, szoros együttműködésben az érintett érdekelt felekkel és a civil társadalommal;

61. egyetért az Európai Bizottság azon véleményével, hogy a nagy kockázatú alkalmazásokra vonatkozó kötelező követelmények betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához objektív, előzetes megfelelésgértékelésre van szükség;

62. egyetért az Európai Bizottsággal a tekintetben, hogy a távoli biometrikus azonosításra szolgáló MI-rendszerek használatának következményei a használat céljától, körülményeitől és hatókörétől függően jelentősen eltérőek lehetnek;

63. kéri egy kötelező és egységesen értelmezhető minőségi keret kidolgozását az ilyen nagy kockázatú MI-alkalmazások megfelelő kezeléséhez. Ennek a keretnek azokra a normákra és gyakorlatokra kell irányulnia, amelyek megakadályozzák az egyéneknek és a lakosság csoportjainak jogellenes megkülönböztetését és megbélyegzését. Az RB támogatja az Európai Bizottságnak a kérdéstről folytatandó széles körű vitára vonatkozó megközelítését;

64. úgy véli, hogy a jogalkotás mellett az etika is fontos szerepet játszik a mesterséges intelligencia kialakításában („beépített etika”). Tudatában kell lennünk annak, hogy az etika nem kapcsolódik egy konkrét technikai eszközhöz (pl. mesterséges intelligencia), hanem az etika kapcsán arról a társadalmi és szabályozói környezetről van szó, amelyben a technikai eszközöket alkalmazzák;

⁽¹⁰⁾ Az európai szociális partnerek önálló keretmegállapodása a digitalizációról (https://www.etuc.org/system/files/document/file2020-06/Final%2022%2006%2020_Agreement%20on%20Digitalisation%202020.pdf).

⁽¹¹⁾ Ibán García del Blanco előadó 2020. április 21-i jelentéstervezete a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal a mesterséges intelligencia, a robotika és a kapcsolódó technológiák etikai szempontjainak keretéről (2020/2012(INL)).

65. úgy véli, hogy a bizalmi ökoszisztémára vonatkozó jövőbeli politika számára a nagy kockázatú mesterséges intelligenciára vonatkozó jogszabályok pusztá megalkotásánál előnyösebb egy szélesebb körű megközelítés. A jövőbeli szakpolitikához folyamatos és szisztematikus társadalmi-technikai megközelítésre van szükség, amely a technológiát minden szempontból és különböző szűrőkön keresztül vizsgálja. A politikai döntéshozatal és szabályozás terén ehhez multidiszciplináris megközelítésre van szükség, amelynek keretében a politikai döntéshozók, a különböző területek tudományos szakemberei, a szociális partnerek, a vállalkozások, valamint a helyi és regionális önkormányzatok folyamatosan együttműködnek és nyomon követik a fejleményeket, valamint ugyanilyen átláthatósággal közzéteszik az eredményeket;

Az ismeretek fejlesztése

66. rámutat, hogy az olyan társadalomba való átállás előmozdítása érdekében, amelyben a mesterséges intelligencia fontos szerepet játszik, a naprakésszé tett készségfejlesztési programra és a digitális oktatási cselekvési tervre vonatkozó jövőbeli javaslatoknak a mesterséges intelligenciát illetően ki kell terjedniük az alapfokú oktatás, a középfokú oktatás, a közép- és felsőfokú szakképzés és a tudományos oktatás teljes tanmenetére, valamint az egész életen át tartó tanulásra. A digitális oktatási tanterveknek elő kell mozdítaniuk az aktív polgári szerepvállalást, fokozniuk kell a kritikus gondolkodást, és már a kezdetektől lehetővé kell tenniük az emberek számára a mesterséges intelligenciával való egyre erősödő interakció kezelését;

67. kéri, hogy az oktatási és képzési intézkedések a polgárok és a szakemberek digitális készségeinek megerősítésére is összpontosítsanak mind az oktatási rendszerben, mind a folyamatos szakképzés során. A digitális forradalom következtében a digitális területhez kapcsolódó szakmákban foglalkoztatottak száma várhatóan jelentősen nőni fog. Ugyanakkor az MI-technológiákkal kapcsolatos, egész életen át tartó tanulás nemcsak a tudományos, technológiai, (művészeti,) mérnöki és matematikai tanulmányokat követő műszaki foglalkozások esetében kulcsfontosságú, hanem minden munkavállaló számára (beleértve a közigazgatásban dolgozó alkalmazottakat is), akiknek számos más tevékenységi területen szükségük van a mesterséges intelligenciával kapcsolatos ismeretekre. A képzésnek ezért nemcsak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos jelenlegi munkaerőpiaci igényekre kell összpontosítania, hanem minden munkavállaló technológiai jártasságára, segítve őket a mesterséges intelligenciával kapcsolatos képzési igényekre vonatkozó hosszú távú előrejelzésekhez való alkalmazkodásban;

68. hangsúlyozza, hogy a politikusok és a politikai döntéshozók képzése nemcsak a mesterséges intelligencia használata, hanem az etikai rendelkezések és normák terén is kulcsfontosságú, és javítani fogja a demokratikus döntéshozatalt. Az RB olyan képzéseket javasol, amelyek magukban foglalják a készségek viszonylag magas szintű frissítését, és amelyeknek két céljuk van: 1) az érintettek egyenlő tárgyalópartnerként tudjanak kommunikálni a piaccal, valamint 2) irányítani tudják a mesterséges intelligencia társadalomra és demokratikus folyamatra gyakorolt hatását;

69. hangsúlyozza, hogy annak biztosítása érdekében, hogy a mesterséges intelligencia tükrözze alapvető értékeinket és jogainkat, valamint hogy elkerüljük a nemi alapon elfogult programozást, alapvető fontosságú a technológiai ágazat diverzifikálása és a diákok, különösen a lányok arra való ösztönzése, hogy vegyenek részt a STE(A)M-tanfolyamokon;

Többszintű kormányzás és a köz- és magánszféra együttműködése

70. egyetért azzal, hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatban közös európai megközelítésre van szükség a megfelelő lépték eléréséhez és az egységes piac széttagoltságának elkerüléséhez;

71. kiemeli azonban, hogy a kormányzás európai megközelítésének egy nyitott, befogadó és decentralizált társadalmon kell alapulnia, amelyben mindenkinek lehetősége van a részvételre, valamint arra, hogy kreatív és vállalkozó szellemű legyen;

72. úgy véli, a legfontosabb kérdés e téren az, hogy a politika, a polgárok és a kvv-k hogyan vonhatók be hatékonyan az MI-alkalmazások, valamint az azokhoz kapcsolódó etika és szabályozás fejlesztésébe; valamint hogy a szakpolitikák és szabályozások (újra)kalibrálásában milyen szerepet tölthet be az ökoszisztémáktól várt bevételek érhetővé tétele;

73. rávilágít, hogy a polgárok decentralizált hálózatai és a helyi gazdaságok fontos szerepet játszanak abban, hogy bevonják a politikát, a polgárokat és a vállalkozásokat az MI-alkalmazások, valamint a mesterséges intelligenciával kapcsolatos etika és szabályozás fejlesztésébe. A helyi közösségek és hálózatok ereje ugyanis a nyitott, összekapcsolt és megoldásorientált helyi és regionális együttműködésben rejlik, amely elősegíti az innovációt és az új gazdaságok fejlődését;

74. úgy véli, hogy a jövőbeli európai politikai keretnek össze kell hangolnia az európai, nemzeti és regionális szinten tett erőfeszítéseket, elő kell mozdítania a tudásmegosztást, és biztosítania kell az együttműködést a magán- és az állami szektor között. Ehhez többszintű kormányzásra van szükség, amely összekapcsolja a helyi, regionális, nemzeti és európai szintű hálózatokat.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A regionális innovációs eredménytábla és annak hatása a helyi alapú regionális politikákra

(2020/C 440/15)

Előadó: Mikel IRUJO AMEZAGA (ES/EA), Navarra régió kormányának külügyi főigazgatója

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

A megbízható mutatók fontossága az innovációs politikában

1. úgy véli, hogy mivel nem létezik egyenmegoldást jelentő regionális innovációs politikai keret, a régióknak ki kell igazítaniuk a területi alapú politikáikat. Minden régiót különböző politikai, gazdasági és társadalmi környezet és ebben eltérő intézményi kapacitások jellemeznek, és ezek lehetővé teszik vagy éppen korlátozzák az ilyen politikák kidolgozását és végrehajtását;
2. rámutat, hogy az EUMSZ 181. cikkével összhangban az Európai Bizottság „előmozdíthatja [...] az iránymutatások és mutatók kidolgozására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakos felülvizsgálat és értékelés szükséges elemeinek előkészítésére irányuló kezdeményezések összehangolását”;
3. emlékeztet arra, hogy a regionális innovációs eredménytábla (RIS – Regional Innovation Scoreboard) magában foglalja a teljesítménycsoportok részletesebb bontását, méghozzá olyan háttéradatokkal, amelyek felhasználhatók a régiók közötti strukturális, gazdasági, kereskedelmi és szociodemográfiai különbségek elemzésére és összehasonlítására;
4. rámutat arra, hogy a RIS adatai révén könnyebben kielemezhető, hogy a régiók mely területeken teljesítenek jól, és mely területeken van szükség további erőfeszítésekre az innovációs teljesítmény javítása érdekében. Az adatok segítik a régiókat a regionális kutatási és innovációs rendszerek viszonylagos erősségeinek és gyenge pontjainak felmérésében is;
5. hangsúlyozza, hogy a 2019-es RIS kiemeli a regionális teljesítmény erős konvergenciáját, mivel a régiók közötti különbségek fokozatosan csökkennek, és emlékeztet arra, hogy a RIS fontos szerepet tölt be a stratégiák kidolgozásában, mivel a területi alapú, egyedi intézkedések kidolgozása többek között adatkészleteken alapul;
6. hangsúlyozza, hogy a következő többéves pénzügyi keret (2021–2027) és különösen az Európai Bizottság által javasolt ERFA-keretrendelet egyik politikai célkitűzése, hogy az intelligens szakosodáshoz, az ipari átalakuláshoz és a vállalkozói szellemhez szükséges készségek fejlesztése révén előmozdítsa az innovatív és intelligens gazdasági átalakulást ⁽¹⁾;
7. megjegyzi, hogy az uniós stratégiai megközelítés az egyes területeken kidolgozott konkrét politikák és a regionális innováció támogatását célzó intelligens szakosodási stratégiák (S3) kidolgozása felé mozdult el;
8. emlékeztet arra, hogy az intelligens szakosodási stratégiák katalizálták a regionális innováció valódi ökoszisztémáinak fejlesztését. A regionális innovációs ökoszisztémák jelentős hatást gyakorolnak a gazdaságra és a regionális versenyképességre, valamint a helyi igényektől függő, a polgárokhoz közel álló, kiváló minőségű innovációt biztosítanak ⁽²⁾;

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018PC0372&from=HU> (2. cikk).

⁽²⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye: Az innováció erősítése Európa régióiban: az ellenállóképes, inkluzív és fenntartható növekedés stratégiái (HL C 361., 2018.10.5., 15. o.).

9. emlékeztet arra, hogy a regionális politika előírja, hogy értékelni kell a közös stratégiai kerethez tartozó alapokból származó támogatás eredményességét, hatékonyságát és hatását, hogy javítani lehessen a programok végrehajtásának és tervezésének minőségét, és meg lehessen határozni, hogy az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia céljaival összefüggésben milyen hatásuk van ezeknek a programoknak;

10. emlékeztet arra, hogy az ERAC-munkacsoport jelezte, hogy a kezdetektől fogva nyomonkövetési mechanizmusokat kell létrehozni az elért eredmények értékelése, illetve a hiányosságok, hatások és sikerek feltárása érdekében. Ezzel lehet ugyanis irányt mutatni az Európai Kutatási Térség (EKT) számára, és lehetővé tenni, hogy alkalmazkodjon a változó igényekhez. Megfelelő nyomonkövetési mechanizmusokra és számszerűsíthető fő teljesítménymutatókra van tehát szükség⁽³⁾. Javasoljuk, hogy a nyomonkövetési mechanizmust helyi és regionális szinten is terjesszék ki annak érdekében, hogy reális információkat gyűjtsenek egyes régiók innovatív szintjéről, valamint e terület lehetőségeiről és kihívásairól;

11. emlékeztet arra, hogy mind az innovátorok magas szintű munkacsoportjának független ajánlásai (FAST-jelentés, 2018⁽⁴⁾), mind pedig a „LAB – FAB – APP – Investing in the European future we want (Befektetés Európa jövőjébe, amilyenek mi akarjuk)” című jelentés⁽⁵⁾ arra figyelmeztet, hogy a 2020 utáni uniós K+I-program tervezési szakaszában integrált és központosított programfelügyeleti és -értékelési rendszerre lesz szükség, valamint ösztönözni kell a nemzeti és regionális innovációs ügynökségekkel való szoros együttműködést és információcserét;

12. emlékeztet arra, hogy a „Küldetésorientált kutatás és innováció az Európai Unióban” című jelentés⁽⁶⁾ szerint a célok és mérföldkövek szerinti méréshez és hatáselemzéshez megfelelő mutatókat és nyomonkövetési kereteket kell létrehozni az előrehaladás mérésére, és ezeknek dinamikusnak kell lenniük, hiszen a statikus költség-haszon elemzés és a nettó jelenérték kiszámítása valószínűleg a kezdetektől fogva visszafogná a merészebb küldetéseket;

13. úgy véli, hogy szakértői előkészítő munkára van szükség az intelligens szakosodás tágabb fogalmára vonatkozó új szakpolitikai kezdeményezéshez, hogy uniós szinten megállapodás szülessen az irányadó elvekről – például az intelligens szakosodás 2.0 charta formájában –, amely kiegészítené a helyi és regionális gazdaságfejlesztés tervezéséhez és végrehajtásához használt meglévő eszközöket;

14. emlékeztet a Régiók Európai Bizottsága „Horizont Európa: a kilencedik kutatási és innovációs keretprogram” című véleményére⁽⁷⁾, amelyben „határozottan kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok teljes mértékben vegyenek részt a Horizont Európa program végrehajtását vezérlő stratégiai tervezésben, és hogy ennek keretében vegyék figyelembe az intelligens szakosodási stratégiákat”;

A regionális innovációs eredménytábla (RIS) módszertani szempontjai

15. megjegyzi, hogy a 2018. évi SRIP-jelentés kiemeli, hogy az innovációk létrehozásának és elterjedésének ösztönzése érdekében ötvözni kell az innovációt segítő eszközök különböző típusait: a K+F-től kezdve az IKT-beruházásokig, a készségfejlesztésig, valamint a vezetői és szervezési készségek fejlesztéséig vagy módosításáig. Emellett nagyobb mértékben figyelembe kellene venni a nem K+F-en és a nem technológián alapuló innovációs keretfeltételeket, beruházásokat, tevékenységeket és hatásokat is. A kizárólag egy területre, például a K+F-re vagy az IKT-ra összpontosító „siló gondolkodás” nem feltétlenül nyújt megfelelő alapot az innovációs folyamat összetettségének megértéséhez⁽⁸⁾;

16. javasolja, hogy végezzenek alapos elemzést annak feltárására, hogy a jelenlegi RIS-mutatók megfelelőek-e az innováció mérésére, vagy adott esetben új mutatókat beépítésére és más mutatók elvetésére van-e szükség. Az hogy olyan, az intelligens szakosodáshoz igazított új mutatókat is felveszünk, amelyekkel elemezhető, hogy milyen eredményeket sikerült elérni az intelligens szakosodási stratégiák terén, nemcsak megkerülhetetlen kérdés, hanem egyben nagyon hasznos eszköz is lehet a régiók közötti együttműködés fellendítéséhez. A mutatókat lehetőség szerint elméletileg megalapozottan kell kiválasztani;

⁽³⁾ Lásd az ERAC véleményét az Európai Kutatási Térség jövőjéről, Brüsszel, 2020. január 23., ERAC 1201/20.

⁽⁴⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0deba00f-15f0-11e8-9253-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-91324356>.

⁽⁵⁾ <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/ffbe0115-6cfc-11e7-b2f2-01aa75ed71a1>.

⁽⁶⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5b2811d1-16be-11e8-9253-01aa75ed71a1/language-en>.

⁽⁷⁾ HL C 461., 2018.12.21., 79. o..

⁽⁸⁾ Az EU tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye, 2018, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/16907d0f-1d05-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-en>.

17. rámutat arra, hogy összhangban a Régiók Bizottsága azon felhívásával, hogy valamennyi közösségi közpolitikában nemek szerint lebontott mutatókat kell alkalmazni, hatékony mutatókat kell bevezetni a társadalmi nemek regionális innovációra gyakorolt hatásának mérésére és értékelésére. Ehhez a javasolt mutatóknak az általános statisztikai műveletek szerves részévé kell válniuk nemzeti és európai szinten egyaránt – meghezózzá olyan összehangolt módon, hogy az EU-n belüli konvergencia előmozdítása érdekében megfelelő, a regionális értékek összehasonlítását is lehetővé tevő szakpolitikákat lehessen kidolgozni;
18. hangsúlyozza, hogy a digitalizációnak döntő jelentősége van az innovációban és különösen a gazdaság Covid19 utáni, fenntartható növekedés irányába történő helyreállításának felgyorsításában. Ennek fontos szerepet kell játszania a RIS-mutatók továbbfejlesztésében;
19. rámutat arra, hogy amennyiben egyes régiókban nem állnak rendelkezésre adatok, azokat lehetőség szerint felmérések vagy adminisztratív nyilvántartások útján történő információgyűjtés révén kell beszerezni, vagy pedig adott esetben közvetlenül regionális statisztikai vagy adminisztratív hivataloktól kell az információt bekérni. Ez az igény lehetőséget kínálhat az intelligens szakosodáshoz és az európai prioritásokhoz (zöld megállapodás, digitalizáció, ipari átmenet stb.) kapcsolódó olyan új mutatók integrálására, amelyek külön meghatározást és nyilvántartásba vételt igényelnek;
20. azt ajánlja, hogy kerüljék az egymással nagymértékben korreláló mutatók kiválasztását, hiszen azok – értelemszerűen – ugyanazt mérik. Továbbá határozottan ajánlott, hogy a mutatók maximálisan közeledjenek egymáshoz, mind a tagállamok, mind a régiók szerint;
21. javasolja, hogy lehetőség szerint hozzanak intézkedéseket a mutatók és a végső index változékonyságára vonatkozóan. Például az összes mutatóra vonatkozó relatív szórás jó mérőszám lenne a mutatók pontosságának értékeléséhez a különböző régiókban. A végső indexszel kapcsolatos szokásos konfidenciaintervallum-mérés lehetővé tenné annak értékelését is, hogy a változások ténylegesek-e vagy sem;
22. javasolja, hogy elemezzék ki, hogy a végső index kidolgozásához egyformán súlyozva kell-e használni a különböző mutatókat. Ezzel kapcsolatban különböző (statisztikai vagy nem statisztikai) súlyozási eljárásokat lehet számításba venni. Mivel a súlyozások megválasztása igen jelentős hatást gyakorol a referenciamutatóra és a végső rangsorolásra, fontos, hogy azt megalapozottan és nagyon átlátható módon végezzék. Érdemes lenne érzékenységi és bizonytalansági elemzést végezni a különböző súlyozási javaslatok értékelésére;
23. azt ajánlja, hogy a torzulások elkerülése érdekében elemezzék a regionális adatok hiányának okait. Ha az adathiány nem teljesen véletlenszerű, torz becsléseket fogunk kapni. Az ilyen helyzetek megelőzése és így a vizsgált régiókban rendelkezésre álló adatok arányának minél nagyobb mértékű kiegyensúlyozása érdekében ajánlatos adatgyűjtési eljárásokat bevezetni;
24. figyelembe véve, hogy az egyes tagállamokban a regionális helyzet igen sokszínű, javasolja, hogy a 2021. évi RIS-hez alaposan elemezzék a „közösségi innovációs felmérés (CIS) regionalizációs technikáját”, amely azt feltételezi, hogy a tagállami szintű ipari intenzitások regionális szinten is megvannak. Konkrétan azt ajánlja, hogy a végleges összetett RIS-mutató kiszámításakor kerüljék el a korrekciós tényező alkalmazását, amely homogén teljesítményt feltételez egy adott ország különböző régiói között, és ezért hátrányos a mérsékelt innovációt folytató országok innovatívabb régióira nézve;
25. javasolja, hogy könnyebben hozzá lehessen férni a felhasznált forrásokhoz, és azok legyenek átláthatóbbak. Az összes mutató (és így a végleges index) kiszámításához használt adatállományoknak, valamint a kiszámításukhoz használt képletnek vagy eszköznek is rendelkezésre kell állniuk annak érdekében, hogy a kutatók reprodukálhassák az elért eredményeket, és észrevételeikkel ők is javíthassák a RIS-t. A nagyobb átláthatóság érdekében fontos lenne tudni, hogy mely konkrét felmérésekből származnak a „regionális közösségi innovációs felmérés (CIS) adatai”, vagy hogy kifejezetten a RIS elkészítésére kidolgozott felmérésekről van-e szó. A „regionális statisztikák” használata esetén is fel kellene tüntetni a forrásokat;
26. javasolja, hogy a regionális innovációs eredménytábla jól bevált adatforrásai mellett teszteljének és vizsgáljanak meg új, nem hagyományos adatforrásokat is a regionális innovációk mérésére. Az OECD például egyes tanulmányokhoz már felhasznált olyan adatkészleteket, amelyeket vállalatok weboldalainak felhasználásával, mesterséges intelligencia segítségével állítottak elő;

27. azt ajánlja, hogy a RIS tegye közzé az összes nyers adatot az összesített indexekkel együtt, azaz az EU = 100 arányosítás, az egységek (meg)változtatása és a torzítás megszüntetése nélkül;

A regionális innovációs politikák fejlődésére gyakorolt hatás

28. együttműködési erőfeszítéseket javasol a Közös Kutatóközpont Főigazgatóságával, a Kutatási és Innovációs Főigazgatósággal és az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatósággal annak érdekében, hogy fokozzák a RIS használatát a regionális innovációs politikák teljesítményértékelése és teljesítmény-összehasonlításra alapuló tanulása terén, különös tekintettel az innováció humán és kreatív szempontjaira, illetve szociális vetületére;

29. rámutat arra, hogy a RIS alapvető eszköz a regionális innovációs politikák teljesítményében elért eredmények alakulásának összehasonlításához, bár nem adja meg a folyamatban lévő változások okait;

30. hangsúlyozza a Közös Kutatóközpont szerepét az innovációs táborok és más fejlett módszerek alkalmazásában a RIS és az intelligens szakosodási stratégiák integrált használata során az európai partnerségek fokozása érdekében, hogy nagyobb helyi és regionális hatást érjenek el a zöld megállapodás és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása során;

31. külön hangsúlyozza, hogy a RIS-nek politikai hatása is van, illetve befolyásolja a regionális döntéshozatalt, valamint hatással lehet a regionális innovációs ökoszisztémák optimalizálására és az intelligens szakosodásra;

32. javasolja, hogy hozzanak létre egyértelmű szinergiákat a RIS és más uniós eszközök, például az Innovációs Radar, a Regionális Innovációs Monitor Plusz platform, az európai regionális versenyképességi index, az Európai Kutatási és Innovációs Megfigyelőközpont – a Horizont 2020 keretprogram szakpolitika-támogató eszköze, az Innobarométer, az európai uniós ipari K+F-beruházási eredménytábla, a digitális átállásra vonatkozó eredménytábla, az Európai Üzleti Innovációs Megfigyelőközpont, a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató (DESI) és az európai közzféra innovációs eredménytáblája között, illetve egészítsék ki egymással a RIS-t és a közösségi innovációs felmérést (CIS) vagy az innovációs teljesítménymutatót;

33. nagyobb szinergiát javasol a RIS és a Közös Kutatóközpont által végzett hatásvizsgálatok között;

34. jól tudja, hogy a RIS célja nem az intelligens szakosodási stratégiák végrehajtása, hanem az előrehaladás átfogó értékelése, valamint az, hogy segítsen a regionális innovációs rendszerek erősségeinek és gyengeségeinek feltárásában. Ennek ellenére úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak a Régiók Európai Bizottsága támogatásával ajánlásokat kellene megfogalmaznia a RIS-hez olyan uniós eszközökre vonatkozóan, amelyek segíthetnek a mutatók javításában. A RIS támogatást nyújthat a szakpolitikai prioritások meghatározásához vagy az érintett régiók számára elkülönített, de szélesebb földrajzi és ágazati lefedettségű kutatási és innovációs célú strukturális alapok pontosabb elosztásához, ha a régiók önként döntenek annak alkalmazásáról;

35. javasolja, hogy valahogy kapcsolják össze a RIS-mutatókat a kapcsolódó uniós politikákkal és stratégiákkal, illetve a végrehajtásuk során elért eredményekkel, hogy a RIS ne csak a nyomon követés, hanem az innovációs ökoszisztémák támogatásának eszköze is legyen, szinergiában más kezdeményezésekkel, például a Horizont 2020 keretprogram szakpolitika-támogató eszközével. Szerencsés lenne, ha a különböző strukturális alapokban, különösen az ERFA-ban használt mutatók hasonlóak lennének a RIS-ben használt mutatókhoz, és/vagy kiegészítenék azokat. A mutatók jelenlegi bontása néha megnehezíti annak értékelését, hogy az egyes állami intézkedések milyen hatással vannak az innovációra;

36. javasolja, hogy a RIS 2021-es kiadása jobban igazodjon a 2020 utáni programozási időszak új prioritásaihoz. Azt ajánlja, hogy – a Régiók Európai Bizottságával együttműködésben – készítsenek táblázatot a RIS és a közös kutatási térség prioritásai⁽⁹⁾, az Európai Bizottság prioritásai (például az európai zöld megállapodás és a digitalizáció), az Európai Bizottság kutatási és nyílt tudományos stratégiája, az Európai horizont jövőbeli stratégiai terve, valamint a regionális politikai célkitűzések kidolgozása és azok intelligens szakosodási stratégiákkal való összekapcsolása közötti szinergiákról;

37. fontosnak tartja, hogy alaposabban megvizsgálják a strukturális alapok keretében nyújtott finanszírozás és az európai régiók innovációs potenciálja közötti kapcsolatot, ezáltal kezelve az ún. innovációs szakadékokat;

38. néhány konkrét ajánlást is megfogalmaz:

- úgy véli, hogy figyelembe kell venni a hatékonyságot és az eredményességet. Például egy olyan régióról, amely hatalmas összegeket fektet be innovációs rendszerének fejlesztésére, megállapítható, hogy nem hatékony (az erőforrás-felhasználás tekintetében). Rámutat arra, hogy előfordulhat, hogy az innovációhoz kevesebb erőforrással rendelkező régiók kiváló hatékonysági szintet érhetnek el,
- megjegyzi, hogy a RIS hangsúlyozza, hogy a sűrűn lakott területek nagyobb valószínűséggel innovatívak, de nem szól arról, hogy az EU milyen intézkedéseket vagy eszközöket biztosít a kevésbé sűrűn lakott területek innovatívabbá tételére,
- rámutat, hogy a RIS nem mér más olyan tényezőket, amelyek fontosak lehetnek a régiók számára – ilyen például az agyszívás és a felelős innováció,
- javasolja, hogy a RIS 2021. évi kiadásába illesszenek be egy fejezetet a brexit uniós innovációs mutatókra gyakorolt hatásáról,
- javasolja, hogy a Covid19-világjárványra való tekintettel foglalkozzanak a regionális reziliencia 2021-es RIS keretében megvalósuló innováció révén történő kiépítésének kérdésével. Hasonlóképpen hasznos lenne felmérni a regionális intelligens szakosodási stratégiák sebezhetőségét válság idején,
- javasolja, hogy a RIS vegye figyelembe az európai régiók sokféleségét, az adatok szélesebb értelmezhetőségét, és ösztönözze a regionális (és nemzeti) statisztikai hivatalokat arra, hogy európai szinten egységes kritériumokat (és mutatókat) fogadjanak el;

39. javasolja, hogy az intelligens szakosodási stratégiák nyomonkövetési és értékelési rendszereit használják fel a regionális innovációs politikai fellépések hasznosságának és hatásának objektív elemzésére, valamint rövid távon a döntéshozatal irányítására;

40. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság amellet, hogy a főbb jogalkotási kezdeményezések előkészítése során már alkalmazza az „innováció elvét”, javasolja a tagállamoknak, hogy vezessenek be olyan hasonló rendszereket, amelyek lehetővé teszik a gyakoribb tesztelést, a fokozott tanulást és a nagyobb mértékű alkalmazkodást, a megfelelő közpolitikákat az összes létező adat és elemzés jobb felhasználása érdekében⁽¹⁰⁾;

41. javasolja, hogy a Régiók Európai Bizottságát nagyobb mértékben vonják be a RIS 2021. évi kiadásának előkészítésébe, valamint annak a helyi és regionális önkormányzatokkal való megismertetésébe, méghozzá olyan folyamatban lévő kezdeményezéseken keresztül, mint például a tudáscsereplatform (KEP) és „A tudomány és a régiók találkozása”.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁹⁾ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC114345/jrc114345_adjusted_research_excellence_2018.pdf.

⁽¹⁰⁾ *Megújított európai kutatási és innovációs menetrend – Esély Európának a jövője alakítására*, COM(2018) 306 final.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye: Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia

(2020/C 440/16)

Előadó:	Concepción ANDREU RODRÍGUEZ (ES/PES), La Rioja régió kormányának elnöke
Referenciaszöveg:	A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia COM(2020) 152 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a nemek közötti egyenlő bánásmódot és esélyekhez való, az EUMSZ 8. cikkében és a szociális jogok európai pillérében foglalt jogot, és annak megvalósulását minden területen támogatni kell;
2. üdvözli *Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia* című közleményt és az abban vázolt jövőképet, politikai célkitűzéseket és intézkedéseket; ezeket igen értékes alapnak tekinti az egyenlőség Európai Unióban történő tényleges előmozdítása érdekében;
3. üdvözli, hogy a közzététel ideje egybeesik a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítását célzó első egyetemes cselekvési terv, a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform elfogadásának huszonötödik évfordulójával, amelynek ajánlásai ma is érvényesek; üdvözli továbbá annak hozzájárulását a fenntartható fejlődési célok eléréséhez, mivel a nemek közötti egyenlőség nélkülözhetetlen eleme az inkluzív és fenntartható fejlődés minden dimenziójának;
4. hangsúlyozza a közös kormányzás fontosságát, amelyben az Európai Unió és a tagállamok kulcsszereplőként vesznek részt, ugyanakkor hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok és a harmadik szektor bevonásának és láthatóvá tételének fontosságát, mivel ezek kiemelkedő szerepet játszanak a polgárok életét közvetlenül befolyásoló politikák irányításában. Ugyanakkor kiemeli, hogy nagyon fontos és értékes az Európai Unió köz- és magán szereplőinek közös munkája ebben a kormányzási keretben;
5. kéri, hogy – tekintettel hatáskörükre és az annak kapcsán végzett munkájukra – a stratégia megtervezésében, végrehajtásában és nyomon követésében ismerjék el stratégiai partnerekként a helyi és regionális önkormányzatokat. Biztosítani kell a stratégia végrehajtásához szükséges forrásokat;
6. hangsúlyozza, hogy az esélyegyenlőségi politikák irányításában játszott fontos szerepük miatt fontos az együttműködés a civil társadalmi szervezetekkel, a női szervezetekkel, valamint a fiatalabb generációkkal;
7. a fentiek fényében és a nemek közötti esélyegyenlőség szempontjának a politikákban, programokban és projektekben való biztosítása érdekében arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egy intézményközi munkacsoportot, amely biztosítja a többszintű kormányzást annak érdekében, hogy hatékonyan lehessen végezni a nemek közötti tényleges egyenlőség eléréséhez szükséges munkát;
8. támogatja, hogy az esélyegyenlőségi minisztereknek legyenek hivatalos üléseik az EU Tanácsában, valamint azt, hogy a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO Tanács) elnevezésébe kerüljön be az „egyenlőség” kifejezés is, amint az az elnökségi trió Németország, Portugália és Szlovénia által aláírt, a nemek közötti egyenlőségről szóló nyilatkozatának hetedik javaslatában is szerepel;

9. hangsúlyozza hogy interszekcionális megközelítést kell alkalmazni ahhoz, hogy a stratégia végrehajtásába bevonják a hátrányos helyzetű személyeket, akik akár többszörös megkülönböztetéssel is szembesülhetnek fogyatékoságuk, életkoruk, etnikai hovatartozásuk, szexuális irányultságuk, vallásuk, meggyőződésük vagy nemi identitásuk miatt, különös tekintettel az olyan kiszolgáltatott helyzetű csoportokra, mint többek között a migráns háttérű nők vagy az LMTBI-személyek. Ezért azt kéri az Európai Bizottságtól, hogy fejlessze tovább az interszekcionális megközelítést, és dolgozzon ki orientációs útmutatót arra, hogy a közpolitikák tervezése, irányítása és értékelése során könnyebb legyen végrehajtani az ilyen megközelítést;

10. kiemeli, hogy az interszekcionális intézkedéseket össze kell hangolni az ágazati területeken megvalósuló pozitív intézkedésekkel, mivel a nemek közötti egyenlőség szempontjának átfogó és hatékony megközelítését illetően a közpolitikák irányítása során csak így lehetséges az előrelépés. Ezért felhívja a figyelmet arra, hogy kulcsfontosságú a nemek közötti egyenlőség szakértőinek és/vagy a területen képzett személyzetnek a bevonása, valamint a nemek közötti egyenlőségről szóló különleges és állandó képzés előmozdítása minden olyan területen, ahol közpolitikai döntéseket hoznak vagy irányítanak;

11. egyetért azzal, hogy mind a köz-, mind a magánszektorban fontosak a befogadó és sokszínű stratégiák annak érdekében, hogy jobban kezelni lehessen a legkülönbözőbb helyzetű nőket érintő összetett kihívásokat és élethelyzeteket. Másrészről valamennyi döntéshozatali folyamatban biztosítani kell a nők nagyobb vezető szerepét és részvételét;

12. emlékeztet arra, hogy a stratégiát a Covid19 okozta közegészségügyi válság előtt dolgozták ki és tették közzé, és a válságból való kilábalás formálja az Unió politikáinak jövőjét. Ezért úgy véli, hogy az egyenlőségnek továbbra is prioritásnak kell maradnia, a nemek közötti egyenlőség szempontját pedig be kell építeni mind a járványra vonatkozó döntéshozatali és reagálási intézkedésekbe, mind pedig a gazdasági és társadalmi fellendülést jelző kezdeményezésekbe. Hangsúlyozza, hogy a krízishelyzet miatt át kell értékelni a szociális-egészségügyi szektort – mint társadalmaink stratégiai és kulcsfontosságú ágazatát –, és fel kell tárni az ágazatban meglévő nemek közötti és életkor szerinti komoly aránytalanságokat. Jelzi továbbá, hogy a Covid19-válság csak még inkább elmélyítette a nemek között már meglévő egyenlőtlenségeket, és kéri, hogy a kilábalás során egyenlő és inkluzív módon járjanak el;

Az erőszaktól és a sztereotípiáktól való mentesség

13. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy a nemi alapú erőszak megszüntetése társadalmaink egyik legnagyobb kihívása, és sürgeti, hogy a nők elleni erőszak leküzdésére, megelőzésére és üldözésére vonatkozó alapvető kötelezettségvállalásként minden uniós tagállam ratifikálja az Isztambuli Egyezményt;

14. az Európai Bizottsággal együtt arra ösztönzi a tagállamokat, hogy ratifikálják a munka világában tapasztalható erőszak és zaklatás felszámolásáról szóló, 190. számú ILO-egyezményt;

15. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak minden formáját foglalja bele az Európai Unió működéséről szóló szerződés 83. cikkében szereplő uniós dimenziójú bűncselekményeknek nevezett bűncselekményekbe, valamint alaposan tanulmányozza a nemi erőszak problémáját az áldozatok jogaira vonatkozó, 2020-ban előterjesztésre kerülő stratégiában, figyelembe véve a kiszolgáltatott helyzetben lévő nőket. E célból javasolja az Unión belüli rendőrségi és igazságügyi együttműködési protokollok jóváhagyását;

16. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fogadjon el olyan jogszabályi intézkedéseket, amelyek célja a nők, fiatalok és lányok elleni erőszak megelőzése és leküzdése, amelyek összhangban állnak az uniós és a nemzetközi jogszabályokkal, illetve kiegészítik azokat, és amelyek felölelik az erőszak minden formáját, beleértve az internetes erőszakot – amely idővel megszokottá válhat a fiatalok körében – és a becsület védelmével kapcsolatos erőszakot;

17. támogatja az Európai Bizottságot abban, hogy olyan ajánlást adjon ki a káros gyakorlatok (például a nemi szervek megcsonkítása vagy a kényszerházasság) megelőzéséről, amely kiemeli a hatékony megelőzési és oktatási intézkedések szükségességét a társadalom minden korosztálya és ága számára, megerősíti a közszolgáltatásokat és a szakemberek kapacitásépítését, valamint az áldozat-központú igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést;

18. kéri, hogy a regionális és helyi önkormányzatok strukturált módon vegyenek részt az Európai Unió nemi alapú és családon belüli erőszak megelőzésével foglalkozó hálózatában, amelyet a stratégia keretein belül indítanak el a bevált gyakorlatok cseréje, valamint a képzés és a kapacitásfejlesztési intézkedések és támogató szolgáltatások finanszírozása érdekében. Ezen belül központi kérdés lesz az erőszak megelőzése, a figyelmet elsősorban a férfiakra, a fiúkra és a maszkulinitásra fordítva;

19. hangsúlyozza, hogy a Covid19-válság miatti összezártásgból adódó helyzetekben növekedett a nemi erőszak ismert eseteinek száma. Hangsúlyozza ezzel kapcsolatban, hogy sürgősen meg kell erősíteni a nemi alapú erőszak eseteinek kezelésére vonatkozó megfelelő és hatékony válaszingtezkedéseket, és forrásokat kell biztosítani a helyi és regionális önkormányzatok számára, hogy az élvonalban vehessék fel a harcot a világiárvány ellen;

20. üdvözlí, hogy elismerik, hogy a nemi sztereotípiák a nemek közötti egyenlőtlenség egyik kiváltó okát jelentik. Hangsúlyozza azt is, hogy több információval kell szolgálni az ilyen sztereotípiák megszüntetésére irányuló intézkedésekről és bevált gyakorlatokról olyan területeken, mint a – formális és informális – oktatás, a munkahelyek vagy a kommunikáció és a reklámok. Hangsúlyozza továbbá, hogy alaposabban meg kell vizsgálni a megkülönböztetés különböző okainak differenciált előfordulását az egyes nemi sztereotípiák esetében. Kiemeli mindenekelőtt az oktatási rendszer és ezáltal a tanárok nemi esélyegyenlőségi képzésének szerepét, amely a változás meghatározó tényezőjét jelenti a patriarchális viszonyokat fenntartó értékek átalakítása terén, a nemek közötti tényleges egyenlőséget biztosító társadalom megvalósítására törekedve;

21. kiemeli, hogy életkortól függetlenül minden ember döntő szerepet játszik – különösképpen a fiatalok mint a változások felelős és aktív mozgatói – a nemek közötti egyenlőség tiszteletben tartásában, a szakmai, családi és személyes szférában egyaránt. Ezzel összhangban a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepet vállalnak a tudatosság, a képzés és az oktatás előmozdításában;

22. kéri a helyi és regionális önkormányzatok bevonását a nemi sztereotípiák leküzdésére irányuló, európai szintű tudatosságnövelő és kommunikációs kampány kidolgozásába és végrehajtásába, és hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a fiatalokra, mivel ők a változás egyik kulcsfontosságú ága;

23. felhívja a figyelmet arra, hogy a szexuális és reprodukív egészség és jogok terén nemcsak nemi szempontokat figyelembe vevő tanulmányok elvégzésére van szükség, hanem hasonlóan fontos a bevált gyakorlatok cseréje, a családtervezéshez, a szexuális és reprodukív egészségügyi szolgáltatásokhoz való általános hozzáférés vagy az erről szóló információk és oktatási intézkedések kidolgozása, méghozzá értékítéletek nélkül, pozitív és befogadó megközelítéssel;

Boldogulás a nemek közötti egyenlőségen alapuló gazdaságban

24. hangsúlyozza, hogy küzdeni kell a nők és a férfiak között meglévő vertikális és horizontális szegregáció ellen, hiszen a legbizonytalanabb és legrosszabbul fizetett munkahelyek erősen elnőiesedtek, ami a bérszakadék és a nyugdíjszakadék egyértelmű fennállásában is tetten érhető. Emellett a nemi kisebbségek tekintetében is kedvező előrelépést kell biztosítani a munka világában;

25. várakozással tekint a bérek átláthatóságáról szóló következő európai bizottsági javaslatra, amely várhatóan elősegíti a nemek közötti bérszakadék és végső soron a nyugdíjszakadék felderítését és felszámolását. Jóllehet a bérek meghatározása nemzeti hatáskörbe tartozik, az egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás elvét maradéktalanul érvényesíteni kell a fizetési titoktartási záradékokkal, a fizetések éves felülvizsgálatával és a munkavállalók arra vonatkozó jogával foglalkozó intézkedések révén, hogy munkáltatóiktól információt kapjanak a nemek szerinti fizetésekre vonatkozóan;

26. támogatja az Európai Bizottság azon kérését, hogy a tagállamok a lehető leghamarabb ültessék át a munka és a magánélet összeegyeztetéséről szóló irányelvet annak érdekében, hogy a férfiak és a nők mind magánéleti, mind pedig szakmai szempontból egyenlő feltételek mellett boldogulhassanak, és szeretné, ha az irányelv garantálná az egyenlőségen alapuló, kiegyensúlyozottan érvényesülő közös felelősséget;

27. egyetért azzal, hogy – a stratégiában megfogalmazottakkal összhangban – a fizetett és fizetetlen gondozás terhének méltányos elosztása révén biztosítani kell a nők gazdasági függetlenségét. Sürgeti az Európai Uniót, hogy vizsgálja felül és fejlessze a barcelonai célkitűzéseket, kötelezővé téve azokat, és vezessen be további, azokon túlmutató egészségügyi célkitűzéseket (Barcelona +), figyelembe véve az előregedő társadalmak gondozási igényeit, valamint ismerje el, hogy a gondozás területén elsősorban nők dolgoznak, akik nem részesülnek a munkájuk társadalmi értékének megfelelő díjazásban;

28. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fontoljon meg egy, az ifjúsági garanciához hasonló európai gondozási megállapodást az ápolási igények jogokon alapuló megközelítés keretében való kielégítésére, amely a jólléti gazdaságra vonatkozó stratégiával összhangban a gazdasági tevékenység középpontjába helyezi a gondozást, és növeli az egészségügybe és az ápolásba irányuló beruházásokat. Arra kéri az Európai Bizottságot és ösztönzi a tagállamokat, hogy a 189. sz. ILO-egyezménybe foglalják bele a háztartási alkalmazottak munkakörülményekre vonatkozó kéréseit;

29. fontosnak tartja, hogy a stratégia külön utaljon a területi dimenzióra, különös tekintettel a vidéki területekre és a helyi sajátosságok miatt elnéptelenedett területekre. Kiemeli továbbá, hogy a nők a vidéki élet területi, gazdasági és társadalmi felépítésének meghatározó elemeként meghatározó szerepet töltenek be a vidéki világban. Alapvető fontosságúnak tartja a nők részvételét és vezető szerepének erősítését a helyi akciócsoportokban és a vidékfejlesztési hálózatokban. Arra is utal, hogy főként a vidéki térségekben tovább kell bővíteni a gyermekek és a hozzátartozók ápolásával és gondozásával kapcsolatos szolgáltatások körét;

30. üdvözlö, hogy a stratégia kiemeli a nemek közötti különbségek megszüntetésének szükségességét a digitális átmenet és az innováció összefüggésében, előmozdítva a nők nagyobb mértékű részvételét a természettudományok, technika, mérnöki ismeretek, művészetek és matematika, illetve az információs és kommunikációs technológiák területén folytatott tanulmányokban és munkahelyeken, és hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a munkahelyi és online szexizmus új formáival is, például azokkal, amelyek néhány részrehajló mesterségesintelligencia-rendszerben jelennek meg. Ennek kapcsán hangsúlyozza a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő kódolás fontosságát, és szorgalmazza, hogy a mesterséges intelligenciával kapcsolatos technológiák tervezésében, kivitelezésében, értékelésében, illetve az ezek etikájáról és normáiról folytatott vitában valamennyi társadalmi nem egyenlő mértékben vegyen részt. Egyetért azzal, hogy fontos a nők jelenlétét számuk növelésével fokozni a digitális és innovációs világban, mivel ezek jelentik a társadalmi változás alapvető ágazatait. Ennek jegyében kiáll amellett, hogy biztosítani kell az egyenlőséget az új technológiák és a közösségi hálózatok megfelelő és biztonságos felhasználásával kapcsolatos képzésben és az egész életen át tartó tanulásban;

31. kéri, hogy a munka és a magánélet összeegyeztetéséről szóló irányelv keretein belül elemezzék a nemek közötti egyenlőség szempontjából azokat a nehézségeket, amelyeket számos család megtapasztal az egész EU-ban a távmunka és az ápolási terhek összeegyeztetése során a Covid19-válság idején. Alapvető fontosságú, hogy a telematikai vagy távmunkára vonatkozó esetleges szabályozások ne váljanak a nőket a családi és a magánszférába visszaküldő mechanizmussá. Hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani azokra a családi helyzetekre, amelyek nagyobb egyeztetési nehézséget jelentenek, ilyenek például az elsősorban nőkből álló egyszülős családok;

32. felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Unió egész területén a nők azok, akik a Covid19-világjárvány idején az első vonalban dolgoztak (egészségügyi személyzet, gyermek- és idősgondozó személyzet, háztartási munka és kereskedelem stb.), ezzel pedig kiszolgáltatottabbá váltak a fertőzéssel szemben. Ezenkívül e foglalkozások némelyike a legkevésbé megbecsültek és a legrosszabbul fizetettek közé tartozik az EU-ban. Ezért kéri, hogy a munkanélküliség és a bizonytalanság elleni küzdelemben vegyék figyelembe, hogy a világjárvány okozta vészhelyzet során alapvető fontosságú munkahelyeken (különös tekintettel az ápolásra) kiegyensúlyozatlan a nők és férfiak aránya. Nem szabad megfélemlíteni arról, hogy az ápolást és az otthoni munkavégzést többségében bevándorló nők végzik, akiket kettős megkülönböztetés sújt. A helyreállítási terveknek nemi dimenziót kell adni, és támogatni kell a női vállalkozókat és üzleti projekteiket, valamint a női vezetőket, kiemelten kezelve a távmunka okozta többletterhelés kérdését;

33. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy elemezze, miként hat a Covid19 rövid és hosszú távon a nemek közötti egyenlőségre. Mivel a nők és a férfiak eltérően tapasztalták meg a világjárványt, a nemek szerint lebontott adatok nagyon fontosak annak teljes megértéséhez, hogy a vírus hogyan érinti a nőket, illetve a férfiakat. Ennek kapcsán nemcsak a betegség által közvetlenül érintett vagy az egészségügyi válság során az első vonalban dolgozó személyekre gyakorolt hatást kell figyelembe venni, hanem a gazdaságra, az oktatásra, az ápolási és gondozási munkák elosztására és a családon belüli erőszak mértékére gyakorolt hatásokat is;

Egyenlőség a döntéshozatalban

34. kiemeli a nők alacsony részvételét a döntéshozó pozíciókban, és hangsúlyozza, hogy a polgármestereknek mindössze 15 %-át, a regionális elnökségek 21 %-át, a regionális parlamentek 35 %-át és a Régiók Bizottsága tagságának 23 %-át⁽¹⁾ adják női képviselők. Sajnálattal fejezi ki amiatt, hogy ezeket az adatokat nem említik a stratégiában, mivel láthatóvá tennék a regionális és helyi szinten meglévő szakadékokat;

35. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kérje meg a tagállamokat a helyi és regionális választások során a nők társadalmi szerepvállalására irányuló kezdeményezések szervezésére és támogatására a hátrányos megkülönböztetés és azon akadályok leküzdése érdekében, amelyekkel a nők ezekben a folyamatokban szembesülnek, beleértve azon sztereotípiákat és társadalmi normákat, amelyek azt eredményezik, hogy a női vezetőket a férfiakhoz képest kevesebbre értékelik. Azt is nagyon fontos támogatni, hogy a nők induljanak a helyi és regionális választásokon;

36. emlékeztet arra, hogy külön kell foglalkozni a választott női politikusok és közéleti szereplők elleni erőszak problémájával, beleértve a szociális hálókön keresztüli online megfélemlítést is, hiszen ez érinti és befolyásolja a nők azon képességét, hogy egyenlő feltételek mellett vegyenek részt a politikában és a közéletben;

37. kéri, hogy az uniós intézmények – köztük a Régiók Bizottsága – fogadjanak el olyan magatartási kódexeket, amelyek elősegítik a nők és férfiak közötti egyenlőségen alapuló részvételt, az összetétel és vezetői pozíciók szempontjából egyaránt, amelynek végső célja a nemek paritása a Régiók Bizottsága tagjai körében;

38. támogatja, hogy a magatartási kódex elfogadását és végrehajtását az elkövetkező évek prioritásai közé sorolják, és sürgeti, hogy évente vizsgálják felül a nemek közötti egyenlőség elvének alkalmazását az elfogadott intézkedéseket elemző éves jelentések révén (biztosítva a méltányos elosztást a különféle jogi aktusokban és jelentésekben). Az eredményeket a nemzetközi nőnaphoz legközelebb eső plenáris ülésen kellene közölni;

39. kéri, hogy a bevált gyakorlatok cseréjének előmozdítása érdekében a helyi és regionális önkormányzatok vegyenek részt a nemek közötti egyenlőségről szóló kölcsönös tanulási programban, és kéri a nemek közötti egyenlőséget szem előtt tartó, speciális képzés előmozdítását valamennyi szinten, továbbá egyenlőséggel foglalkozó szakemberi gárda kiépítését;

40. hangsúlyozza, hogy a sokszínűségi chartákról szóló uniós platform erősen a magánszektorra összpontosít, így e tekintetben megnyílhatna a helyi és regionális önkormányzatok részvétele előtt, hogy példákkel és reprezentatív bevált gyakorlatokkal szolgáljon az Unió különböző szintjeiről és területeiről. Javasolja a nők és férfiak közötti egyenlőségről szóló európai charta beillesztését a sokszínűségi chartákba;

A nemek közötti egyenlőség a politikákban és a költségvetésben

41. úgy véli, hogy a jelenleg az Európai Unió előtt álló nagy kihívások nemi dimenzióval rendelkeznek. Ugyanakkor megjegyzi, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját sem az Európai Unió politikáiban, sem költségvetésében nem veszik figyelembe egyértelmű és kielégítő módon;

42. sürgeti a stratégia pontosabb összekapcsolását az Unió legfontosabb politikai prioritásaival és stratégiáival, különösen az éghajlatsemleges gazdaságra való áttérés, a digitális átalakulás és a demográfiai kihívások terén. Emlékeztet arra, hogy ezek az uniós stratégiai prioritások jelentős nemi előítéleteket tartalmaznak, amelyek kiküszöbölése alapvető fontosságú annak érdekében, hogy társadalmaink sikeresek legyenek a szénmentesítés, digitalizálás vagy a területi dimenzió beépítése terén;

43. támogatja, hogy a 2021–2027 időszakra vonatkozó következő többéves pénzügyi keretet illetően olyan költségvetés-tervezési módszertant alkalmazzanak, amely figyelembe veszi a nemek közötti egyenlőség szempontját. A stratégia céljainak és célkitűzéseinek elérése érdekében felül kell vizsgálni az uniós szintű finanszírozási szabályokat, és az összes pénzügyi programba be kell építeni a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó konkrét célkitűzést, valamint egy feltételrendszert, amely a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célok és stratégiák meghatározásával a finanszírozáshoz való hozzáférés érdekében biztosítja az egyenlőséget. Ennek kapcsán az RB hangsúlyozza, hogy az európai szemeszter – az országspecifikus ajánlásokon és az egyedi intézkedéseken a nemzeti reformprogramokba és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési programokba történő integrálásán keresztül – és a jogállamiságról szóló jelentés lehetőséget nyújt a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kihívások nyomon követésére;

⁽¹⁾ 2020. június 5-i állapot.

44. úgy véli, hogy szükség van a stratégia végrehajtására szolgáló nyomonkövetési keret megerősítésére, és ehhez a nemek közötti hatások mérésére és értékelésére szolgáló hatékony mutatók kellene, illetve ütemtervet és intézkedéseket kell kidolgozni az elszámoltathatósághoz. Emlékeztet arra, hogy olyan éves jelentéseket kell elkészíteni, amelyek tükrözik a tagállamok egyenlőség terén elért eredményeit, valamint a helyi és regionális önkormányzatok bevált gyakorlatait. Hangsúlyozza, hogy nemek szerint lebontott mutatókra, illetve társadalmi nemekre vonatkozó mutatókra van szükség valamennyi közösségi közpolitikában, valamint a nemzetköziség elvét kell érvényesíteni az olyan szempontok kezelésére, mint az életkor, a szexuális identitás, a fogyatékoság típusa, a bevándorlási státusz vagy a város-vidék dimenzió;

45. kéri, hogy vonják be az Európai Bizottság által a közelmúltban létrehozott, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportba annak biztosítása érdekében, hogy minden politikába és programba hatékonyan integrálják a nemek közötti egyenlőség szempontjait;

46. kéri, hogy kapjon hivatalos támogató szerepet a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) kapacitásépítésének támogatására, hogy javítani és szabványosítani lehessen a nemek szerint lebontott és a társadalmi nemekre vonatkozó adatok gyűjtését és elemzését, különös tekintettel az olyan elemekre, mint például a nők és férfiak képviselője a helyi és regionális szintű döntéshozatalban;

47. arra kéri a tagállamokat, valamint regionális és helyi önkormányzataikat, hogy nemzeti és regionális statisztikai rendszereikben jobban vegyék figyelembe a nemi dimenziót annak érdekében, hogy az EIGE mellett az Eurostattal összhangban is megbízható és rendszeres adatokkal rendelkezzenek;

48. emlékeztet arra, hogy a Covid19-válságnak nyilvánvaló nemi dimenziója van, ezért alapvető fontosságú, hogy hatásvizsgálatok végzése és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés elveinek az összes alapra történő alkalmazása révén a nemek közötti egyenlőség szempontját beépítsék a helyreállítási alapba;

A nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelését célzó fellépések világszerte

49. emlékeztet arra, hogy a szegénység felszámolása érdekében meg kell szüntetni a nemek közötti egyenlőtlenségeket. A gazdasági és a nemek közötti egyenlőtlenség egymással szoros kapcsolatban állnak, és közülük egyik sem elhanyagolható. A nemek közötti egyenlőség nemcsak a fenntartható fejlődés céljai között szerepel, mint egy újabb célkitűzés, hanem a teljes fejlesztési menetrend átfogó eleme is;

50. hangsúlyozza, hogy az EU külső fellépésének meg kell felelnie a nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése érdekében a nemzetközi szövetségekben, valamint a kereskedelem, a szomszédság és a bővítés politikájában vállalt jogi kötelezettségeinek, különös tekintettel a csatlakozási tárgyalásokra, a társulási folyamatokra, valamint a menekültügyi és bevándorlási politikákra. Ezt mondja ki egyrészt az EUMSZ 208. cikke, amely megállapítja a politikák koherenciájának elvét a fejlesztés érdekében, és megköveteli a fenntartható fejlődési célok figyelembevételét, másrészt a fejlesztési együttműködés során a nemek közötti egyenlőségről és a nők szerepének erősítéséről szóló uniós cselekvési terv is;

51. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mérje fel, hogyan lehet az EU kereskedelempolitikáját a nők jogainak és a nők gazdasági részvételének az Unió határain túli előmozdítására felhasználni;

52. arra kéri az uniós intézményeket, hogy fokozzák az együttműködést a nem uniós országokkal annak érdekében, hogy ösztönözzék őket a női nemi szerv megcsonkítását tiltó nemzeti jogszabályok elfogadására^(?);

53. hangsúlyozza, hogy komoly potenciál rejlik a decentralizált együttműködésben abból a szempontból, hogy világszerte előmozdítsuk a demokratikus és méltányos fejlődést, valamint, hogy fel kell számolni a nemek közötti egyenlőség finanszírozása terén mutatkozó hiányosságokat a hivatalos fejlesztési támogatás keretében;

(?) Az Európai Parlament 2020. február 12-i állásfoglalása a női nemi szervek megcsonkításának világszerte történő felszámolására irányuló uniós stratégiáról (2019/2988(RSP)).

54. rámutat, hogy a Covid19 növelte az összes létező egyenlőtlenséget, közvetlenül érintve a fejlődő országokban élő lányokat, fiatalokat és nőket, akikre a munkahely elvesztése, a nyilvános és politikai térből való kiszorulás és a családtagok gondozásának felelőssége révén, illetve a nemi erőszak áldozataiként azonnali és közvetlen hatást gyakorolt; A stratégia az ezen folyamatok megfordításához szükséges eszköz.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye - Az európai éghajlati paktum

(2020/C 440/17)

Előadó: Rafał Kazimierz TRZASKOWSKI (PL/EPP), Varsó polgármestere
Referenciaszöveg: Maroš Šefčovič, az Európai Bizottság alelnöke 2020. március 11-i levele

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása a Covid19 utáni időszakban

1. üdvözli azt az európai bizottsági javaslatot, hogy hozzák létre az európai éghajlati paktumot, amelynek célja, hogy konkrét helyszíni intézkedések révén bevonja a polgárokat és közösségeiket az éghajlat- és környezetvédelmi fellépések megtervezésébe, ösztönözze a nyílt párbeszédet minden szereplővel, szinergiákat hozzon létre, bővítse a kapacitásokat és éghajlat-politikai fellépésekre buzdítson; úgy véli, hogy a paktumot olyan innovatív irányítási eszközként kell kidolgozni, amely lehetővé teszi a szintek, ágazatok és területek közötti kétirányú kommunikációt, együttműködést és információcserét az uniós éghajlat-politika hatékonyságának és legitimitásának javítása érdekében;
2. emlékeztet arra, hogy a „paktum” általában egyenlő partnerek közös vagy kölcsönös előny és közös célok elérésére irányuló kötelezettségvállalását jelenti; ezért megismétli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok készen állnak arra, hogy az uniós intézményekkel, a tagállamokkal és valamennyi érdekelt féllel együttműködjenek az éghajlati paktum keretében a klímasemlegességi céloknak és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a közös elérése érdekében. A paktum közös megközelítése azonban nem hagyhatja figyelmen kívül az éghajlatváltozás által az EU különböző területein támasztott különféle kihívásokat; a közös céloknak ezért tükrözniük kell a sajátos földrajzi igényeket, részben ezen igények és jellemzők szisztematikus értékelése alapján;
3. rámutat, hogy a Covid19-világjárvány és az általa okozott jelenlegi gazdasági válság valószínűleg arra kényszerít majd bennünket, hogy kiegészítsük az éghajlati paktum eredeti jövőképét. Hangsúlyozza azonban, hogy az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a jelenlegi válság miatt ne lassuljon le az a folyamat, hogy az Európai Unió a klímasemlegesség útjára lép, épp ellenkezőleg, a válságot ki kellene használni e folyamat felgyorsítására, erre az átalakulásra ugyanis mindenképpen szükség van. Ebbe az is beletartozik, hogy a szén-dioxid-kibocsátás 2030-ig történő csökkentésére vonatkozó célt legalább 55 %-ban állapítsák meg;
4. megerősíti, hogy az ENSZ 17 fenntartható fejlődési célját a zöld megállapodás szerves részeként kell kezelni, és az ENSZ-szel egyetértésben a szociális dimenziót az éghajlat- és természetvédelmi politikák mellett a fenntarthatóság szerves részének tekinti. Az egész európai népesség számára biztosítani kell a társadalmi részvétellel kapcsolatos lehetőségeket. Ez a szociális biztonság mellett magában foglalja a nemek közötti egyenlőséget, a minőségi oktatáshoz való hozzáférést és azt, hogy mindenkinek, minden életkorban biztosítsák az egészséges életet; közben hangsúlyozni kell, hogy a 17 fenntartható fejlődési cél elérése iránti elkötelezettség magában foglalja az EU-n kívüli partnereinkkel való együttműködést ugyanezen értékek alapján;
5. hangsúlyozza, hogy az éghajlati paktumnak elsősorban a helyi és regionális önkormányzatok és az európai intézmények közötti együttműködést elősegítő eszközként kell működnie. A paktum célja, hogy innovatív kormányzati eszközként ötleteket dolgozzon ki, beépítse a helyszíni információkat az uniós döntéshozatali folyamatba, javítsa az uniós szakpolitikák végrehajtását, valamint összehangolja az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló fellépéseket, egyidejűleg kezelve a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági válságot. A gazdaságélénkítő intézkedéseknek egyaránt elő kell mozdítaniuk a társadalmak ellenálló képességét és a gazdaság dekarbonizációját a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő megvalósításának céljával. Az összes kidolgozandó szakpolitikát elemezni kell abból a szempontból, hogy milyen hatást gyakorolnak az éghajlatra és a környezetre;

6. kiemeli, hogy az éghajlati paktumnak erősítenie kell a helyi szereplők (kkv-k, iskolák, helyi önkormányzatok, egyetemek stb.) által már aláírt helyi szintű kötelezettségvállalásokat, és új kötelezettségvállalások létrejöttéhez kell vezetnie annak érdekében, hogy Európa 2050-re az első klímaseleges kontinens legyen;

7. hangsúlyozza ezért, hogy az éghajlati paktumnak olyan „ernyőkezdeményezésként” is kell működnie, amely közös márkánév alatt összefogja a már meglévő és jövőbeli helyi éghajlati paktumokat⁽¹⁾ vagy helyi szinten irányított partnerségeket, amelyek a civil társadalom, a vállalkozások és más érdekelt felek részvételével egyértelmű éghajlat-politikai célok elérésére törekszenek. Elő kell segítenie, hogy kialakuljon a polgárokból az éghajlat-politikák iránti támogatás, meg kell könnyítenie a bevált gyakorlatok cseréjét, a legsikeresebb európai kezdeményezések bővítését és átvételét, és ösztönöznie kell helyi éghajlati paktumok létrehozását szerte az EU-ban;

8. üdvözli az Európai Bizottság aziránti kifejezett elkötelezettségét, hogy az európai zöld megállapodás keretében különös figyelmet fordítson a legkülső régiókra, figyelembe véve e régiók éghajlatváltozással és természeti katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottságát, valamint olyan kivételes értékeit, mint például a biodiverzitás és a megújuló energiaforrások, és nagyon reméli, hogy mindennek érdekében célzott intézkedéseket fogadnak el;

9. megismétli, hogy kész támogatni az Európai Bizottságot és a helyi és regionális önkormányzatokat a zöld megállapodás sikeres végrehajtásában és különösen abban, hogy az éghajlati paktum olyan erős eszköz legyen, amely segíti a helyi és regionális önkormányzatokat ebben az ambiciózus projektben és proaktív szerepet biztosít számukra; rámutat arra, hogy a zöld megállapodás és a gazdasági helyreállítás innovatív, transzverzális megközelítése a helyi és regionális önkormányzatok kapacitásépítésének teljesen új megközelítését teszi szükségessé, amelynek keretében minden ágazatot meg kell célozni, és integráltabb irányításra kell törekedni. Az éghajlati paktumnak lehetőséget kell teremtenie arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok körében mindenhol elfogadottá váljon a zöld megállapodás szellemisége, és hogy a polgárok jobban megismerjék az összes érintett szakpolitikai területet, és részt vegyenek azokban;

10. kiemeli, hogy a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó jelenlegi egészségügyi vészhelyzet Európa-szerte jól rávilágít arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos döntéshozói és közszolgáltatói szerepet töltenek be a helyi igények és kihívások első körben történő kezelésében, nem utolsósorban globális vészhelyzet idején. Rámutat arra, hogy a helyi közösségeknek és polgáraiknak vissza kell szerezniük az erősödő globalizáció és a túl gyakran a korlátozott erőforrások nem fenntartható használatára épülő iparosodás által meggyengített szerepkörüket azáltal, hogy kulcsfontosságú partnerekké válnak az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépések megtervezésében és környezetük védelmében és helyreállításában;

11. javasolja, hogy használják fel az éghajlatváltozás elleni küzdelem helyi és regionális szintű bevált gyakorlatait – ilyen például az Under2 koalíció, amely egy több mint 220 tartományt, régiót és települést magában foglaló, globálisan működő szubnacionális csoport – annak érdekében, hogy hasznosítani lehessen a hosszú távú éghajlat-politikai stratégiák kidolgozásában eddig szerzett tapasztalatokat, és hogy a sikeres módszerekkel, az innovatív megoldásokkal és az ilyen kezdeményezésekből levont értékes tanulságokkal kapcsolatos tapasztalatcserét az éghajlati paktum szerves részének lehessen tekinteni;

12. üdvözli az európai helyreállítási tervet meghatározó uniós költségvetésről szóló és az „Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért” című európai bizottsági közleményeket, és megismétli, hogy támogatja az európai klímaselegességi politikát, amely nélkülözhetetlen és kiemelt szakpolitikának számít abból a szempontból, hogy fenntartható jövőt biztosítsunk Európa számára. A jelenlegi világjárvány jelentette helyzetben a klímaselegességi politikának és a területi ellenálló képességnek a klímaseleges helyreállítást célzó stratégia fő elemévé kell válnia, biztosítva, hogy az európai gazdaságok helyreállítására fordított források ahhoz is nagyban hozzájáruljanak, hogy a tervezett keretek között gyorsabban végbemenjen a klímaselegességre való áttérés, a biológiai sokféleség védelme és a területi ellenálló képesség megerősítése;

⁽¹⁾ Lásd például olyan városok helyi éghajlati paktumait, mint Stockholm, Rotterdam, Amszterdam és Nantes.

13. megismétli, hogy az éghajlatváltozás kezelésére irányuló, jól megtervezett politikák gazdasági lehetőségeket is megnyithatnak: az Európai Bizottság szerint a klímasemlegesség elérésével 2050-re akár 2 %-kal is nőhet az uniós GDP, és évente mintegy 200 milliárd eurót lehet megtakarítani az egészségügyben, illetve egymillió munkahelyet lehet létrehozni a zöld gazdaságban. Ezek a lehetőségek valószínűleg még relevánsabbak lesznek, ahogy körvonalazódnak az összefüggések a jelenlegi és a jövőben várható világválságok, valamint a környezet állapotromlása, a biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás következményei között. Ezért üdvözlöi, hogy az éghajlati paktum egyik kiemelt intézkedése a faültetés, a természet-rehabilitáció és a városi területek zölddebbé tétele lesz; és kéri, hogy a paktum terjedjen ki a zöld infrastruktúrára, valamint a víztakarékossági és a vízgazdálkodás körforgásos jellegének biztosítására irányuló fellépésekre is;

14. hangsúlyozza, hogy a világválság következtében kialakult rendkívüli körülmények miatt egyetlen polgárt sem hagyhatunk az út szélén. Most fontosabb, mint valaha, hogy az éghajlat-politikai fellépésekhez és a helyreállítási eszközökhöz mind a városok, mind a vidéki területek, valamint valamennyi gazdasági ágazat hozzáférhessen, különös figyelmet fordítva azokra a hagyományos termelési ágazatokra, amelyeket a Covid19-világválság leküzdését célzó intézkedések a leginkább sújtottak. Ezzel összefüggésben üdvözlöi a bejelentett épületkorszerűsítési programot, melynek célja, hogy a köz- és magánépületek energiahatékonyságának javításával együtt munkahelyeket teremtsen és fellendítse az építőipart;

15. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak közvetlenül hozzá kell tudniuk férni az európai alapokhoz (az európai költségvetésből és a más európai pénzügyi intézmények, például az EBB által finanszírozottakhoz), hogy ki tudjanak lábalni a Covid19-világválság okozta gazdasági válságból, illetve hogy le tudják küzdeni az éghajlati válságot. Konkrétabban az uniós alapokhoz közvetlen hozzáférést biztosító további eszközöket kell létrehozni, különösen a zöld megállapodáshoz tartozó projektek számára – ilyen például a Horizont 2020 program keretében az Európai Városfejlesztési Eszköz, az ERFA keretében (8. cikk) az Innovatív városfejlesztési tevékenységek vagy az ERFA/KA-rendelet keretében (10. cikk) a 2020 utáni időszakra vonatkozó jövőbeli Európai Városfejlesztési Kezdeményezés;

16. ezzel összefüggésben úgy véli, hogy az éghajlati paktumnak elő kell mozdítania a helyi és regionális önkormányzatok uniós forrásokhoz való közvetlen hozzáférést az új többéves pénzügyi keret szerinti fenntartható tevékenységeik számára, tiszteletben tartva a szubszidiaritás elvét. Konkrétan közvetlen hozzáférést kér az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében elkülönített forrásokhoz. Ennek kapcsán azt is kéri, hogy az új ERFA forrásainak 10 %-át a fenntartható városfejlesztésre fordítsák. Javasolja, hogy a jövőbeli többéves pénzügyi kereten belül a regionális és az agrárpolitikákhoz hasonlóan dolgozzanak ki saját költségvetéssel rendelkező klímasemlegességi politikát, és a helyreállításhoz környezetbarát módszereket választó városok és régiók számára biztosítsanak közvetlen hozzáférést a forrásokhoz;

17. egyetért az Európai horizont keretében működő „Klímasemleges és intelligens városok” küldetési testületének következtetéseivel, amelyek szerint az Európai horizont, az európai strukturális és beruházási alapok, a Méltányos Átállást Támogató Alap, a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek, az InvestEU és más uniós eszközök forrásainak felhasználásával további támogatást és ösztönzést kell nyújtani 100 európai városnak a klímasemlegességre való 2030-ig történő rendszerszintű átálláshoz;

18. az RB-nek és az EBB-nek szoros partnerségben kell állniuk az éghajlati paktum tagjaival, és támogatniuk kell az Európai Bizottságot abban, hogy a paktumot hatékonyra, illetve – méretétől, földrajzi helyzetétől vagy társadalmi-gazdasági háttérétől függetlenül – valamennyi helyi és regionális önkormányzat számára elérhetővé tegye;

19. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy gondolja újra a prioritási területeket és ennek keretében hangolja össze egymással az éghajlati paktumot és a válság utáni klímasemleges fellendülést célzó stratégiát: az éghajlati paktumnak többféle intézkedést kellene előírnia – attól függően, hogy a projektek készen állnak-e a végrehajtásra, illetve hogy melyek a különböző helyi közösségek sajátos igényei;

20. rámutat arra, hogy a Polgármesterek Szövetségének aláírói olyan figyelemre méltó intézkedéseket vettek bele a Fenntartható Energia- és Klímaakcióterveikbe, amelyek azonnal finanszírozhatók és végrehajthatók. Utal arra is, hogy sok más helyi és regionális önkormányzat, illetve önkormányzatok közötti, éghajlattal és környezetvédelemmel kapcsolatos együttműködési forma is rendelkezik hasonló tervekkel, amelyeket szintén fontolóra lehetne venni ebből a szempontból; az RB kész további támogatást nyújtani e kezdeményezés fejlesztéséhez, az Európai Bizottsággal és a Polgármesterek Szövetségének Irodájával együtt megerősített politikai támogatásra és arra törekedve, hogy a Szövetség jobban beágyazódjon a nemzeti energia- és éghajlat-politikai keretekbe;

21. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok támogatják a tiszta, megfizethető és garantáltan rendelkezésre álló energiára való ambiciózus átállást, és javasolja, hogy mozdítsanak elő egy állandó többszintű párbeszédet a zöld megállapodásról a helyi és regionális önkormányzatokkal és más érdekelt felekkel az éghajlati paktum keretében és annak eszközeivel;

22. úgy véli, hogy a tiszta energia hozzáférhetőségéről akkor beszélhetünk, ha megfelel két központi kihívásnak: versenyképes árúnak és könnyen elérhetőnek kell lennie. Míg a technikai fejlődés csökkenti a más energiaforrásokhoz viszonyított költségkülönbséget, a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú szerepet játszanak a megfelelő infrastruktúrához való hozzáférés elősegítésében. Ezért van szükség arra, hogy az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó intézkedések iránt elkötelezett helyi és regionális önkormányzatok könnyebben/gyorsabban hozzáférjenek a pénzügyi támogatáshoz; az éghajlati paktumnak segítenie kell a különböző körülmények között működő helyi és regionális önkormányzatok alapvető szükségleteinek megértését, és – tapasztalataik alapján – ki kell dolgoznia az uniós szintű támogatáshoz szükséges megfelelő eszközöket. Ezzel összefüggésben az RB készen áll arra, hogy konkrét intézkedésekkel és kezdeményezésekkel kapcsolatban együttműködjön az Európai Bizottsággal és a helyi és regionális önkormányzatokkal annak érdekében, hogy Unió-szerte javuljon a tiszta energiához való hozzáférés;

23. javasolja, hogy az éghajlati paktum egyik kiemelt témája a „felújítási hullám” kezdeményezés legyen, amely a fenntartható fellendülés egyik kulcsfontosságú eleme lehet, ahogyan azt az Európai Bizottság „Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért” című közleményében bejelentette; ezen a területen különösen fontos közös kezdeményezések létrehozása az állami és a magánszektor részvételével, és a helyi és regionális önkormányzatok kulcsfontosságú helyzetben vannak ahhoz, hogy tájékoztassák a polgárokat a házaik felújításával kapcsolatos előnyökről és a meglévő támogatási eszközökről. Az önkormányzatoknak jó példával elől járva össze kell kapcsolniuk és a szükséges szakértelemmel támogatniuk kell a helyi vállalkozásokat a különböző szinteken, és eszközöket kell kidolgozniuk a nemzeti vagy uniós pénzügyi támogatáshoz való hozzáféréshez, ezenkívül példát kell mutatniuk a középületek felújításával és különösen a szociális és egyéb állami tulajdonban levő lakások energetikai felújításának előmozdításával;

24. felhívja a figyelmet arra, hogy mivel a helyi és regionális szintek a fenntartható és körforgásos gazdaság kiinduló (bioalapú gazdaságra épülő régiók) és egyben végpontjait jelentik (hulladékgazdálkodás, újrafeldolgozás), részt kell venniük a kapcsolódó politikák kidolgozásában és végrehajtásában; hangsúlyozza, hogy ezért, valamint mivel ezek a kérdések különösen nagy jelentőséggel bírnak a polgárok és a vállalkozások számára, az éghajlati paktumot fel lehet használni a támogatásra szoruló konkrét területek kiemelésére;

25. kéri továbbá, hogy alakítsanak ki egy folyamatos párbeszédet biztosító mechanizmust az Európai Bizottság és a Régiók Európai Bizottsága között az épületkorszerűsítési programról.

26. javasolja, hogy a klímasemlegességi cél elérése érdekében és a gazdasági válság elleni küzdelem eszközeként az európai intézmények támogassák a helyi és regionális önkormányzatokat abban, hogy 2030-ra álljanak át elektromos járművek, illetve egyéb fenntartható üzemanyagok használatára a tömegközlekedésben;

27. figyelembe véve a helyi és regionális önkormányzatok hatásköreit, azt javasolja, hogy az uniós éghajlati paktum intézkedéseinek keretében a fenntartható mobilitás mellett a következő kulcsfontosságú szakpolitikai területekkel foglalkozzanak: energiahatékonyság az épületekben, megújuló energiaforrások, körforgásos gazdaság (a víz- és a hulladékgazdálkodásban is), a felelős és fenntartható fogyasztás előmozdítása, természetrehabilitáció és a biológiai sokféleség helyreállítása, a zöld és kék infrastruktúra fejlesztése, különösen a városi területeken, valamint a fenntartható, vendégközpontú és inkluzív turizmus előmozdítása. Ezek a területek ugyanis – amellett, hogy segíthetnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésében – új, magas színvonalú munkahelyeket hozhatnak létre, segíthetik a K+F+I-t és javíthatják a polgárok egészségét és jóllétét, ami azzal jár, hogy az EU-ban csökkennek az egészségügyi költségek. A fent említett területeken ezenkívül figyelembe kellene venni a vízmegtartás javításával, a vízfogyasztás csökkentésével és a biológiai sokféleség védelmét szolgáló övezetek létrehozásával kapcsolatos kérdéseket is;

28. úgy véli, hogy ha zöld kritériumokat alkalmaznak a közbeszerzésben, a támogatások odaítélését pedig az ÜHG-kibocsátás csökkentésére irányuló hatásokhoz kötik, az komolyan ösztönzi a zöld megállapodás céljainak megvalósításához vezető gazdasági modellre való szükséges átállást. Ebben az értelemben az éghajlati paktumnak konkrét tevékenységeket kell előíranyoznia a releváns kritériumok és mérések kidolgozására és arra, hogy segítsék a helyi és regionális önkormányzatokat ezek alkalmazásában (a kisebb önkormányzatok esetében is, ahol a közbeszerzési jogszabályok összetettsége gyakran komoly akadályt állít a beruházások elé), ugyanakkor arra kell ösztönöznie az uniós és nemzeti hatóságokat, hogy egyszerűsítsék a szabályokat, szükség esetén nyújtsanak technikai támogatást, és határozzanak meg releváns kritériumokat és a környezetbarát tervezésre vonatkozó előírásokat. Ezzel kapcsolatban arra ösztönzi az EU-t, a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy közigazgatásaikban vezessenek be az ÜHG-kibocsátás csökkentésére irányuló önkéntes vállalásokat, illetve a meglévőket fejlesszék tovább. Az európai éghajlati paktum támogató keretet biztosíthatna mindehhez;

29. kiemeli, hogy egyre több tanulmány bizonyítja, hogy az egészség és a környezetvédelem – többek között a légszennyezés csökkentése – összefügg egymással⁽²⁾. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy építse be az egészségügy témáját a zöld megállapodás keretébe: ennek első lépése lehetne, hogy a WHO stratégiájához⁽³⁾ hasonlóan kidolgoznának egy európai stratégiát az egészségügyre, a környezetvédelemre és az éghajlatváltozásra vonatkozóan; a polgárokat és a civil társadalmat megszólító éghajlati paktumnak fontos eszközként kell szolgálnia ahhoz, hogy felhívja a figyelmet ezekre az összefüggésekre, és lendületet adjon ahhoz, hogy ezeket a dimenziókat minden szinten beépítsék a megfelelő politikai döntéshozatalba;

30. a klímasemleges Európa megteremtését célzó hidrogénstratégia (COM(2020) 301 final) kapcsán azt javasolja, hogy az éghajlati paktum támogassa a megújuló energián alapuló, zöld hidrogént használó hidrogéngazdaság fejlesztését is a régiókban és a városokban (lásd COR 2020/549);

31. arra kéri az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy dolgozzanak tovább új, ambiciózus nemzetileg meghatározott hozzájárulásokon. Ismételten hangsúlyozza azt is, hogy az uniós helyi és regionális önkormányzatokat is be kell vonni ebbe a folyamatba a nemzetileg meghatározott hozzájárulások kiegészítésére szolgáló, helyben meghatározott hozzájárulások rendszerének létrehozása révén, és jobban össze kell hangolni egymással a helyi/regionális, nemzeti és európai ambíciókat, a Polgármesterek Globális Szövetsége keretében végzett munkával kezdve. Az éghajlati paktum rendkívül hasznos eszköz lehet ebből a szempontból;

32. hangsúlyozza, hogy a digitális technológiák fontos szerepet játszanak abban, hogy ellenállóbb legyen a társadalom, és segíteni tudnak a kibocsátások csökkentésében és a gazdasági helyreállításban is: ezért úgy véli, hogy jobban össze kell egymással kapcsolni a klímasemlegességre való átállást és a fenntartható digitális átállást, és hogy az éghajlati paktum eszközként szolgálhatna a kettő közötti lehetséges szinergiák megvitatására és továbbiak feltárására. Ehhez a helyi és regionális önkormányzatok által a közelmúltban az egészségügyi vészhelyzet kezelése során szerzett tapasztalatokat is fel lehetne használni;

Tudatosítás és kapacitásépítés

33. megismétli, hogy mindenképpen alkalmazkodni kell az éghajlatváltozáshoz, hogy ellenálló térségeket tudjunk kialakítani és csökkenteni lehessen a kedvezőtlen éghajlati hatásokból származó éves veszteségeket: ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy olyan erőteljes intézkedésekre van szükség, amelyek segítségével a helyi és regionális önkormányzatok könnyebben tudnak alkalmazkodási politikákat végrehajtani – idetartoznak a fenntartható finanszírozási stratégiák és a megerősített kapacitásépítési tevékenységek. Rendkívül fontos továbbá, hogy a városok és régiók szintjén nyomon lehessen követni az éghajlatváltozással kapcsolatos beruházások eredményeit. Ezekre vonatkozóan jelenleg csak korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésre adatok. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az új uniós alkalmazkodási stratégia kidolgozásakor vegye figyelembe ezeket a szempontokat, és a stratégiát kapcsolja össze az éghajlati paktummal;

34. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak az élelmiszer-termelés és a területrendezés kezelésében. Az egészségesebb táplálkozási szokások az oktatás, az étkeztetés, illetve a közbeszerzés révén is népszerűsíthetők. A fenntarthatóbb élelmiszer-termelés kapcsán figyelembe kell venni a létrehozott munkahelyeket, az áruszállítást és a csomagolást is. Amikor a mezőgazdasági ágazatot bevonják a kibocsátáskereskedelmi rendszerbe, akkor ennek jobban kellene tükröznie azt, hogy az ágazat szénelnyelőként is fontos szerepet játszik;

35. hangsúlyozza, hogy a fenntarthatóság koncepciójának figyelembe kell vennie a földhasználat és a területgazdálkodás fontosságát, amely feladat az elszigetelt, ritkán lakott és távoli területeken általában a gazdálkodókra és halászokra hárul. A helyi és regionális önkormányzatoknak elő kell segíteniük, hogy új emberek költözzenek a vidéki térségekbe. Ezzel el lehet kerülni a városokra nehezedő demográfiai nyomást, racionalizálni lehet a közszolgáltatásokat és azok költségeit, elő lehet mozdítani a fenntartható földhasználatot és csökkenteni lehet a közlekedésből származó kibocsátásokat; ehhez segítséget és célzott finanszírozást kell biztosítani a távmunkához, a mobilitáshoz, a digitális átálláshoz (a helyi fogyasztók hozzáférése és a helyi termékek forgalmazása), valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz szükséges infrastruktúrák létrehozásához;

⁽²⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/human>

⁽³⁾ <https://www.who.int/phe/publications/global-strategy/en/>

36. úgy véli, hogy egyre fontosabbak lesznek az éghajlatváltozásból eredő katasztrófák kockázatának csökkentésére irányuló politikák: támogatni kell a helyi és regionális önkormányzatokat abban, hogy jobban megértsék ezeket a szakpolitikákat és arra használják azokat, hogy megerősítsék térségeik általános ellenálló képességét és a vészhelyzetek hatékony kezelésére való képességüket;

37. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak gondot okoz a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés, ami rontja az uniós alapok felhasználási rátáját. Az éghajlati paktumnak kezelnie kellene ezt a problémát: össze kellene gyűjtenie minden olyan támogatást, amellyel segíteni lehet a helyi és regionális önkormányzatoknak abban, hogy eligazodjanak az uniós támogatások rendszerében, illetve biztosítani kellene a hiányzó információkat. Fontos, hogy ez utóbbiak minden uniós nyelven, közérthető formában elérhetőek legyenek;

38. kiemeli, hogy az oktatásnak központi szerepet kell kapnia a környezet- és éghajlatvédelem új kultúrájának megteremtésében. Ehhez jelentős társadalmi változásokra is szükség van. Ezzel kapcsolatban az éghajlati paktum a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködve segíthetné az olyan kezdeményezéseket, amelyek révén az állami, települési és magán oktatási és tájékoztatási szereplők, azaz elsősorban az iskolák és a Europe Direct Tájékoztató Központok (EDIC) nagyobb szerepet vállalhatnak ennek az új kultúrának a meghonosításában. Az ilyen kezdeményezések kapcsán nem szabad megfélemlíteni arról, hogy nagyban törekedni kell a digitalizációra, hiszen az kulcsfontosságú eszközt jelent a mai oktatásban;

39. utal arra, hogy kiválóak az európai egyetemek és kutatóközpontok, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vonja be őket az éghajlati paktumba, hiszen ezek releváns tudásforrást és erős szövetségeket jelenthetnek egy hatékony kapacitásépítési platform létrehozása során, és hogy a döntéshozatalt és a sikeres tapasztalatok átadását megkönnyítő, együttműködésen alapuló kísérleti projektek kidolgozása érdekében ösztönözze a helyi és regionális önkormányzatokkal való koordinációt;

Intézkedések elindítása és a többoldalú együttműködés elmélyítése

40. úgy véli, hogy tovább kell finomítani és erősíteni a Polgármesterek Szövetsége kezdeményezést, valamint a helyi és regionális önkormányzatok éghajlattal és energiával kapcsolatos együttműködésének más formáit, hogy azok az éghajlati paktum legfontosabb eszközeivé váljanak a helyi szintű fellépés ösztönzésében: ehhez támogatni kell az embereket, az érintett nem kormányzati szervezeteket, a vállalkozásokat, a kutatóintézeteket és az egyetemek szorosabb bevonását, még hozzá egy „négyes spirál” jellegű megközelítés felé elmozdulva;

41. megjegyzi, hogy stratégiai jelentősége van annak, hogy a nemzeti és regionális duális szakképzési rendszereket az alapfokú oktatási rendszerek, a felsőoktatás és a kutatás szereplőivel szoros együttműködésben összekapcsolják az európai zöld megállapodás céljainak teljesítésével, mivel így érhető el a legjobban, hogy a munkavállalók naprakész készségekkel rendelkezzenek és el tudjanak helyezkedni az éghajlatváltozás elleni küzdelem megvalósítását célzó területeken;

42. hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodás keretében számos uniós kezdeményezés célozza a városokat és a régiókat. Ugyanakkor úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok nem aknázzák ki ezeket elegendő mértékben, mivel nem látják át megfelelően, hogy pontosan milyen lehetőségek is állnak a rendelkezésükre, és a kezdeményezések jellemzőivel és fő célkitűzéseivel sincsenek tisztában. Az éghajlati paktum platformjának áttekintést kellene nyújtania ezekről, támogatva a helyi és regionális önkormányzatokat a számukra legmegfelelőbb kezdeményezések kiválasztásában, és javaslatot téve a klímasemlegesség fokozatos megvalósítására. Ehhez olyan, könnyen hozzáférhető kommunikációs és tájékoztató szolgáltatásokat kellene biztosítani a helyi és regionális önkormányzatok számára, amelyek segítségével gyorsan végre tudják hajtani helyben az adott intézkedéseket. A Polgármesterek Szövetsége és más, helyi és regionális önkormányzatok részvételével folyó éghajlat- és energiapolitikai együttműködések ennek a rendszernek a központi elemei lehetnének;

43. emlékeztet korábban kifejtett álláspontjára, nevezetesen arra, hogy a „digitális kohézió” koncepciója az uniós polgárok jobb integrációjának motorjaként szolgálhat, melyet a digitális készségek fejlesztésére, valamint a szakpolitikák nyomom követésére és kiigazítására irányuló egyedi és célzott programokkal lehetne ötvözni. Az intelligens városokkal kapcsolatos projektek jó alapot jelenthetnek olyan nagyobb léptékű kapacitásépítési projektek létrehozásához, amelyek kellően rugalmasak ahhoz, hogy a különböző realitásokhoz lehessen őket igazítani;

44. úgy véli, hogy a zöld megállapodás hatékony és gyakorlati megvalósításának szempontjából nagyon fontos az egymástól való tanulás koncepciója: a csereprogramok és a bevált gyakorlatokat tartalmazó adattárak – például a Polgármesterek Szövetségéhez hasonló kezdeményezések révén – hatékony eszközt jelenthetnek ahhoz, hogy segítsék a helyi és regionális önkormányzatokat klímasemleges politikáik elindításában, méghozzá úgy, hogy ne a nulláról kelljen kezdeniük;

45. elismeri, hogy helyi szinten rengeteg tapasztalat áll rendelkezésre a szakpolitikai megoldások közös létrehozása, a polgári gyűlések lehetővé tétele, a civil párbeszéd ösztönzése és a részvételen alapuló költségvetés-tervezés előmozdítása terén. Ezek a tapasztalatok szilárd alapot formálva nyújtanak inspirációt ahhoz, hogy az embereket hogyan lehet közvetlenül bevonni ambiciózus éghajlat-politikai célok kidolgozásába és megvalósításába. Az éghajlati paktumnak a helyi ismeretekre kell építenie azáltal, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat a helyi érdekelt felek és polgárok széles körének segítőivé teszi;

46. rámutat, hogy az energetikai átállással és az éghajlatvédelemmel kapcsolatos helyi projektek többsége kis léptékű ahhoz, hogy optimális mértékű finanszírozást lehessen hozzá kapni: az éghajlati paktum eszközt biztosíthat a helyi és regionális önkormányzatok számára ahhoz, hogy partnereket találjanak és összevonják az egyes projekteket, és így minden finanszírozási lehetőséghez hozzáférjenek;

47. úgy véli, hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségek komoly lehetőségeket rejtnek magukban a klímasemleges átmenet finanszírozásához, és kiemeli, hogy ez a megközelítés még mindig kihívást jelent számos helyi és regionális önkormányzat számára. Határozottabb iránymutatást és támogatást kell tehát nyújtani annak biztosítása érdekében, hogy minden térség a lehető legjobban kihasználhassa ezt a lehetőséget;

48. rámutat arra, hogy az éghajlati válság kezelése keretében gyökeresen meg kell változtatnunk (fogyasztói) szokásainkat. Ezért teljes mértékben el kell ismerni az összes polgár aktív érdekelt félként betöltött szerepét, és részvételi módszerek – például élő laboratórium, illetve kis léptékű, a polgárok közvetlen környezetében, helyi közösségek vagy nem kormányzati szervezetek révén megvalósuló projektekhez nyújtott mikrotámogatások – révén meg kell erősíteni érdekérvényesítési képességeiket. Minden szinten ösztönözni kell a fogyasztók termelő-fogyasztókká válását, és megfelelő pénzügyi támogatást kell nyújtani ehhez. Ezen túlmenően a polgárok szerepvállalását innovatív technológiák – például intelligens fogyasztásmérők vagy speciális okostelefon-alkalmazások – alkalmazásával kell támogatni. A helyi és regionális önkormányzatoknak kulcsfontosságú szerepe lesz ebben;

Az RB szerepe

49. vállalja, hogy a zöld megállapodás helyi szintű végrehajtásával foglalkozó munkacsoportján keresztül segíti, népszerűsíti és koordinálja a helyi és regionális önkormányzatoknak a zöld megállapodás végrehajtására irányuló erőfeszítéseit, valamint az Európai Bizottsággal és más partnerekkel együtt segíti, hogy mielőbb összehangolják a zöld megállapodással és a zöld helyreállítással kapcsolatos tevékenységeket;

50. arra kéri a helyi és regionális önkormányzatok nemzeti szövetségeit, hogy vállaljanak aktív szerepet, és az RB és az Európai Bizottság partnereként vegyenek részt a zöld megállapodással kapcsolatos tevékenységekben. Ennek érdekében az éghajlati paktum keretében információs pontokat lehetne létrehozni a megfelelő szinten, hogy terjesszék a zöld megállapodással kapcsolatos információkat és kezdeményezéseket, és biztosítsák, hogy azokról minden, azok iránt érdeklődő önkormányzat tudomást szerezzen;

51. „az RB az éghajlati paktumért” projekt elindítását tervezi e fontos kezdeményezés további támogatása érdekében. Ennek keretében kinevezné a „zöld megállapodás követőit”, akik egyfajta tájékoztató pontként szolgálhatnának és terjeszthetnék a zöld megállapodáshoz kapcsolódó bevált gyakorlatokat – például azt, hogy miként segíti a zöld megállapodás a Covid19 utáni szociális és gazdasági helyreállítást. A tervek szerint a projekt keretében a zöld megállapodásról szóló közleményt is kiegészítik, mind nyilvánosan, az RB honlapján, mind házon belül, az RB-tagok számára: ez a közlemény a helyi és regionális önkormányzatok számára legfontosabb információkat tartalmazná ahhoz, hogy elindíthassák saját, helyi zöld megállapodásukat, a finanszírozási lehetőségeket is ideértve. Végezetül „az RB az éghajlati paktumért” projekt lehetőséget kínál majd arra, hogy számba vegyünk az RB-tagok zöld megállapodással kapcsolatos kötelezettségvállalásait, és előmozdítsuk az egymástól való tanulási lehetőségeket;

52. javasolja, hogy hozzanak létre egy zöld helyreállítási fórumot, melynek keretében éghajlati kérdésekben együttműködhetne az Európai Bizottság, a helyi és regionális önkormányzatok és más érdekelt felek. Ezt a fórumot integrálni lehetne az éghajlati paktum szintén létrehozandó digitális platformjába, amelyet az RB és az Európai Bizottság közösen kezelne;

53. támogatja, hogy az Európai Bizottság minőségi jogalkotási programjába és iránymutatásaiba építsenek be egyfajta „zöld eskü – ne okozz kárt” elvet, és azt általánosan érvényesítsék. A szakpolitikai következetesség és a jobb szabályozás elengedhetetlen a polgárok számára hozzáadott értéket teremtő, hatékony és időben történő jogalkotás biztosításához. Ezért fontos, hogy a polgárok, az érdekelt felek és a kormányzás valamennyi szintje hozzá tudjon járulni a megfelelő jogszabályok kidolgozásához. A klímasemlegességi célkitűzés eléréséhez a jobb szabályozás eszköztárát és iránymutatásait kell alkalmazni;

54. hangsúlyozza, hogy az éghajlati paktum egyszerű lehetőség az aktív szubszidiaritás elvének érvényesítésére, mivel a paktum célkitűzései nagyban egybeesnek az aktív szubszidiaritási megközelítés fő céljával, azaz azzal, hogy olyan inkluzív és konstruktív munkamódszert kell kialakítani, amely teljes mértékben kiaknázza az Unió többszintű demokratikus és irányítási keretrendszerében rejlő lehetőségeket;

55. hangsúlyozza, hogy az EU-nak globális szinten élen kell járnia az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, és ennek szellemében ambiciózus szabványokat és célokat kell ajánlania a szomszédos országok és a többi nagy kibocsátó számára. Ennek kapcsán rámutat az RB kezdeményezéseire, például a keleti partnerség helyi és regionális önkormányzatainak konferenciájára (CORLEAP), a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlésére (ARLEM) és a decentralizált együttműködésre, ezen belül a líbiai polgármesterekkel való együttműködésről szóló nicosiai kezdeményezésre, amelyek az éghajlati paktum keretében kidolgozandó eszközök és módszertan felhasználásával támogatathatják a szomszédos országok helyi és regionális önkormányzatait a fenntarthatóbb és környezetbarátabb gazdaság kialakítását célzó bevált gyakorlatok egymás közti cseréjében, elfogadásában és végrehajtásában;

56. figyelembe véve, hogy az esb-alapoknak kulcsfontosságú szerepe van a zöld megállapodás végrehajtásában, úgy véli, hogy az éghajlati paktumnak párbeszédet kell kezdeményeznie az irányító hatóságokkal annak biztosítása érdekében, hogy azok teljes mértékben tisztában legyenek az ezzel kapcsolatban fennálló lehetőségekkel. Készen áll arra, hogy együttműködjön az Európai Bizottsággal abban, hogy növeljék az irányító hatóságok ezen alapok tervezésével és felhasználásával kapcsolatos tudatosságát és kapacitásait. A cél ugyanis, hogy a környezetbarát és igazságos átmenet révén el lehessen mozdulni a klímasemlegesség felé.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv

(2020/C 440/18)

Előadó:	Tjisse STELPSTRA (NL/ECR), Drenthe tartomány kormányának tagja
Referenciaszöveg:	Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv COM(2020) 98 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

A. Általános megjegyzések*Felelősségünkről*

1. aggodalmát fejezi ki a Föld kizsákmányolásának jelenlegi ütemével kapcsolatban, hangsúlyozza, hogy az emberi magatartás okozza ezt a katasztrófát, és mindenki felelős érte, valamint egyetért a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervvel abban, hogy a *karbonsemleges*, körforgásos gazdaságra való átállás az összes érdekelt fél között, minden kormányzati és társadalmi szinten együttműködést igényel;
2. hangsúlyozza, hogy sürgősen fel kell gyorsítani a regeneratív növekedési modellre való átállást, az erőforrás-fogyasztást a bolygó korlátain belül tartva és csökkentve az ökológiai lábnyomunkat;
3. üdvözli az Európai Bizottságnak a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervét mint az európai zöld megállapodás stratégiai kidolgozását és a 2015-ös cselekvési terv építő jellegű folytatását;
4. sajnálattal állapítja meg, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervben nagyon rövid a helyi és regionális önkormányzatok szerepéről szóló fejezet, annak ellenére, hogy – a kiemelten szükséges innováció kezdeményezésében és növelésében alapvető szereplőként – a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak a körforgásos gazdaságra való átállásban. A régiók biztosítják, hogy az emberek, a közösségek és a régiók napi tevékenységeiket a körforgásos gazdaság elveivel összhangban igazítsák ki. Az RB hangsúlyozza a munkahelyteremtés szempontjából a körforgásban rejlő lehetőségek fontosságát, valamint a másodlagos anyagok tényleges összegyűjtését, újrafeldolgozását és felhasználását szolgáló új infrastruktúrába történő beruházások támogatásának szükségességét;
5. elismerően szemléli az érdekelt felek jó meglátásokat tartalmazó számos hozzájárulását, és ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a társaktól való tanulás és a kapacitásépítés érdekében használjanak olyan meglévő platformokat, mint a városfejlesztési menetrendhez kapcsolódó partnerségek, a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformja, valamint a helyi és regionális önkormányzatok hálózatai;
6. üdvözli a „Körforgásos városok és régiók” kezdeményezést, amely segítséget nyújt majd az érdekelt feleknek a körforgásos gazdaság területi megoldásainak kialakításában és végrehajtásában. Az RB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdasághoz kapcsolódó tevékenységek nem választhatók el a bolygó védelméhez kapcsolódó egyéb tevékenységektől. A körforgásos gazdaságot mint szemléletmódot be kell építeni az éghajlat- és környezetvédelmet, illetve a fenntartható fejlődést célzó városi hálózatok tevékenységeibe;
7. hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaság alapelveiről jelenleg zajló vita alkalmat teremthet a hagyományos GDP-mutatókon való túllépés⁽¹⁾ visszatérő kérdésének határozott kezelésére, azaz a gazdasági fejlődést mérő elemektől eltérő, új elemek bevezetésére, például az inkluzív társadalom számára szolidáris rendszerek létrehozására; a bolygónk korlátainak tudomásulvételére; a javak egyenlő elosztására;

⁽¹⁾ The European System of National and Regional Accounts (ESA 2010): <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334>.

A Covid19 vonatkozásairól

8. rámutat, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervet a Covid19-világjárvány idején tették közzé, amely megmutatta, mekkora az elsődleges erőforrásoktól való függésünk, ezért az RB ezt a válságot több szempontból is figyelemzetestésnek tekinti;

9. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy csökkentsék a harmadik felektől és az elsődleges erőforrásoktól való függőséget, és – különösen a ritka és kritikus erőforrások tekintetében – az erőforrás-gazdálkodás határozottabb összehangolása által erősítsék meg az ellátásbiztonságot, és azt ajánlja, hogy tegyenek lépéseket egy uniós erőforrás-politikai platform létrehozása felé;

10. üdvözli, hogy az Európai Bizottság különös figyelmet fordít a másodlagos nyersanyagok piacának – különösen az újrafeldolgozásba való beruházások által történő – fejlesztésére;

11. figyelemre méltónak tartja a lezárások pozitív környezeti mellékhatásait (nevezetesen a tisztább levegőt, valamint a vízszennyezés és a káros kibocsátások csökkenését). A polgárok, állami szereplők, vállalkozások és gazdasági szereplők által a válság kezdete óta tanúsított ellenálló képességet, kreativitást és innovációs képességet fel kell használni a termelési folyamatok mélyreható ökológiai átalakításának támogatására és annak elkerülésére, hogy a válságot követően egyfajta „felzárkózó” hatás jöjjön létre a környezetkárosodás tekintetében;

12. sürgeti az Európai Bizottságot, a tagállamokat, valamint a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy az európai helyreállítási terv beruházásait olyan módon irányítsák, hogy biztosítva legyen a hosszú távú gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi előrehaladás az erőforrás-használat csökkentésével, a veszélyes anyagok kerülésével és eltávolításával, valamint az anyagok és rendszerek körforgásosságának javításával párhuzamosan. A Next Generation EU eszköznek a szükséges finanszírozás biztosításával kell hozzájárulnia ehhez a célhoz, és olyan saját forrásokkal kell kiegészülnie, amelyek egyetlen uniós tagállamot sem hoznak hátrányos helyzetbe más országokkal szemben;

Az éghajlatváltozással kapcsolatos törekvésekről, a zöld megállapodásról és a fenntartható fejlődési célokról

13. arra kéri az Európai Bizottságot, a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy biztosítsák az európai zöld megállapodás időben történő végrehajtását, gondoskodva arról, hogy az szilárd alapként szolgáljon az uniós gazdaság újraindításához, és összeegyeztethető legyen az EU energia-, éghajlat- és környezetvédelmi célkitűzéseivel;

14. hangsúlyozza a körforgásos gazdaság elveinek kulcsfontosságú szerepét a fenntartható fejlődési célok, különösen a „Fenntartható fogyasztási és termelési minták kialakítása” elnevezésű, 12. fenntartható fejlődési cél megvalósításában. Úgy véli, hogy a körforgásos gazdaság elveinek alkalmazása segíteni fog a tág célkitűzéseket cselekvésre és a társadalom kézzelfogható átalakulására váltani;

15. hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaságra való áttérés nagymértékben támogatni fogja az EU-nak az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló törekvését, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki további kapcsolatokat a zöld megállapodás valamennyi terve között a sürgősen szükséges átfogó szemlélet biztosítása, valamint az összekapcsolódások szinergiáinak elősegítése érdekében a kutatásokon és mutatókon keresztül, illetve a szakpolitika-kidolgozási folyamaton belül, például a klímarendelemben; hangsúlyozza, hogy az is ugyanolyan fontos, hogy a körforgásos gazdaság politikáit olyan egyéb, környezetvédelmi kérdéseket célzó politikákkal is összekapcsolják, mint például a biodiverzitás védelme, vagy a levegő- és vízminőség. A körforgásos gazdaság elveinek alkalmazását közös kiindulópontnak kell tekinteni minden ágazatban, a mezőgazdasági és az élelmiszeripari ágazattól kezdve az építkezéseken át egészen a csúcstechnológiai megoldásokig stb.;

16. utal a körforgásosság és az éghajlatvédelem közötti keresztirányú kapcsolatokra. A körforgásos gazdaságra vonatkozó átfogó megközelítés, beleértve a tervezési és visszavételi rendszereket is, jelentősen hozzájárulhat az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez;

A célkitűzésekről és a nyomon követésről

17. hangsúlyozza, hogy a bolygó korlátainak való megfelelés érdekében elengedhetetlen a növekedés és az erőforrás-használat szétválasztása, és sajnálattal állapítja meg, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv nem tartalmaz a teljes erőforrás-használat csökkentésére vonatkozó célértéket. A régebbi uniós szintű intézkedések nem bizonyultak elégségesnek a természeti erőforrások és nyersanyagok teljes európai fogyasztásának csökkentésére. Észszerű lenne a GDP-től eltérő, a körforgásos gazdaság elveivel jobban összhangban lévő mutatók megállapítása a fejlődés mérésének alapjaként;

18. úgy véli, hogy a szén-dioxid-kibocsátásnak a termékek életciklusa alatti csökkentése a célkitűzések között kell, hogy szerepeljen, mivel ennek segítségével jobban át lehet tekinteni a beruházásokat és a becsült eredményeket, ami elősegíti az intézkedések fontossági sorrendjének megállapítását;
19. rámutat, hogy a kézzelfogható intézkedések kézzelfogható eredményekhez vezetnek, és sürgeti az Európai Bizottságot, hogy minden kulcsfontosságú intézkedéshez állapítson meg egy becsült eredményt és egy ambiciózus időtávot;
20. hangsúlyozza, hogy a célkitűzések meghatározásának az innováció elősegítése érdekében ambiciózusnak és progresszívnek kell lennie; ezért olyan rendszerre van szükség, amelyben ötévente az aktuálisan legjobb elérhető megoldás vagy legjobb gyakorlat határozza meg a következő öt évre a célkitűzést;
21. hangsúlyozza, hogy helyi és regionális szinten mutatókat kell kifejleszteni és alkalmazni, melyek értékelik az előrehaladást és a megoldandó kihívásokat, és segítik a helyi és regionális önkormányzatokat a körforgásos gazdasággal kapcsolatos stratégiák végrehajtásában;

A gazdasági rendszerről

22. megállapítja, hogy méltányos, ha a szennyezés, a hulladékok és a kibocsátások árát belefoglalják a nem körforgásos termékek árazásába, ami a fenntartható termelést a termelés nem körforgásos módjaival összehasonlíthatóvá és azokkal szemben versenyképessé teszi;
23. rámutat arra, hogy hasznosak az olyan jogi és gazdasági mechanizmusok, amelyek megkönnyítik a körforgásosságot elősegítő tevékenységeket és megnehezítik a körforgásosságnak nem kedvezőeket, egyúttal arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ismertessen bevált gyakorlatokat azzal kapcsolatban, hogy a tagállamok hogyan tudnak a körforgásos gazdaság megvalósítására törekedni, továbbá közös, a tagállami határokon átnyúlóan is működő megoldásokat találni. Azon a véleményen van, hogy a körforgásosságot elősegítő tevékenységekre kivetett adók csökkentése, valamint a körforgásosságot hátráltató tevékenységekre kivetett adók növelése hasznos eszköz, és üdvözli annak elismerését, hogy a hozzáadottérték-adó (héta) hatékony eszközt jelent ennek megvalósítására. A további intézkedések során figyelembe kell venni az adópolitikai hatáskörmegosztást;
24. ennek fényében sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az adózás területén érvényesülő egyhangú szavazási eljárás korlátozza a tagállamok nagyobb rugalmasságát a hété/adókulcsok használata terén (a pusztán javítási tevékenységeken túlmenően) a termelési és fogyasztási minták valódi átalakulásának támogatása érdekében;

B. Helyi és regionális önkormányzatok

A hatáskörökről

25. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok sok hatásköre kapcsolódik az erőforrás-kezeléshez és a körforgásos gazdasághoz; ezért a helyi és regionális önkormányzatoknak több lehetőségük is van a körforgásos gazdaságra való átállás elősegítésére, ugyanakkor ehhez az átálláshoz sok szaktudásra és pénzügyi beruházásokra van szükség. Ezért a NextGeneration EU eszköznek és egyéb alapoknak a szükséges finanszírozás biztosításával kell hozzájárulniuk ehhez a célhoz;
26. rámutat arra, hogy egyik legfontosabb erőforrásunk, a víz háztartási és ipari felhasználása révén jelentős mennyiségű szennyvíz keletkezik, és ott, ahol ez célravezető, növelni kell a víz újrafelhasználási arányát. A szennyvíz sok értékes tápanyagot is tartalmaz, amelyeket ki lehet nyerni; ezért kijelenti, hogy a kutatáson, az innováción és a finanszírozáson kívül egyértelmű célkitűzésekre is szükség van a tápanyagok kinyerése terén;
27. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok ismereteit és érdekeit figyelembe kell venni a hulladékkal kapcsolatos célértékek meghatározása során, különösen amennyiben a hulladékgyűjtés és -szelektálás specializáltabbá válik;
28. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy fejlesszen ki innovatív stratégiát a különböző hulladékgyűjtési gyakorlatok kialakítására. A régióknak és városoknak együtt kell működniük ezen a téren ahelyett, hogy a különálló hulladékgyűjtő rendszerek „felülről lefelé irányuló” harmonizációját részesítenék előnyben;

29. úgy véli, hogy a köz-magán társulások kulcsfontosságúak azáltal, hogy kiterjesztik a körforgásos gazdaságot a fő gazdasági szereplőkre, és hogy a helyi és regionális önkormányzatok jelentik a megfelelő kaput a köz-magán társulások felé; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a programjaiban segítse elő az efféle együttműködést;

30. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális iránymutatás és a bevált gyakorlatok előmozdítása segíti a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsítását, például a területrendezés, valamint az építőipar és az épületek terén;

31. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy indítson olyan programot, amelynek keretében pontos adatokat gyűjtenek az anyagáramlásról helyi, regionális, nemzeti és európai szinten. Ennek köszönhetően az érdekelt felek többet tudhatnak meg más régiók helyzetéről és tevékenységeiről. A programnak átlátható digitális rendszerként kell működnie, és meg kell vizsgálnia a regionális, nemzeti és európai szintű helyzetet. Ezenkívül a programnak minden szinten forrásokat kell biztosítania e tevékenység fejlesztéséhez;

32. hangsúlyozza, hogy rendkívül fontosak a regionális innovációs tevékenységekre, a meglévő kapacitásokra (infrastruktúra, szakértelem) és a körforgásos gazdaságban rejlő lehetőségekre vonatkozó információk, és sajnálattal állapítja meg, hogy ezek az adatok gyakran különböző helyeken érhetők el és töredékesek, ami miatt kevésbé hasznosak a régiók számára; ezért szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság kezdeményezze megbízható adatok gyűjtését, figyelembe véve az EU iparstratégiájának helyi és regionális szempontjait;

A közbeszerzésről

33. hangsúlyozza, hogy a közbeszerzés hatékony eszköz a helyi és regionális önkormányzatok számára ahhoz, hogy normákat határozzanak meg, és a piacot a fenntarthatóbb termékek és szolgáltatások irányába mozdítsák el, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a szabályok összetettsége gyakran ösztönzi a regionális és helyi önkormányzatok kockázatkerülését. Ez az eszköz lehetővé teszi, hogy a közbeszerzések a „tulajdonosi összköltség” (amely a teljes életciklus során keletkező valamennyi költséget magában foglalja, köztük a társadalmi és a környezeti költségeket is) alapján történjenek, ami kedvező hatással járhat a régió számára;

34. zöld közbeszerzési kritériumok és célok részletesebb kidolgozását szorgalmazza a jelenlegi uniós közbeszerzési irányelvekben⁽²⁾ szereplő környezetvédelmi minimumkövetelmények felülvizsgálata alapján; pozitív innovációs célkitűzések kidolgozását javasolja a valódi körforgásos közbeszerzés megkönnyítése érdekében. A jogbiztonság megteremtése és a közbeszerzést végző településekre és régiókra nehezedő terhek csökkentése érdekében fontosak a megbízható és átlátható uniós tanúsítványok és címkek, különösen a környezeti fenntarthatóság tekintetében. Közbeszerzési megbízások esetében a gyártóknak be kell tudniuk számolni arról, hogy milyen erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy elsősorban másodlagos nyersanyagokat használjanak fel új termékek előállításához, illetve arról, hogy ha erre nem került sor, miért nem. Ennek kapcsán hasznosak a megfelelő iránymutatások a környezetvédelmi minimumkövetelmények hatálya alá tartozó termékek újrafeldolgozott és/vagy hasznosított és/vagy melléktermék-tartalmának ellenőrzésére. Ehhez a szerződő felek körében átlátható értékelési rendszerekre és tudásgyarapításra lesz szükség;

C. Erőforrások és hulladék

A hulladékról és a „nincs hulladék” elvről

35. kijelenti, hogy sok „hulladéknak” nevezett alapvető erőforrás áll rendelkezésre Európában, és hangsúlyozza, hogy az igazi körforgásos gazdaság felé haladó úton át kell állni a hulladékmentességre törekvő szemléletre. Hangsúlyozza a nyersanyagok nyilvántartásba vételének fontosságát annak érdekében, hogy azok újrafelhasználhatóan rendelkezésre álljanak és azonosíthatók legyenek;

36. fontos elvnek tartja, hogy a körforgásos gazdaságban minden anyagot úgy tervezzenek meg, hogy azok vagy tápanyaggá váljanak a bioszféra számára, vagy új anyaggá a következő felhasználási ciklushoz;

⁽²⁾ 2014/23/EK (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.), 2014/24/EK (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.) és 2014/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

37. hangsúlyozza az Európai Bizottságnak a hulladékkal és a támogatási alapokkal kapcsolatos uniós jogszabályok modernizálására tett javaslatát. A korszerűsítés felgyorsításának egyik kulcsa a hulladékstátusz megszűnésére és a melléktermékekre vonatkozó kritériumok új, gyorsabb és egyszerűbb jogi keretének létrehozása;

38. szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság javasoljon célértéket az egy főre jutó abszolút hulladékkeletkezéshez és a vállalkozások és iparágak hulladékmegelőzési céljaihoz. Hangsúlyozza a csomagolásra vonatkozóan bejelentett szakpolitikai keret, valamint a komposztálható műanyagokra vonatkozóan bejelentett keret fontosságát (és hatását);

39. hangsúlyozza, hogy a „hulladéktól az anyagokig” átalakulási szakasz során a határokon átnyúló megállapodások elengedhetetlenek lehetnek a negatív környezeti hatásokkal járó rövid távú megoldások elkerüléséhez;

40. úgy véli, hogy ahol a régióknak vagy a városoknak lemaradást kell behozniuk, kiindulópontként a hulladéklerakók használatát mellőzve egymás infrastruktúráját kellene alapul venniük európai szinten az átalakulási szakaszban a hulladékkezelés érdekében (például meglévő hulladékégetők használata újak építése helyett), és hangsúlyozza, hogy ehhez az átalakuláshoz finanszírozás és koordináció szükséges. Ösztönözni kell a hatékony energia-visszanyerést a fémek és sók visszatartásával azokban az esetekben, amikor a hulladékot szennyeződés, anyagfáradtság és az összetett anyagok nehéz szétválasztása miatt nem lehet újrafeldolgozni;

41. felhívja a figyelmet arra, hogy a legkülső régiók hulladékgazdálkodása különösen problémás a hulladékkezelési infrastruktúra korlátai és a hulladékgyűjtés, -feldolgozás és -újrahasznosítás méretgazdaságosságának hiánya miatt. A körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsításának (Európában) tehát közvetlenül mérhető hatást kell mutatnia. A hulladékgazdálkodás és -kezelés jelenlegi állapota ezekben a régiókban gyakorlati tesztként használható a gyorsítás tekintetében. Segíthet továbbá a meglévő eszközök értékelésében, valamint az újak bevezetésében;

42. kitart amellett, hogy a „nincs hulladék” elv érvényesítése és az elsődleges erőforrások használatának megelőzése érdekében elengedhetetlen az újrafeldolgozott anyagok használatának kötelezővé tétele; szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság olyan feltételeket szabjon meg, amelyek szerint az új termékek jelentős részét újrafeldolgozott anyagokból kell előállítani, és ajánlja, hogy ez a kulcsfontosságú értékláncokkal szembeni megközelítés részévé váljon;

A költségek csökkentéséről, a biztonságos anyagokról és a kiterjesztett gyártói felelősségről

43. sajnálattal állapítja meg, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak gyakran kell kezelniük azon termékek negatív hatásait, amelyek elérték élettartamuk végét, és a gyártóknak nem kötelessége a visszavételük, mivel e termékek (részei) gyakran szennyezik a talajt vagy a levegőt, és a helyi és regionális önkormányzatok viselik végül az eltávolításuk költségeit;

44. hangsúlyozza, hogy kiemelten fontos e költségek megelőzése vagy kezelése közvetlenül a gyártói szinten, ezért üdvözli a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv fenntartható termékpolitikára vonatkozó keretrendszerét;

45. Az RB hangsúlyozza, hogy a gyártóknak fontos szerepe van a körforgásos gazdaság felé vezető úton. Olyan termékeket kell kifejleszteniük, amelyek a lehető legkímélőbbek bolygónk számára, és amelyek előállításához a lehető legkevesebb elsődleges fosszilis anyagra van szükség. Ugyanakkor a kormányzatok is felelősséggel rendelkeznek az ösztönzés, a keretfeltételek megteremtése és a szabályozás területén;

46. kiemeli, hogy a talajszennyezés egyre nagyobb gondot jelent az EU-ban; üdvözli ezért az Európai Bizottság javaslatát a talajfedés csökkentésére, az elhagyott vagy szennyezett barnamezők rehabilitálására, valamint a kitermelt talaj biztonságos, fenntartható és körforgásos használatának fokozására irányuló kezdeményezések előmozdítására. Kéri az Európai Bizottságot, hogy ebbe a kezdeményezésbe vonja be a kitermelt talaj kötelező diagnosztizálását és nyomon követését;

47. üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését a „biztonságos tervezésű vegyi anyagokra” való áttéréssel kapcsolatosan, mivel a mérgező anyagok használatának megelőzése vagy korlátozása jelenti a legegyszerűbb módot az ilyen vegyi anyagok kijutásának elkerülésére, és megelőzi a helyi és regionális önkormányzatoknak a (pl. perfluor-alkil anyagokkal) szennyezett talaj tisztításával vagy áthelyezésének szabályozásával kapcsolatos jelentős költségeit, és megjegyzi, hogy a toxikus anyagok ellenőrzése nem elégséges, sokkal inkább az összetevők teljes átláthatóságára van szükség az anyagok megfelelő módon történő újrafeldolgozása vagy értéknövelő újrahasznosítása érdekében;

48. szorgalmazza a gyártói felelősség fontosságának és érvényesülésének előmozdítását, figyelembe véve ugyanakkor a körforgásos gazdaság különböző részterületeit. A hulladékgazdálkodási feladatok széttagoltsága például akadályozza a hulladékgazdálkodás átfogó fejlesztését. A cél olyan üzleti modellek biztosítása, amelyek során a gyártók a „biztonságos és körforgásos tervezés” következményeit is megvizsgálják;

49. kéri, hogy ne saját „visszaszolgáltatási logisztikát” alakítson ki minden egyes gyártó, mivel ez hatalmas logisztikai lábnyomot eredményezhet; ezért az anyagok/összetevők intelligens specifikációjának meghatározására van szükség, illetve okos visszatartási logisztikai stratégiákra;

50. kéri, hogy az új cselekvési terv vegye figyelembe a tengeri hulladék sajátos problémáját. Tekintettel e hulladék határokon átnyúló jellegére, a közös erőforrások fenntarthatóságának biztosítása érdekében ösztönözni kellene a tengeri régiók kormányai közötti együttműködést, valamint a közös megoldások keresésére irányuló regionális és nemzetközi együttműködést;

D. A körforgásos gazdaság működővé tétele

A tudatosságról és a cselekvésről

51. hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaság a fogyasztás új módját követeli meg, és hogy a tudatosság növelése elengedhetetlen; a helyi és regionális önkormányzatok közel állnak az emberekhez, ezért fontos szerepet játszanak a gondolkodásnak egy másik norma felé való elmozdításában; ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy támogasson helyi és regionális szinten olyan projekteket, amelyek kézzelfogható eredményekhez vezetnek;

A készségekről és az oktatásról

52. hangsúlyozza, hogy a tudatosság növelése érdekében „az óvodától az egyetemig” és természetesen a munkahelyeken is fontos az e témával kapcsolatos oktatás; ezért a kohéziós politikai alapoknak támogatást kell nyújtaniuk ahhoz, hogy a körforgásos életmódot befoglalják a tantervekbe az oktatás valamennyi fajtájában, ideértve a digitális oktatás eszközeit is;

53. hangsúlyozza, hogy a jól megalapozott vásárlási döntésekhez a fogyasztóknak átlátható tájékoztatásra van szükségük a termékekben található újrahasznosított anyagok arányáról;

54. hangsúlyozza a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervnek a készségek és munkahelyteremtés támogatásával kapcsolatos megállapításait, ugyanakkor emlékeztet arra a kockázatra, hogy rövid távon a körforgásos gazdaságban megjelenő munkahelyek viszonylag kevés képzettséget igényelnek, közép- és hosszú távon pedig automatizáltak lesznek, és a robotizáció áldozataivá válnak. Ugyanakkor vannak lehetőségek magas képzettséget igénylő munkahelyekre is, ezért a készségfejlesztési program frissítése során kellőképpen figyelembe kell venni mindkét szempontot;

55. azt javasolja, hogy azok a régiók részesüljenek először az oktatás és a kapacitásépítés támogatásában, amelyek gyorsan átállnak a viszonylag kevés képzettséget igénylő foglalkoztatásra (részben az alacsony munkaköltségek miatt), ezáltal pedig felgyorsíthatják a magasabb képzettséget igénylő munkákra való átállást; ez elő fogja segíteni a technikai és társadalmi innovációt, valamint támogatni fogja a helyi és regionális önkormányzatokat a sokszínűbb és ellenállóbb gazdaságra való átállásban. A készségfejlesztési programnak továbbá hangsúlyt kellene fektetnie a regionális különbségekre is – különös tekintettel a kevésbé fejlett régiókra – az oktatási és készségfejlesztési stratégiák, valamint a munkaerő továbbképzésére és átképzésére irányuló programok kidolgozásakor;

56. mivel a körforgásos gazdaság integrált, ágazatközi és hosszú távú gondolkodást és cselekvést követel meg, sürgeti a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy adminisztratív és szervezeti struktúráikat igazítsák a körforgásos gazdaság előmozdításának támogatásához, például új funkciók létrehozásával a közigazgatás számára. Ilyenek lehetnek például az intelligens városokkal és a körforgásos gazdasággal foglalkozó menedzserek;

57. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy indítson közvetlen finanszírozási programokat a helyi és regionális önkormányzatok és a kkv-k számára a körforgásos gazdaságra való átállás kezelésére irányuló erőfeszítéseikhez az oktatás, a munkaerő átképzése és továbbképzése, valamint a beruházások és a rezilienciaépítés terén;

58. megjegyzi, hogy további kutatásra és szabályozásra van szükség a fenntartható és újrafeldolgozható anyagokkal kapcsolatban. Különösen akkor, ha az újrafeldolgozás nem a termékek értékcsökkentő újrahasznosítását jelenti, az anyagok szétválasztására és újrafelhasználására vonatkozó követelmények ambiciózusabbá válnak annak érdekében, hogy az anyagokat a lehető legtöbb ciklusban fel lehessen használni. Ezért a „bölcstől bölcsőig” megközelítés, amely függ az alapos terméktervezéstől, támpontot ad arra nézve, hogy hogyan valósítható meg az „újrafeldolgozás az értékcsökkentő újrahasznosítás előtt” elve;

A körforgásos társadalomról

59. kitarat emellett, hogy a körforgásos gazdaság célkitűzéseit a 2020-at követő kohéziós politikában és az ahhoz tartozó alapon kötelező területként kell érvényesíteni, mivel ezzel kell biztosítani a körforgásos gazdaságra való átálláshoz szükséges lendületet, kezdve a helyi és regionális szinttel;

60. támogatja és hangsúlyozza a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv következtetését, mely szerint a körforgásos gazdaságra való átállás rendszerszintű, mélyreható és átalakító erejű lesz. Európa újraiparosításának a körforgásos gazdaságon kell alapulnia oly módon, hogy ezt alapelveinek és eszközeinek megvalósításán keresztül viszi előre és ösztönzi;

61. hangsúlyozza, hogy az átállásnak méltányosnak kell lennie, mivel nemcsak a gazdaságot érinti, hanem főként a társadalmat, amellyel a helyi és regionális képviselők szoros kapcsolatban állnak; ezért megállapítja, hogy a régiók és a városok jelentik a leglényegesebb léptéket a körforgásos társadalom megvalósítása felé vezető úton;

62. végezetül rámutat arra, hogy a körforgásos gazdaság platformjának és uniós szabályozási keretének létrehozása mellett az Európai Bizottságnak szigorú követelményeket kell támasztania az EU-ba irányuló behozatalra és az onnan kiinduló kivitelre vonatkozóan is, hogy a körforgásos gazdaság elvei a harmadik országokban is érvényesüljenek.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A természeti erőforrások fenntartható használata a földközi-tengeri szigeteken

(2020/C 440/19)

Előadó:	Francina ARMENGOL I SOCÍAS (ES/PES), a Baleár-szigetek kormányának elnöke
----------------	---

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés: A földközi-tengeri szigetek és sajátos kihívásai

1. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió szigeti lakosságának 95 %-a a földközi-tengeri térség európai szigetein összpontosul, melyek a medence többi szigetével együtt a gazdasági fejlődésüket megnehezítő, közös kihívásokkal, problémákkal és korlátokkal szembesülnek;
2. rámutat arra, hogy az Európai Unió (EU) szerződésai a legkülső régiók kapcsán előirányzottakon kívül nem tartalmaznak külön a szigetekre vonatkozó egyedi intézkedéseket, jóllehet a szigetek sajátos helyzete szinte teljes egészében a szigetjellegből adódik;
3. elismeri, hogy a földközi-tengeri térség szigetvilága gazdasági, közigazgatási, kulturális és társadalmi szempontból igen sokszínű. Ugyanakkor közös kihívásokkal és problémákkal szembesülnek, melyeket egy olyan széttagolt medencében, mint a földközi-tengeri térség egyedi, közös megközelítés keretében kell kezelni;
4. megjegyzi, hogy a Covid19 okozta jelenlegi egészségügyi válság rávilágított a szűkös erőforrásokkal rendelkező szigeti területek rendkívüli sebezhetőségére;
5. üdvözli, hogy az Európai Bizottság által javasolt zöld megállapodás és igazságos átállási keret lehetővé teszi a földközi-tengeri szigetek társadalmi-gazdasági fejlődését, és összhangban van a fenntartható fejlődési célokkal;
6. megjegyzi, hogy a földközi-tengeri szigetek ökoszisztémái egyedülállóan gazdagok és a jelenlegi társadalmi-gazdasági fejlődés és az éghajlatváltozás összefüggésében rendkívül sebezhetőek, és hogy e területek számára a szűkös természeti erőforrásaikkal való fenntartható gazdálkodás jelenti a legnagyobb kihívást;
7. úgy véli, hogy a földközi-tengeri szigetek különös környezeti és éghajlati sebezhetőségére való tekintettel a klímasemlegességi célkitűzés elérését célzó teljesítési pálya meghatározásakor az Európai Bizottságnak figyelembe kellene vennie e szigetek sajátos földrajzi és társadalmi-gazdasági helyzetét;
8. hangsúlyozza, hogy célzott jogalkotási intézkedések bevezetésével és megfelelő pénzügyi kerettel ezek a szigetek sajátos nehézségeik ellenére kiváló laboratóriumként szolgálnak az EU által elindított különböző ökológiai átállási folyamatokhoz;
9. arra kéri az uniós tagállamokat és az Unió a Mediterrán Térségért tagjait, hogy közösen dolgozzanak ki egy, a földközi-tengeri szigetekről szóló miniszteri nyilatkozatot, amely e szigeteket az EU-n belül olyan különleges területként ismeri el, melynek konkrét szükségleteit és egyedülálló kultúráját, örökségét és környezetét egyedi módszerekkel és közösen kell kezelni és védeni;
10. arra kéri a tagállamokat, az Európai Bizottságot és az Unió a Mediterrán Térségért tagjait, hogy az európai szomszédságpolitika kidolgozása és végrehajtása során vegyék figyelembe az Európa és Afrika közötti határként is szolgáló földközi-tengeri szigeteket;

11. hangsúlyozza, hogy a földközi-tengeri térség európai szigetei közötti erős területi kohézió hozzájárulna az EU határainak megerősítéséhez is, emellett egységes fellépést tenne lehetővé az EU földközi-tengeri partnereivel való együttműködés megerősítéséhez;

12. hangsúlyozza, hogy bár az általános társadalmi, gazdasági és földrajzi helyzetet illetően az EU legkülső régióival egyértelmű hasonlóságokat mutatnak, a földközi-tengeri szigetek nem részesülnek a gazdasági és társadalmi fejlődésüket érintő, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 174. cikkében elismert állandó földrajzi hátrányok kezelését elősegítő különleges elbánásban;

13. rámutat arra, hogy az EUMSZ 174. cikkét már a döntéshozatali folyamat első lépéseitől fogva alkalmazni kellene, ideértve a földközi-tengeri szigeti helyzetből eredő kihívások és korlátok leküzdését célzó konkrét kompenzációs intézkedéseket is;

A természeti erőforrások szűkössége a földközi-tengeri szigeteken

14. megjegyzi, hogy valamennyi földközi-tengeri szigeten közös tényező, hogy a környezeti javak rendelkezésre állása egyre bizonytalanabb: a korlátozott területet egyre több tevékenységre használják, a vízkészletek korlátozottak, erős a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség, az ökoszisztémák igen sérülékenyek és állapotuk tovább romlik;

15. hangsúlyozza, hogy a szigetek legszűkösebb erőforrása a terület. A helyzet azokban a kis méretű régiókban a legsúlyosabb, ahol a fizikai terjeszkedés okozta zsúfoltság gyorsabban és látványosabban jelentkezik;

16. emlékeztet arra, hogy a földközi-tengeri szigetek többsége az energiaellátás szempontjából a kontinensről és a beszállított fosszilis tüzelőanyagoktól függ, és üdvözli a dekarbonizációjuk érdekében tett uniós intézkedéseket;

17. emlékeztet arra, hogy a földközi-tengeri szigetek általában korlátozott vízkészletekkel rendelkeznek, amelyeket gyakran túlzott mértékben használnak, ez pedig sokszor a készletek kimerüléséhez és szennyezéséhez, illetve szikésedéshez vezet;

18. bár igaz, hogy a földközi-tengeri térség számos szigete a vízellátás biztosítása érdekében bevezette a sótalanítást, úgy véli, hogy a vízügyi politika központi elemét a keresleti politikáknak (például a takarékoságnak, az újrafelhasználásnak, a hatékonyabb vízhasználatnak és -elosztásnak), valamint a vízkészletek megőrzésére, védelmére és az azokkal való integrált gazdálkodásra irányuló politikáknak kell képezniük;

19. rámutat, hogy infrastruktúrájuk sajátos jellemzői és az európai energiapiachoz való tényleges hozzáférési lehetőségeik miatt az energiatermelés, valamint a gazdasági ágazatok átszervezése és szerkezetátalakítása jelentős többletköltségekkel jár a földközi-tengeri szigetek számára;

20. emlékeztet arra, hogy a Földközi-tenger medencéje a biológiai sokféleség szempontjából a világ egyik leggazdagabb térsége, mivel szigetein különösen magas az endemikus fajok száma;

21. megjegyzi, hogy a földközi-tengeri szigeteken számos közösségi jelentőségű élőhely van, köztük több elsődleges jelentőségű. Ezekre veszélyt jelent az emberi tevékenység, az élőhelyek állapotromlása és az ökoszisztémák egyensúlyát felborító idegenhonos invazív fajok megjelenése;

22. úgy véli, hogy az EU-nak egyedi környezetvédelmi intézkedéseket kellene kidolgoznia a földközi-tengeri szigetekre vonatkozóan, mivel azok egyedülálló szárazföldi és tengeri biológiai sokféleséggel rendelkeznek, ezért fenntartható fejlesztési politikákat és testre szabott környezetvédelmi intézkedéseket igényelnek;

A társadalmi-gazdasági tevékenységek és a természeti erőforrásokra gyakorolt hatásuk

23. hangsúlyozza, hogy a földközi-tengeri szigetek gazdasági struktúrája rendkívül szakosodott, akár a primer szektorban (mezőgazdaság és halászat), akár a szolgáltatási ágazatban (turizmus), ami az erősen versenyalapú európai és globális társadalmi-gazdasági környezetben rendkívül sérülékennyé teszi termelési struktúrájukat;

24. hangsúlyozza, hogy a földközi-tengeri szigeteken az agrár-élelmiszeripari ágazatnak stratégiai jelentősége van a természeti erőforrások fenntarthatóbbá tétele szempontjából, tekintettel arra, hogy e tevékenységeknek helyben nagy jelentősége van, egyrészt mert a terület jelentős részét igénybe veszik, másrészt mert a lakosság élelemforrását jelentik;

25. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák a földközi-tengeri szigetek agrár-élelmiszeripari rendszerének rezilienciáját. Ez kellő mértékű élelmiszer-önellátást tenne lehetővé az olyan eseményekkel való megbirkózáshoz, mint a természeti katasztrófák, politikai-társadalmi konfliktusok vagy a Covid19-hez hasonló egészségügyi válságok, amelyek ellehetlenítik a kívülről történő ellátást;

26. felhívja a figyelmet a földközi-tengeri halállományok egy részének túlhalászására, és sürgeti a Földközi-tenger medencéjére vonatkozó megfelelő halászati gazdálkodási tervek kidolgozását, amelyek erősítik és megújítják a helyi halászflokkákat és tengeri gazdálkodási rendszereket, a hagyományos gazdálkodást a leginnovatívabb módszerekkel egészítve ki;

27. megjegyzi, hogy a kisüzemi halászat fontos szerepet játszik a földközi-tengeri part menti közösségek gazdasági ökoszisztémájában, és arra kéri a földközi-tengeri szigeteket, hogy vegyenek fontolóra különböző érintett társadalmi-gazdasági ágazatokat bevonó, közös halászati gazdálkodási modelleket. Rendkívül fontos, hogy ezek előmozdítsák a különleges készségeket igénylő halászturizmust és ökoturizmust;

28. úgy véli, hogy a szigetek körüli új védett tengeri területek létrehozása mellett szükség van olyan innovatív gazdasági stratégiákra, amelyek elősegítik a halászati erőforrások fenntartható használatát a védett területek kezelői, a halászati ágazat képviselői és az idegenforgalmi ágazat képviselői között;

29. kiemeli, hogy a földközi-tengeri szigetek többsége a nyersanyaghiányból, a magas termelési költségekből és a szállítási-logisztikai problémákból eredő alacsony termelékenység miatt többnyire nem rendelkezik ipari ágazattal;

30. hangsúlyozza, hogy a földközi-tengeri szigetek gazdaságai a szolgáltatások iránti igen egyedi igények és a szakosodott turizmus miatt általában sérülékenyebbek, mint a kontinentális gazdaságok, azaz gazdasági fejlődésük erősen függ a globális helyzettől. Ezt jól mutatja, hogy a Covid19 világszintű terjedése által okozott egészségügyi válság milyen nagy hatással van a földközi-tengeri szigeteknek a nagyrészt a szolgáltatási ágazattól függő gazdaságaira;

31. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy vegyék figyelembe, hogy a földközi-tengeri szigeteken magas a szezonális lakosság száma, ami megsokszorozza a helyi lakosság infrastrukturális szükségleteit, és jelentősen növeli a különféle közszolgáltatások iránti keresletet;

32. úgy véli, hogy a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtásának olyan konkrét intézkedéseket kell tartalmaznia, amelyek figyelembe veszik a lakosoknak a turistaforgalomhoz köthető erőteljes szezonális ingadozását és azt, hogy a földközi-tengeri szigetek számos gazdaságában igen nagy a szolgáltatási szektor súlya;

33. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák a földközi-tengeri szigetek között a fenntartható turizmussal kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjét, amint az jelenleg az Interreg MED keretében végrehajtott programok ⁽¹⁾ esetében is történik;

34. kiemeli, hogy a földközi-tengeri szigeti régiókban az európai uniós átlagnál alacsonyabb a képzettség, különösen a felsőfokú és a szakképzés terén, és hogy a gazdaságok erőteljes szolgáltatásközpontúsága korai iskolaelhagyásra és korai munkába állásra ösztönöz;

⁽¹⁾ Például olyan projekteket alakítottak ki, mint Blueislands, a Mitomed+, a Wintermed vagy a Smartmed.

35. hangsúlyozza, hogy a szigetek általában igen nagy mértékben függenek a légi és a tengeri közlekedéstől, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy megfelelő módon vegye figyelembe e területek sajátosságait⁽²⁾;
36. rámutat, hogy az áruszállítás kétszer-négyszer drágább, mint a kontinensen⁽³⁾, ami a szigeti termelés versenyképességét közvetlenül befolyásoló, alapvető tényező;
37. javasolja a földközi-tengeri szigetekre alkalmazandó állami támogatási szabályok felülvizsgálatát, elismerve e szigetek sajátosságait és hátrányos helyzetüknek megfelelően módosítva a szabályokat;
38. hangsúlyozza, hogy olyan *kombinált fenntarthatósági mutatókat* kell kidolgozni, amelyek holisztikus módon olyan gazdasági paramétereket foglalnak magukban, amelyek korrelálnak a gazdasági-környezeti és a gazdasági-társadalmi mutatókkal, és a biofizikai feltételekre összpontosítanak;
39. rámutat arra, hogy az egyes folyékony tüzelőanyagok kéntartalmának csökkentéséről szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/802 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁾ alkalmazása – jóllehet fontos környezetvédelmi célokat szolgál – a tengeri szállítási szolgáltatások költségeinek jelentős emelkedéséhez vezetett, ami a szigetekeken élők és az ott működő vállalkozások számára többletköltségeket eredményezett. Ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az állami támogatások terén fogadjon el ideiglenes eltéréseket a tengeri szállítási ágazatba beavatkozni kívánó szigeti regionális és helyi önkormányzatok számára;

Új irányítási modell a földközi-tengeri szigetekre vonatkozóan

40. hangsúlyozza, hogy többszintű kormányzást kell kialakítani, amely lehetővé teszi, hogy a térség helyi, regionális, állami és nemzetek feletti kormányzati szintjei előrelépést érjenek el a szigeti területek természeti erőforrásaival való hatékony és rugalmas gazdálkodás terén;
41. kéri az Európai Bizottságot, hogy fogadjon el többéves stratégiai tervet a földközi-tengeri európai szigetek gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból fenntartható fejlődésére vonatkozóan, valamint fogadjon el koherens megközelítést az európai szomszédságpolitika és az euromediterrán partnerség szintjén;
42. ösztönzi egyrészt a földközi-tengeri szigetek közötti szorosabb kapcsolat kiépítését, amely kedvez a bevált gyakorlatok és politikák cseréjének, másrészt az olyan szövetségek kibővítését, mint a Szardínia, Korzika, Gozo és a Baleár-szigetek alkotta „Med Insulae”;
43. hangsúlyozza, hogy a szigeti közösségek gazdasági és társadalmi modellje szempontjából fontos szerepe van a tengerparti övezetek olyan integrált kezelésének, amely képes előmozdítani és megerősíteni a part menti és a tengeri területek közti innovatív kölcsönhatásokat, valamint a szigeti területek és a tengeri környezet fenntartható használatát lehetővé tevő üzleti modelleket;
44. sürgeti az Európai Bizottságot és a földközi-tengeri államokat, hogy dolgozzanak ki és mozdítsanak elő a tengeri medencére vonatkozó stratégiákat⁽⁵⁾ a régióon belüli együttműködés és integráció javítása, valamint egy olyan integrált partiövezet-gazdálkodás kialakítása érdekében, amely elmélyíti a földközi-tengeri medence holisztikus megközelítését;
45. ösztönzi a régiókat és az államokat, hogy határozzanak meg a Nemzetközi Tengerészeti Szervezetnél használtakhoz hasonló nemzetközi modelleket a különösen érzékeny tengeri területek védelmére és kezelésére vonatkozóan és fejlesszék is tovább azokat;

A természeti erőforrások fenntartható használatának megfelelő finanszírozása

46. megjegyzi, hogy az elszigeteltség, a kis méret és a sérülékenységi tényezők a földközi-tengeri szigetek három olyan alapvető jellemzője, amely akadályozza az Unióon belüli harmonikus fejlődésüket és megnehezíti gazdasági, társadalmi és területi kohéziójukat, közvetlenül és tartósan befolyásolva növekedési és fejlődési képességüket;

⁽²⁾ Ez a pont „A part menti és tengeri turisztikai ágazat európai stratégiája” című vélemény üzenetét ismétli meg (előadó: Vasco Ilídio Alves Cordeiro (PT/PES), <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2014-02645-00-00-ac-tra-hu.doc/content>).

⁽³⁾ PLANISTAT EUROPE-BRADLEY DUNBAR ASS., *Rapport Final*. 2000. CE. 16. O. AT. 118. *Analyse des régions insulaires et des régions ultrapériphériques de l'Union européenne*, Európai Unió, 2003. március.

⁽⁴⁾ HL L 132., 2016.5.21., 58. o.

⁽⁵⁾ Ilyen lehet például a Földközi-tenger nyugati része kék gazdaságának fenntartható fejlesztésére irányuló kezdeményezés vagy az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája (EUSAIR).

47. kéri, hogy a meglévő uniós finanszírozási eszközöket jobban igazítsák hozzá a földközi-tengeri szigetek valós helyzetéhez;
48. arra kéri a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy egyszerűsítsék és hangolják össze többéves terveiket olyan megoldások kialakítása érdekében, amelyek a földközi-tengeri területek közötti határon átnyúló együttműködést is javítják;
49. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a földközi-tengeri szigeti régiók tevékenységének és gazdasági fejlődésének diverzifikálása érdekében fokozza a kutatásba, a fejlesztésbe és az innovációba irányuló beruházásokat azáltal, hogy növeli a közfinanszírozást és a köz-magán partnerségeken keresztül ösztönzi a magánberuházásokat;
50. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a határon átnyúló együttműködési programokban mentesítse a földközi-tengeri szigeteket az 150 km-es korlátozás alól;
51. úgy véli, hogy a jövőbeli kohéziós politikai források elosztási rendszerébe be kell építeni geogazdasági kritériumokat, például a távoli fekvést és a szigetjellegű, amelyek állandó fizikai akadályt jelentenek és megnehezítik a földközi-tengeri szigetek fenntartható fejlődését;
52. rugalmasabb tematikus koncentrációs követelményeket szorgalmaz, nemcsak az országos fejlettségi szintet véve figyelembe, hanem mindenekelőtt a földközi-tengeri szigetek gazdasági, társadalmi és területi helyzetét;
53. kéri, hogy az ERFA és az ESZA keretében tartsák fenn a jelenlegi társfinanszírozási arányokat és a súlyos és állandó természeti hátrányokkal küzdő területekre vonatkozó eltérő szabályokat, lehetővé téve, hogy ezek az eszközök jobban igazodjanak a földközi-tengeri szigetek valós helyzetéhez;
54. kéri, hogy nyilvánítsák támogathatóvá a földközi-tengeri szigetek repülőtéri, kikötői és szárazföldi közlekedési és szállítási infrastruktúrájához kapcsolódó beruházásokat;
55. kéri, hogy a medence szigeti területeire szánt uniós források hatékonyabb kezelése érdekében a jövőbeli (2021–2027-es) Interreg MED program keretében hozzanak létre egy, a földközi-tengeri szigetekre vonatkozó alprogramot;

Következtetések

56. hangsúlyozza, hogy az Európai Unió egyik alapelve a gazdasági, társadalmi és területi kohézió, különös tekintettel a szigeti területekre az EUMSZ 174. cikkével összhangban;
57. üdvözlö, hogy a legkülső régiókra vonatkozó uniós stratégia kidolgozásának eredményeként e területek egyedi támogatási programokkal rendelkeznek, amelyek lehetővé tették a fenntartható fejlődés könnyebb elérését;
58. megjegyzi, hogy a földközi-tengeri szigetek tekintetében ténylegesen és hatékonyan alkalmazni kell az EUMSZ 174. cikkét, ugyanúgy, ahogy a legkülső régiók tekintetében az EUMSZ 349. cikkét;
59. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy olyan stratégiát a földközi-tengeri szigetekre vonatkozóan, amely figyelembe veszi azok sajátos jellemzőit és sebezhetőségét, és amely konkrét és összehangolt intézkedésekre épülő, megerősített partnerséget alakít ki e területek, a tagállamok és az EU között.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye - A fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta megújítása

(2020/C 440/20)

Előadó: Juan ESPADAS CEJAS (ES/PES)

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Az Amszterdami Paktumtól a megújított Lipcsei Chartáig

1. rámutat a városfejlesztési ügyekkel kapcsolatos európai együttműködés természeténél fogva különböző jellegére: egyrészt a megújított Lipcsei Charta közvetlenül kapcsolódik a nemzeti városfejlesztési politikákhoz, így országos, regionális és helyi szinten egyaránt fokozott együttműködést igényel; másrészt az uniós városfejlesztési menetrend nemzetek feletti dimenziója a többszintű kormányzás újfajta eszközének bizonyult, mely segíti a városokat bevonni az európai politikába;
2. üdvözli azt az elképzelést, hogy az EU német elnöksége alatt, 2020 második felében megújítanák a Lipcsei Chartát, és nagyra értékeli azt a német kormány által javasolt inkluzív munkamódszert, hogy minél több szereplőt vonjanak be a folyamatba;
3. emlékeztet arra, hogy a városfejlesztésért felelős miniszterek által 2019. június 14-én elfogadott bukaresti nyilatkozat elismerte, hogy „funkcionális kapcsolatot kell kiépíteni az Új Lipcsei Charta, az uniós városfejlesztési menetrend és a 2020 utáni időszakra szóló területfejlesztési menetrend között”;
4. kéri az Európai Bizottságot, hogy mutasson nagyobb politikai elkötelezettséget az uniós városfejlesztési menetrenddel kapcsolatban, illetve építse be azt olyan vezérkezdeményezéseibe, mint például a zöld megállapodás vagy a digitális fejlesztések. A zöld megállapodás végrehajtási mechanizmusa megköveteli a helyi szinttel együttműködésben végzett konkrét intézkedések fokozását, kombinálva a fentről lefelé és az alulról felfelé építkező megközelítést, évről évre újabb célokat megvalósítva 2050-ig;
5. kéri az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki sokkal szorosabb kapcsolatot a jövőbeli „minőségi jogalkotást” célul kitűző programja és az uniós városfejlesztési menetrend között, annak érdekében, hogy a városi társulások által kiadott ajánlásokat is figyelembe vegyék. E tekintetben a városi és területi hatásvizsgálatokat közvetlenül integrálni kellene a jogalkotást megelőző konzultációs mechanizmusokba és az európai politikák értékelésébe, illetve az adminisztratív egyszerűsítésbe (REFIT);
6. emlékeztet arra, hogy az európai szemesztert ki kell igazítani úgy, hogy jobban tükrözze a városok előtt álló kihívásokat. Az országspecifikus ajánlások a kohéziós politikával együtt a zöld megállapodás végrehajtásának elsődleges eszközt képezik. A városi területek sajátos problémáit, például a megfizethető lakhatás biztosítását, a növekvő egyenlőtlenségeket és a hosszú távú beruházások kérdését ezért figyelembe kell venni a gazdaságpolitikák Európai Unión belüli összehangolásának szintjén, az intelligens szakosodásra, az integrált városfejlesztésre és a méltányos átállásra irányuló stratégiákat pedig regionális vagy helyi szinten kell összehangolni olyan területi eszközök segítségével, mint az integrált területi beruházási stratégiák;
7. kéri az Európai Bizottságot, hogy a városokkal, valamint a nagyvárosi területekkel és a régiókkal folytatott párbeszéd megerősítésének következő lépéseként fejlessze az „aktív szubszidiaritás” fogalmát, összekapcsolva ezáltal az uniós városfejlesztési menetrendet a minőségi jogalkotási programmal. E tekintetben meg kellene erősíteni a szinergiákat a Régiók Európai Bizottsága regionális központok hálózatával (RegHub);
8. támogatja, hogy az Európai Parlament éghajlati vészhelyzetet hirdetett, és elismeri, hogy a karbonsemlegesség eléréséhez közös erőfeszítésekre és egyedi fellépésekre van szükség helyi szinten, ahol a városok kulcsszerepet játszanak. Az európai lakosság 75 %-a városokban él, és Európa szén-dioxid-kibocsátásának mintegy 70 %-a a városokban keletkezik. A városok a probléma részét képezik, de a megújított Lipcsei Chartának el kellene ismernie, hogy a városok képesek a változás motorjaiként közvetlen főszerepet játszani a XXI. század globális kihívásaira adandó megoldások alkalmazásában;

9. úgy véli, hogy a megújított Lipcsei Chartát politikai lehetőségnek kellene tekinteni arra, hogy a városok minden tagállamban referenciaként szolgálhassanak a különböző várospolitikák gyakorlati átültetése terén, erősítve ezáltal az állampolgárok körében az európai projekt hitelességét a közvetlen környezetükben. A megújított Chartának azt is eredményeznie kellene, hogy nyomon kövessék az uniós városfejlesztési menetrendet, ahogyan azt az Amszterdami Paktum (2016) bevezette, és mindkettőt be kell építeni a 2030-as menetrend helyi önkormányzatok általi végrehajtásába a fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósítása érdekében. Ezen összefüggésben az Európai Unió helyi és regionális önkormányzatai sokrétű, illetve új globális kihívásokkal néznek szembe, melyeket csak integrált és többszintű megközelítéssel lehet sikeresen kezelni, melyhez az Európai Unió támogatása kulcsfontosságú hozzáadott értéket nyújt. Ennek érdekében a Lipcsei Charta alapelveit be kell építeni az EU német elnökségének tanácsai következtetéseibe (2020 második fele), amelyeket az Általános Ügyek Tanácsa és az Európai Tanács fogad majd el. Magát a Lipcsei Chartát a tagállamoknak, a városoknak és a Régiók Európai Bizottságának kell jóváhagyniuk;

Az európai városok formáló hatása a 2050-es célkitűzések megvalósulásának felgyorsításában

10. rámutat arra, hogy megfelelő egyensúlyt kell biztosítani az európai városokkal kapcsolatban javasolt három dimenzió között: növelni kell a termelékenységet, valamint a jólét- és munkahelyteremtést a városokban és régiókban, ezt méltányosabban kell elosztani az állampolgárok között, javítva ugyanakkor környezetünk minőségét és élve a városi lét kínálta lehetőségekkel;

11. fontosnak tartja kihangsúlyozni a különböző városi partnerségek által már elvégzett munkát, és átjárási lehetőségeket teremteni a jelenlegi uniós városfejlesztési menetrend és a jövőbeli megújított Lipcsei Charta között. Példaként említhetjük az olyan partnerségek által végzett munkát, mint „az integrációval foglalkozó városi akadémia” vagy a Régiók Bizottsága „Városok és régiók az integrációért” elnevezésű kezdeményezése, amely platformot biztosít uniós polgármesterek és regionális elnökök számára, akik fel szeretnék hívni a figyelmet bevált gyakorlataikra;

12. emlékeztet arra, hogy a régiók és a városok a frontvonalban vannak az Európába érkező migránsok fogadását és integrációját illetően. Az RB ezért azt kéri, hogy az Európai Bizottság által javasolt új Európai Városfejlesztési Kezdeményezés biztosítson megfelelő finanszírozást a „migránsok és menekültek integrációja” partnerség és az RB „Városok és régiók az integrációért” kezdeményezése támogatásához, és hozzon változást az európaiak számára városaikban;

13. úgy véli, hogy a Párizsi Megállapodás és a Polgármesterek Szövetsége által lefektetett, éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos célkitűzések elérése érdekében a megújított Lipcsei Charta legfőbb célkitűzéseinek magukban kellene foglalniuk az innovatív mobilitás előmozdítását – ötvözve az elektromos meghajtású személygépkocsik városi használatát és a multimodális, alternatív, kevésbé szennyező és a fenntartható tömegközlekedésen alapuló mobilitás, mint a kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzését –, illetve a fenntartható földhasználati politikák alkalmazását, melyek elősegítik a városi növekedés visszafogását, és az európai lakóépület-állomány fenntartható és energiatakarékos felújítását;

14. továbbra is rendkívül fontosnak tartja, hogy az Európai Bizottság a városfejlesztési menetrenden keresztül, a tagállamok pedig a Lipcsei Chartán keresztül pénzügyi ösztönzőkkel támogassák a fenntartható városi mobilitási tervek kidolgozását, amint azt az RB már 2010-ben kérte a városi mobilitásra vonatkozó cselekvési tervről szóló véleményében;

15. hasonlóképpen meg kell vizsgálni a lakásállomány, valamint az üzleti és ipari ágazat iroda- és épületállománya energetikai rehabilitációjának fontos témáját is;

16. megismétli azt a kérését, hogy dolgozzanak ki egy európai szintű cselekvési tervet a megfizethető lakhatás érdekében Európában;

17. úgy véli, hogy az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak városi területekre vonatkozó meghatározása olyan stratégiai keretet képez az emberek életminőségének javítása érdekében, melyet a városoknak és régióknak figyelembe kell venniük politikáik kialakítása során. A városok mint a polgárokhoz legközelebb álló közigazgatási egységek olyan politikákat folytatnak, melyek átalakítják a városok társadalmi valóságát, illetve nélkülözhetetlen szereplők a fenntartható fejlődési célok teljesítésében, különös tekintettel a 11. célra, mely a városokat helyezi a középpontba, illetve a 17. célra, mely ösztönzi a kormányok, a magánszektor és a civil társadalom közötti partnerséget;

18. a hulladékkezelés és az integrált vízkörforgás-gazdálkodás, a kibocsátások és a lerakott hulladékok kezelése, a fogyasztás csökkentése és az energiafelhasználás javítása, a tiszta és szén-dioxid-mentes energia előállítása, a szélsőséges meteorológiai jelenségek hatásainak kezelése, zöldfolyosók kialakítása és a biológiai sokféleség előmozdítása kulcsfontosságú a városi környezet fenntartható fejlődésének javításához. A helyi közigazgatásnak ösztönöznie kell a körforgásos gazdaság támogatását annak érdekében, hogy átalakuljon a termelési modellünk és új, zöld munkahelyek jöjjenek létre, támogatva egy olyan paradigmaváltást, mely által megvalósíthatjuk a jövő városát. Ez a paradigmaváltás csak olyan, helyi és regionális szintű képzési programokkal valósulhat meg, amelyekkel a munkahelyek az ökológiai áttálláshoz igazíthatók;

19. úgy véli, hogy a biológiai sokféleség előmozdítása és a városi térség környezetbarát infrastruktúráján és természet alapú megoldásokon keresztül történő renaturálása, és ezáltal az ökológiai folytonosság és a táj minőségének javítása mind a városban, mind annak szomszédságában létfontosságú a globális változások által okozott egyes zavarok és hatások kezeléséhez;

20. kiemeli az olyan inkluzív városok támogatásának fontosságát, amelyek figyelembe veszik a társadalmi egyenlőtlenségeket, a digitális szakadék, az európai népesség jelenlegi elöregedése és egyes demográfiai változások, például bizonyos területek elnéptelenedése elleni küzdelmet. Ennek az inkluzív dimenzióknak mindenképpen tartalmaznia kell olyan intézkedéseket, melyek javítják a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférést, biztosítják az egyetemes hozzáférést, harcolnak az energiaszegénység ellen, biztosítják a bevándorlók megfelelő beilleszkedését a fogadó társadalomba, és jobban kiegyenlítik a személyek – különösen a fiatalok – tagállamok közötti mobilitását, több lehetőséget teremtve a szakmai fejlődésre olyan országokban, ahol alacsonyabb az egy főre jutó jövedelem; garantálniuk kell továbbá a hozzáférést az egészségügyi és ellátási rendszerhez, valamint az ételminőség-ellátási garanciarendszerhez a teljes lakosság számára, beleértve az alapvető vízellátást és a megfelelő higiénés körülményeket, figyelembe véve az egyes egyének vagy csoportok körülményeit a kapcsolódó költségek fedezését illetően;

A megújított Lipcsei Charta kialakításának alapjául szolgáló elvek

21. egyetért a megújított Lipcsei Charta következő működési elveivel: integrált megközelítés, helyi alapú megközelítés, valamint többszintű kormányzás, részvétel és közös alkotás. Mindezek kapcsolódnak az uniós kohéziós politika vezérelveikhez;

22. kiemeli, hogy elengedhetetlen, hogy az Európai Unió összes városa és települése megismerje a jövőbeli Lipcsei Chartát, illetve hogy a Charta elvei mentén határozzák meg a nemzeti, regionális és helyi városfejlesztési politikák és stratégiák, valamint a vonatkozó európai kezdeményezések általános kereteit, különös tekintettel az olyan, finanszírozásban részesülő kezdeményezésekre, amelyeket újonnan hozhatnak létre a zöld megállapodás keretén belül;

23. figyelembe véve, hogy rugalmasságra van szükség ahhoz, hogy az európai városfejlesztési menetrend célkitűzéseit hozzáigazítsák a helyi adottságokhoz, támogatja azt a javaslatot, hogy az intézkedéseket „városrészi” szinten kell meghozni, mivel ez megfelelő megközelítés lehetne a globális kihívások helyi szintű kezeléséhez. Minden kormányzati szintnek vállalnia kell azonban a városfejlesztési kihívásokkal (levegőtisztaság, lakhatás, digitalizáció, finanszírozási eszközök) kapcsolatos felelősség és hatáskörök rá jutó részét, a szubszidiaritás és az arányosság elveinek teljes mértékű tiszteletben tartása mellett;

24. egyetért azzal, hogy a megújított Lipcsei Chartában ismerjék el, hogy a funkcionális városi területek vagy nagyvárosi területek olyan területek, amelyek hozzájárulnak az integrált területi megközelítés alkalmazásához és az európai uniós stratégiákkal összhangban lévő, kiegyensúlyozott területfejlesztés megvalósításához. Szintén javasolja, hogy ismerjék el a saját intézményi kerettel rendelkező funkcionális városi és nagyvárosi területeket, illetve azokat, melyek a kohéziós politika segítségével felgyorsították a nagyvárosi szinten végzett munkát, amint azt az RB 2019-ben már megemlítette „A nagyvárosi régiók előtt álló kihívások és helyzetük a 2020 utáni időszakra vonatkozó jövőbeli kohéziós politikában” című véleményében;

25. egyetért továbbá a részvétel és a közös alkotás elvével, és kéri, hogy a megújított Lipcsei Charta vegye figyelembe a városi jellegű települések különböző típusait, tiszteletben tartva az egyes tagállamok kulturális és közigazgatási jellegzetességeit, illetve hatásköreit. Alapvetően fontos továbbá, hogy a megújított Lipcsei Charta garantálja, hogy a polgárok részt vehessenek az őket érintő városfejlesztési politikák kialakításában és értékelésében, ideértve a városi vagy nagyvárosi területek hátszögében élő polgárokat is;

A városok felruházása a globális kihívásokkal való szembenézéshez szükséges eszközökkel

26. emlékeztet arra, hogy a 2020-as évben végigsöpört a világon a Covid19-járvány. A városoknak és a régióknak védőgátként kellett működniük az egészségügyi válságban, amely szociális és gazdasági válsággá vált. Ezért a városoknak és a régióknak kell a helyreállítási alap kezelésének középpontjában állniuk, és nagyobb európai pénzügyi támogatásra van szükségük ahhoz, hogy továbbra is megmutathassák, hogy megoldásokat találnak a világjárvány okozta problémákra;

27. kéri, hogy a megújított Lipcsei Charta javasoljon egy a városok általi végrehajtására vonatkozó, ambiciózus és konkrét ütemtervet, és használja ki a fenntartható fejlődési célok keretében létrehozott helyi városfejlesztési menetrendeket és különösen az ERFA integrált fenntartható városfejlesztésre elkülönített 6 %-os tartalékát. Emellett az európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozni kellene a fenntartható fejlődési célok városok és regionális önkormányzatok által végzett helyi megvalósítását, különös tekintettel a fenntartható mobilitásra és tömegközlekedésre, az épületállomány energiatakarékos felújítására az energiaszegénység leküzdése érdekében, az egyetemes hozzáférhetőség biztosítására, a kiszolgáltatott szociális helyzetek megoldására, valamint a társadalmi befogadás előmozdítására a városi térségek hátrányos helyzetű területein. Lehetőséget kell biztosítani a helyi önkormányzatoknak, hogy a tagállamok és régiók rendelkezésére bocsátott pénzeszközöket gyorsabban és közvetlenül tudják kezelni. E cél elérésének egyik előfeltétele, hogy fokozzák a tudományos világgal és az üzleti szférával együttes képzési erőfeszítéseiket;

28. kéri az Európai Bizottságot, hogy a nemzeti, regionális és helyi városfejlesztési menetrendek keretében végrehajtott beruházások és az eredmények ellenőrzése érdekében dolgozzon ki egy új, közös referenciakeretet, mely tartalmazza a közös terminológiát, mutatókat és módszertant, elősegítve a hatóságok közötti koordinációt, a kölcsönös tanulást, illetve a területek összehasonlító értékelését, és vonja be a városokat a menetrendek végrehajtására szánt költségvetések kidolgozásába;

29. kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe, hogy a zöld megállapodásban ösztönzött, a társadalmi átalakulást és a környezetbarátabbá tételt szolgáló nagyszabású politikák elsőbbséget élveznek, és városi és regionális szinten, konkrét intézkedések által kell megvalósulniuk, ezért a kapcsolódó beruházásokat a tagállamok államháztartási hiányában nem kellene figyelembe venni, és nem vonatkozhatnak rájuk olyan kiadási korlátozások, melyeket a tagállamok a helyi önkormányzatok számára írnak elő a jelenleg hatályos költségvetési stabilitási és hiánycsökkentő programokon belül;

30. üdvözli, hogy a megújított Charta elismeri a városi területrendezés alapvető szerepét abban, hogy megvalósuljon a fenntartható városfejlesztés. Különösen örül annak, hogy nagy hangsúlyt kap a területhasználat csökkentése, az új termelési módok számára biztosított funkciók sokfélesége, a termelés diverzifikációja, az új életformák, a megfizethető lakhatás, valamint az állami földhasználati politikák alkalmazása;

31. úgy véli, hogy a digitális átalakulásnak elő kell mozdítania a „digitális kohéziót” Európában, mind az állampolgárok, mind a területek között. Olyan szemléletváltás szükséges, mely a technológia helyett az állampolgárt helyezi a középpontba, ahogy azt a „CSATLAKOZZ, ÖSZTÖNÖZZ, TÁMOGASS: fogjunk össze a városok és közösségek fenntartható digitális átalakulásáért” című nyilatkozat is kijelenti. Át kell állnunk a digitális város holisztikusabb szemléletére, ahol a digitális innovációt – amely eszköz, nem pedig cél – nemcsak az állami szektor vállalkozói kapacitása ösztönzi, hanem a magánvállalatok is, melyek a létező és az új technológiákhoz igazított megoldásokat kínálnak. Bár a digitalizáció jó lehetőségeket biztosít a városok és azok polgárai számára, segíteni kell a városokat abban, hogy jobban előre jelezzék és kezeljék a digitalizációs folyamatok negatív mellékhatásait;

32. javasolja, hogy a megújított Lipcsei Charta mondja ki, hogy helyi szinten intelligens szakosodási folyamatokra van szükség, melyeket a kohéziós politika keretében regionális szinten kidolgozott intelligens szakosodási stratégiák keretében kell kialakítani, és az intelligens városok és falvak fejlesztését lehetővé tevő integrált gazdasági és területi átalakítási menetrendeket kell kidolgozni;

33. úgy véli, hogy a városok, ideértve a kis- és közepes méretű városokat is, kulcsszerepet játszanak a főbb európai társadalmi és környezeti kihívások (egészségügy, élelmezés, energia, közlekedés, éghajlatváltozás, biológiai sokféleség, befogadás és biztonság) kezelésében. Ugyanakkor mindenképpen korszerűsíteni kell a helyi közszférának a gazdasági fejlődésben játszott szerepét, méghozzá egy, a vállalkozói tevékenység ösztönzésére irányuló megközelítés alapján, amelynek célja, hogy a globális kormányzás új kihívásainak fényében megerősödjön ez a szerep;

34. ezzel kapcsolatban üdvözlö, hogy az új strukturálisreform-támogató program a regionális politikáért felelős biztos hatáskörébe tartozik, mivel ennek köszönhetően a strukturálisreform-támogató program és annak 2021–2027-re szóló költségvetési javaslata lehet a legfőbb eszköz ahhoz, hogy fejleszteni lehessen a városok intézményi kapacitásainak és strukturális reformjainak mindazon elemeit, melyek a strukturális alapokból nem jogosultak támogatásra;

35. rámutat, hogy az uniós városfejlesztési menetrend egyik fő hozzáadott értékét a városi kérdésekkel kapcsolatos ismeretek európai, nemzeti, regionális és helyi intézmények közötti cseréjének támogatása jelenti, így a menetrend a bevált gyakorlatok cseréjére szolgáló mechanizmusnak tekinthető;

36. úgy véli továbbá, hogy az új Lipcsei Chartának integrálnia kell az EU-n belül már meglévő, de gyakran egymástól független fenntartható városfejlesztési mechanizmusokat és módszereket, például az „intelligens városok és közösségek európai innovációs partnerségét”, a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségét vagy a fenntartható városok referenciakeretét;

Az uniós városfejlesztési menetrend átdolgozása az új Lipcsei Charta szolgálatában

37. emlékeztet az uniós városfejlesztési menetrend három pillérére (jobb szabályozás, jobb finanszírozás és jobb ismeretek), melyeket az Amszterdami Paktumban határoztak meg, és megjegyzi, hogy a cél elsősorban e pillérek végrehajtási folyamatának előmozdítása. Emellett meg kell határozni a különböző érdekelt felek szerepét is;

38. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a városi és a vidéki területek közötti kapcsolatokat, és a városi területeket minden esetben a környező térségekkel együtt kell kezelni – ideértve gyakran vidéki funkcionális területeiket is – annak érdekében, hogy holisztikusabb és integrált megközelítés valósuljon meg, valamint minden városi vagy nagyvárosi területen élő számára lehessen fejlesztési lehetőségeket kínálni;

39. úgy véli, hogy a megújított Lipcsei Chartának el kellene ismernie a tizennégy tematikus városfejlesztési partnerségben részt vevő városok és a helyi önkormányzatok által tett erőfeszítéseket. Emellett az uniós városfejlesztési menetrend sikerének egyértelmű jeleként üdvözölni kellene, hogy néhány partnerség – például a migrációval és a menekültekkel, illetve a városi mobilitással foglalkozó partnerség – a hároméves időszakon túl is folytatni kívánja a munkát. Biztosítani kell azonban számukra a szükséges erőforrásokat, csakúgy mint a jövőbeli intézkedések hatását és koherenciáját;

40. konkrét ajánlásokat javasol ezen kihívások leküzdésére, valamint a városfejlesztési menetrend gyakorlati alkalmazásának fejlesztésére:

- a jövőbeli partnerségek összetételének kidolgozása teljes mértékben átlátható módon történjen a városok bevonásával és a megújított Lipcsei Chartában említett városi dimenziókkal összhangban. Az intézkedéseket ugyanakkor a három pillér – jobb szabályozás, jobb finanszírozás és jobb ismeretek – köré kellene csoportosítani,
- a horizontális témák jelenlegi listája még mindig érvényes, és olyan kísérleti projektek keretében lehetne fejleszteni, ahol minden partnerséget egy tag képviselne, egyensúlyt teremtve az európai intézmények és a nemzeti kormányok, illetve a regionális és helyi önkormányzatok között. E téren kulcsfontosságú, hogy az Európai Bizottság releváns osztályait és a tagállamok illetékes minisztériumait szorosabban bevonják a tematikus partnerségekbe, különösen az új partnerségek kezdetekor. Ezáltal jelentősen megnőne az Európai Bizottság és a tagállamok égetően szükséges felelősségvállalása,
- meg kell erősíteni a jövőbeli partnerségek különböző intézkedései közötti szinergiákat, nemcsak a silómentalitás elkerülése érdekében, hanem az intézkedések végrehajtásának koordinálása céljából is,
- a politikai támogatás megerősítésére szolgálhat helyi szinten, ha a városfejlesztési menetrendbe bevont helyi önkormányzatok csúcstalálkozókon vehetnek részt, ahol követként léphetnek fel, és beleszólhatnak az Európai Bizottság és a tagállamok politikai vitáiba,
- a „minőségi jogalkotás” pillérének keretében az Európai Bizottságnak kötelezettséget kellene vállalnia, hogy megfontolja a városfejlesztési partnerségek által kidolgozott javaslatokat. E tekintetben a partnerségek munkaértekezleteket szervezhetnének szakértők részvételével, akik irányelvekkel, rendeletekkel és uniós politikákkal kapcsolatos konkrét változtatásokat vetnének fel; a partnerségek eredményeit rendszeresen ismertetni kellene és meg kellene vitatni az Európai Parlamentben és a Tanácsban annak érdekében, hogy az európai jogszabályok jobban figyelembe vegyék azokat,

- a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keretnek és az Európai Bizottság által a jövőbeli ERFA-rendelet keretében javasolt Európai Városfejlesztési Kezdeményezésnek stabil finanszírozást kell biztosítaniuk az uniós városfejlesztési menetrendben részt vevő városok működési költségeinek fedezésére,
- az Eurostatnak nagyobb mértékben részt kell vennie a partnerségek munkájában, ami előmozdíthatja nemcsak a regionális és helyi szinten, valamint a funkcionális városi területek szintjén elérhető kvalitatív adatok megvitátását, hanem a kvalitatív adatok előállítását is,
- mindemellett a városfejlesztési menetrendben és a partnerségekben jobban figyelembe kell venni a Közös Kutatóközpont (JRC) és a hozzá tartozó sevillai Területi Politikák Tudásközpontja munkáját: ilyen például a „Városok Jövője” jelentés vagy az Urban Data Platform Plus,
- a 2020 utáni programozási időszakot illetően és szélesebb összefüggésben a strukturális alapok mellett az Európai Bizottság egy olyan finanszírozási program kidolgozásának lehetőségét is megfontolhatná, mely a városfejlesztési partnerségek keretében felmerült javaslatok kidolgozására létrejött kísérleti projekteket támogatná,
- az Európai Bizottságnak tájékoztató kampányt kellene indítania az uniós városfejlesztési menetrend eredményeinek közzététele érdekében, ideértve a partnerségek eredményeinek hatékonyabb ismertetését a „Futurium” online fórumon. Mindemellett az uniós városfejlesztési menetrend keretében kidolgozott legjobb gyakorlatok, iránymutatások, segédanyagok és ütemtervek terjesztése révén az ismeretek bővítésébe is be kellene ruházni;

A megújított Lipcsei Charta végrehajtásának nyomon követése

41. kéri az EU német elnökségét, hogy hivatalosan ismerje el a Régiók Bizottságának szerepét a megújított Lipcsei Chartában, az Amszterdami Paktummal összhangban, mely „felkérte a Régiók Bizottságát mint az EU régióit és önkormányzatait hivatalosan képviselő uniós tanácsadó szervet, hogy járuljon hozzá az uniós városfejlesztési menetrend további kidolgozásához”;

42. javasolja, hogy a tagállamok – vagy ha a városfejlesztési politika nem nemzeti hatáskörbe tartozik, az illetékes kormányzati szintek – háromévente készítsenek jelentéseket az Európai Bizottsággal együttműködésben arról, hogy hogyan integrálták a Lipcsei Chartát a nemzeti vagy regionális városfejlesztési politikáikba, kiemelve, hogy az uniós politikák és finanszírozás, különösen a kohéziós politika hogyan támogatta a Lipcsei Chartában megfogalmazott elvek és célok teljesítését;

43. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottságnak továbbra is fontos szerepet kell játszania az uniós városfejlesztési menetrend és a Lipcsei Charta koordinálásában és végrehajtásában. Ennek kapcsán emlékeztet arra a javaslatra, hogy az intézményközi kapcsolatokért és tervezésért felelős alelnököt nevezzék ki a városfejlesztési menetrend koordinátorává, ami szoros kapcsolatot biztosítana a minőségi jogalkotási programmal is. Ez a koordináció ellensúlyozná a városokkal és a szakpolitikák városi dimenziójával kapcsolatos meglátás széttagoltságát is, amely az egyes főigazgatóságok szakosodott szemléletmódjából ered;

44. annak biztosítása érdekében, hogy a Lipcsei Charta lehetőség szerint kötelező erejű legyen az EU, a tagállamok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok számára, kéri, hogy miután a városfejlesztési Miniszterek Tanácsa a 2020. november 30-i informális ülésén elfogadja a megújított Lipcsei Chartát, az Általános Ügyek Tanácsa is fogadja el az erre vonatkozó következtetéseket. Ezzel együtt fel kell kérni a Tanács jövőbeli elnökségeit, hogy munkaprogramjaikba rendszeresen vegyék fel a városfejlesztési menetrenddel kapcsolatos megbeszéléseket.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Új európai iparstratégia

(2020/C 440/21)

Előadó: Jeannette BALJEU (NL/Renew Europe), Dél-Holland tartomány kormányának tagja

Referenciaszöveg: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új európai iparstratégia

COM(2020) 102 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. hangsúlyozza, hogy az európai régiók és városok számára és az általa létrehozott több tízmilliónyi munkahely miatt életbevágóan fontos az ipar, amely jellegénél fogva globális keretek közt működik, ahol a növekedés egyik fontos hajtóereje a kereskedelem, ami egyszerre jelent előnyöket és kihívásokat;
2. üdvözli az Európai Bizottság új európai iparstratégiáról szóló közleményét⁽¹⁾ és az ökoszisztémákra való összpontosítását; hangsúlyozza, hogy a szóban forgó ökoszisztémák gyakran regionálisak, és az ellátási láncokon, illetve ismeretcsere-hálózatokon keresztül más regionális ökoszisztémákhoz kapcsolódnak; hangsúlyozza, hogy ezért az új európai iparstratégiának olyan többszintű kormányzáson kell alapulnia, amelyben minden szint számára egyértelműek a felelősségi körök és a végrehajtáshoz szükséges erőforrások, és hangsúlyozza, hogy valamennyi érdekelt fél támogatására szükség van a zöld és digitális iparra való kettős átállás céljának megvalósításához;
3. úgy véli, hogy a zöld megállapodás csak az ipar erőteljes és hatékony hozzájárulásával képes teljes mértékben kibontakoztatni európai növekedési stratégiaként betöltött szerepét;
4. hangsúlyozza, hogy ezért az új európai iparstratégiának erősítenie kell a helyi adottságokat figyelembe vevő dimenziót annak érdekében, hogy a polgárokhoz és ökoszisztémákhoz legközelebbi kormányzati szintként a régiók és városok felelősséget vállalhassanak az iparáguk előtt álló kettős feladat –a zöld átállás és a digitális transzformáció – teljesítéséért; tekintetbe kell venni a folyamatos képzést és készségfejlesztést is, amire a munkavállalóknak szükségük lesz, mert ellenkező esetben az átmenet miatt kiszorulhatnak a munkaerőpiacról;
5. üdvözli az iparpolitika felülvizsgálatát, amelyet Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke 2021 első félévére jelentett be az Unió helyzetét értékelő beszédében szeptember 16-án; tekintettel a termelési és ellátási láncokban tapasztalható példátlan zavarokra, a felülvizsgálatnak a tapasztalatokra és a levont tanulságokra kell épülnie; sürgeti, hogy a felülvizsgálatban nagyobb szerep jusson a területi elemnek, hogy az európai ipar valóban ellenállóképes és időtálló legyen;
6. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi hatóságok fontos hatáskörökkel rendelkeznek az ipari fejlődésre hatással bíró szakpolitikai területeken, és széles körű eszköztárat mozgósíthatnak, hogy lehetővé tegyék egy olyan holisztikus és nagyratörő európai uniós iparpolitikai stratégia végrehajtását, amely a strukturális változás idején a gazdaság ellenállóképességének biztosítására hivatott; kéri, hogy az Európai Bizottság a helyi és regionális szintre is térjen ki az új európai uniós iparstratégia jövőbeli kialakítása során;
7. hangsúlyozza, hogy a régiók képesek és hajlandók arra, hogy példát mutassanak a zöld, digitális átállás megvalósításához szükséges új megközelítések és eszközök tesztelése terén, továbbá elősegítsék a szilárd európai innovációs ökoszisztémák építőköveiként szolgáló regionális klaszterek erősödését, ahol a résztvevők régióközi együttműködésének segítségével európai értékláncok épülnek; az uniós keretfeltételek egyenlő versenyfeltételeket teremtenek a belső piac számára;

⁽¹⁾ COM(2020) 102 final.

8. meggyőződése, hogy nemcsak az orvostechikai eszközök, orvosi anyagok és gyógyszerek ellátási és termelési láncainak stabilizálására lesz szükség, hanem egy teljesen működőképes ökoszisztémába való beillesztésükre is;
9. hangsúlyozza, hogy Európa példa nélküli, súlyos következményekkel járó világvárossal néz szembe, amely globális gazdasági válságot idézhet elő; sürgeti, hogy a gazdaság helyreállítása legyen összhangban a zöld és digitális feltételekkel, valamint a szociális körülményekkel;
10. üdvözli az Európai Parlamentnek a Covid19-világvárossal és annak következményei elleni küzdelemre irányuló összehangolt uniós fellépésről szóló állásfoglalását^(?); támogatja az Európai Bizottságnak azt a célkitűzését, hogy – a globális megrázkódtatások idején versenyképesebb és ellenállóbb ipar elérésére törekedve – egy új európai uniós iparstratégiát alakítson ki; sürgeti az Európai Bizottságot, hogy tegye elsődleges feladattá „az egységes piac megerősítését”;
11. javasolja egy olyan kétlépcsős iparstratégia alkalmazását, amelynek első lépcsője az iparág túlélésére, második lépcsője pedig a zöld, dekarbonizált és nagyobb mértékben digitálizált gazdaságra irányuló átalakítás és megújítás szakaszára összpontosít; hangsúlyozza, hogy ezen lépcsőkbe a „regionális ellenállóképesség” koncepcióját – „a régióknak a belső és külső gazdasági megrázkódtatással szembeni ellenállásra, azok csillapítására és leküzdésére való képességét”^(?) – is bele kell foglalni;
12. megerősíti Európa vonatkozásában a klímasemlegességre való gyors és következetes átállás megkezdésére és a digitális vezető szerepre irányuló célkitűzést; hangsúlyozza, hogy a zöld megállapodást az új európai uniós iparstratégia egyik központi elemévé kell tenni ezen célkitűzések elérése érdekében; hangsúlyozza a regionális és helyi dimenzió fontosságát; úgy véli, a klímasemleges és körforgásos termékekre irányuló új piacok létrehozásának és fejlesztésének továbbra is az európai iparstratégia kulcsfontosságú célkitűzésének kell maradnia;
13. hangsúlyozza, hogy a klímasemlegességi célok elérésére irányuló célkitűzést meg kell valósítani helyi és regionális szinten, és az átállásnak az energiaigényes régiókra lesz a legnagyobb hatása;
14. hangsúlyozza, hogy versenypolitikai okokból az energiaigényes és külkereskedelemtől függő alapvető iparágak, amelyek értéket és munkahelyeket teremtenek a régiókban, rá vannak utalva arra, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak az összes belföldi és külföldi piaci szereplő között. Ez a külkereskedelmi politika mellett az EU éghajlat- és energiapolitikai rendelkezéseit is érinti. Az EU számos tervének és jogalkotási intézkedésének mindenekelőtt a kibocsátáshelyezés elleni megfelelő védelmet kell biztosítania az alapvető iparágak számára; emellett úgy véli, hogy a megújuló energiák versenyképességéhez hatékony szén-dioxid-kibocsátási árakra van szükség;
15. üdvözli az Európai Bizottság méltányos átállási mechanizmus létrehozására^(*) irányuló javaslatát, amely legfeljebb 100 milliárd EUR összeget fog mozgósítani a magas szén-dioxid-kibocsátású régiók méltányos átállásának biztosítása érdekében az iparágak és gazdaságok átállásának folytatása során;
16. üdvözli a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervet^(?), amely számos intézkedést terjeszt elő, hogy lehetővé tegye az európai uniós iparágak számára egy olyan, fokozottan körforgásos és bioalapú megközelítés terén kínálkozó lehetőségek kihasználását, amely – a környezeti hatások mérséklése, a szűkös erőforrások iránti verseny enyhítése, a gyártási költségek csökkentése, valamint az energia- és erőforrásimporttól való függőség további potenciális csökkentése révén – tisztább és versenyképesebb iparágat biztosít; hangsúlyozza a bioalapú és körforgásos gazdaságra való átállás fontosságát a foglalkoztatás vonatkozásában is, továbbá az átállás kulcsfontosságú elemeként a fenntartható épített környezet jelentőségét;
17. hangsúlyozza, hogy az új európai uniós iparstratégiának inkluzívnak kell lennie; szorgalmazza az innovációkövetők azon csoportjának bevonását, amelyek számára nehézséget okoz a változásokkal való lépéstartás és azok véghezvitele⁽⁶⁾;

^(?) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0054_HU.pdf.

^(?) ECR2: Economic Crisis: resilience of regions: www.espon.eu/programme/projects/espon-2013/applied-research/ecr2-economic-crisis-resilience-regions.

^(*) COM (2020) 22 final.

⁽⁵⁾ COM (2020) 98 final.

⁽⁶⁾ Földrajzi szempontból méltányos európai uniós iparstratégia: https://wms.flexious.be/editor/plugins/imagemanager/content/2140/PDF/2019/Geographically_fair_EU.pdf.

18. hangsúlyozza a valódi egységes piac szükségességét az ipar „szolgáltatóságának” megkönnyítése érdekében; kiemeli a regionális önkormányzatok szerepét az ezen áttéréstől és a forradalmi technológiákból adódó iparági lokalizáció megkönnyítése terén; rámutat, hogy a körforgásos gyártás során az ellátási láncok sokkal inkább regionális szinten fognak összpontosulni;

19. egyetért ezzel azzal, hogy a vállalatoknak ki kell igazítaniuk üzleti modelljeiket és a digitalizáció és a fenntarthatóság korához jobban illeszkedő, új működési formákat kell kialakítaniuk; hangsúlyozza, hogy a felgyorsult növekedés kiindulópontját az induló innovatív vállalkozások és a korábban létrejött vállalatok együttesen adják; kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa az innovációk terjesztését, és biztosítson keretet a cégekből álló klaszterek – vállalkozási tanácsadók, közvetítők, illetve regionális fejlesztési ügynökségek segítségével vagy anélkül – egymástól történő tanulásához;

20. hangsúlyozza a K+F és az innováció területén végrehajtott beruházás fontosságát, és annak biztosítását, hogy az ilyen beruházások piacképes termékeké és szolgáltatásokká, valamint termelékenységnövelő ipari folyamatokká alakuljanak, amelyek eleget tesznek a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség európai célkitűzésének;

21. elismeri a szabványosítás és a tanúsítás fontosságát, különösen a zöld, digitális és ellenálló gazdaságra való átállást felgyorsító új termékek, folyamatok és szolgáltatások vonatkozásában; kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa a kkv-k szabványosítási folyamatban történő részvételét és figyelembevételét;

22. üdvözli, hogy a stratégia, vállalkozói szellemének megfelelően, a tiszta technológiák vezető piacainak kialakítására törekszik, és egyetért azzal, hogy „az elsőként és leggyorsabban cselekvők fognak a legnagyobb előnyre szert tenni”; kiemeli, hogy a lehetőségek által vezérelt vállalkozók iránti magas szintű bizalomnak köszönhetően a regionális ökoszisztémák biztosítják a legjobb környezetet az innovációhoz;

23. egyetért azzal, hogy Európának egyesítenie kell erejét, hogy együttesen léphesse meg azt, amire egyedül senki sem lenne képes, hangsúlyozza, hogy ehhez elengedhetetlen – az intelligens szakosodási stratégiákban foglaltaknak megfelelően – a zöld, digitális és ellenálló gazdaságra való átálláshoz kapcsolódó, regionális, ágazatokat átfogó ökoszisztémák „intelligens kiegészítő jellegén” alapuló, régióközi ellátási láncok ösztönzését és megkönnyítését célzó régióközi együttműködés; kiemeli, hogy a regionális intelligens szakosodási stratégiák jelentik a legjobb rendelkezésre álló eszközt a regionális ökoszisztémák közötti és a más, kiegészítő készségekkel rendelkező regionális ökoszisztémákkal való együttműködések elősegítéséhez; ily módon Európán belül működő érékláncokat és innovációs utakat lehet kialakítani;

24. hangsúlyozza – az intelligens szakosodási stratégiákban ajánlott – egyértelmű nyomonkövetési és értékelési rendszer szükségességét; rámutat, hogy azt mindhárom szinten alkalmazni kell: az EU-nak, a tagállamoknak és a régióknak egyaránt értékelést kellene készítenie minden második évben; javasolja, hogy ezt az Európai Bizottság foglalja bele az európai szemeszterbe, és tagállami szinten kapcsolja össze a nemzeti reformtervekkel; ajánlja, hogy a régiók alkalmazzák ezt az értékelést olyan tanulási eszközként, amely elősegíti a diagnosztikai nyomon követés fokozását és az előrehaladás ellenőrzését, továbbá megkönnyíti a problémamegoldást; javasolja, hogy a Regionális Innovációs Eredménytábla egészüljön ki a mutatók javításához esetlegesen hozzájáruló, európai uniós eszközökre vonatkozó ajánlásokkal;

25. támogatja az Európai Bizottságot egy nagyratörő európai uniós klaszterpolitika kialakításában; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a különböző régiókból származó regionális klaszterek és hálózatok kapcsolódjanak egymással, kéri az Európai Bizottságot, hogy – az Európai Vállalkozói Hálózat és az Európai Klaszter-együttműködési Platform keretében egyéni szinten megvalósuló kapcsolatépítés kiegészítéseként – támogassa ezeket a régióközi hálózatokat; javasolja, hogy az európai uniós klaszterpolitika az új európai uniós iparstratégia szerves része legyen;

26. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának fontos eszköznek kell lennie az ipari fejlődés helyi adottságokból kiinduló megközelítésének alkalmazásához, a szén-dioxid-semleges gazdaságra való átállás régióként eltérő hatásainak figyelembevétele érdekében, és megfelelő célkitűzések és támogatási eszközök kialakítását sürgeti a kohéziós politika következő szakaszának tervezése során;

27. elismeri, hogy a régióknak stratégiai iránymutatásra van szükségük ehhez az ipari átálláshoz az ipari átmenetre való felkészültségük terén mutatkozó jelenlegi egyenlőtlenségek hatékony és hatásos felismerése érdekében; kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy segítsen olyan egyértelmű ütemtervvel szolgáló eszközöket kialakítani a régiók számára, amelyek testreszabott megközelítéssel biztosítják be az iparágban betöltött vezető szerepet; az ilyen eszközöknek az új európai uniós iparstratégia kiegészítéseként kell szolgálniuk, és célorientált kohéziós politikai beruházásokhoz kell segíteniük a régiókat a 2020 utáni programozási időszak alatt;

28. hangsúlyozza a közigazgatás innovációorientált, zöld közbeszerzések terén betöltött potenciális szerepét, például a fenntartható és intelligens mobilitás tekintetében vagy az építőiparban, valamint annak szükségességét, hogy a regionális kormányzatokat érintő kockázatok minimálisra csökkenjenek;

29. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a reziliens infrastruktúra kiépítésére, az inkluzív és fenntartható iparosodás előmozdítására és az innováció ösztönzésére vonatkozó 9. fenntartható fejlődési cél végrehajtása csak mérsékelt haladást ért el. Az EU-ban a K+F-re fordított bruttó hazai kiadás valamennyivel a GDP 2%-a fölött állapodott meg⁽⁷⁾; kiemeli az innovációk alkalmazásának és terjesztésének lassú ütemét Európában; rámutat, hogy számos ipari innováció a digitális technológia és szolgáltatás koncepcióját ötvöző, új üzleti modellek köré épül; hangsúlyozza, hogy a régióknak – például a digitális innovációs központok páneurópai hálózata, a kísérleti üzemek és helyszíni laboratóriumok révén – kulcsfontosságú szerepük van az innovációk alkalmazásának és terjesztésének felgyorsítása terén; hangsúlyozza a régióközi innovációs beruházásokról szóló Interreg rendeletben javasolt, új eszköz szükségességét;

30. kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa az európai ipart – különösen az energiaigényes régiókban – a klímasegélyezésre való átállás 2050-re történő megvalósításában, és határozzon meg az európai zöld megállapodással és a Párizsi Megállapodással összhangban álló, ambíciózus, ugyanakkor reális közép- és hosszú távú ágazati célkitűzéseket, továbbá biztosítson ütemtervet azoknak a regionális és helyi szereplőkkel együttműködésben történő megvalósítására, valamint hangsúlyozza – a méltányos átállást támogató mechanizmusban meghatározottak szerint – a vállalkozások és állampolgárok számára méltányos átállás fontosságát;

31. arra kéri az Európai Innovációs Tanácsot, hogy ne csak az induló innovatív vállalkozások, hanem valamennyi gyorsan növekvő vállalkozás növekedését segítse; kiemeli, hogy a nagyon gyorsan növekedő kkv-k nem új vállalatok, hanem olyan, már megalakult cégek, amelyek a digitalizáció, és/vagy a termékük, folyamataik vagy szolgáltatásuk fenntarthatóbbá alakítása révén új növekedési utat találtak;

32. egyetért azzal, hogy Európának ki kell használnia a méretgazdaságosság, a megvalósítás üteme és a hatókör nyújtotta lehetőségeket, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a régiók szerepe nem csupán a helyi adottságokon alapuló innovációk számára, hanem az „együttműködő régiók” számára is teret biztosít, hogy az európai kompetenciák gazdag választéka az Európán kívüli, nagyobb vállalatokkal szemben is versenyképes, régióközi értéklánccá állhasson össze; kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is tegye lehetővé a régióközi értéklánc terén történő együttműködést a régióközi ipari demonstrációs példákra irányuló források biztosítása révén;

33. kiemeli annak szükségességét, hogy a felsőoktatás és a szakképzés jobban megfeleljen a digitális kor sajátosságainak; hangsúlyozza a digitális innovációs központok szerepét, nemcsak az innováció ütemének felgyorsítása és terjesztése, hanem a munkaerő a jövő ipara számára történő képzése terén is; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy ezek a központok a kkv-k számára is hozzáférhetőek legyenek, ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy – a „szakképzési kiválósági központokra” vonatkozó felhívás példájának megfelelően – fokozottan támogassa a kapacitásépítést és a tapasztalatcserét;

34. kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa az európai ipart – különösen az energiaigényes régiókban – a klímasegélyezésre való átállás megvalósításában, és határozzon meg az európai zöld megállapodással összhangban álló, alapos hatásvizsgálatokon alapuló, egyértelmű és realiztikus hosszú és közép távú ágazati célkitűzéseket, továbbá biztosítson ütemtervet azoknak a regionális és helyi szereplőkkel együttműködésben történő megvalósítására, valamint hangsúlyozza – a méltányos átállást támogató mechanizmusban meghatározottak szerint – a vállalkozások és állampolgárok számára méltányos átállás fontosságát;

35. elismeri az európai közérdeket képviselő jelentős projektekben és szövetségekben rejlő lehetőségeket; kéri az Európai Bizottságot, hogy fokozza azok befogadó jellegét azáltal, hogy a régiók és kkv-k számára is lehetővé teszi a részvételt; e tekintetben hangsúlyozza az állami és a magánszektor közötti együttműködésben és az ipari szövetségek kialakításában rejlő lehetőségeket, például az akkumulátortechnológia, a műanyagok és a mikroelektronika területén, a technológiai fejlődés és a biztonságos finanszírozás elősegítése érdekében;

⁽⁷⁾ Az Eurostat végrehajtási jelentése a fenntartható fejlődési célokról, 2020. június 22.

36. tudomásul veszi a külföldi beruházásokkal és a „globális” kínálatról és ellátási láncoktól való túlzott függőséggel járó geopolitikai kockázatokat; kéri az Európai Bizottságot, hogy egészítse ki a stratégiát olyan intézkedésekkel, amelyek segítik a Covid19 által előidézett jelenlegi válság leküzdését és a jövőbeni új járványokra való felkészülést az európai társadalom és gazdaság ellenállóképességének biztosítása érdekében, például az új világi járványok és súlyos járványok esetére a gyógyászati készletek olyan alternatív európai ellátási láncának előkészítésével, amely alacsony költségeken és takarékos innovációkon alapul,

37. a mesterséges intelligenciára, a robotikára és a kapcsolódó technológiákra⁽⁸⁾ vonatkozó európai jogi keret mellett érvel, amely foglalkozik az etikai elvekkkel és az alapvető jogokkal azok fejlesztése, telepítése és használata során, csakúgy mint a biztonsággal és a felelősséggel kapcsolatos kérdésekkel. Az európai ipar innovációjához és versenyképességéhez olyan horizontális keretre lesz szükség, amely tükrözi az Európai Unió értékeit és elveit. Egy ilyen keret konkrét iránymutatást és jogbiztonságot fog nyújtani a polgárok és a vállalkozások számára egyaránt, ideértve az Európán kívül található vállalkozásokat is. Jelenleg a biztonságra és a felelősségre vonatkozó egyértelmű rendelkezések hiánya jogbizonytalanságot teremt a fogyasztók és a mesterséges intelligenciát alkalmazó termékeket előállító és forgalmazó vállalkozások, valamint a mesterségesintelligencia-alkalmazásokat használó polgárok számára;

38. hangsúlyozza a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv fontosságát, mivel az lendületet ad a földrajzilag rövidebb ellátási láncoknak; hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaság szinte minden típusú klaszterre és iparágra hatással van; számos kkv a hagyományos gazdasági és üzleti modellek átalakítására irányuló folyamatok erősítésének ellenére sincs felkészülve a váltásra, és vannak, amelyek készek lennének cselekedni, de nem tudják, miként; hangsúlyozza, hogy a kisebb vállalkozások hátrányokkal szembesülnek a körforgásos jelleg felé történő elmozdulás kezdetekor, mivel korlátozott kapacitással, erőforrással, idővel és tudással rendelkeznek a beruházáshoz, a kapcsolódó adminisztratív teendők ellátásához és a jogszabályoknak és normáknak való megfeleléshez; kéri az Európai Bizottságot, hogy alakítson ki kedvezőbb szakpolitikákat a körforgásos jelleg felé történő elmozdulás lehetővé tétele érdekében; kéri az Európai Bizottságot, hogy fogadjon el olyan jogszabályokat, amelyek hátráltatás helyett inkább segítik ezt az elmozdulást; e tekintetben egy egységes hulladékpiac a körforgásos gazdaság javát szolgálná;

39. kéri az Energia Charta Egyezmény újratárgyalását a fenntartható energiával kapcsolatos beruházások előmozdítása és a Párizsi Megállapodással való összehangolása érdekében. Az újratárgyalásnak meg kell erősítenie az aláíró államok és hatóságok szabályozási jogát is;

40. támogatja egy WTO-kompatibilis, az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus bevezetését, amely globális szinten fokozza az éghajlatváltozás elleni fellépést, és megvédi az iparágakat a tisztességtelen versenytől; javaslatokat kér az EU új saját forrásaira az egyszerűség és az átláthatóság biztosításához a tagállami kompetenciák megőrzése mellett;

41. úgy véli, hogy technológiai vezető szerepük fenntartása, valamint digitális és technológiai szuverenitásuk megszerzése érdekében az EU-nak és tagállamainak fenn kell tartaniuk azon jogukat, hogy megakadályozzák, hogy a stratégiai európai uniós vállalatokat nem uniós állami vagy állami háttérrel rendelkező szereplők kedvezőtlenül felvásárolják, és kéri az Európai Bizottságot, hogy reformálja meg a versenypolitikát a létfontosságú európai egységes piac fenntartása érdekében, és egyúttal erősítse meg az uniós székhelyű vállalatok világszintű pozícióját;

42. egyetért azzal, hogy fokoznunk kell az innovációs beruházásokat; kéri az Európai Bizottságot, hogy segítse elő egy olyan kultúra kialakulását, amely elfogadja a hibázást; kiemeli, hogy az innováció terén elkövetett hiba a sikerhez vezető tanulás útjaként nagyon értékes lehet, de kizárólag akkor, ha a vállalkozások kapnak második esélyt, hogy alkalmazhassák a nem életképes megoldásokból levont tanulságokat; kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy könnyítse meg a levont tanulságok regionális klaszterek és hálózatok között történő terjesztését;

43. kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a régiókat, hogy segítséget nyújthassanak a vállalatoknak a megfelelő európai partnerek keresésében, ha mérsékelni kívánják a globális kínálatról és különösen a globális ellátási láncoktól való függésüket, ugyanis a régiók elősegíthetik a partnerek felkutatását, és megkönnyíthetik a kapcsolatteremtést;

⁽⁸⁾ Lásd az RB véleményét a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvről, előadó: Guido Rink (NL/PES): <https://cor.europa.eu/EN/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-2014-2020>.

44. kéri az Európai Bizottságot, hogy a stratégiai ágazatokban a kvantumszámításhoz hasonló, kulcsfontosságú digitális technológiák alkalmazásait is vegye figyelembe a stratégiai digitális infrastruktúra részeként; hangsúlyozza, hogy ezen alkalmazások elengedhetetlenek Európa digitális átalakulásához a maximális gazdasági és társadalmi hatás biztosítása érdekében; alkalmazások nélkül a digitális technológiák problémát kereső megoldások, míg a vállalatok az üzleti lehetőségek kiaknázásának módjait keresik;

45. hangsúlyozza a regionális kormányzatok és regionális klaszterek vagy hálózatok szövetségekre történő bevonásának fontosságát, és kéri, hogy a regionális kormányzatok vagy legalább a Régiók Bizottságának egy képviselője legyen tagja az ipari fórumnak, különös tekintettel az iparág kockázatainak és igényeinek felmérésére az ipari ökoszisztémák terén, amelyek – a Régiók Bizottságának véleménye szerint – vállalkozószellemre és innovációra irányuló „regionális” ökoszisztémákból jöttek létre;

46. ismételten megerősített uniós támogatást szorgalmaz a regionális ökoszisztémák és klaszterek számára a régióközi innovációs beruházások keretében, a zöld megállapodással való összeegyeztethetőség figyelembevételével, az intelligens szakosodási megközelítés alapján, valamint kibővítve a meglévő kezdeményezéseket, például az ipari modernizációt elősegítő intelligens szakosodási platformot és az ipari szerkezetváltáson átmenő régiókra vonatkozó kísérleti kezdeményezést; továbbá fontosnak tartja eszközök kidolgozását együttműködésen alapuló régióközi ipari beruházási projekteknek a régiókkal és intelligens szakosodási partnerségekkel szoros együttműködésben való végrehajtásához;

47. hangsúlyozza, hogy a kettős átállás csak akkor lesz sikeres, ha valamennyi érdekelt fél egyenlő mértékben részt vesz a felülvizsgált európai iparstratégiában; úgy véli, hogy a világos kommunikáció és az összes érdekelt féllel folytatott nyílt párbeszéd alapvető fontosságú, mivel az ipar és a társadalom előtt álló átalakulás léptéke sürgős fellépést, közös jövőképet és integrált megoldásokat igényel valamennyi érdekelt fél körében és valamennyi politikai szinten, mivel csak egy többszintű kormányzási megközelítés biztosíthatja, hogy az érdekelt felek ilyen nagyságrendű gazdaságpolitikai döntéseket hozzanak;

48. kéri az Európai Bizottságot, hogy vezessen be olyan intézkedéseket, amelyek célja a vállalkozások termelésének átalakítása, amire a Covid19-világjárvány terjedése, és az ezáltal megváltozott társadalmi igények miatt van szükség;

49. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy vonja be a régiókat és a városokat az új európai iparstratégia kialakításának folyamatába, ismételten hangsúlyozza, hogy a régiók és városok hajlandóak és képesek arra, hogy példát mutassanak az európai ipar előtt álló kettős átállás helyi adottságokat figyelembe vevő dimenziójának kialakítása terén.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

INTERACTIO – HIBRID ÜLÉS – AZ RB 140. PLENÁRIS ÜLÉSE, 2020. 10. 12. – 2020. 10. 14.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU az egészségügyért program

(2020/C 440/22)

Referenciaszöveg: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 2021–2027-es időszakra szóló uniós egészségügyi cselekvési program („az EU az egészségügyért program”) létrehozásáról és a 282/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(6) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Bár egészségügyi politikájukért a tagállamok felelősek, a közegészség védelméről az európai szolidaritás szellemében kell gondoskodniuk. A folyamatban lévő Covid19-válság során szerzett tapasztalatok alapján uniós szinten további határozott, a tagállamok közötti együttműködés és koordináció támogatását célzó fellépésre van szükség a súlyos emberi betegségek határokon átnyúló terjedésének megelőzése és megfékezése, a határokon át terjedő egyéb súlyos egészségügyi veszélyek elleni küzdelem, valamint az uniós lakosság egészségének és jólétének védelme érdekében.</p>	<p>Bár egészségügyi politikájukért a tagállamok felelősek, a közegészség védelméről az európai szolidaritás szellemében kell gondoskodniuk, amint erre az EUMSZ 222. cikke is felhívja a figyelmet, amely cikk úgy rendelkezik, hogy az Unió és a tagállamai a szolidaritás szellemében lépjenek fel. A folyamatban lévő Covid19-válság során szerzett tapasztalatok alapján uniós szinten további határozott, a tagállamok, a területi önkormányzatok és adott esetben a közigazgatások közötti együttműködés és koordináció támogatását célzó fellépésre van szükség a súlyos emberi betegségek határokon átnyúló terjedésének megelőzése és megfékezése, a betegségek megelőzéséhez és kezeléséhez szükséges termékek kifejlesztésének elősegítése és e termékek rendelkezésre bocsátása, a határokon át terjedő egyéb súlyos egészségügyi veszélyek elleni küzdelem, valamint az uniós lakosság egészségének és jólétének védelme érdekében.</p>

Indokolás

Fontos emlékeztetni a tagállamok közötti szolidaritás szellemére az egészségügy területén.

2. módosítás

(10) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A határokon át terjedő egészségügyi veszélyek súlyossága miatt a programnak támogatnia kell az ilyen veszélyek különböző vonatkozásainak kezelésére irányuló uniós szintű, összehangolt népegészségügyi intézkedéseket. Az Unió azon képességének megerősítése érdekében, hogy felkészüljön és reagáljon az egészségügyi válságokra, valamint kezelje azokat, a programnak támogatnia kell az 1082/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat alapján létrehozott mechanizmusok és struktúrák, valamint más vonatkozó, uniós szinten létrehozott mechanizmusok és struktúrák keretében hozott intézkedéseket. Ez magában foglalhatja az alapvető egészségügyi eszközök stratégiai készleteinek felhalmozását vagy a válsághárításhoz szükséges kapacitásépítést, a vakcinázással és az immunizációval kapcsolatos megelőző intézkedéseket, valamint a megerősített felügyeleti programokat. Ebben az összefüggésben a programnak – a globális egészségzempléttel összhangban – támogatnia kell az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű szereplők uniós és ágazatközi válságmegelőzési, -felkészültségi, -felügyeleti, -kezelési és -elhárítási kapacitását, beleértve a vészhelyzeti tervezéssel és a felkészültséggel kapcsolatos gyakorlatokat is. A programnak elő kell segítenie egy integrált, átfogó kockázatkommunikációs keret létrehozását, amely az egészségügyi válság valamennyi szakaszára kiterjed, a megelőzéstől a felkészültségen át a válsághárításig.</p>	<p>A határokon át terjedő egészségügyi veszélyek súlyossága miatt a programnak támogatnia kell az ilyen veszélyek különböző vonatkozásainak kezelésére irányuló uniós szintű, összehangolt népegészségügyi intézkedéseket. Az Unió azon képességének megerősítése érdekében, hogy felkészüljön és reagáljon az egészségügyi válságokra, valamint kezelje azokat, a programnak támogatnia kell az 1082/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozat alapján létrehozott mechanizmusok és struktúrák, valamint más vonatkozó, uniós szinten létrehozott mechanizmusok és struktúrák keretében hozott intézkedéseket. Ez magában foglalhatja az alapvető egészségügyi eszközök stratégiai készleteinek felhalmozását, az európai szuverenitás biztosítása céljával végrehajtott beruházások támogatását a világjárványokkal és a közegészséget érő más csapásokkal szembeni küzdelmet szolgáló eszközök és gyógyszerek gyártása terén, a válsághárításhoz szükséges kapacitásépítést vagy a világjárványok hatására vonatkozó adatok NUTS II szinten történő összevetését lehetővé tevő statisztikai protokoll tagállamok általi kidolgozásának támogatását, a vakcinázással és az immunizációval kapcsolatos megelőző intézkedéseket, valamint a megerősített felügyeleti programokat. Ebben az összefüggésben a programnak – a globális egészségzempléttel összhangban – támogatnia kell az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű szereplők uniós és ágazatközi válságmegelőzési, -felkészültségi, -felügyeleti, -kezelési és -elhárítási kapacitását, beleértve a vészhelyzeti tervezéssel és a felkészültséggel kapcsolatos gyakorlatokat is. A programnak elő kell segítenie egy integrált, átfogó kockázatkommunikációs keret létrehozását, amely az egészségügyi válság valamennyi szakaszára kiterjed, a megelőzéstől a felkészültségen át a válsághárításig.</p>

Indokolás

A világjárványokkal szembeni küzdelmet szolgáló eszközök és gyógyszerek gyártása terén fontos beruházásokat kell megvalósítani.

Ezenfelül a statisztikai adatok megosztásának fejlődnie kell a tagállamokban.

3. módosítás

(12) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A veszélyeztetett csoportokba tartozó – köztük a mentális betegségekben és krónikus betegségekben szenvedő – polgárok védelme érdekében a programnak olyan intézkedéseket is elő kell mozdítania, amelyek az egészségügyi válságnak az ilyen veszélyeztetett csoportokhoz tartozó személyekre gyakorolt járulékos hatásaival foglalkoznak.	A veszélyeztetett csoportokba tartozó – köztük a mentális betegségekben és krónikus betegségekben (az elhízást is ideértve) szenvedő – polgárok védelme érdekében a programnak olyan intézkedéseket is elő kell mozdítania, amelyek az egészségügyi válságnak az ilyen veszélyeztetett csoportokhoz tartozó személyekre gyakorolt járulékos hatásaival foglalkoznak. Az alapvető egészségügyi szolgáltatások magas színvonalának biztosítása érdekében a programnak támogatnia kell, különösen válság és világválság idején, a telemedicina alkalmazását.

Indokolás

A telemedicinának úgy kell fejlődnie, hogy hatékony eszközzé váljon válság és világválság idején.

4. módosítás

(15) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Covid19-válság tapasztalatai azt mutatják, hogy az egészségügyi rendszerek hatékonyságának, hozzáférhetőségének és rezilienciájának javítása érdekében Unió-szerte általánosságban szükség van azok strukturális átalakításának és rendszerszintű reformjának támogatására. Az említett átalakítás és reformok keretében a programnak – a Digitális Európa programmal szinergiában – támogatnia kell azokat az intézkedéseket, amelyek előmozdítják az egészségügyi szolgáltatások digitális transzformációját és javítják azok interoperabilitását, fokozzák az egészségügyi rendszerek azon képességét, hogy az emberek szükségleteinek megfelelően támogassák a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést, új ellátási modelleket biztosítsanak és integrált szolgáltatásokat nyújtsanak, a közösségi és alapvető egészségügyi ellátástól a nagymértékben specializált szolgáltatásokig, továbbá amelyek biztosítják a megfelelő – többek között digitális – készségekkel rendelkező, hatékony népegészségügyi személyzet rendelkezésre állását. Az európai egészségügyi adattér kialakítása megadná az egészségügyi rendszerek, a kutatók és a hatóságok számára az egészségügyi ellátás rendelkezésre állásának és minőségének javításához szükséges eszközöket. Tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 35. cikkében foglalt, a megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez és az orvosi kezeléshez való alapvető jogra, valamint az európai uniós egészségügyi rendszereknek a 2006. június 2-i tanácsi következtetéseket⁽¹²⁾ meghatározott közös értékeire és elveire, a programnak támogatnia kell az egészségügy egyetemességét és inkluzivitását, vagyis azt biztosító intézkedéseket, hogy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés senki elől ne legyen elzárva, továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják a betegjogok – köztük a személyes adatok védelméhez fűződő jog – megfelelő tiszteletben tartását.</p> <p>⁽¹²⁾ A Tanács következtetése a közös értékekről és elvekről az európai uniós egészségügyi rendszerekben (HL C 146., 2006.6.22., 1. o.).</p>	<p>A Covid19-válság tapasztalatai azt mutatják, hogy az egészségügyi rendszerek hatékonyságának, hozzáférhetőségének és rezilienciájának javítása érdekében Unió-szerte általánosságban szükség van azok strukturális átalakításának és rendszerszintű reformjának támogatására. E reformoknak a megújult európai szemeszter keretében meg kell erősíteniük a megbízható közszolgáltatásokon és jelentős állami beruházásokon alapuló európai egészségügyi rendszerek egyediségét. Az egészségügyi szolgáltatások általános érdekű szolgáltatások, amelyek célja a magánszektor logikája szerint nem kezelhető szociális jogok európai pillérének megszilárdítása. Az említett átalakítás és reformok keretében a programnak a tagállami egészségügyi rendszerek felépítésének figyelembevételével meg kell szerveznie stressztesztet összehangolását és finanszírozását a tagállamokban, hogy azonosíthatók legyenek a gyenge pontok, és hogy ellenőrizni lehessen a világjárványokra való reagálási képességet. Ezenfelül a programnak – a Digitális Európa programmal szinergiában – támogatnia kell azokat az intézkedéseket, amelyek előmozdítják az egészségügyi szolgáltatások digitális transzformációját és javítják azok interoperabilitását, fokozzák az egészségügyi rendszerek azon képességét, hogy az emberek szükségleteinek megfelelően támogassák a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést, új ellátási modelleket biztosítsanak és integrált szolgáltatásokat nyújtsanak, a közösségi és alapvető egészségügyi ellátástól a nagymértékben specializált szolgáltatásokig, továbbá amelyek biztosítják a megfelelő – többek között digitális – készségekkel rendelkező, hatékony népegészségügyi személyzet rendelkezésre állását. Az európai egészségügyi adattér kialakítása megadná az egészségügyi rendszerek, a kutatók és a hatóságok számára az egészségügyi ellátás rendelkezésre állásának és minőségének javításához szükséges eszközöket. Tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 35. cikkében foglalt, a megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez és az orvosi kezeléshez való alapvető jogra, valamint az európai uniós egészségügyi rendszereknek a 2006. június 2-i tanácsi következtetéseket⁽¹²⁾ meghatározott közös értékeire és elveire, a programnak támogatnia kell az egészségügy egyetemességét és inkluzivitását, vagyis azt biztosító intézkedéseket, hogy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés senki elől ne legyen elzárva, továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják a betegjogok – köztük a személyes adatok védelméhez fűződő jog – megfelelő tiszteletben tartását.</p> <p>⁽¹²⁾ A Tanács következtetése a közös értékekről és elvekről az európai uniós egészségügyi rendszerekben (HL C 146., 2006.6.22., 1. o.).</p>

Indokolás

A módosításban kifejtettek szerint.

5. módosítás

(18) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A programnak ezért hozzá kell járulnia az egyének egész élete során történő betegségmegelőzéshez és az egészségfejlesztéshez azáltal, hogy foglalkozik az olyan egészségügyi kockázati tényezőkkel, mint a dohányzás és a kapcsolódó termékek használata, valamint az azok füstjének való kitettség, a káros alkoholfogyasztás és a tiltott kábítószer használata. A programnak hozzá kell járulnia továbbá a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás, az egészségtelen táplálkozási szokások és a mozgásszegény életmód, valamint a környezetszennyezésnek való kitettség visszaszorításához, és elő kell mozdítania az egészséges életmódot támogató környezet kialakítását, hogy kiegészítse a tagállamok e területeken hozott intézkedéseit. A programnak ezért hozzá kell járulnia az európai zöld megállapodás, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia, valamint a biodiverzitási stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.</p>	<p>A programnak ezért hozzá kell járulnia az egyének egész élete során történő betegségmegelőzéshez és az egészségfejlesztéshez azáltal, hogy foglalkozik az olyan egészségügyi kockázati tényezőkkel, mint a dohányzás és a kapcsolódó termékek használata, valamint az azok füstjének való kitettség, a káros alkoholfogyasztás és a tiltott kábítószer használata. A programnak hozzá kell járulnia továbbá a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás, az egészségtelen táplálkozási szokások és a mozgásszegény életmód, valamint a környezetszennyezésnek való kitettség visszaszorításához, és elő kell mozdítania az egészséges életmódot támogató környezet kialakítását, hogy kiegészítse a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok e területeken hozott intézkedéseit. A programnak ezért hozzá kell járulnia az európai zöld megállapodás, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia, valamint a biodiverzitási stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.</p>

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére.

6. módosítás

(20) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A program szinergiában és kiegészítő jelleggel fog működni más uniós szakpolitikákkal, programokkal és alapokkal, például az olyan programok keretében végrehajtott fellépésekkel, mint a Digitális Európa program, az Európai horizont, az uniós polgári védelmi mechanizmus keretében létrehozott rescEU tartalék, a Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz, az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+, többek között a több millió uniós munkavállaló egészségének és biztonságának fokozott védelmét biztosító szinergiák vonatkozásában), beleértve annak foglalkoztatási és szociális innovációs ágát (EaSI), az InvestEU Alap, az Egységes piac program, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, beleértve a reformösztönző eszközt, az Erasmus, az Európai Szolidaritási Testület, a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE), valamint az EU külső tevékenységgel kapcsolatos eszközei, például a Szomszédcsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz, valamint az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz III. Adott esetben közös szabályokat kell meghatározni az alapok közötti összhang és az egymást kiegészítő jelleg biztosítása érdekében – biztosítva ugyanakkor az egyes szakpolitikák sajátosságainak tiszteletben tartását –, valamint az ezen politikák, programok és alapok olyan stratégiai követelményeikhez való igazodásra tekintettel, mint például az ERFA és az ESZA+ előfeltételei.</p>	<p>A program szinergiában és kiegészítő jelleggel fog működni más uniós szakpolitikákkal, programokkal és alapokkal, például az olyan programok keretében végrehajtott fellépésekkel, mint a Digitális Európa program, az Európai horizont, az uniós polgári védelmi mechanizmus keretében létrehozott rescEU tartalék, a Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz, az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+, többek között a több millió uniós munkavállaló egészségének és biztonságának fokozott védelmét biztosító szinergiák vonatkozásában), beleértve annak foglalkoztatási és szociális innovációs ágát (EaSI), az InvestEU Alap, az Egységes piac program, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, beleértve a reformösztönző eszközt, az Erasmus, az Európai Szolidaritási Testület, a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE), valamint az EU külső tevékenységgel kapcsolatos eszközei, például a Szomszédcsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz, valamint az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz III. Adott esetben – és szükség esetén az európai strukturális és beruházási alapok irányító hatóságaival kapcsolatot kialakítva – közös szabályok megállapítására kerül majd sor az alapok közötti összhang és kiegészítő jelleg biztosítása érdekében – gondoskodva az egyes szakpolitikák sajátosságainak tiszteletben tartásáról –, továbbá e szakpolitikák, programok és alapok stratégiai követelményeivel, például az ERFA és az ESZA+ szerinti előfeltételekkel való összhang megteremtése céljából.</p>

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet az európai strukturális és beruházási alapok irányító hatóságaival fenntartott kapcsolatra.

7. módosítás

(25) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az Unió egészségügyi jogalkotásának közvetlen hatása van a polgárok életére, az egészségügyi rendszerek hatékonyságára és ellenálló képességére, valamint a belső piac megfelelő működésére. Az orvosi eszközökre és technológiákra (gyógyszerekre, orvostechnikai eszközökre és emberi eredetű anyagokra), valamint a dohánytermékekkel kapcsolatos jogalkotásra, a betegeket a határon átnyúló egészségügyi ellátásban megillető jogokra és a határokon átterjedő súlyos egészségügyi veszélyekre vonatkozó keret-szabályozás alapvető fontosságú az uniós egészségvédelem szempontjából. A programnak ezért támogatnia kell az uniós egészségügyi jogszabályok kidolgozását, végrehajtását és érvényesítését, valamint magas színvonalú, összehasonlítható és megbízható adatokat kell szolgáltatnia a szakpolitikai döntéshozatal és a nyomon követés alátámasztására.</p>	<p>Az Unió egészségügyi jogalkotásának közvetlen hatása van a polgárok életére, az egészségügyi rendszerek hatékonyságára és ellenálló képességére, valamint a belső piac megfelelő működésére. Az orvosi eszközökre és technológiákra (gyógyszerekre, orvostechnikai eszközökre és emberi eredetű anyagokra), valamint a dohánytermékekkel kapcsolatos jogalkotásra, a betegeket a határon átnyúló egészségügyi ellátásban megillető jogokra és a határokon átterjedő súlyos egészségügyi veszélyekre vonatkozó keret-szabályozás alapvető fontosságú az uniós egészségvédelem szempontjából. A programnak ezért támogatnia kell az uniós egészségügyi jogszabályok kidolgozását, végrehajtását és érvényesítését, valamint magas színvonalú, összehasonlítható és megbízható adatokat kell szolgáltatnia regionális, NUTS II szinten a szakpolitikai döntéshozatal és a nyomon követés alátámasztására.</p>

Indokolás

A módosítás pontosítja, hogy regionális, NUTS II szintről van szó.

8. módosítás

(26) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok között utazó betegek egészségügyi ellátásának biztosítása terén folytatott, határokon átnyúló együttműködés, az egészségügyi technológiaértékeléssel kapcsolatos közös munka és az európai referenciahálózatok (ERH) jó példái azon területeknek, ahol bebizonyosodott, hogy a tagállamok közötti integrált munka jelentős hozzáadott értéket és komoly potenciált képvisel az egészségügyi rendszerek hatékonyságának növelése, ezáltal pedig általánosságban az egészség javítása terén. A programnak ezért támogatnia kell az ilyen integrált és összehangolt munkát lehetővé tevő tevékenységeket, ami az olyan, nagy hatást kifejtő gyakorlatok végrehajtásának előmozdítását is szolgálja, amelyek célja, hogy a rendelkezésre álló forrásoknak az érintett lakosság és területek közötti elosztása a lehető leghatékonyabb módon történjen, így maximalizálva azok hatását.</p>	<p>A tagállamok vagy európai területi társulások (ETT) között utazó betegek egészségügyi ellátásának biztosítása terén folytatott, határokon átnyúló együttműködés, az egészségügyi technológiaértékeléssel kapcsolatos közös munka és az európai referenciahálózatok (ERH) jó példái azon területeknek, ahol bebizonyosodott, hogy a tagállamok és a területi önkormányzatok közötti integrált munka jelentős hozzáadott értéket és komoly potenciált képvisel az egészségügyi rendszerek hatékonyságának növelése, ezáltal pedig általánosságban az egészség javítása terén. A programnak ezért támogatnia kell az ilyen integrált és összehangolt munkát lehetővé tevő tevékenységeket, ami az olyan, nagy hatást kifejtő gyakorlatok végrehajtásának előmozdítását is szolgálja, amelyek célja, hogy a rendelkezésre álló forrásoknak az érintett lakosság és területek közötti elosztása a lehető leghatékonyabb módon történjen, így maximalizálva azok hatását. Amint például a Régiók Európai Bizottsága a határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló véleményében kifejtette, a programnak – annak garantálása érdekében, hogy az ellátás továbbra is elérhető és biztosított legyen – a határ menti régiók között egészségügyi folyosót kell kialakítania, amelynek révén a betegek és az egészségügyi szakemberek a kijárási korlátozás idején is szabadon léphetik át a határt.</p>

Indokolás

Az ETT-k megemlíthetők ebben az összefüggésben, mivel hozzájárulnak a szolgáltatások – többek között az egészségügyi ellátások – fokozottabb hozzáférhetőségéhez a határ menti régiókban, emellett a helyi és regionális önkormányzatok által bevezetett határon átnyúló együttműködés példái.

9. módosítás

(30) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>E célkitűzések uniós szintű végrehajtásának biztosítása érdekében az Európai Bizottságnak meg kell erősítenie az egészségügyért felelős különböző európai ügynökségek – például az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ, az Európai Gyógyszerügynökség, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság, az Európai Vegyi-nyag-ügynökség és az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség – költségvetését és megbízatását. Ezen túlmenően jobban össze kell hangolni ezen ügynökségek tevékenységét annak érdekében, hogy jobban hozzájáruljanak „az EU az egészségügyért” program célkitűzéseinek eléréséhez, és meg kell erősíteni szerepüket e program irányításában.</p>

Indokolás

Az Európai Uniónak már számos eszköze van. Ezeket meg kell erősíteni és jobban össze kell hangolni az EU egészségügyi válságokra való reagálási képességének növelése és az európai egészségügyi állapotának javítása érdekében.

10. módosítás

(31) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Tekintettel a program célkitűzéseinek és intézkedéseinek sajátos jellegére, egyes esetekben a tagállamok illetékes hatóságai a legalkalmasabbak a kapcsolódó tevékenységek végrehajtására. A költségvetési rendelet 195. cikkének alkalmazásában ezért meghatározott kedvezményezettnek kell tekinteni azokat a hatóságokat, amelyeket maguk a tagállamok jelölnek ki, és lehetővé kell tenni, hogy pályázati felhívások előzetes közzététele nélkül is lehessen vissza nem térítendő támogatásokat nyújtani ezeknek a hatóságoknak.</p>	<p>Tekintettel a program célkitűzéseinek és intézkedéseinek sajátos jellegére, egyes esetekben a tagállamok, illetve a népegészségügy terén hatáskörökkel rendelkező helyi és regionális önkormányzatok illetékes hatóságai a legalkalmasabbak a kapcsolódó tevékenységek végrehajtására. A költségvetési rendelet 195. cikkének alkalmazásában ezért meghatározott kedvezményezettnek kell tekinteni azokat a hatóságokat, amelyeket maguk a tagállamok jelölnek ki, és lehetővé kell tenni, hogy pályázati felhívások előzetes közzététele nélkül is lehessen vissza nem térítendő támogatásokat nyújtani ezeknek a hatóságoknak.</p>

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a népegészségügy terén hatáskörökkel rendelkező helyi és regionális önkormányzatok szerepére.

11. módosítás

(40) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Tekintettel az éghajlatváltozás kezelésének fontosságára a Párizsi Megállapodás végrehajtására tett uniós kötelezettségvállalásokkal és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival összhangban, ez a program hozzájárul majd az éghajlati szempontoknak az uniós szakpolitikákban történő általános érvényesítéséhez, valamint annak az általános célkitűzésnek a teljesítéséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások legalább 25 %-a éghajlat-politikai célok eléréséhez járuljon hozzá. A releváns tevékenységek meghatározására a program előkészítése és végrehajtása során, újbóli értékelésükre pedig a program féliődés értékelés keretében kerül sor.</p>	<p>Tekintettel az éghajlatváltozás kezelésének fontosságára a Párizsi Megállapodás végrehajtására tett uniós kötelezettségvállalásokkal és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival összhangban, ez a program hozzájárul majd az éghajlati szempontoknak az uniós szakpolitikákban történő általános érvényesítéséhez, valamint annak az általános célkitűzésnek a teljesítéséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások legalább 30 %-a éghajlat-politikai célok eléréséhez járuljon hozzá. A releváns tevékenységek meghatározására a program előkészítése és végrehajtása során, újbóli értékelésükre pedig a program féliődés értékelés keretében kerül sor.</p>

Indokolás

A százalékos arány módosításának célja, hogy több pénzeszközt rendeljenek az éghajlattal kapcsolatos célkitűzésekhez.

12. módosítás

(42) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A program végrehajtása során tiszteletben kell tartani a tagállamoknak az egészségügyi szakpolitikájuk meghatározására, valamint az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás megszervezésére és biztosítására vonatkozó hatáskörét.	A program végrehajtása során tiszteletben kell tartani a tagállamoknak és adott esetben a régióknak vagy az egészségügyi szakpolitikák meghatározásában érintett egyéb kormányzati szinteknek az egészségügyi szakpolitikájuk meghatározására, valamint az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás megszervezésére és biztosítására vonatkozó hatáskörét.

Indokolás

A módosítás célzottan hivatkozik az egészségügyi szakpolitikák meghatározásában érintett különböző szereplőkre.

13. módosítás

3. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
az egészségügyi rendszerek és személyzet megerősítése a népegészségügy általános színvonalának javítása érdekében, többek között a digitális transzformáció, valamint a tagállamok közötti integrált és összehangolt munka, továbbá a bevált gyakorlatok és az adatok megosztásának folyamatos megvalósítása révén.	az egészségügyi rendszerek és személyzet megerősítése a népegészségügy általános színvonalának javítása érdekében, többek között a digitális transzformáció, valamint a tagállamok és a népegészségügyben illetékes területi önkormányzatok közötti integrált és összehangolt munka, az összefüggő, lakott területeken az egészségügyi és az orvosi-szociális szféra szereplőinek koordinálása, illetve a bevált gyakorlatok és az adatok megosztásának folyamatos megvalósítása révén.

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet az egészségügyben illetékes helyi szereplők fontosságára.

14. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 3. cikkben említett általános célkitűzések megvalósítása a következő konkrét célkitűzések révén történik, adott esetben a globális egészségszemlélettel összhangban: 1. az Unió azon képességének megerősítése, hogy megelőzze a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyeket, felkészüljön és reagáljon azokra, valamint kezelje az egészségügyi válságokat, többek között a sürgősségi egészségügyi ellátással kapcsolatos kapacitás koordinálása, biztosítása és kialakítása, az adatgyűjtés és a felügyelet révén;	A 3. cikkben említett általános célkitűzések megvalósítása a következő konkrét célkitűzések révén történik, adott esetben a globális egészségszemlélettel összhangban: 1. az Unió azon képességének megerősítése, hogy megelőzze a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyeket, felkészüljön és reagáljon azokra, valamint kezelje az egészségügyi válságokat, többek között a sürgősségi egészségügyi ellátással kapcsolatos kapacitás koordinálása, biztosítása és kialakítása, az adatgyűjtés, az egészségügyi folyosók kialakítása és a felügyelet révén;

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
2. a válság szempontjából releváns termékek tartalékai vagy készletei, valamint a válság esetén mozgósítandó orvosi, egészségügyi és támogató személyzeti tartalék rendelkezésre állásának biztosítása az Unióban;	2. a válság szempontjából releváns termékek tartalékai vagy készletei, valamint a válság esetén mozgósítandó orvosi, egészségügyi és támogató személyzeti tartalék rendelkezésre állásának biztosítása az Unióban;
3. a válság szempontjából releváns termékek és más szükséges egészségügyi eszközök megfelelő rendelkezésre állásának, hozzáférhetőségének és megfizethetőségének biztosítására irányuló fellépések támogatása;	3. a válság szempontjából releváns termékek és más szükséges egészségügyi eszközök megfelelő rendelkezésre állásának, hozzáférhetőségének és megfizethetőségének biztosítására irányuló fellépések támogatása;
4. az egészségügyi rendszerek hatékonyságának, hozzáférhetőségének, fenntarthatóságának és ellenálló képességének erősítése, többek között a digitális transzformációnak, a digitális eszközök és szolgáltatások elterjedésének, a rendszerszintű reformoknak, az új ellátási modellek és az egyetemes egészségügyi ellátás végrehajtásának a támogatása révén, valamint az egészségügyi egyenlőtlenségek kezelése;	4. az egészségügyi rendszerek hatékonyságának, hozzáférhetőségének, fenntarthatóságának és ellenálló képességének erősítése, többek között a világjárványokkal szembeni ellenálló képességet vizsgáló tesztek összehangolásának és finanszírozásának a tagállami egészségügyi rendszerek felépítésének figyelembevételével történő megszervezése, továbbá a digitális transzformációnak, a digitális eszközök és szolgáltatások elterjedésének, a rendszerszintű reformoknak, az új ellátási modellek és az egyetemes egészségügyi ellátás végrehajtásának a támogatása révén, valamint az egészségügyi egyenlőtlenségek kezelése;
5. az egészségügyi rendszer azon képességének megerősítésére irányuló fellépések támogatása, hogy előmozdítsa a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést, a betegek jogainak érvényesítését és a határokon átnyúló egészségügyi ellátást, valamint hogy támogassa az orvosok és az egészségügyi szakemberek kiválóságát;	5. az egészségügyi rendszer azon képességének megerősítésére irányuló fellépések támogatása, hogy előmozdítsa a betegségmegelőzést és az egészségfejlesztést, a betegek jogainak érvényesítését és a határokon átnyúló egészségügyi ellátást, valamint hogy támogassa az orvosok és az egészségügyi szakemberek kiválóságát;
6. a nem fertőző betegségek – különösen a rák – felügyeletére, megelőzésére, diagnosztizálására, kezelésére és az azokkal kapcsolatos ellátásra irányuló fellépések támogatása;	6. a nem fertőző betegségek – különösen a rák – felügyeletére, megelőzésére, diagnosztizálására, kezelésére és az azokkal kapcsolatos ellátásra irányuló fellépések támogatása;
7. a gyógyszerek – különösen az antimikrobiális szerek – körültekintő és hatékony használatának, valamint a gyógyszerek és az orvostechnikai eszközök környezetkímélőbb gyártásának és ártalmatlanításának előmozdítása és támogatása;	7. a gyógyszerek – különösen az antimikrobiális szerek – körültekintő és hatékony használatának, valamint a gyógyszerek és az orvostechnikai eszközök környezetkímélőbb gyártásának és ártalmatlanításának előmozdítása és támogatása;
8. az uniós egészségügyi jogszabályok kidolgozásának, végrehajtásának és érvényesítésének támogatása, valamint magas színvonalú, összehasonlítható és megbízható adatok biztosítása a szakpolitikai döntéshozatal és a nyomon követés alátámasztására, továbbá a vonatkozó szakpolitikák egészségügyi hatásvizsgálatának előmozdítása;	8. az uniós egészségügyi jogszabályok kidolgozásának, végrehajtásának és érvényesítésének támogatása, valamint magas színvonalú, összehasonlítható és megbízható adatok biztosítása a szakpolitikai döntéshozatal és a nyomon követés alátámasztására, továbbá a vonatkozó szakpolitikák egészségügyi hatásvizsgálatának előmozdítása;
9. a tagállamok – és különösen egészségügyi rendszereik – közötti integrált munka támogatása, beleértve a nagy hatású megelőzési gyakorlatok végrehajtását , valamint az európai referenciahálózatokon és más transznacionális hálózatokon keresztüli hálózatépítés fokozását;	9. a tagállamok és a területi önkormányzatok – és különösen egészségügyi rendszereik – közötti integrált munka támogatása, beleértve a valamennyi típusú egészségügyi válságra válaszolni képes európai reakció mechanizmus bevezetését , valamint az európai referenciahálózatokon és más transznacionális hálózatokon keresztüli hálózatépítés fokozását;
10. az Unió nemzetközi és globális egészségügyi kezdeményezésekhez való hozzájárulásának támogatása.	10. az Unió nemzetközi és globális egészségügyi kezdeményezésekhez való hozzájárulásának támogatása.

Indokolás

A módosításban kifejtettek szerint.

15. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
1. A programnak a 2021 és 2027 közötti időszakban történő végrehajtására szánt pénzügyi keret folyó áron számítva 1 946 614 000 EUR.	1. A programnak a 2021 és 2027 közötti időszakban történő végrehajtására szánt pénzügyi keret folyó áron számítva 10 398 000 000 EUR (változatlan áron 9 370 000 000 EUR).

Indokolás

Magától értetődik.

16. módosítás

16. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A Bizottság az egészségfejlesztéssel, a betegségmegelőzéssel és a nem fertőző betegségek kezelésével foglalkozó irányítócsoport keretében konzultál a tagállamok egészségügyi hatóságaival a program számára kidolgozott munkatervekről, a program prioritásairól és stratégiai orientációiról, valamint végrehajtásáról.	A Bizottság az egészségfejlesztéssel, a betegségmegelőzéssel és a nem fertőző betegségek kezelésével foglalkozó irányítócsoport keretében – nemzeti szinten, illetve megosztott hatáskörök esetén regionális és helyi szinten – konzultál a tagállamok egészségügyi hatóságaival a program számára kidolgozott munkatervekről, a program prioritásairól és stratégiai orientációiról, valamint végrehajtásáról. A Bizottság e gyakorlatba bevonja az egészségügyi szakpolitikák terén hatáskörrel rendelkező területi önkormányzatokat.

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére és a megosztott hatáskörökre az egészségügy terén.

17. módosítás

I. melléklet g) pont i. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
tudástranszfer-intézkedések és uniós szintű együttműködés támogatása a hatékonyság, hozzáférhetőség, fenntarthatóság és reziliencia javítására irányuló nemzeti reformfolyamatok segítése érdekében, különösen az európai szemeszter által azonosított kihívások kezelése, valamint az alapellátás megerősítése, az ellátás integrációjának növelése, az egyetemes egészségügyi ellátás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés érdekében;	tudástranszfer-intézkedések és uniós szintű együttműködés támogatása a népegészségügyben illetékes területi önkormányzatokkal konzultálva a hatékonyság, hozzáférhetőség, fenntarthatóság és reziliencia javítására irányuló nemzeti reformfolyamatok segítése érdekében, különösen az európai szemeszter által azonosított kihívások kezelése, valamint az alapellátás megerősítése, az ellátás integrációjának, összehangolásának és fokozatosságának növelése, az egyetemes egészségügyi ellátás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés érdekében;

Indokolás

Fontos a helyi és regionális önkormányzatok nemzeti reformfolyamatokban és az európai szemeszter keretében végzett fellépésekben való részvételének erősítése.

18. módosítás

I. melléklet g) pont, v. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a tagállamok felkészültségének és reagálási intézkedéseinek (például válságkezelés, antimikrobiális rezisztencia, vakcinázás) ellenőrzése;	a tagállamok és adott esetben a területi önkormányzatok felkészültségének és reagálási intézkedéseinek (például válságkezelés, antimikrobiális rezisztencia, vakcinázás) ellenőrzése;

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére.

19. módosítás

I. melléklet g) pont, vi. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a nemzeti rendszerek felzárkózásának támogatása mutatók kidolgozásával, elemzés- és tudásközvetítéssel, valamint a nemzeti egészségügyi rendszerek stressztesztjeinek szervezésével;	a nemzeti rendszerek felzárkózásának támogatása mutatók kidolgozásával, elemzés- és tudásközvetítéssel, valamint a nemzeti egészségügyi rendszerek stressztesztjeinek szervezésével, bevonva ebbe a népegészségügyben illetékes helyi és regionális önkormányzatokat;

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére és a megosztott hatáskörökre az egészségügy terén.

20. módosítás

I. melléklet g) pont, ix. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a tagállamokat, valamint a tagállamok által az egészségfejlesztés és a (mind a fertőző, mind a nem fertőző betegségekre vonatkozó) betegségmegelőzés javítása érdekében tett intézkedéseket támogató programok létrehozásának és végrehajtásának támogatása;	a tagállamokat és a területi önkormányzatokat , valamint a tagállamok és a területi önkormányzatok által az egészségfejlesztés és a (mind a fertőző, mind a nem fertőző betegségekre vonatkozó) betegségmegelőzés javítása érdekében tett intézkedéseket támogató programok létrehozásának és végrehajtásának támogatása, ami lehetővé teszi a népegészségügy szempontjából a sajátosságaikhoz igazodó intézkedések meghatározásával és végrehajtásával kapcsolatos fellépéseik előmozdítását;

Indokolás

Számos tagállamban a helyi és regionális önkormányzatok felelnek ezekért az intézkedésekért, és támogatásban kell részesülniük e programok keretében.

21. módosítás

I. melléklet g) pont, x. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
az egészséges és biztonságos városi, munkahelyi és iskolai környezet kialakítására, az egészséges élet választásának lehetővé tételére és az egészséges étrend előmozdítására irányuló, a kiszolgáltatott csoportok szükségleteit figyelembe vevő tagállami intézkedések támogatása;	az egészséges és biztonságos városi, munkahelyi és iskolai környezet kialakítására, az egészséges élet választásának lehetővé tételére és az egészséges étrend előmozdítására irányuló, a kiszolgáltatott csoportok szükségleteit figyelembe vevő tagállami és területi önkormányzati intézkedések támogatása;

Indokolás

Számos tagállamban a helyi és regionális önkormányzatok felelnek ezekért az intézkedésekért.

22. módosítás

I. melléklet g) pont, xii. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a tagállamok támogatása abban, hogy teljesítményértékelés, együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje révén megerősítsék egészségügyi rendszereik igazgatási kapacitását;	a tagállamok és adott esetben a területi önkormányzatok támogatása abban, hogy teljesítményértékelés, együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje révén megerősítsék egészségügyi rendszereik igazgatási kapacitását;

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére.

23. módosítás

I. melléklet k) pont, iii. alpont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a betegségmegelőzés és az egészséges életmód előmozdítását célzó kommunikáció, a nemzetközi, uniós és nemzeti szinten érintett szereplőkkel együttműködésben.	a betegségmegelőzés és az egészséges életmód előmozdítását célzó, a nemzetközi, uniós, nemzeti, regionális és helyi szinthez igazodó kommunikáció az érintett szereplőkkel együttműködésben.

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a különböző helyi szintek érintettségére.

24. módosítás

I. melléklet l) pont (új)

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>l) Közös egészségügyi kihívások</p> <p>i. a közös egészségügyi kihívásokkal – amit például az egészségügy terén jelentkező egyenlőtlenségek, az ellátások igénybevételének lehetősége, a migráció, a lakosság elöregedése, a betegek biztonsága és a magas színvonalú egészségügyi ellátások jelentenek – helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten való megbirkózást célzó intézkedések támogatása;</p> <p>ii. a világiárványok elleni küzdelemhez szükséges anyagok és termékek európai gyártását célzó beruházási intézkedések támogatása;</p> <p>iii. a kórházi infrastruktúra átalakítását és korszerűsítését előmozdító beruházási intézkedések támogatása a térségekben az ellátások koherenciájának és fokozatosságának logikája mentén.</p>

Indokolás

Ezen intézkedéseknek szerepelniük kell a program által megállapított fellépések jegyzékében.

25. módosítás

II. melléklet – A. rész, I. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre való uniós és tagállami felkészültség és reagálás tervezésének minősége és teljessége.	A határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre való uniós, tagállami és adott esetben területi önkormányzati felkészültség és reagálás tervezésének minősége és teljessége.

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére.

26. módosítás

II. melléklet – A. rész, III. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 3.4. fenntartható fejlődési célhoz közvetlenül hozzájáruló intézkedések és bevált gyakorlatok száma tagállamonként.	A 3.4. fenntartható fejlődési célhoz közvetlenül hozzájáruló intézkedések és bevált gyakorlatok száma tagállamonként, ezen belül adott esetben a helyi és regionális szintű bevált gyakorlatok száma.

Indokolás

A módosításban kifejtettek szerint.

27. módosítás

I. melléklet – A. rész, IV. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A bevált gyakorlatok tagállamok általi végrehajtása.	A bevált gyakorlatok tagállamok és az egészségügyben illetékes területi önkormányzatok általi végrehajtása.

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére és a megosztott hatáskörökre az egészségügy terén.

28. módosítás

II. melléklet – B. rész, I. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Azon tagállamok száma, amelyekben javul a felkészültség és a reagálástervezés	Azon tagállamok és adott esetben területi önkormányzatok száma, amelyekben javul a felkészültség és a reagálástervezés

Indokolás

A módosítás felhívja a figyelmet a helyi önkormányzatok szerepére.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza a kötelezettségvállalására, miszerint prioritást kap az egészségügy európai szintű előtérbe helyezése, valamint a regionális és helyi önkormányzatok támogatása a rák és a járványok elleni küzdelemben, a határokon átnyúló egészségügyi együttműködésben és az egészségügyi rendszerek modernizálásában;
- elismeri, hogy az Európai Bizottság javaslata tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét;
- sajnálatát fejezi ki a senki által meg nem jósolható Covid19-világjárvány súlyos következményei miatt, amelyeket azonban szoros együttműködéssel és megerősített mechanizmusokkal le lehet küzdeni;
- hangsúlyozza, hogy a települések, a városok, a területi önkormányzatok és a közintézmények a Covid19 elleni küzdelem frontvonalában harcolnak azzal, hogy egészségügyi (orvostechnikai felszerelések vásárlása, egészségügyi személyzet felvétele stb.) és sürgősségi intézkedéseket hoznak, hogy választ adjanak a világjárvány különböző, társadalmi, gazdasági vagy logisztikai vonatkozásaira;
- kéri az európai intézményeket, hogy hozzanak erőteljes intézkedéseket hatáskörükön belül, és fogadjanak el a Covid19-válságra történő célirányos válaszadásra és egy jövőbeni egészségügyi válság előrejelzését szolgáló tapasztalati visszajelzésre irányuló kezdeményezéseket; emlékeztet arra, hogy ezen intézkedések előkészítése és végrehajtása a népegészségügyben illetékes nemzeti hatóságokkal és területi önkormányzatokkal együttműködésben kell történnjen;
- megemlíti a 2017-es Eurobarométer eredményeit, amelyek szerint az európaiak több mint 70 %-a szeretné, hogy az Európai Unió több kötelezettséget vállaljon az egészségügy területén;

7. hangsúlyozza, hogy ennek a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló jelentős egészségügyi finanszírozási programnak támogatnia kell az EU-ban és a tagállamokban a közegészségügyi politikák közös és hosszú távú kihívásainak kezelésére irányuló intézkedéseket, beleértve különösen az újabb hasonló típusú válságok előrejelzését, az egészségügyi egyenlőtlenségeket, az ellátáshoz való hozzáférést, a migrációt, az idősödő népességet, a megbízhatóságot és a magas színvonalú egészségügyi ellátás biztosítását helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten;

8. hangsúlyozza, hogy „az EU az egészségügyért” programnak nemcsak a válságkezelésre kell összpontosítania, hanem a Covid19-járvány utáni helyreállítást követően hozzá kell járulnia az uniós lakosság egészségének jelentős javulásához az egészségügyi rendszerek ellenálló képességének erősítésével, az egészségügyi ágazatban az innováció előmozdításával, valamint a prevenciónak és az egészségfejlesztésnek a fenntartható fejlődés eszközeként való integrálásával;

Az uniós polgárok egészsége alapvető jog

9. megjegyzi, hogy az Európai Uniót a Covid19-világjárvány kezdete, 2020. március 10-e óta válság sújtja, amelynek emberi dimenziója igen jelentős, csakúgy, mint a polgárok egészségét érő ártalmas hatások;

10. elengedhetetlennek tartja, hogy az egészségügy járuljon hozzá az európai szociális modellhez és különösen a szociális jogok európai pilléréhez;

11. emlékeztet arra, hogy az egészség az alapvető jogok egyike, és hogy az egészségügy általános érdekű szolgáltatás, amelyet nem lehet kereskedelmi szolgáltatásként kezelni;

12. emlékeztet arra, hogy az elkerülhető társadalmi egyenlőtlenségek miatt az egészségügyben megjelenő egyenlőtlenségek elleni küzdelem elsődleges célkitűzés, emellett a közegészségügyi-járványügyi biztonság és az egészségügyi rendszerek biztonsága előmozdításának hatékony eszköze;

„Az EU az egészségügyért” (EU4Health) program célkitűzései és szerepe

13. hangsúlyozza, hogy „az EU az egészségügyért” programnak célja a közegészségügyi biztonság és a prevenció megerősítése, az egészségügyi kapacitások koordinációjának javítása és az EU felkészítése a jövőbeli egészségügyi válságokra. Kiemeli továbbá, hogy az Európai Tanács 2020. július 20-i ülésén előirányzott 1,7 milliárd eurós költségvetés nem lesz elegendő a cél eléréséhez;

14. hangsúlyozza az „egészség minden szakpolitikában” elv fontosságát, és ezért azt, hogy ezt a programot össze kell hangolni más uniós programokkal, különösen az Európai Regionális Fejlesztési Alappal és a Kohéziós Alappal az egészségügyi infrastruktúra terén, a Horizont Európa programmal az egészségügyi kutatás és innováció terén, valamint az ESZA+-szal a képzés és a veszélyeztetett csoportok egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréseinek támogatása terén;

15. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a következő, 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben is tartsanak fenn egy külön egészségügyi programot, de sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság javaslata szerint „A válság tanulságainak levonása és Európa stratégiai kihívásainak kezelése” elnevezésű európai helyreállítási terv keretében „az EU az egészségügyért” programhoz rendelendő 7,7 milliárd eurót az Európai Tanács csökkentette, így szembemegy az e program által kitűzött célokkal;

16. úgy véli, hogy „az EU az egészségügyért” program lehetővé teheti az EU számára, hogy több és hatékonyabb eszközt vehessen be a gyors, határozott és a tagállamokkal összehangolt fellépés érdekében, amely a helyi és regionális közegészségügyi hatóságok bevonásával történne, részint a válságokra való felkészülés és azok kezelése, részint pedig általában az uniós egészségügyi rendszerek működésének és teljesítményének javítása érdekében;

17. úgy véli, elengedhetetlen az Unió számára, hogy előteremtse a kinyilvánított célkitűzéseihez szükséges eszközöket, és ennek érdekében támogassa a kutatás, illetve a gyógyszerek, például a lakosság védelmét szolgáló eszközök gyártása terén megvalósított beruházási programokat;

18. rámutat arra, hogy a program további célja a tartalékképzés gyógyszerek és orvosi felszerelések, személyzet és egészségügyi szakértők terén egyaránt, valamint technikai segítségnyújtás;

19. fontosnak tartja, hogy a Covid19-világjárvány tapasztalatainak fényében az EU jelentős erőforrásokat különítsen el annak érdekében, hogy javítsa az Unió képességét az egészségügyi veszélyek/válsághelyzetek megelőzésére, az azokra való felkészülésre és reagálásra, valamint a tagállamok közötti együttműködés megerősítésére ezen a területen. Ugyanakkor nem szabad hátrébb sorolni az egészségfejlesztésre és a betegségmegelőzésre irányuló uniós intézkedéseket sem;

20. úgy véli, hogy finanszírozást kell biztosítani a határokon átnyúló egészségügyi ellátás terén folytatott együttműködés különböző formáihoz, például a rendkívül speciális kezeléseket és ritka betegségeket támogató európai referenciahálózatokhoz, az egészségügyi technológiák kiértékeléséhez és a digitális egészségügyi koncepciók kidolgozásához, amint az eddig is történt, tiszteletben tartva ugyanakkor a tagállamok autonómiáját az egészségügyi szolgáltatások kialakítása, szervezése és finanszírozása terén. Jelentős erőfeszítéseket kell tenni az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem terén is, hiszen ennek az egészségügyi fenyegetésnek a leküzdéséhez európai és globális együttműködésre egyaránt szükség van;

21. emlékeztet arra, hogy „az EU az egészségügyért” program egyik célja a korai halálozás 2030-ig egyharmadával történő csökkentése, és hogy ez a célkitűzés a nem fertőző betegségek elleni küzdelemmel valósul majd meg, köszönhetően a diagnosztika, a megelőzés és az ellátás javulásának, különösen a rák, a szív- és érrendszeri betegségek, a cukorbetegség és a mentális zavarok tekintetében;

Felhívás együttműködésre

22. rámutat arra, hogy „az EU az egészségügyért” programot a regionális rendszerek megerősítését szem előtt tartva kellene kialakítani, olyan kezdeményezések finanszírozásával, mint az országspecifikus támogatás és az egészségügyi ellátás javítását célzó tanácsadás; az Unió egész területén bevethető egészségügyi szakemberek képzése; a tagállamok felkészültségének és reagálásának értékelése; klinikai vizsgálatok végzése a gyógyszerek és vakcinák kifejlesztésének felgyorsítása érdekében; együttműködés a határon túli partnerekkel; továbbá tanulmányok, adatgyűjtések és összehasonlító elemzések;

23. üdvözli az Európai Bizottság által eddig meghozott intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik az Unió számára, hogy több támogatást nyújtson, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy könnyítse azokat a terheket, amelyeket a jelenlegi Covid19-válsággal való megbirkózás érdekében a tagállamok által tett erőfeszítések jelentenek;

24. sürgeti a nemek közötti egyenlőség figyelembevételét „az EU az egészségügyért” program intézkedéseinek kialakítása és elemzése során;

25. úgy véli, hogy „az EU az egészségügyért” program intézkedéseit úgy kell kialakítani, hogy azok hozzájáruljanak a környezeti és társadalmi szempontból fenntartható társadalom kialakulásához;

26. kéri az Unió régióit, továbbá a többi uniós szereplőt, hogy működjenek együtt „az EU az egészségügyért” program különböző elemei és a „Rövid távú uniós egészségügyi felkészültség a Covid19-járványokra” című európai bizottsági közleményben felsorolt intézkedések jobb megvalósításának garantálása érdekében;

27. különösen hangsúlyozza, hogy feltétlenül meg kell erősíteni az uniós intézmények kapacitását az egészségügyi beavatkozás és válságkezelés terén, és ehhez többek között biztosítani kell az egészségügyi beavatkozás helyi és regionális struktúráinak közvetlen részvételét;

28. úgy véli, hogy fokozni kell a nemzeti egészségügyi rendszerek hatékonyságát és ellenálló képességét, éspedig a betegségmegelőzési programokba történő beruházások ösztönzésével, a bevált gyakorlatok cseréjének támogatásával, a nemzetközi együttműködés előmozdításával és az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés javításával;

29. figyelembe veszi, hogy a program célja a járvány által feltárt hiányosságok felszámolása, és hogy ebből következően elsődlegesen a tagállamok felelősek az egészségügyi szakpolitikáikért, az Európai Unió pedig kiegészítheti és támogathatja a nemzeti intézkedéseket, továbbá jogszabályokat fogadhat el a konkrét ágazatokban;

30. hangsúlyozza, hogy az Európai horizont program keretében együttműködésre van szükség az EU-ban az oltóanyagok fejlesztése, előállítása és forgalmazása terén;

31. különösen hangsúlyozza, hogy növelni kell a területi önkormányzatok bevonását az egészségügyi rendszerek irányításába, a prioritások meghatározásába és a program végrehajtásába, mivel fontos szerepet töltenek be az egészség, a megelőzés és a gondozás terén, és úgy véli, hogy a lakosság egészségi állapotának javítását szolgáló – a megelőzéstől az ellátás fokozatosságának biztosításáig terjedő – eszköz hatékonyságának garantálása érdekében az egyes régiókra jellemző népegészségügyi adatokhoz kell igazodni.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Megerősített uniós polgári védelmi mechanizmus

(2020/C 440/23)

Előadó: Alberto CIRIO (IT/EPP) Piemont régió elnöke

Referenciaszöveg: Javaslat európai parlamenti és a tanácsi határozatra az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU határozat módosításáról

COM(2020) 220 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU határozat módosításáról

COM(2020) 220 final

1. módosítás

(2) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(2) Annak elismerése mellett, hogy a természeti és az ember okozta katasztrófák megelőzése, valamint az azokra való felkészülés és reagálás elsősorban a tagállamok feladata, az uniós mechanizmus az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdésével összhangban előmozdítja a tagállamok közötti szolidaritást.	(2) Annak elismerése mellett, hogy a természeti és az ember okozta katasztrófák megelőzése, valamint az azokra való felkészülés és reagálás elsősorban a tagállamok és regionális önkormányzataik feladata, az uniós mechanizmus és elsősorban a rescEU az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdésével összhangban előmozdítja a tagállamok közötti szolidaritást azáltal, hogy kiegészíti a tagállamok és a régiók meglévő kapacitásait, lehetővé téve a hatékonyabb felkészültséget és reagálást, amennyiben a nemzeti, regionális és helyi szintű kapacitások nem elegendők.

Indokolás

El kell ismerni, hogy a kapacitások nemcsak a tagállamok, hanem a régiók között is különböznek. Az EU kiegészítő fellépésének ezért differenciált megközelítést kell kialakítania a különböző regionális szintű igényeknek megfelelően.

2. módosítás

(6) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(6) A megelőzés és a felkészültség tervezésének javítása érdekében az Uniónak – a többféle kockázatot figyelembe vevő megközelítés, az ökoszisztéma-alapú megközelítés és az éghajlatváltozás várható hatásai figyelembevételével, az érintett tudományos közösségekkel és a legfontosabb gazdasági szereplőkkel szoros együttműködésben – továbbra is szorgalmaznia kell minden ágazatra kiterjedően a katasztrófákra való felkészülést célzó beruházásokat, valamint a megelőzést és a felkészülést megalapozó átfogó kockázatkezelési módszerek alkalmazását. Ennek érdekében előtérbe kell helyeznie olyan több ágazatot átfogó, minden kockázatot figyelembe vevő módszereket, amelyek az Unió teljes egészére vonatkozó, a képességek és a felkészültség alapdefinícióját szolgáltató rezilienciacélok alapulnak. Az Unió teljes egészére vonatkozó rezilienciacélok meghatározásában a Bizottságnak együtt kell működnie a tagállamokkal.</p>	<p>(6) A megelőzés és a felkészültség tervezésének javítása érdekében az Uniónak – a többféle kockázatot figyelembe vevő megközelítés, az ökoszisztéma-alapú megközelítés és az éghajlatváltozás várható hatásai figyelembevételével, az érintett tudományos közösségekkel és a legfontosabb gazdasági szereplőkkel szoros együttműködésben – továbbra is szorgalmaznia kell minden ágazatra kiterjedően a katasztrófákra való felkészülést célzó beruházásokat, valamint a megelőzést és a felkészülést megalapozó átfogó kockázatkezelési módszerek alkalmazását. Ennek érdekében előtérbe kell helyeznie olyan több ágazatot átfogó, minden kockázatot figyelembe vevő módszereket, amelyek az Unió tagállamainak és régióinak eltérő igényein alapulnak, hogy erősíteni lehessen képességeiket és javuljon az EU átfogó rezilienciája és felkészültsége. Az Unió teljes egészére vonatkozó rezilienciacélok meghatározásában a Bizottságnak együtt kell működnie a tagállamokkal és a helyi és regionális önkormányzatokkal.</p>

Indokolás

Az EU erőfeszítéseit differenciálni kell, hogy figyelembe lehessen venni a tagállamok és az uniós régiók eltérő kapacitásait.

3. módosítás

(8) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(8) Meg kell erősíteni a különböző típusú, akár az Unió területén, akár azon kívül bekövetkező veszélyhelyzetekkel kapcsolatos műveletek valós idejű nyomon követésére és támogatására képes, a hét minden napján napi 24 órában működő, Veszélyhelyzet-reakálási Koordinációs Központ (ERCC) elnevezésű uniós szintű operatív központot. Ennek érdekében javítani kell az ERCC, valamint a tagállamok nemzeti válságkezelő rendszerei és polgári védelmi hatóságai, illetve a többi érintett uniós szerv közötti együttműködést. Az ERCC – részben az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja segítségével – tudományos alapokra támaszkodva végzi tevékenységét.</p>	<p>(8) Meg kell erősíteni a különböző típusú, akár az Unió területén, akár azon kívül bekövetkező veszélyhelyzetekkel kapcsolatos műveletek valós idejű nyomon követésére és támogatására képes, a hét minden napján napi 24 órában működő, Veszélyhelyzet-reakálási Koordinációs Központ (ERCC) elnevezésű uniós szintű operatív központot. Ennek érdekében javítani kell az ERCC, valamint a tagállamok nemzeti és regionális válságkezelő rendszerei és polgári védelmi hatóságai, illetve a többi érintett uniós szerv közötti együttműködést. Az ERCC – részben az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja segítségével – tudományos alapokra támaszkodva végzi tevékenységét.</p>

Indokolás

A tagállamok belső tagoltsága és egyes veszélyhelyzetek jellege – különösen az ismeretek és a képzés szempontjait illetően – szükségessé teheti a regionális válságkezelő rendszerekkel való párbeszédet is.

4. módosítás

(9) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	(9a) <i>Az uniós mechanizmust és a rescEU-t úgy kell kialakítani, hogy az Unió az egészségügy mellett hatékonyan tudjon reagálni a vészhelyzetek széles körére. Az éghajlatváltozás például a természeti katasztrófák, például a tüzek vagy az áradások számának növekedéséhez vezet. Ezért alapvető fontosságú, hogy az uniós mechanizmus elegendő kapacitást tartalmazzon a természeti katasztrófák bekövetkezése esetén történő fellépéshez is.</i>

Indokolás

Magától értetődik.

5. módosítás

(11) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
(11) A tagállamok által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességek nemzeti célra is felhasználhatók, de csak akkor, ha az uniós mechanizmus keretében végzett reagálási műveletekhez nem szükségesek vagy nem kerülnek felhasználásra.	(11) A Bizottság vagy a tagállamok által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességek nemzeti célra is felhasználhatók, de csak akkor, ha az uniós mechanizmus keretében végzett reagálási műveletekhez nem szükségesek vagy nem kerülnek felhasználásra.

Indokolás

A rescEU-források nemzeti felhasználás céljából való rendelkezésre állása nem függhet attól, hogy ezeket a Bizottság vagy a tagállamok szerezték be, bérelték, lízingelték vagy szerezték meg szerződéses úton másként.

6. módosítás

1. cikk 2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
2. A 6. cikk a következőképpen módosul:	2. A 6. cikk a következőképpen módosul:

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>c) A cikk a következő (5) bekezdéssel egészül ki:</p> <p>„5. A Bizottság a megelőzési és a felkészültségi intézkedések támogatása érdekében uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat határoz meg. A katasztrófavédelmi rezilienciacéloknak olyan közös alapot kell képezniük, amely a nagy hatású katasztrófák tovagyűrűző hatásaival szemben is garantálja a kritikus társadalmi funkciók fenntartását, és biztosítja a belső piac működését. A céloknak előrettekintő, az éghajlatváltozásnak a katasztrófakockázatra gyakorolt hatásait is figyelembe vevő forгатókönyveken, korábbi katasztrófhelyzetek adatain és több ágazatra kiterjedő hatásvizsgálatokon kell alapulniuk, és különös figyelmet kell fordítaniuk a kiszolgáltatott helyzetű emberekre.</p> <p><i>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 30. cikkel összhangban szükség szerint felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a katasztrófavédelmi rezilienciacélok meghatározásáról.</i></p>	<p>c) A cikk a következő (5) bekezdéssel egészül ki:</p> <p>„5. A Bizottság a megelőzési és a felkészültségi intézkedések támogatása érdekében uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat határoz meg a tagállamokkal és a helyi és regionális önkormányzatokkal egyeztetve. A katasztrófavédelmi rezilienciacéloknak olyan közös alapot kell képezniük, amely a nagy hatású katasztrófák tovagyűrűző hatásaival szemben is garantálja a kritikus társadalmi funkciók fenntartását, és biztosítja a belső piac működését. A céloknak előrettekintő, az éghajlatváltozásnak a katasztrófakockázatra gyakorolt hatásait is figyelembe vevő forгатókönyveken, korábbi katasztrófhelyzetek adatain és több ágazatra kiterjedő hatásvizsgálatokon kell alapulniuk, és különös figyelmet kell fordítaniuk a kiszolgáltatott helyzetű emberekre.</p> <p><i>A Bizottság az Unió katasztrófákkal szembeni rezilienciacéljainak elfogadásáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatot nyújt be.</i>”;</p>

Indokolás

Biztosítani kell, hogy az általános és az uniós szintű célokat a nemzeti és a szubnacionális szintek képviselőivel egyeztetve dolgozzák ki és határozzák meg.

A közös célok érvényesülése érdekében a kapcsolódó jóváhagyó jogi aktusok az Európai Parlament és a Tanács egyetértésétől kell, hogy függjenek.

7. módosítás

1. cikk 3. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>3. A 7. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„7. cikk</p> <p>Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ</p> <p>(1) Létrejön a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC). Az ERCC a hét minden napján napi 24 órában elérhető műveleti képességet biztosít, és az uniós mechanizmus célkitűzéseinek megvalósításában a tagállamok és a Bizottság rendelkezésére áll.</p>	<p>3. A 7. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„7. cikk</p> <p>Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ</p> <p>(1) Létrejön a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC). Az ERCC a hét minden napján napi 24 órában elérhető műveleti képességet biztosít, és az uniós mechanizmus célkitűzéseinek megvalósításában a tagállamok és a Bizottság rendelkezésére áll.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Tevékenysége keretében az ERCC az Unió szintjén valós időben koordinálja, nyomon követi és támogatja a veszélyhelyzetekre való reagálást. Az ERCC szoros együttműködést folytat a nemzeti válságkezelő rendszerekkel, a polgári védelmi hatóságokkal és az Unió érintett szerveivel.</p> <p>(2) Az ERCC részére hozzáférést kell biztosítani olyan műveleti, elemző, nyomonkövetési, információkezelő és kommunikációs képességekhez, amelyek segítségével széles körben kezelhetők az Unión belül és kívül bekövetkező veszélyhelyzetek.”</p>	<p>Tevékenysége keretében az ERCC az Unió szintjén valós időben nyomon követi és támogatja a veszélyhelyzetekre való reagálást. Az ERCC támogatást nyújt a nemzeti és adott esetben regionális válságkezelő rendszereknek, a polgári védelmi hatóságoknak és az Unió érintett szerveinek.</p> <p>(2) Az ERCC részére hozzáférést kell biztosítani olyan logisztikai, elemző, nyomonkövetési, információkezelő és kommunikációs képességekhez, amelyek az Unión belül és kívül bekövetkező válsághelyzetek kezelésével foglalkozó nemzeti rendszereket támogatják.”;</p>

Indokolás

Az ERCC-nek elő kell segítenie és támogatnia kell a nemzeti – és adott esetben – regionális válságkezelő rendszerek fellépését, elkerülve az átfedéseket, amelyek zavarokat okozhatnak a veszélyhelyzeti reagálási felelősség területén.

8. módosítás

1. cikk 6. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>6. A 10. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„10. cikk</p> <p>Katasztrófavédelmi rezilienciatervezés</p> <p>(1) A Bizottság és a tagállamok együttműködnek egymással annak érdekében, hogy – mind a természeti, mind pedig az ember okozta, várhatóan határokon átívelő hatású katasztrófák tekintetében, az éghajlatváltozás hatásait is ideértve – javítsák a több ágazatra kiterjedő rezilienciatervezést. A rezilienciatervezésnek figyelembe kell vennie a 6. cikk (5) bekezdése szerinti uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat, és ki kell terjednie a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti kockázatértékeléseken és a kockázatoknak az 5. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti áttekintésén alapuló katasztrófareagálási és katasztrófareagálási forgatókönyvek uniós szintű készítésére, a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti katasztrófa-kockázat-kezelési tervezésre, a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti katasztrófák miatti veszteségekre, az eszközök feltérképezésére, valamint a reagálási képességek telepítésével kapcsolatos tervek kidolgozására.</p> <p>(2) [...]”.</p>	<p>6. A 10. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„10. cikk</p> <p>Katasztrófavédelmi rezilienciatervezés</p> <p>(1) A Bizottság és a tagállamok – a helyi és a regionális önkormányzatokkal egyeztetve – együttműködnek egymással annak érdekében, hogy – mind a természeti, mind pedig az ember okozta, várhatóan határokon átívelő hatású katasztrófák tekintetében, az éghajlatváltozás hatásait is ideértve – javítsák a több ágazatra kiterjedő rezilienciatervezést. A rezilienciatervezésnek figyelembe kell vennie a 6. cikk (5) bekezdése szerinti uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat, és ki kell terjednie a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti kockázatértékeléseken és a kockázatoknak az 5. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti áttekintésén alapuló katasztrófareagálási és katasztrófareagálási forgatókönyvek uniós szintű készítésére, a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti katasztrófa-kockázat-kezelési tervezésre, a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti katasztrófák miatti veszteségekre, az eszközök feltérképezésére, valamint a reagálási képességek telepítésével kapcsolatos tervek kidolgozására.</p> <p>(2) [...]”.</p>

Indokolás

Biztosítani kell, hogy a katasztrófákkal szembeni reziliencia megtervezésébe és a forgatókönyvek kidolgozásába bevonják a regionális és helyi szintet is, mivel ezek a szintek a legközvetlenebbül érintettek.

9. módosítás

1. cikk 8. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>8. A 12. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) A (2) és (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(2) [...]</p> <p>(3) A rescEU-képességeket a Bizottság vagy a tagállamok szerzik be, bérlik, lízingelik és/vagy szerződéses úton másként megszerzik. A Bizottság készletezés és a tagállamok rendelkezésére bocsátása céljából az Unió pénzügyi szabályaival összhangban végrehajtott közbeszerzési eljárások segítségével beszerezhet, bérelhet, lízingelhet vagy szerződéses úton másként megszerezhet rescEU-képességeket. Abban az esetben, ha a rescEU-képességeket a tagállamok szerzik be, bérlik, lízingelik vagy szerződéses úton másként megszerzik, a Bizottság a tagállamoknak pályázati felhívás nélkül közvetlen támogatásokat ítélhet oda.</p> <p>A rescEU-képességek beszerzése érdekében a Bizottság és a részt venni kívánó tagállamok a költségvetési rendelet 165. cikke alapján közös közbeszerzési eljárást folytathatnak le.</p> <p>A rescEU-képességek számára azoknak a tagállamoknak kell otthont adniuk, amelyek az adott képességeket beszerzik, bérlik, lízingelik vagy szerződéses úton másként megszerzik. Az Unió rezilienciájának növelése érdekében a Bizottság által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességeket az Unión belül előzetesen stratégiailag pozicionálni kell. A Bizottság által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességek a tagállamokkal folytatott konzultációk nyomán az érintett nemzetközi szervezetek által fenntartott megbízható hálózatok segítségével harmadik országokban is elhelyezhetők.”</p>	<p>8. A 12. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) A (2) és (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(2) [...]</p> <p>(3) A rescEU-képességeket a Bizottság vagy a tagállamok szerzik be, bérlik, lízingelik és/vagy szerződéses úton másként megszerzik. A Bizottság készletezés és a tagállamok rendelkezésére bocsátása céljából az Unió pénzügyi szabályaival összhangban végrehajtott közbeszerzési eljárások segítségével beszerezhet, bérelhet, lízingelhet vagy szerződéses úton másként megszerezhet rescEU-képességeket. Amennyiben a Bizottság rescEU-képességeket szerez be, e képességek tulajdonjoga akkor is fennmarad, ha azokat szétosztják a tagállamok között, kivéve az újra fel nem használható képességek esetében. Abban az esetben, ha a rescEU-képességeket a tagállamok szerzik be, bérlik, lízingelik vagy szerződéses úton másként megszerzik, a Bizottság a tagállamoknak pályázati felhívás nélkül közvetlen támogatásokat ítélhet oda.</p> <p>A rescEU-képességek beszerzése érdekében a Bizottság és a részt venni kívánó tagállamok a költségvetési rendelet 165. cikke alapján közös közbeszerzési eljárást folytathatnak le.</p> <p>A rescEU-képességek számára azoknak a tagállamoknak kell otthont adniuk, amelyek az adott képességeket beszerzik, bérlik, lízingelik vagy szerződéses úton másként megszerzik. Az Unió rezilienciájának növelése érdekében a Bizottság által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességeket az Unión belül előzetesen stratégiailag pozicionálni kell. A Bizottság által beszerzett, bérelt, lízingelt vagy szerződéses úton másként megszerzett rescEU-képességek a tagállamokkal folytatott konzultációk nyomán az érintett nemzetközi szervezetek által fenntartott megbízható hálózatok segítségével harmadik országokban is elhelyezhetők.”</p>

Indokolás

Ez biztosítani fogja, hogy a képességeket az Európai Bizottság értékelése alapján a leginkább erre rászoruló európai régiók kapják.

10. módosítás

1. cikk 14. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 20a. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„20a. cikk</p> <p style="text-align: center;">Láthatóság és díjak</p> <p>(1) Az uniós finanszírozás címzettjei, valamint a megvalósult segítségnyújtás kedvezményezettjei – különösen az intézkedések és azok eredményeinek népszerűsítésekor – kötelesek elismerni az uniós finanszírozás eredetét és gondoskodni annak láthatóságáról, és ennek érdekében következetes, hatékony és arányos módon célzott információkat eljuttatni többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.</p> <p>Az e határozat alapján nyújtott támogatás vagy finanszírozás számára megfelelő láthatóságot kell biztosítani. A tagállamok biztosítják különösen, hogy az uniós mechanizmus keretében finanszírozott műveletekkel kapcsolatos nyilvános kommunikáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> — megfelelő módon hivatkozzon az uniós mechanizmusra, — azonosításra alkalmas képi eszközökkel utaljon az uniós mechanizmus keretében finanszírozásban vagy társfinanszírozásban részesített képességekre, — az intézkedések végrehajtása kapcsán használja az Unió emblémáját, — a nemzeti médiában és az érdekeltek felé, valamint saját kommunikációs csatornáin keresztül proaktív módon kommunikálja az uniós támogatás tényét, — támogassa a Bizottságnak a műveletekkel kapcsolatos kommunikációs tevékenységét. <p>(2) A Bizottság e határozattal, valamint az e határozat alapján hozott intézkedésekkel és elért eredményekkel kapcsolatban tájékoztatási és kommunikációs tevékenységet folytat. Az e határozathoz rendelt pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikáció költségeinek fedezésére is szolgálnak annyiban, amennyiben ezek a prioritások kapcsolódnak a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott célkitűzésekhez.</p> <p>(3) A Bizottság az uniós mechanizmus melletti tartós elkötelezettség és az uniós polgári védelemhez való rendkívül jelentős hozzájárulás iránti elismerése és tisztelete kifejezéséként érmével tünteti ki az érintetteket.”</p>	<p>A 20a. cikk helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„20a. cikk</p> <p style="text-align: center;">Láthatóság és díjak</p> <p>(1) Az uniós finanszírozás címzettjei, valamint a megvalósult segítségnyújtás kedvezményezettjei – különösen az intézkedések és azok eredményeinek népszerűsítésekor – kötelesek elismerni az uniós finanszírozás eredetét és gondoskodni annak láthatóságáról, és ennek érdekében következetes, hatékony és arányos módon célzott információkat eljuttatni többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.</p> <p>Az e határozat alapján nyújtott támogatás vagy finanszírozás számára megfelelő láthatóságot kell biztosítani. A tagállamok biztosítják különösen, hogy az uniós mechanizmus keretében finanszírozott műveletekkel kapcsolatos nyilvános kommunikáció:</p> <ul style="list-style-type: none"> — megfelelő módon hivatkozzon az uniós mechanizmusra, — azonosításra alkalmas képi eszközökkel utaljon az uniós mechanizmus keretében finanszírozásban vagy társfinanszírozásban részesített képességekre, — az intézkedések végrehajtása kapcsán használja az Unió emblémáját, — a nemzeti médiában és az érdekeltek felé, valamint saját kommunikációs csatornáin keresztül proaktív módon kommunikálja az uniós támogatás tényét, — támogassa a Bizottságnak a műveletekkel kapcsolatos kommunikációs tevékenységét. <p>(2) A Bizottság e határozattal, valamint az e határozat alapján hozott intézkedésekkel és elért eredményekkel kapcsolatban tájékoztatási és kommunikációs tevékenységet folytat. Az e határozathoz rendelt pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikáció költségeinek fedezésére is szolgálnak annyiban, amennyiben ezek a prioritások kapcsolódnak a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott célkitűzésekhez.</p> <p>(3) A Bizottság az uniós mechanizmus melletti tartós elkötelezettség és az uniós polgári védelemhez való rendkívül jelentős hozzájárulás iránti elismerése és tisztelete kifejezéséként érmével tünteti ki az érintetteket.</p> <p>(4) Amennyiben a rescEU-képességeket az 12. cikk (5) bekezdésében említett nemzeti célokra használják fel, a tagállamok, régiók és városok elismerik e képességek eredetét, és biztosítják az e képességek megszerzésére felhasznált uniós finanszírozás láthatóságát.”</p>

Indokolás

Fontos az EU fellépésének láthatósága válság idején. A Covid19-válság megmutatta, hogy a válságidőszakok lehetővé teszik az álhírek széles körű terjesztését.

11. módosítás

1. cikk 15. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a 21. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) Az (1) bekezdés g) pontja helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„g) az uniós mechanizmus keretében a 10. cikkkel összhangban végzett rezilienciatervezés;”.</p> <p>b) A (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(3) Az (1) bekezdés j) pontjában említett tevékenységhez nyújtott pénzügyi támogatás e bekezdés második albekezdésével összhangban minden olyan költséget magában foglal, amely szükséges az uniós mechanizmus keretében biztosított rescEU-képességek rendelkezésre állásának és telepíthetőségének biztosításához. A rescEU-képességek rendelkezésre állásának és telepíthetőségének biztosításához szükséges elszámolható költségek kategóriáit az Ia. melléklet határozza meg.</p> <p>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 30. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján az elszámolható költségek kategóriái vonatkozásában módosítsa az Ia. mellékletet.</p> <p>Az e bekezdés szerinti pénzügyi támogatás többéves munkaprogramok révén is végrehajtható. Az egy évnél hosszabb intézkedések esetében a költségvetési kötelezettségvállalások éves részletekre bonthatók.”;</p> <p>c) a (4) bekezdést el kell hagyni.</p>	<p>a 21. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) Az (1) bekezdés g) pontja helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„g) az uniós mechanizmus keretében a 10. cikkkel összhangban végzett rezilienciatervezés;”.</p> <p>b) A (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(3) Az (1) bekezdés j) pontjában említett tevékenységhez nyújtott pénzügyi támogatás e bekezdés második albekezdésével összhangban minden olyan költséget magában foglal, amely szükséges az uniós mechanizmus keretében biztosított rescEU-képességek rendelkezésre állásának és telepíthetőségének biztosításához. A rescEU-képességek rendelkezésre állásának és telepíthetőségének biztosításához szükséges elszámolható költségek kategóriáit az Ia. melléklet határozza meg.</p> <p>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 30. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján az elszámolható költségek kategóriái vonatkozásában módosítsa az Ia. mellékletet.</p> <p>Az e bekezdés szerinti pénzügyi támogatás többéves munkaprogramok révén is végrehajtható. Az egy évnél hosszabb intézkedések esetében a költségvetési kötelezettségvállalások éves részletekre bonthatók.”.</p>

Indokolás

Az ilyen típusú kockázatok kezelésének költségeit továbbra is uniós pénzügyi támogatásból kell fedezni.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. megerősíti az Európai Veszélyhelyzet-reagálási Kapacitás és az uniós katasztrófareagálási képesség jelentős mértékű növelésére irányuló kérését, és véleménye szerint ebbe be kellene vonni a nemzeti, helyi és regionális szintű reagálási struktúrákat is, valamint figyelembe kell venni az EUMSZ 196. cikke szerinti szubszidiaritási elvet is;
2. felszólít a helyi és regionális önkormányzatok uniós döntéshozatali folyamatba való teljeskörű bevonására, mivel a katasztrófák elsősorban ezeket érintik, és veszélyhelyzet esetén első kormányzati szintként reagálnak;
3. üdvözli a katasztrófákkal szembeni uniós rezilienciacélok kidolgozására irányuló javaslatot a megelőzési és a felkészülési intézkedések támogatása érdekében; hangsúlyozza azonban, hogy a tagállamok mellett a helyi és regionális önkormányzatokkal is együtt kell működni ezzel kapcsolatban;

4. támogatja, hogy – a helyileg illetékes szervek elsődleges operatív irányítási szerepének megtartása mellett – meg kell erősíteni az EU azonnali és hosszú távú veszélyhelyzeti reagálási képességét, de hangsúlyozza, hogy a rescEU erőforrásainak mozgósításához is nagyobb rugalmasságra van szükség, hogy az egészségügyi válságok mellett más nagyszabású veszélyhelyzetekre is hatékonyan reagálhassunk;
5. üdvözli a rescEU forrásainak 1,9 milliárd euróval történő megerősítését az új Next Generation EU helyreállítási eszköz keretében, amely a rescEU teljes finanszírozását 3 milliárd euróra növeli a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló, következő többéves pénzügyi keretben (MFF). Ezért ahhoz, hogy az EU-nak több eszköz álljon a rendelkezésére a jövőbeli nagyszabású veszélyhelyzetekre való felkészülésre és az azokra való reagálásra, elengedhetetlen az EU költségvetéséről szóló gyors megállapodás és annak mielőbbi elfogadása;
6. hangsúlyozza, hogy bár a Next Generation EU átmeneti és egyszeri pozitív megerősítést jelent, hosszú távú elkötelezettségre és megerősítésre van szükség az EU polgári védelmi mechanizmusa és eszközei, például a rescEU és az Európai Orvosi Hadtest további megerősítéséhez;
7. egyetért azzal, hogy az Európai Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy súlyos veszélyhelyzetben a tagállamok támogatása céljából közvetlenül rendelkezésre bocsássa a rescEU forrásait, mivel ez enyhítené a tagállamok pénzügyi és adminisztratív terheit, és lehetővé tenné az EU számára, hogy gyorsabban cselekedjen a stratégiai erőforrások megfelelő rendelkezésre állásának biztosítása érdekében, amikor a tagállamokra a képességeiket meghaladó nyomás nehezedik;
8. egyetért azzal, hogy veszélyhelyzet esetén a gyors reagálás és a sürgős segítségnyújtás érdekében a stratégiai erőforrások rendelkezésre állása mellett megfelelő logisztikai és szállítási kapacitásra van szükség, ideértve a multifunkcionális repülőgépekkel felszerelt szolgáltatásokat is;

Főbb megállapítások

9. utal „A Régiók Európai Bizottsága prioritásai a 2020–2025 közötti időszakra” című állásfoglalásban megfogalmazott elkötelezettségére, amely szerint *„az RB összehangolt uniós fellépést szorgalmaz, és kéri, hogy támogassák a nemzeti, regionális és helyi katasztrófa-felkészültségi struktúrákat az egészségügyi veszélyekre és válsághelyzetekre való reagálásban, a szubsidiaritás elvével összhangban”*;
10. emlékeztet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 196. cikkére, amely kimondja, hogy *„az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést a természeti vagy ember okozta katasztrófák megelőzését és az azokkal szembeni védekezést szolgáló rendszerek hatékonyságának javítása érdekében”*;
11. sajnálja, hogy a Covid19-világjárványnak előre nem láthatóan hatalmas mértékű következményei voltak, de úgy véli, hogy szilárd együttműködési és konszolidációs mechanizmusokat alkalmazva ezeken felül lehet kerekedni;
12. megjegyzi, hogy minden válság az EU és tagállamai szolidaritásának próbaköve, amint azt a jelenlegi Covid19-világjárvány is bizonyította nemrég, és a helyi és regionális önkormányzatok képviselőjeként szilárdan hisz abban, hogy összehangolt európai választ kell adni a valódi szolidaritás szellemében;
13. ebben az összefüggésben üdvözli, hogy az európai intézmények hatáskörükön belül szigorú intézkedéseket fogadtak el a Covid19-válság célzott kezelésére irányuló kezdeményezésekkel; sürgősen és minden szinten meg kell alapozni az Európai Unió nagyobb rezilienciáját;
14. hangsúlyozza, hogy – amint arra a jelenlegi válság is rámutatott – rendkívül fontos a tagállamok közötti, a kormányzás minden szintje közötti és határokon átnyúló koordináció megerősítése;
15. megjegyzi, hogy bár a Covid19-világjárvány kapcsán az uniós polgári védelmi mechanizmust is vizsgálatnak kell alávetni, a most javasolt konkrét változtatások célja azonban az ebből levont tanulságok alapján az uniós mechanizmus javítása és megerősítése, továbbá annak lehetővé tétele kell hogy legyen, hogy az EU és a tagállamok egyaránt jobban felkészülhessenek, és gyorsan és hatékonyan reagálhassanak a jövőben kialakuló, nagy hatással járó súlyos válságokra. Ennek során figyelembe kell venni az EU és a tagállamok – illetve különösen a helyi szint – közötti, az EUMSZ-ben rögzített hatáskörmegosztást;

16. ismételten hangsúlyozza, hogy a határokon átnyúló területeken közös riasztási rendszereket kell létrehozni a megelőzéssel és a vészhelyzetekben alkalmazandó közös operatív eljárásokkal kapcsolatos egységesített kommunikáció megvalósítása érdekében; valamint hogy a szomszédos országok között megosztott közös adatbázisokat kell létrehozni az anyagok, az erőforrások, a felszerelések, a szakosodott önkéntesek, valamint az eszközfelhasználás és a logisztika azonosítása érdekében ⁽¹⁾;

17. tudatában van annak, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmus fő résztvevői a tagállamok, de úgy véli, hogy a mechanizmus egésze szempontjából előnyös lenne, ha nagyobb figyelmet fordítanának a regionális és helyi igényekre és körülményekre;

18. kéri, hogy az EU tegyen többet a szakmai képzés terén történő segítségnyújtás érdekében, hogy növelhető legyen a közösségek önszorgató képessége, ezáltal felkészültebbé téve őket a katasztrófákra történő kezdeti reagálásra és azok megfékezésére ⁽²⁾;

19. megismétli, hogy meg kell erősíteni az e-tanulási platformokat az uniós polgári védelmi mechanizmus képzési programjához kapcsolódva, és fokozni kell a nyílt online tanfolyamok elérhetőségét a polgári védelem területén ⁽³⁾.

A szubszidiaritás és az arányosság ellenőrzése

A polgári védelem terén az illetékesség meg van osztva az EU és a tagállamok között. Ezen a téren az Unió a tagállami intézkedéseket segíti, koordinálja vagy egészíti ki (EUMSZ, 196. cikk). A szubszidiaritás elve egyértelműen alkalmazható ezen a területen.

A javaslat néhány tekintetben célzott módon módosítja a határozatot, amelynek alapján az Európai Unió támogatja, koordinálja és kiegészíti a tagállamok által a természeti és az ember okozta katasztrófákkal szemben az Unión belül és kívül végrehajtott polgári védelmi intézkedéseket.

Ahogy az a Covid19-járvány is megmutatta, olyan súlyos veszélyhelyzetekben, amelyek a maguk léptékében és kiterjedésében az Európai Unió teljes egészére kihatnak, együttes, koordinált és sürgős fellépés kell ahhoz, hogy elkerülhető legyen az Unió reagálásának hatékonyságát korlátozó szétaprózódottság. Mivel sürgető igény van az erőforrások kellő léptékű mobilizálására és az érintett tagállamokban történő elosztására, a tagállamokkal együttműködésben végrehajtott, uniós szintű fellépésre van szükség.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁾ CDR 2018/6135.

⁽²⁾ CDR 2018/617.

⁽³⁾ CDR 2018/6135.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Európai helyreállítási terv a Covid19-világjárvánnyal szemben: Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és technikai támogatási eszköz

(2020/C 440/24)

Főelőadó:	Christophe ROUILLON (FR/PES), Coulaines polgármestere
Referenciaszövegek:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról COM(2020) 408 final Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre a technikai támogatási eszköz létrehozásáról COM(2020) 409 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A helyreállítási és rezilienciaépítési eszköz létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletrre irányuló javaslat

1. módosítás

COM(2020) 408 final – (3) preambulumbekendés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Uniók szinten a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere (a továbbiakban: európai szemeszter) – ideértve a szociális jogok európai pillérének elveit is – szolgál a kiemelt nemzeti reformok meghatározásának és a reformvégrehajtás nyomon követésének kereteként. Az említett reformok támogatása érdekében a tagállamok kidolgozzák saját nemzeti többéves beruházási stratégiáikat. Ezeket a stratégiákat az éves nemzeti reformprogramokkal együtt kell bemutatni a nemzeti és/vagy uniós finanszírozásban részesülő kiemelt beruházási projektek ismertetése és koordinálása céljából.</p>	<p>Uniók szinten a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere (a továbbiakban: európai szemeszter) – a fenntartható fejlődési célok és a szociális jogok európai pillérének elveit is magában foglalva – szolgál a kiemelt nemzeti és regionális reformok meghatározásának és – világos nemzeti és regionális mutatók segítségével – a reformvégrehajtás nyomon követésének kereteként. Az említett reformok támogatása érdekében a tagállamok a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködésben –hatáskörüknek megfelelően és az általuk képviselt különböző területek sajátosságait figyelembe véve – kidolgozzák saját nemzeti többéves beruházási stratégiáikat. Ezeket a stratégiákat, amelyeket a területi önkormányzatokkal partnerségben, a helyreállítási tervek és projektek programozását illető jó kormányzásra vonatkozó iránymutatásokat részletező magatartási kódex alapján dolgoztak ki, az éves nemzeti reformprogramokkal együtt kell bemutatni a nemzeti és/vagy uniós finanszírozásban részesülő kiemelt beruházási projektek ismertetése és koordinálása céljából. Emellett az említett stratégiáknak az uniós finanszírozást koherens módon és az elsősorban az európai strukturális és beruházási alapokból, a Helyreállítási Alapból és az InvestEU programból származó pénzügyi támogatások hozzáadott értékét maximalizálva kell felhasználniuk.</p>

Indokolás

E bekezdés tartalmát harmonizálni kell a rendeletjavaslatban és az intézményközi megállapodásban szereplő, az InvestEU programra vonatkozó bekezdéssel, többek között annak érdekében, hogy elismerjék a helyi és regionális önkormányzatok szerepét az európai szemeszterben, valamint hogy az európai alapok és eszközök használata összehangolt legyen. Azt is szem előtt kell tartani, hogy a szemeszterbe be kell építeni a fenntartható fejlődési célokat.

2. módosítás

COM(2020) 408 final – (4) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Covid19-világjárvány 2020 eleji kitörése az Unióban és az egész világon megváltoztatta az elkövetkező évek gazdasági kilátásait, ami miatt az Uniónak sürgős és összehangolt válaszingykedéseket kell tennie annak érdekében, hogy kezelhetők legyenek a valamennyi tagállamot érintő, rendkívüli mértékű gazdasági és társadalmi következmények. [...] A gazdaságok strukturális gyengeségeinek kezelését és rezilienciájuk megerősítését célzó reformok és beruházások tehát elengedhetetlenek ahhoz, hogy a gazdaságok visszatérjenek a fenntartható fellendülés pályájára, és elkerülhető legyen az Unión belüli különbségek további elmélyülése.</p>	<p>A Covid19-világjárvány 2020 eleji kitörése az Unióban és az egész világon megváltoztatta az elkövetkező évek gazdasági és társadalmi kilátásait, ami miatt az Uniónak sürgős és összehangolt válaszingykedéseket kell tennie annak érdekében, hogy kezelhetők legyenek a valamennyi tagállamot érintő, rendkívüli mértékű gazdasági és társadalmi következmények, melyek hatása területenként igen eltérő. [...] Az Európai Unió támogatása a reformok és beruházások olyan tagállamokban történő végrehajtásához, amelyek megvalósítják az Európai Unió célkitűzéseit, orvosolják a gazdaságok strukturális gyengeségeit, megerősítik rezilienciájukat és hozzájárulnak egy olyan gazdasági modellhez, amely megfelel a fenntartható fejlődési céloknak és az európai zöld megállapodásnak tehát elengedhetetlen ahhoz, hogy a gazdaságok visszatérjenek a fenntartható és szolidáris fellendülés pályájára, megerősítsék a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót és elkerülhető legyen az Unión belüli különbségek további elmélyülése.</p>

Indokolás

A rendeletjavaslat jogalapját az EUMSZ 175. cikkének (3) bekezdése képezi, ezért elengedhetetlen, hogy célkitűzéseiben egyértelműen felismerhető legyen a kohézió.

3. módosítás

COM(2020) 408 final – (5) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A belföldi gazdaságok magas szintű rezilienciájának kialakítását, az alkalmazkodóképesség megerősítését, és a növekedési potenciál felszabadítását célzó reformok végrehajtása az Unió szakpolitikai prioritásai közé tartozik. E reformok tehát nélkülözhetetlenek a gazdasági fellendülés fenntartható pályára állításához és a felfelé irányuló gazdasági és társadalmi konvergenciafolyamat támogatásához. A világjárvánnyal kapcsolatos válságot követően erre még inkább szükség van ahhoz, hogy lehetővé tegyék a gyors helyreállítást.</p>	

Indokolás

Az előző miatt feleslegessé vált preambulumbekkezdés.

4. módosítás

COM(2020) 408 final – (6) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy válságok idején a beruházások szintje gyakran drasztikusan visszaesik. Ugyanakkor a jelenlegi helyzetben a helyreállítás felgyorsításához és a hosszú távú növekedési potenciál megerősítéséhez elengedhetetlenül fontos támogatni a beruházásokat. A tiszta energiára való átállás elősegítésére, valamint a lakásszektor és más kulcsfontosságú gazdasági ágazatok energiahatékonyságának javítására irányuló zöld és digitális technológiákba, kapacitásokba és eljárásokba való beruházás fontos szerepet játszik a fenntartható fejlődés megvalósításában és a munkahelyteremtés elősegítésében. A fő ellátási láncok diverzifikációja révén lehetővé teszi azt is, hogy az Unió reziliensebb legyen, és kevésbé legyen másokra utalva.</p>	<p>A korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy válságok idején a beruházások szintje – ideértve a helyi és regionális önkormányzatok által megvalósított közberuházások többségét – gyakran drasztikusan visszaesik, ami súlyosbítja a gazdasági fejlődésre és a gazdasági, társadalmi és területi kohézióra gyakorolt káros hatást. Az európai zöld megállapodás céljainak, a fenntartható és inkluzív növekedésnek az elérése, a lakosságnak nyújtott alapvető szolgáltatások infrastruktúrájának megerősítése és a munkahelyteremtéshez való hozzájárulás érdekében azonban alapvető fontosságú a fenntartható fejlődést célzó projektekbe történő beruházások ösztönzése, az életminőség és az oktatási színvonal javítása, a tudásalapú gazdaság, valamint a digitális és tiszta energiára való átállás támogatása, többek között a lakásszektor energiahatékonyságának növelése révén. Ezek a beruházások a fő ellátási láncok diverzifikációja révén lehetővé teszik azt is, hogy az Unió reziliensebb legyen, és kevésbé legyen másokra utalva.</p>

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok felelnek az uniós közberuházások több mint feléért és különösen érzékenyen érintik őket a válság idején bekövetkező beruházáscsökkenések. Fontosnak tűnik a beruházáskorlátozás kedvezőtlen következményeire is felhívni a figyelmet.

5. módosítás

COM(2020) 408 final – (7) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Jelenleg nincs olyan eszköz, amely – a tagállamok gazdaságának termelékenységére és rezilienciájára gyakorolt hosszú távú hatás érdekében – közvetlen pénzügyi támogatásról rendelkezne ahhoz kapcsolódóan, hogy az európai szemeszter keretében azonosított kihívásokra válaszul milyen eredmények valósultak meg, illetve a tagállamok milyen reformokat és közberuházásokat hajtottak végre.</p>	

Indokolás

Ez a megállapítás az európai strukturális és beruházási alapoknak az európai szemeszter által azonosított problémák kezelésében betöltött szerepe fényében vitára adhat okot.

6. módosítás

COM(2020) 408 final – (8) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Ennek tükrében szükség van arra, hogy megerősítsük a tagállamok támogatásának jelenlegi keretét, és egy innovatív eszközön keresztül közvetlen pénzügyi támogatást nyújtsunk a tagállamoknak. Ezért e rendelet szerint létre kell hozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az eszköz) annak érdekében, hogy az hatékony pénzügyi támogatást és jelentős segítséget biztosítson a reformok és a kapcsolódó közberuházások végrehajtásához a tagállamokban. Az eszköznek átfogónak kell lennie és hasznosítania kell a Bizottság és a tagállamok által más eszközök és programok végrehajtásából nyert tapasztalatokat.</p>	<p>Ennek tükrében szükség van arra, hogy megerősítsük a tagállamok támogatásának jelenlegi keretét, és egy innovatív eszközön keresztül közvetlen pénzügyi támogatást nyújtsunk a tagállamoknak, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak. Ezért e rendelet szerint létre kell hozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Alapot (a továbbiakban: az alap) annak érdekében, hogy az hatékony pénzügyi támogatást és megfelelő segítséget biztosítson a reformok és a kapcsolódó közberuházások végrehajtásához a tagállamokban és a helyi és regionális önkormányzatoknak, elsősorban az európai zöld megállapodásban ismertetett új fenntartható növekedési stratégia céljainak elérésében, valamint hogy biztosítsa, hogy a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok rendelkezzenek elegendő kapacitással az összehangolt válaszadáshoz egy regionális vagy helyi szintű nyomonkövetési rendszer felállításának finanszírozásával.</p>

Indokolás

Az „eszköz” megnevezés túlságosan technokratának tűnik, és nem ágyazódik kellően a helyi valóságba. Ezenkívül a helyi és regionális önkormányzatok felelnek az uniós közberuházások több mint feléért. Kulcsfontosságú szerepet töltenek be továbbá a kohézió, a fenntartható fejlődési célok elérése és a zöld és a digitális átállás terén. Ebből kifolyólag képesnek kell lenniük teljes mértékben élvezni a mechanizmus nyújtotta előnyöket. Emellett tisztázni kell az „eszköz” potenciálisan „átfogó” jellegét.

7. módosítás

COM(2020) 408 final – (11) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Tükrözve az Európa fenntartható növekedési stratégiájának számító európai zöld megállapodást, amely kifejezésre juttatja a Párizsi Megállapodásnak és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a végrehajtására tett uniós kötelezettségvállalásokat, az ezen rendelettel létrehozott eszköz hozzá fog járulni az éghajlati szempontok és a környezeti fenntarthatóság érvényesítéséhez, valamint annak az átfogó célnak az eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 25 %-a fordítódjon éghajlat-politikai célkitűzések támogatására.</p>	<p>Tükrözve az Európa fenntartható növekedési stratégiájának számító európai zöld megállapodást, amely kifejezésre juttatja a Párizsi Megállapodásnak és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak a végrehajtására tett uniós kötelezettségvállalásokat, az ezen rendelettel létrehozott alap hozzá fog járulni az éghajlati szempontok és a környezeti fenntarthatóság érvényesítéséhez, valamint annak az átfogó célnak az eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások legalább 30 %-a fordítódjon éghajlat-politikai célkitűzések támogatására. Mivel egyes uniós szakpolitikák e célkitűzéshez való lehetséges hozzájárulását túlbecsülik ⁽¹⁾, az alapnak ezt a hiányt oly módon kell ellensúlyoznia, hogy az éghajlati célkitűzésekhez biztosított kiadások előirányzatát legalább 40 %-ra emeli.</p> <p>⁽¹⁾ Lásd az Európai Számvevőszék erről szóló jelentését (2020. július 2.). https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RW20_01/RW_Tracking_climate_spending_HU.pdf.</p>

Indokolás

Ezt az álláspontját az RB már kifejtette a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2019 októberében elfogadott állásfoglalásában, valamint a többéves pénzügyi keretre vonatkozó, Nikola Dobroslavić (HR/EPP) által 2018 októberében előterjesztett véleményében.

8. módosítás

COM(2020) 408 final – (13) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak érdekében, hogy olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyek az eszközt a gondos gazdasági kormányzáshoz kötik, a Tanácsot fel kell hatalmazni arra, hogy az egységes végrehajtási feltételek biztosítása céljából, a Bizottság javaslatára, végrehajtási jogi aktusok útján felfüggeszse a helyreállítási és rezilienciaépítési programokkal kapcsolatos javaslatokra vonatkozó határozatok elfogadására rendelkezésre álló időszakot, illetve felfüggeszse az eszköz keretében történő való kifizetéseket, amennyiben jelentős meg nem felelés áll fenn a (...) szülő, (EU) XXX/XX európai parlamenti és tanácsi rendeletben [CPR] a gazdasági kormányzás tekintetében meghatározott releváns eseteket illetően. A Tanácsot arra is fel kell hatalmazni, hogy az említett releváns eseteket illetően, a Bizottság javaslatára, végrehajtási jogi aktusok útján visszavonja az ilyen felfüggesztéseket.</p>	

9. módosítás

COM(2020) 408 final – (14) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz általános célkitűzésének annak kell lennie, hogy előmozdítsa az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohézióját. Ennek érdekében az eszköznek hozzá kell járulnia a tagállamok rezilienciájának és alkalmazkodóképességének javításához, a válság gazdasági és társadalmi hatásának enyhítéséhez, valamint a klímasemleges Európa 2050-ig való elérését célzó zöld és digitális átállás támogatásához, elősegítve ezáltal az uniós gazdaságok növekedési potenciáljának a Covid19-válságot követő helyreállítását és a munkahelyteremtést, valamint előmozdítva a fenntartható növekedést.</p>	<p>Az alap általános célkitűzésének annak kell lennie, hogy előmozdítsa az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohézióját. Ennek érdekében az alaphoz hozzá kell járulnia a tagállamok és az összes európai uniós terület rezilienciájának javításához, a válság gazdasági és társadalmi hatásának enyhítéséhez, amelyek egyenlőtlenül érintik a tagállamokat, illetve az azokon belüli területeket is, valamint a klímasemleges Európa 2050-ig való elérését célzó zöld és digitális átállás támogatásához a fenntartható fejlődési célok 2030-ra való elérése érdekében, elősegítve ezáltal az uniós gazdaságok növekedési potenciáljának a Covid19-válságot követő helyreállítását és a munkahelyteremtést, valamint előmozdítva a fenntartható növekedést.</p>

10. módosítás

COM(2020) 408 final – (16) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak biztosítása érdekében, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terv hozzájáruljon az eszköz célkitűzéseinek megvalósításához, a tervnek a reformok és a közberuházási projektek végrehajtását szolgáló, koherens helyreállítási és rezilienciaépítési tervet képező intézkedésekből kell állnia. A helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek összhangban kell lenniük az európai szemeszter keretében meghatározott releváns országspecifikus kihívásokkal és prioritásokkal, a nemzeti reformprogramokkal, a nemzeti energia- és klímatervekkel, a méltányos átállásra vonatkozó tervekkel, valamint az uniós alapok keretében elfogadott partnerségi megállapodásokkal és operatív programokkal. Az európai zöld megállapodás és a digitális menetrend prioritásainak körébe tartozó fellépések ösztönzése érdekében a terveknek a zöld és digitális átállás szempontjából releváns intézkedéseket is meg kell határozniuk. Az intézkedéseknek lehetővé kell tenniük a nemzeti energia- és klímatervekben és azok aktualizált változataiban meghatározott célok, célkitűzések és hozzájárulások gyors megvalósítását. Valamennyi támogatott tevékenységet az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi prioritásainak teljeskörű tiszteletben tartása mellett kell folytatni.</p>	<p>Annak biztosítása érdekében, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terv hozzájáruljon az eszköz célkitűzéseinek megvalósításához, a tervnek a reformok és a közberuházási projektek végrehajtását szolgáló, koherens, releváns, eredményes és hatékony helyreállítási és rezilienciaépítési tervet képező intézkedésekből kell állnia. A helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek összhangban kell lenniük az európai szemeszter keretében meghatározott releváns országspecifikus kihívásokkal és prioritásokkal, a nemzeti reformprogramokkal, a nemzeti energia- és klímatervekkel, a méltányos átállásra vonatkozó tervekkel, valamint az uniós alapok keretében elfogadott partnerségi megállapodásokkal és operatív programokkal. Emellett a helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek összhangban kell lenniük az európai hozzáadott érték elvével. Az európai zöld megállapodás, a digitális menetrend, az iparstartégia és a kvv-stratégia, az európai készségfejlesztési program, a gyermek- és az ifjúsági garancia prioritásainak körébe tartozó fellépések ösztönzése érdekében a terveknek a zöld és digitális átállás szempontjából releváns intézkedéseket is meg kell határozniuk. Valamennyi támogatott tevékenységet az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi prioritásainak teljeskörű tiszteletben tartása mellett kell folytatni. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek legalább 40 %-át az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépések, valamint a környezeti fenntarthatósági célkitűzések általános érvényesítésére kell fordítani.</p>

11. módosítás

COM(2020) 408 final – (18) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tagállamok általi kialakításának és végrehajtásának elősegítése érdekében a Tanácsnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az európai szemeszter keretében megbeszélést folytasson az Unión belüli helyreállítási, rezilienciaépítési és alkalmazkodóképességi helyzetről. A megfelelő bizonyítékok biztosítása érdekében e megbeszélésnek a Bizottság európai szemeszterrel összefüggésben elérhető stratégiai és analitikus információira kell támaszkodnia, és – amennyiben ezek rendelkezésre állnak – a tervek előző években való végrehajtására vonatkozó információkon kell alapulnia.</p>	<p>A helyreállítási tervek tagállamok általi kialakításának és végrehajtásának elősegítése érdekében a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az európai szemeszter keretében egyenrangú partnereként határozzon az Unión belüli helyreállítási és rezilienciaépítési helyzetről. E határozatnak a Bizottság európai szemeszterrel összefüggésben közzétett stratégiai és analitikus információira kell támaszkodnia, és a tervek előző években való végrehajtására vonatkozó információkon kell alapulnia, többek között a fenntartható fejlődési célok végrehajtására vonatkozó mennyiségi és minőségi mutatók alapján. Ezt a határozatot emellett úgy kellene előkészíteni, hogy a Régiók Európai Bizottságát bevonják a helyreállítási tervek európai keretrendszerének meghatározásába és az európai szemeszternek való megfelelő nyomon követését végző szervezetbe, valamint megbízzák azzal, hogy félévente értékelje a helyreállítási tervek területi végrehajtását.</p>

12. módosítás

COM(2020) 408 final – (21) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A reformokkal és a beruházásokkal kapcsolatos tagállami felelősségvállalásnak, valamint a reformok és a beruházások előtérbe helyezésének a biztosítása érdekében a támogatásra igényt tartó tagállamoknak megfelelően indokolt és megalapozott helyreállítási és rezilienciaépítési tervet kell benyújtaniuk a Bizottságnak. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben részletesen meg kell határozni a terv végrehajtását szolgáló intézkedéseket, beleérve a célokat és a mérföldköveket is, valamint azt, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terv várhatóan milyen hatást fog gyakorolni a növekedési potenciálra, a munkahelyteremtésre, valamint a gazdasági és társadalmi rezilienciára; a tervnek tartalmaznia kell a zöld és digitális átállás szempontjából releváns intézkedéseket is; továbbá a tervben azt is ki kell fejteni, hogy a javasolt helyreállítási és rezilienciaépítési terv milyen módon áll összhangban a európai szemeszter keretében meghatározott releváns országspecifikus kihívásokkal és prioritásokkal. A folyamat során törekedni kell a Bizottság és a tagállamok közötti szoros együttműködésre, és ki kell alakítani azt.</p>	<p>A reformokkal és a beruházásokkal kapcsolatos tagállami felelősségvállalásnak, valamint a reformok és a beruházások előtérbe helyezésének a biztosítása érdekében a támogatásra igényt tartó tagállamoknak megfelelően indokolt és megalapozott helyreállítási tervet kell benyújtaniuk a Bizottságnak. A szubszidiaritás és a partnerség elvének tiszteletben tartása mellett a helyreállítási tervet a helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott szoros és strukturált együttműködésben kell megalkotni, amennyiben a támogatandó reformok és beruházások a nemzeti jogban meghatározottak szerint a hatáskörükbe tartoznak. A helyreállítási tervben részletesen meg kell határozni a terv végrehajtását szolgáló intézkedéseket, beleérve a célokat és a mérföldköveket is, valamint azt, hogy a helyreállítási terv várhatóan milyen hatást fog gyakorolni a gazdasági, társadalmi és területi kohézióra, a növekedési potenciálra, a munkahelyteremtésre, valamint a gazdasági és társadalmi rezilienciára; a tervnek tartalmaznia kell a zöld és digitális átállás szempontjából releváns intézkedéseket is; továbbá a tervben azt is ki kell fejteni, hogy a javasolt helyreállítási terv milyen módon áll összhangban a európai szemeszter keretében meghatározott releváns országspecifikus kihívásokkal és prioritásokkal. A folyamat során törekedni kell a Bizottság, a tagállamok, a Régiók Európai Bizottsága, valamint a helyi és regionális önkormányzatok közötti szoros együttműködésre, és ki kell alakítani azt.</p>

Indokolás

A helyi és regionális önkormányzatok az alapok (kohéziós, fenntartható fejlődési stb.) célkitűzéseinek elérése tekintetében kulcsfontosságú politikai hatáskörrel és pénzügyi felelősséggel rendelkeznek, ezért rendkívül fontos, hogy a helyreállítási tervek meghatározására velük szorosan és strukturáltan együttműködve kerüljön sor. Nem pusztán az eszköz törvényessége és méltányossága, hanem annak hatékonysága érdekében is. Az eszköz jogalapja továbbá szükségessé teszi, hogy a tervek beszámoljanak a finanszírozandó intézkedések kohézióra gyakorolt hatásáról is.

13. módosítás

COM(2020) 408 final – (33) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A végrehajtás hatékony nyomon követése érdekében a tagállamoknak az európai szemeszter folyamata keretében negyedévente jelentést kell tenniük a helyreállítási és rezilienciaépítési terv teljesítése terén elért előrehaladásról. A nemzeti reformprogramoknak megfelelően tükrözniük kell az érintett tagállamok által készített ilyen jelentéseket, és kívánatos e programokat a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljesítése tekintetében elért előrelépésekről való beszámolás eszközeként alkalmazni.</p>	<p>A végrehajtás hatékony nyomon követése érdekében a tagállamoknak félévente jelentést kell tenniük a helyreállítási terv teljesítése terén elért előrehaladásról. A nemzeti reformprogramoknak tükrözniük kell az érintett tagállamok által készített ilyen jelentéseket, és kívánatos e programokat a helyreállítási tervek teljesítése tekintetében elért előrelépésekről való beszámolás eszközeként alkalmazni.</p>

Indokolás

A negyedéves jelentések túlzott bürokratikus tehernek tűnhetnek.

14. módosítás

COM(2020) 408 final – (37) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Célszerű, hogy a Bizottság a rendelettel létrehozott eszköz végrehajtásáról éves jelentést nyújtson be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentésnek tájékoztatást kell nyújtania a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az érintett tagállamok által a jóváhagyott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében elért haladásról; tájékoztatást kell nyújtania továbbá az Európai Unió Helyreállítási Eszköz keretében az eszközhöz rendelt, előző évi bevételek összegéről, költségvetési sorok szerinti bontásban, valamint arról, hogy Európai Unió Helyreállítási Eszközön keresztül beszedett összegek milyen mértékben segítik elő az eszköz célkitűzéseinek megvalósítását.</p>	<p>Célszerű, hogy az Európai Bizottság a rendelettel létrehozott eszköz végrehajtásáról éves jelentést nyújtson be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. E jelentésnek tájékoztatást kell nyújtania az érintett tagállamok által a helyreállítási tervek tekintetében elért haladásról, valamint tartalmaznia kell e tervek területi végrehajtásának értékelését; tájékoztatást kell nyújtania továbbá az Európai Unió Helyreállítási Eszköz keretében az alaphoz rendelt, előző évi bevételek összegéről, költségvetési sorok szerinti bontásban, valamint arról, hogy Európai Unió Helyreállítási Eszközön keresztül beszedett összegek milyen mértékben segítik elő az alap célkitűzéseinek megvalósítását.</p>

15. módosítás

COM(2020) 408 final – 1. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>E rendelet létrehozza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az eszköz). [...]</p>	<p>E rendelet létrehozza a Helyreállítási Alapot (a továbbiakban: az alap). [...]</p>

Indokolás

A (8) preambulumbekzdés módosításával összhangban az „eszköz” megnevezés túlságosan technokratának tűnik és megtévesztő lehet ahhoz képest, hogy az alap támogatásokon és kölcsönökön alapul.

16. módosítás

COM(2020) 408 final – 2. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;"><i>Fogalommeghatározások</i></p> <p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>(1) „uniós alapok”: az (EU) YYY/XX európai parlamenti és tanácsi rendelet [a CPR-t felváltó rendelet] hatálya alá tartozó pénzeszközök;</p> <p>(2) „pénzügyi hozzájárulás”: az eszköz keretében a tagállamok részére allokálható vagy allokált vissza nem térítendő pénzügyi támogatás; továbbá</p>	<p style="text-align: center;"><i>Fogalommeghatározások</i></p> <p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>(1) „uniós alapok”: az (EU) YYY/XX európai parlamenti és tanácsi rendelet [a CPR-t felváltó rendelet] hatálya alá tartozó pénzeszközök;</p> <p>(2) „pénzügyi hozzájárulás”: az eszköz keretében a tagállamok részére allokálható vagy allokált vissza nem térítendő pénzügyi támogatás;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(3) „a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere” (a továbbiakban: európai szemeszter): az 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendelet 2a. cikkében meghatározott eljárás.</p>	<p>(3) „a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere” (a továbbiakban: európai szemeszter): az 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendelet 2a. cikkében meghatározott eljárás;</p> <p>(4) az alábbiakból támogatható „reformok”, melyek:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) végrehajtják az EUSZ célkitűzéseit; ii) hozzájárulnak a konvergenciához és a regionális egyenlőtlenségek csökkentéséhez – köztük a strukturális területi korlátok enyhítéséhez – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 175. cikke mint a rendelet jogalapja szellemében; iii) állami beruházásokat és a fenntartható fejlődési célokkal összhangban fenntartható, hosszú távú és inkluzív növekedést képesek elindítani; <p>5. a „ne okoz jelentős káros hatást” elvnek való megfelelés azt jelenti, hogy az (EU) 2020/852 rendelet (taxonómiai rendelet) 17. cikkének rendelkezései értelmében tartózkodni kell a környezeti célkitűzéseket jelentősen sértő gazdasági tevékenységek támogatásától vagy végzésétől;</p> <p>6. „minimális biztosítékok”: az (EU) 2020/852 rendelet (taxonómiai rendelet) 18. cikkében meghatározott eljárások.</p>

Indokolás

Ezt a fogalom meghatározást az RB már a 2018. december 5-én elfogadott, „A strukturálisreform-támogató program és az európai beruházásstabilizáló funkció” (ECON-VI/037) című véleménye keretében is javasolta.

17. módosítás

COM(2020) 408 final – 4. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az általános célkitűzés megvalósítása érdekében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyedi célkitűzése az, hogy pénzügyi támogatást nyújtson a tagállamoknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben a reformokra és beruházásokra vonatkozóan meghatározott mérföldkövek és célok megvalósítása céljából. Ezt az egyedi célkitűzést az érintett tagállamokkal szoros együttműködésben kell megvalósítani.</p>	<p>Az általános célkitűzés megvalósítása érdekében a Helyreállítási Alap egyedi célkitűzése az, hogy pénzügyi támogatást nyújtson a tagállamoknak és a helyi és regionális önkormányzatoknak a helyreállítási terveikben a reformokra és beruházásokra vonatkozóan meghatározott mérföldkövek és célok megvalósítása céljából. Ezt az egyedi célkitűzést az érintett tagállamokkal szoros együttműködésben kell megvalósítani.</p>

18. módosítás

COM(2020) 408 final – 5. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az [EURI] rendelet 2. cikkében említett intézkedések ezen eszköz keretében valósulnak meg a következőképpen:</p> <p>a) az [EURI] rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. pontjában említett, vissza nem térítendő támogatásra rendelkezésre álló 334 950 000 000 EUR összegből folyó áron, az [EURI] rendelet 4. cikkének (4) és (8) bekezdésében meghatározott feltételek mellett. Ezek az összegek a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételnek minősülnek.</p> <p>b) az [EURI] rendelet 3. cikke (2) bekezdése b) pontjában említett, a tagállamok számára a 12. és 13. cikk rendelkezései szerint hiteltámogatásra rendelkezésre álló 267 955 000 000 EUR összegből folyó áron, az [EURI] rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében meghatározott feltételek mellett.</p>	<p>Az [EURI] rendelet 2. cikkében említett intézkedések ezen alap keretében valósulnak meg a következőképpen:</p> <p>a) az [EURI] rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. pontjában említett, vissza nem térítendő támogatásra rendelkezésre álló 360 EUR összegből 2018-as áron, az [EURI] rendelet 4. cikkének (4) és (8) bekezdésében meghatározott feltételek mellett. Ezek az összegek a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételnek minősülnek.</p> <p>b) az [EURI] rendelet 3. cikke (2) bekezdése b) pontjában említett, a tagállamok számára a 12. és 13. cikk rendelkezései szerint hiteltámogatásra rendelkezésre álló 312 500 000 000 EUR összegből 2018-as áron, az [EURI] rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében meghatározott feltételek mellett.</p>

Indokolás

Naprakészítéssel az Európai Tanács 2020. július 17–21-i következtetése alapján.

19. módosítás

COM(2020) 408 final – 6. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A megosztott irányítású programokból származó források</p> <p>A tagállamok részére megosztott irányítás keretében allokált források a tagállamok kérésére átcsoportosíthatók az eszközhöz. A Bizottság ezeket a forrásokat a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban közvetlenül hajtja végre. Ezeket a forrásokat az érintett tagállam javára kell felhasználni.</p>	

Indokolás

A strukturális és beruházási alapokból a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Alapba történő forrásátirányítás lehetősége magában hordozza a strukturális és beruházási alapok újbóli központosításának és a partnerség elve szerinti kezelése megkérdőjelezésének veszélyét.

20. módosítás

COM(2020) 408 final – 9. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p data-bbox="810 389 1412 472"><i>Az eszközt a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelmével összekapcsoló intézkedések</i></p> <p data-bbox="810 562 1412 927">(1) <i>Abban az esetben, ha a tagállamokban a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelméről szóló [...] rendelet 3. cikkében meghatározottak szerint egy tagállamban a jogállamiság tekintetében általánossá vált és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét vagy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét sértő hiányosság merül fel, a Bizottság végrehajtási jogi aktus útján határozatot fogad el a 17. cikk (1) bekezdésében és a 17. cikk (2) bekezdésében említett határozatok elfogadására rendelkezésre álló időszak felfüggesztéséről, illetve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében történő kifizetések felfüggesztéséről.</i></p> <p data-bbox="810 1016 1412 1122">A kifizetések felfüggesztéséről szóló, (1) bekezdésben említett határozat a felfüggesztésről szóló határozat dátuma után benyújtott kifizetési kérelmekre alkalmazandó.</p> <p data-bbox="810 1211 1412 1406">A 17. cikkben említett időtartam felfüggesztését az (1) bekezdésben említett határozat elfogadását követő naptól kell alkalmazni. A kifizetések felfüggesztése esetén a tagállamokban a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelméről szóló [...] rendelet 4. cikkének (3) bekezdését kell alkalmazni.</p> <p data-bbox="810 1496 1412 1713">(2) <i>Abban az esetben, ha a Bizottság a tagállamokban a jogállamiság tekintetében fennálló, általánossá vált hiányosságok esetén az Unió költségvetésének védelméről szóló [...] rendelet 6. cikkével összhangban kedvező értékelést ad, a Bizottság végrehajtási jogi aktus útján határozatot fogad el az előző bekezdésben említett időtartam, illetve kifizetések felfüggesztésének megszüntetéséről.</i></p> <p data-bbox="810 1803 1412 1863">A vonatkozó eljárások, illetve kifizetések a felfüggesztés megszüntetését követő napon folytatódnak.</p> <p data-bbox="810 1953 1412 2087">(3) <i>Amennyiben a szóban forgó tagállam nem megfelelően használja fel az elkülönített forrásokat, vagy jogállamisági hiányosságok esetén az eszközökből továbbra is részesülnek az e kihívások kezeléséhez hozzájáruló regionális és helyi szintű intézkedések.</i></p>

21. módosítás

COM(2020) 408 final – 10. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">Maximális pénzügyi hozzájárulás</p> <p>Az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett összeg allokációjához a maximális pénzügyi hozzájárulást minden egyes tagállam esetében az I. mellékletben meghatározott módszertan alkalmazásával kell kiszámítani az egyes tagállamok népessége, egy főre jutó bruttó hazai termékének (GDP) reciproka és relatív munkanélküliségi rátája alapján.</p>	<p style="text-align: center;">Maximális pénzügyi hozzájárulás</p> <p>Az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett összeg 2022. december 31-ig tartó időszakra vonatkozó allokációjához a maximális pénzügyi hozzájárulást minden egyes tagállam esetében az I. mellékletben meghatározott módszertan alkalmazásával kell kiszámítani az egyes tagállamok népessége, az egészségügyi válság által az egy főre jutó bruttó hazai termékére (GDP) gyakorolt negatív hatás és munkanélküliségi rátája alapján.</p>

22. módosítás

COM(2020) 408 final – 11. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p style="text-align: center;">A pénzügyi hozzájárulás allokációja</p> <p>(1) A Bizottság a 2022. december 31-ig tartó időszakra allokáció céljából rendelkezésre bocsátja az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett 334 950 000 000 EUR-t. Mindegyik tagállam a rendelkezésére álló, 10. cikkben említett maximális pénzügyi hozzájárulás összegéig terjedően nyújthat be kérelmeket a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik végrehajtása céljából.</p> <p>(2) A 2022. december 31-ével kezdődő, 2024. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan a pénzügyi források rendelkezésre állása esetén az Európai Bizottság az európai szemeszter ütemtervével összhangban pályázati felhívásokat szervezhet. Ebből a célból a Bizottság közzéteszi az ezen időszakban sorra kerülő pályázati felhívások indikatív ütemezését, és minden felhívásnál közli az allokációra rendelkezésre álló összeget. Mindegyik tagállam az I. mellékletben említett, allokációra rendelkezésre álló összeg rá jutó részének megfelelő maximális összegig nyújthat be javaslatot a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtásához kért támogatásra.</p>	<p style="text-align: center;">A pénzügyi hozzájárulás allokációja</p> <p>(1) 1. A Bizottság a 2022. december 31-ig tartó időszakra allokáció céljából rendelkezésre bocsátja az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett 252 000 000 000 EUR-t. Mindegyik tagállam a rendelkezésére álló, 10. cikkben említett maximális pénzügyi hozzájárulás összegéig terjedően nyújthat be kérelmeket a helyreállítási terveik végrehajtása céljából.</p> <p>(2) A 2022. december 31-ével kezdődő, 2024. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan a Bizottság az I. mellékletben meghatározott módszer felülvizsgálatát fogja javasolni 2022. június 15-ig, a még rendelkezésre álló 108 000 000 000 EUR elosztásáról való megállapodás, valamint a világjárvány 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó területi, gazdasági és társadalmi hatásainak konszolidált statisztikai adatok alapján történő integrálása érdekében.</p>

Indokolás

A még rendelkezésre álló források lekötésének – ha van ilyen – nem „pályázati felhíváson”, hanem a 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó tényszerű statisztikai adatokon kell alapulnia.

23. módosítás

COM(2020) 408 final – 14. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 4. cikkben meghatározott célkitűzések teljesítése érdekében a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket dolgoznak ki. Ezek a tervek meghatározzák az adott tagállam következő négy évre vonatkozó reform- és beruházási programját. Az ezen eszköz keretében finanszírozásra jogosult helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egy koherens csomag formájában strukturális reformok és a közberuházási projektek végrehajtására irányuló intézkedéseket foglalnak magukban.</p>	<p>A 4. cikkben meghatározott célkitűzések teljesítése érdekében a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket dolgoznak ki. Ezek a tervek meghatározzák az adott tagállam következő négy évre vonatkozó reform- és beruházási programját. Az ezen eszköz keretében finanszírozásra jogosult helyreállítási és rezilienciaépítési tervek egy koherens csomag formájában strukturális reformok és a közberuházási projektek végrehajtására irányuló intézkedéseket foglalnak magukban. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elkészítéséhez a tagállamok a(z) XX/YYYY-i [a technikai támogatási eszköz létrehozásáról szóló] rendelettel összhangban igénybe vehetik a technikai támogatási eszközt. A Covid19-világjárvány okozta gazdasági és társadalmi következményekkel kapcsolatos, 2020. február 1-jétől kezdődő intézkedések támogathatók. Tekintettel az európai zöld megállapodásra mint Európa fenntartható növekedési stratégiájára, valamint az Uniónak a Párizsi Megállapodás végrehajtása és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérése tekintetében tett kötelezettségvállalásaira, az egyes gazdaságélénkítési és rezilienciaépítési tervekben szereplő összegek legalább 40 %-ának hozzá kell járulnia az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépések és a környezeti fenntarthatósági célkitűzések általános érvényesítéséhez. A Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktus útján elfogadja a vonatkozó módszertant, amely segíti a tagállamokat e követelmény teljesítésében.</p> <p>A Next Generation EU helyreállítási eszköz jövőorientált jellegét tükrözve, valamint elismerve a digitális készségfejlesztési program, a gyermekgarancia és az ifjúsági garancia jelentőségét annak megelőzése szempontjából, hogy a mai fiatal generáció „karanténgenerációvá” váljon, minden helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek hozzá kell járulnia a fiatalok munkaerőpiaci kilátásait és általános jóllétét hosszú távon rontó káros hatások kockázatának kezeléséhez a fiatalokat célzó átfogó foglalkoztatási, oktatási és készségfejlesztési megoldások és válaszok révén.</p>

24. módosítás

COM(2020) 408 final – 15. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az érintett tagállam által benyújtott helyreállítási és rezilienciaépítési terv a nemzeti reformprogram mellékletét képezi, és azt legkésőbb április 30-ig hivatalosan be kell nyújtani. A tagállamok a terv tervezetét az előző év október 15-től kezdődően nyújthatják be a következő év költségvetés-tervezetével együtt.</p>	<p>Az érintett tagállam által benyújtott helyreállítási tervet legkésőbb április 30-ig hivatalosan be kell nyújtani.</p>

Indokolás

Az európai szemeszterben foglalt határidők nem igazán alkalmasak arra, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket ily módon „melléklelésítsék”, és még kevésbé arra, hogy hat hónappal korábbi „előzetes értesítés” tárgyát képezzék. Az illetékes hatóságok számára nagyobb rugalmasságot és alkalmazkodási lehetőséget kell biztosítani terveik bemutatásához.

25. módosítás

COM(2020) 408 final – 15. cikk (3) bekezdés c) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A helyreállítási és rezilienciaépítési tervet kellően indokolni kell és alá kell támasztani. A terv mindenekelőtt a következő elemeket tartalmazza:</p> <p>[...]</p> <p>c) annak kifejtése, hogy a tervben szereplő intézkedések várhatóan hogyan járulnak hozzá a zöld és digitális átálláshoz, illetve az azokból eredő kihívások kezeléséhez;</p>	<p>A helyreállítási tervet kellően indokolni kell és alá kell támasztani. A terv mindenekelőtt a következő elemeket tartalmazza:</p> <p>[...]</p> <p>c) annak kifejtése, hogy a tervben szereplő intézkedések hogyan járulnak hozzá a fenntartható fejlődési célok eléréséhez, és várhatóan hogyan járulnak hozzá a zöld és digitális átálláshoz, illetve az azokból eredő kihívások kezeléséhez;</p>

26. módosítás

COM(2020) 408 final – 15. cikk (3) bekezdés d) pont (új)

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>d) annak részletes magyarázata, hogy az intézkedések várhatóan hogyan biztosítják, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervre igényelt összeg legalább 40 %-a hozzájáruljon az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépések és a környezeti fenntarthatósági célkitűzések érvényesítéséhez a Bizottság által az 14. cikk (1) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott módszertan alapján;</p>

27. módosítás

COM(2020) 408 final – 15. cikk (4) bekezdés (új)

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A helyreállítási tervre vonatkozó javaslataik kidolgozása- kor, és amennyiben a támogatandó reformok és beruhá- zások a nemzeti jogban meghatározottak szerint a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartoznak, a tagállamok létrehoznak egy, a helyi és regionális önkor- mányzatokkal való strukturált együttműködési mechaniz- must, melynek célja teljes jogú részvételük biztosítása a kidolgozásban, valamint a szubszidiaritás elvének betar- tása. A tagállamok erről beszámolnak a helyreállítási tervben.</p>

Indokolás

Lásd a (21) preambulumbekzdés módosítását.

28. módosítás

COM(2020) 408 final – 16. cikk (3) bekezdés b) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Bizottság értékeli a helyreállítási és rezilienciaépítési terv jelentőségét és koherenciáját, valamint annak a zöld és digitális átálláshoz való hozzájárulását, és ebből a célból a következő kritériumokat veszi figyelembe:</p> <p>[...]</p> <p>b) a terv magában foglal-e olyan intézkedéseket, amelyek hatékonyan hozzájárulnak a zöld és digitális átálláshoz, illetve az azokból eredő kihívások kezeléséhez;</p>	<p>A Bizottság értékeli a helyreállítási terv jelentőségét és koherenciáját, valamint annak a zöld és digitális átálláshoz való hozzájárulását, és ebből a célból a következő kritériumokat veszi figyelembe:</p> <p>[...]</p> <p>b) a terv magában foglal-e olyan intézkedéseket, amelyek hatékonyan hozzájárulnak a zöld és digitális átálláshoz, a fenntartható fejlődési célok eléréséhez, illetve az azokból eredő kihívások kezeléséhez;</p>

29. módosítás

COM(2020) 408 final – 20. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>20. cikk</p> <p>A tagállam általi jelentéstétel az európai szemeszter keretében</p> <p>Az érintett tagállam az európai szemeszter keretében negyedévente jelentést tesz a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek megvalósítása terén elért eredményekről, beleértve a 17. cikk (6) bekezdésében említett operatív szabályokat is. E célból a tagállamok negyedéves jelentéseit megfelelően meg kell jeleníteni a nemzeti reformprogramokban, amelyek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén elért eredményekről szóló jelentéstétel eszközeként alkalmazandók.</p>	<p>20. cikk</p> <p>A tagállam általi jelentéstétel az európai szemeszter keretében</p> <p>Az érintett tagállam félévente jelentést tesz a helyreállítási tervek megvalósítása terén elért eredményekről, beleértve a 17. cikk (6) bekezdésében említett operatív szabályokat is. E célból a tagállamok jelentéseit megfelelően meg kell jeleníteni a nemzeti reformprogramokban, amelyek a helyreállítási tervek végrehajtása terén elért eredményekről szóló jelentéstétel eszközeként alkalmazandók.</p>

Indokolás

Lásd a (33) preambulumbekkezdés módosítását.

30. módosítás

COM(2020) 408 final – 22. cikk (új)

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p style="text-align: center;">Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla</p> <p>(1) A Bizottság helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblát (a továbbiakban: eredménytáblát) hoz létre, amely az egyes tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési tervein keresztül bemutatja az elfogadott reformok és beruházások végrehajtásának állását.</p> <p>(2) Az eredménytábla tartalmazza a fő mutatókat, például a társadalmi, gazdasági és környezeti mutatókat, amelyek értékelik a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek által az e rendelet hatálya által meghatározott valamennyi kiemelt szakpolitikai területen elért eredményeket, valamint az éghajlat-politikai és egyéb környezetvédelmi célkitűzésekre fordított kiadások minimális arányának való megfelelés nyomonkövetési folyamatának összefoglalását.</p> <p>(3) Az eredménytáblában fel kell tüntetni a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek vonatkozó mérföldkövei teljesítésének mértékét, a végrehajtásuk során feltárt hiányosságokat, valamint a Bizottság által az egyes hiányosságok kezelésére tett ajánlásokat.</p> <p>(4) Az eredménytábla összefoglalja továbbá a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik tekintetében a tagállamoknak címzett főbb ajánlásokat.</p> <p>(5) Az eredménytábla a bevált gyakorlatok tagállamok közötti állandó cseréjének alapjául szolgál, amely rendszeresen szervezett strukturált párbeszéd formájában valósul meg.</p> <p>(6) Az eredménytáblát folyamatosan frissíteni kell, és nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni a Bizottság honlapján. Az eredménytáblában fel kell tüntetni a kifizetési kérelmek státuszát, valamint a pénzügyi hozzájárulások kifizetését, felfüggesztését és visszavonását.</p> <p>(7) A Bizottság az eredménytáblát az Európai Parlament illetékes bizottságai által szervezett meghallgatáson ismerteti.</p>

Indokolás

Az intézkedések hatékonyságát mérhetővé és átláthatóvá kell tenni.

Javaslat rendeletre a technikai támogatási eszköz létrehozásáról

31. módosítás

COM(2020) 409 final – (4) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Unió szinten a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere szolgál a kiemelt nemzeti reformok meghatározásának és a reformvégrehajtás nyomon követésének keretében. Az említett reformprioritások támogatása érdekében a tagállamok kidolgozzák saját nemzeti többéves beruházási stratégiáikat. E a stratégiákat az éves nemzeti reformprogramokkal együtt mutatják be a nemzeti és/vagy uniós finanszírozásban részesülő prioritások ismertetése és koordinálása céljából. A stratégiák emellett azt a célt is szolgálják, hogy az uniós finanszírozást koherens módon és a kapott pénzügyi támogatás hozzáadott értékét maximalizálva használják fel, különösen az Unió által a strukturális és kohéziós alapok keretében támogatott programokból és más programokból származó támogatás esetében.</p>	<p>Unió szinten a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere (a továbbiakban: európai szemeszter) – ideértve a szociális jogok európai pillérének elveit is és belefoglalva a fenntartható fejlődési célokat – szolgál a kiemelt nemzeti reformok meghatározásának és a reformvégrehajtás nyomon követésének keretében. Az említett reformprioritások támogatása érdekében a tagállamok hatáskörüktől függően a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködésben kidolgozzák saját többéves beruházási stratégiáikat. E a stratégiákat az éves nemzeti reformprogramokkal együtt mutatják be a nemzeti és/vagy uniós finanszírozásban részesülő prioritások ismertetése és koordinálása céljából. A stratégiák emellett azt a célt is szolgálják, hogy az uniós finanszírozást koherens módon és a kapott pénzügyi támogatás hozzáadott értékét maximalizálva használják fel, különösen az Unió által a strukturális és kohéziós alapok keretében támogatott programokból, a Helyreállítási Alapból és az InvestEU programból, valamint más programokból származó támogatás esetében.</p>

Indokolás

E bekezdés tartalmát harmonizálni kell a rendeletjavaslatban és az intézményközi megállapodásban szereplő, az InvestEU programra vonatkozó bekezdéssel, valamint a „Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre” vonatkozó javaslattal, ideértve a helyi és regionális önkormányzatok szerepének elismerését az európai szemeszterben. Azt is meg kell jegyezni, hogy a szemeszterbe be kell építeni a fenntartható fejlődési célokat.

32. módosítás

COM(2020) 409 final – (8) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A technikai támogatási eszköz általános célkitűzéseként az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának a gazdasági és társadalmi helyreállítás, reziliencia és konvergencia megvalósításához szükséges reformok végrehajtására irányuló tagállami erőfeszítések támogatása révén történő előmozdítását kell meghatározni. E célból támogatnia kell a tagállamok uniós jog végrehajtásához szükséges közigazgatási kapacitásának megerősítését az intézmények, a kormányzat, a közigazgatás, valamint a gazdasági és szociális ágazatok előtt álló kihívásokkal kapcsolatban.</p>	<p>A technikai támogatási eszköz általános célkitűzéseként az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának a gazdasági és társadalmi helyreállítás, reziliencia és konvergencia megvalósításához szükséges reformok végrehajtására irányuló tagállami és helyi és regionális önkormányzati erőfeszítések támogatása révén történő előmozdítását kell meghatározni. E célból támogatnia kell a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok uniós jog végrehajtásához szükséges közigazgatási kapacitásának megerősítését az intézmények, a kormányzat, a közigazgatás, valamint a gazdasági és szociális ágazatok előtt álló kihívásokkal kapcsolatban.</p>

Indokolás

Biztosítani kell a rendeletjavaslat 2. és 4. cikkével való koherenciát, amelyek megállapítják, hogy az eszköz célja a tagállamok valamennyi állami hatóságának támogatása, beleértve a helyi és regionális önkormányzatokat, amelyek az uniós jog egy jelentős részének végrehajtásáért, valamint a közberuházások több mint feléért és a közkiadások egészének mintegy harmadáért felelnek.

33. módosítás

COM(2020) 409 final – (10) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok abban való segítése érdekében, hogy valamennyi kulcsfontosságú gazdasági és társadalmi területen kezelni tudják a reformok iránti igényeiket, a Bizottságnak tagállami kérésre továbbra is technikai támogatást kell nyújtania a szakpolitikai területek széles körére vonatkozóan, melybe beletartoznak az államháztartással és az állami vagyongazdálkodással, az intézményi és igazgatási reformokkal, az üzleti környezettel, a pénzügyi szektorral, a termék-, szolgáltatás- és munkaerőpiaccal, az oktatással és képzéssel, a fenntartható fejlődéssel, a népegészségüggyel és a társadalmi jóléttel kapcsolatos területek. Külön hangsúlyt kell helyezni a zöld és a digitális átállást elősegítő intézkedésekre.</p>	<p>A Bizottságnak a nemzeti hatóságok kérésére továbbra is technikai támogatást kell nyújtania az Európai Unióról szóló szerződés célkitűzéseinek végrehajtásához szükséges területeken, az államháztartással és az állami vagyongazdálkodással, az intézményi és igazgatási reformokkal, az üzleti környezettel, a pénzügyi szektorral, a helyi termék-, szolgáltatás- és munkaerőpiaccal, az oktatással és képzéssel, a fenntartható fejlődéssel, a népegészségüggyel, a társadalmi jóléttel és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos területeken. Külön hangsúlyt kell helyezni a zöld és a digitális átállást elősegítő intézkedésekre, prioritásként kezelve a nőket érintő digitális szakadék csökkentését.</p>

Indokolás

A 2. és a 4. cikkre vonatkozó jogalkotási módosításokkal való összhang biztosítása érdekében. Lásd a (8) preambulumbekzdés módosítását.

34. módosítás

COM(2020) 409 final – 2. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>(1) „technikai támogatás”: olyan intézkedések, amelyek segítik a tagállamokat az intézményi, igazgatási és növekedésösztönző, valamint a rezilienciát növelő reformok végrehajtásában;</p>	<p>E rendelet alkalmazásában:</p> <p>(1) „technikai támogatás”: olyan intézkedések, amelyek segítik a nemzeti, regionális és helyi hatóságokat az intézményi, igazgatási és a fenntartható növekedést és a kohéziót ösztönző, valamint a rezilienciát növelő reformok végrehajtásában. A technikai támogatási eszköz igénybevételére való jogosultsághoz e reformoknak meg kell felelniük az alábbi feltételeknek:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) szükségesek az Európai Unióról szóló szerződés célkitűzéseinek végrehajtásához; ii) hozzájárulnak a konvergenciához és a regionális egyenlőtlenségek csökkentéséhez az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 175. cikke mint a rendelet jogalapja szellemében; valamint iii) közberuházásokat ösztönöznek, ebből következően a fenntartható fejlődési célokkal összhangban fenntartható, hosszú távú és inkluzív növekedést képesek elindítani;

Indokolás

Az összhang biztosítása a 2. cikk (2) bekezdésével és a 4. cikkel az eszköz címzettjei tekintetében, valamint a 3., 4. és 5. cikkel a reformok célkitűzései tekintetében.

35. módosítás

COM(2020) 409 final – 3. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az eszköz általános célkitűzése az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának támogatása a gazdasági és társadalmi helyreállítás, reziliencia és a felfelé irányuló gazdasági és társadalmi konvergencia eléréséhez szükséges reformok végrehajtására irányuló tagállami erőfeszítések támogatásával, valamint az intézmények, az irányítás, a közigazgatás, valamint a gazdasági és társadalmi ágazatok előtt álló kihívásokkal kapcsolatos uniós jog végrehajtásához szükséges közigazgatási kapacitásuk megerősítése érdekében a tagállamok által tett erőfeszítések támogatása.</p>	<p>Az eszköz általános célkitűzése az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának támogatása a gazdasági és társadalmi helyreállítás, reziliencia és a felfelé irányuló gazdasági és társadalmi konvergencia eléréséhez szükséges reformok végrehajtására irányuló tagállami és helyi és regionális önkormányzati erőfeszítések támogatásával, valamint az intézmények, az irányítás, a közigazgatás, valamint a gazdasági és társadalmi ágazatok előtt álló kihívásokkal kapcsolatos uniós jog végrehajtásához szükséges közigazgatási kapacitásuk megerősítése érdekében a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok által tett erőfeszítések támogatása.</p>

36. módosítás

COM(2020) 409 final – 5. cikk e) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a digitális és a zöld átállás végrehajtására irányuló politikák, az e-kormányzati megoldások, az e-beszerzés, a konnektivitás, az adatokhoz való hozzáférés és irányítás, az e-oktatás, a mesterséges intelligencia alapú megoldások használata, a fenntartható fejlődés környezeti pillére és a környezetvédelem, éghajlat-politikai fellépés, mobilitás, a körforgásos gazdaság előmozdítása, energia- és erőforrás-hatékonyság, megújuló energiaforrások, az energiaellátás diverzifikálásának megvalósítása és az energiabiztonság biztosítása, továbbá a mezőgazdasági ágazatban a talaj és a biológiai sokféleség védelme, halászat és a vidéki térségek fenntartható fejlődése; valamint</p>	<p>a digitális és a zöld átállás végrehajtására irányuló politikák, az e-kormányzati megoldások, az e-beszerzés, a konnektivitás, az adatokhoz való hozzáférés és irányítás, az e-oktatás, a mesterséges intelligencia alapú megoldások használata, a fenntartható fejlődés környezeti pillére és a környezetvédelem, éghajlat-politikai fellépés, mobilitás, a körforgásos gazdaság előmozdítása, a teljes vízgazdálkodási ciklus, energia- és erőforrás-hatékonyság, megújuló energiaforrások, az energiaellátás diverzifikálásának megvalósítása és az energiabiztonság biztosítása, továbbá a mezőgazdasági ágazatban a talaj és a biológiai sokféleség védelme, halászat és a vidéki térségek fenntartható fejlődése; valamint</p>

Indokolás

A vízágazat kulcsfontosságú ágazat az európai polgárok jólléte és az európai gazdaság szempontjából, mivel a víz alapvető erőforrás, és mivel fenntartható és minőségi munkahelyeket teremtő gazdasági ágazatról van szó. A megújuló energiaforrások használata az éghajlatváltozás elleni küzdelem kulcsfontosságú célkitűzése.

37. módosítás

COM(2020) 409 final – 8. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) Az eszköz keretében technikai támogatásban részesülni kívánó tagállam technikai támogatás iránti kérelmet nyújt be a Bizottsághoz, amelyben meghatározza a támogatandó szakpolitikai területeket és prioritásokat az 5. cikkben meghatározott hatályon belül. Ezeket a kérelmeket az adott naptári év október 31-ig kell benyújtani. A Bizottság iránymutatást adhat arról, hogy a támogatás iránti kérelemnek mely fő elemeket kell tartalmaznia.</p> <p>(2) A tagállamok a következő körülmények között, az alábbiakhoz kapcsolódóan nyújthatnak be technikai támogatás iránti kérelmet:</p> <p>a) a tagállamok saját kezdeményezésére – különösen [az (EU) YYY/XX rendelettel összhangban] a helyreállítás támogatása, a fenntartható gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés megvalósítása, valamint a reziliencia fokozása céljából – vállalt reformok végrehajtása;</p> <p>[...]</p>	<p>(1) Az eszköz keretében technikai támogatásban részesülni kívánó nemzeti, regionális vagy helyi hatóság technikai támogatás iránti kérelmet nyújt be az Európai Bizottsághoz, amelyben meghatározza a támogatandó szakpolitikai területeket és prioritásokat az 5. cikkben meghatározott hatályon belül. Ezeket a kérelmeket az adott naptári év október 31-ig kell benyújtani. A Bizottság iránymutatást adhat arról, hogy a támogatás iránti kérelemnek mely fő elemeket kell tartalmaznia.</p> <p>(2) A nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok a következő körülmények között, az alábbiakhoz kapcsolódóan nyújthatnak be technikai támogatás iránti kérelmet:</p> <p>a) a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok saját kezdeményezésére – különösen [az (EU) YYY/XX rendelettel összhangban] a helyreállítás támogatása, a fenntartható gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés megvalósítása, valamint a reziliencia fokozása céljából – vállalt reformok végrehajtása;</p> <p>[...]</p>

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

Az úgynevezett „Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre” vonatkozóan

1. üdvözli, hogy ezen új eszköz az Európai Unió történetének eddigi legnagyobb – 8,3 %-os GDP-csökkenést eredményező ⁽¹⁾ – 2020-as visszaesésére adott makrogazdasági válaszként 2024 végéig 360 milliárd EUR összegű költségvetési forrást bocsát rendelkezésre támogatások, 312,5 milliárd EUR-t pedig kölcsönök formájában. Az RB támogatja továbbá, hogy a javaslat egyensúlyt teremt a támogatások és kölcsönök között. A társadalmi-gazdasági különbségek további növekedésének kockázata indokoltá teszi az „Európai helyreállítási terv” és az EU 2020 utáni időszakra szóló költségvetésének 2020 őszétől történő elfogadását és gyors megvalósítását;

2. hangsúlyozva, hogy a javaslat jogalapja (az EUMSZ 175. cikke) a kohéziós célkitűzésre vonatkozik, az RB aggodalmát fejezi ki az Európai Bizottság javaslatának mérsékelt területi dimenziója miatt, miközben a koronavírus-válság gazdasági és társadalmi hatásai egyenlőtlenül érintik a tagállamokat, illetve azok egyes területeit: először is azért, mert az egészségügyi és emberi hatások területenként igen eltérőek, az egészségügyi kapacitás pedig egyenlőtlenül oszlik meg, másodsorban mivel a megelőző intézkedések időtartama és szigorúsága is a regionális egészségügyi helyzetétől függ, harmadszor pedig azért, mert bizonyos gazdasági ágazatok aránytalan mértékben érintettek, ezért a helyi és regionális szintű társadalmi-gazdasági hatás az egyes területek ágazati specializálódásától, foglalkoztatási összetételétől és a globális értékláncoknak való kitettségétől függ. Egyedi kockázatcsökkentő intézkedések nélkül a koronavírus-válság várhatóan regionális különbségeket teremt, illetve felerősíti azokat mind a tagállamokon belül, mind a tagállamok között. Beruházási prioritásaink középpontjában a kohézió és a szolidaritásnak kell állnia;

⁽¹⁾ Az Európai Bizottság nyári gazdasági előrejelzése (2020. július): https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip132_en.pdf.

3. figyelmeztet arra, hogy az európai szemeszter mint az alap (az úgynevezett „eszköz”) irányítási mechanizmusa továbbra is felülről lefelé irányuló és központosított, azaz nem megfelelő egy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megerősítését célzó eszköz esetében; ezért megismétli azt a javaslatát, hogy magatartási kódexet kellene kidolgozni a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterbe való bevonásáról⁽²⁾. Ez a kódex minden eddigénél sürgetőbb és szükségesebb ahhoz, hogy a szemeszter átláthatóbbá, inkluzívabbá és demokratikusabbá, ugyanakkor a helyi és regionális önkormányzatok bevonásával hatékonyabbá is váljon;

4. úgy véli, hogy a Next Generation EU keretében hozott konkrét helyreállítási intézkedések minden térség – különösen a Covid19-világjárvány következtében kialakult gazdasági válság által sújtott területek – számára lehetőséget kínálnak arra, hogy korszerűsítsék gazdasági modelljüket, és azt termelékenyebbé és ellenállóbbá tegyék. Sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy a kötelezettségvállalások első 70 %-ának – a Helyreállítási Alapból történő átcsoportosítások formájában történő – elosztására olyan kulcsot javasolnak, amely az egészségügyi válság előtti helyzetre vonatkozó társadalmi-gazdasági mutatókon alapul, és nem veszi figyelembe a pandémia ezekre gyakorolt hatását, pedig az a válság gazdasági hatásai kezdettől fogva területileg eltérőek voltak;

5. rámutat arra, hogy a gazdasági visszaesés olyan időszakban következik be, amikor számos kulcsfontosságú ipari ágazat a digitális és környezeti átalakulás miatt amúgy is jelentős kihívásokkal néz szembe. Az EU-nak nem szabad lemaradnia a globális innovációs versenyben, különben nem lehet változást elérni. Ehhez jelentős beruházásokra van szükség a kutatás és fejlesztés, valamint a (tovább)képzés terén; a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt az ilyen beruházások előmozdítására is fel kellene használni;

6. hangsúlyozza ezért, hogy a tagállamokkal való strukturált együttműködés keretében a helyi és regionális önkormányzatok vegyenek részt a helyreállítási tervek kidolgozásában, amennyiben a támogatandó reformok és beruházások helyi és regionális hatáskörbe tartoznak, tiszteletben tartva ugyanakkor a hatáskörök kormányzati szintek közötti felosztására vonatkozó nemzeti jogi keretet. Az EGSZB arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy az RB-vel konzultálva már 2020 őszén terjesszen elő erre vonatkozó iránymutatásokat. A maga részéről vállalja, hogy félévente értékelést készít a helyreállítási tervek regionális végrehajtásáról;

7. úgy véli ezenkívül, hogy az európai szemeszterben foglalt határidők nem igazán alkalmasak arra, hogy a helyreállítási terveket a nemzeti reformprogramokban ily módon „mellékeltesítsék, és még kevésbé arra, hogy hat hónappal korábbi „előzetes értesítés” tárgyát képezzék. Az illetékes hatóságok számára nagyobb rugalmasságot és alkalmazkodási lehetőséget kell biztosítani terveik bemutatásához;

8. tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság 2020. szeptember 17-én közzétette a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekre vonatkozó iránymutatásokat⁽³⁾, valamint az éves fenntartható növekedési stratégiát. Ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy:

- úgy tűnik, hogy az Európai Bizottság most a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a nemzeti reformprogramok összevonását javasolja, és már nem tervezi országspecifikus ajánlások előterjesztését,
- jóllehet az Európai Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy írják le helyreállítási és rezilienciaépítési terveik intézményi jellegét, valamint nemzeti/regionális parlamentjeik, más regionális/helyi hatóságai és nemzeti tanácsadó testületeik – például a nemzeti költségvetési tanácsok és a nemzeti versenyképességi testületek – szerepét a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elfogadásához/benyújtásához vezető döntéshozatali folyamatban, nem követeli meg a helyi és regionális önkormányzatoknak a tervek előkészítésébe való bevonását,
- a területi dimenzió, úgy tűnik, nem szerepel e dokumentumok programozási prioritásai között,
- az Európai Bizottság 7 kiemelt kezdeményezést⁽⁴⁾ terjeszt elő, amelyekbe a helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek illeszkedniük kellene. Ezeket a kiemelt kezdeményezéseket további korlátozásnak tekinthetik a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek stratégiai tervezése során. Másrészt a 7 kiemelt kezdeményezés egyike sem kapcsolódik a társadalmi kohézióhoz, melyre pedig a Covid19-világjárvány súlyos csapást mért;

⁽²⁾ Az RB véleménye: Az európai szemeszter irányításának javítása: a helyi és regionális önkormányzatok bevonására vonatkozó magatartási kódex – előadó: Rob Jonkman (NL/ECR), elfogadva 2017.5.11.-én. Hiv.: CÖR-2016-05386 (HL C 306., 2017.9.15., 24. o.).

⁽³⁾ Egyelőre csak angolul érhető el.

⁽⁴⁾ Tiszta technológiák és megújuló energia; az épületállomány energiahatékonysága; innovatív mobilitás; hálózati összekapcsoltság (5G, üvegvezetés); a közigazgatás korszerűsítése; az európai ipari adatfelhő-képességek növelése és nagy teljesítményű mikroproceszorok fejlesztése; az oktatási rendszerek digitalizációja és a digitális készségek fejlesztése.

javasolja, hogy az Európai Bizottsággal közösen szervezzenek egy „helyreállítási és rezilienciaépítési fórumot”, amellyel elősegítenék az önkormányzatok helyreállítási tervbe való bevonását, továbbá értékelnék a helyreállítási tervnek a kohézióhoz, valamint a zöld és digitális átmenethez való hozzájárulását;

9. végezetül emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok felelnek az uniós közberuházások több mint feléért – melyek nagy része az olyan kulcsfontosságú ágazatokban valósul meg, mint az egészségügy, az oktatás, a szociális szolgáltatások, a lakhatás, a közlekedés vagy a turizmus –, ezért értelmetlen lenne, ha nem részesülhetnének ebből a közberuházási támogatásból, amely válság idején különösen fontos – figyelembe véve, hogy az elmúlt évtized illusztrálta a közberuházások csökkentésének káros prociklikus hatásait, melyeket gyakran kiigazítási változóként használnak a költségvetési megszorításokkal szemben;

10. hangsúlyozza, hogy a javasolt eszköznek fontos szerepet kell játszania az éghajlat szempontjából, de úgy véli, hogy a helyreállítási terveket úgy kell előirányozni, hogy a kiadások legalább 40 %-át éghajlat-politikai intézkedésekre fordítsák annak érdekében, hogy az Európai Unió teljesíteni tudja éghajlat-politikai kötelezettségvállalásait. Az RB úgy véli továbbá, hogy az Európai Bizottság javaslatába stratégiai tervezési keretként be kell építeni a fenntartható fejlődési célokat;

11. ellenzi, hogy forrásokat lehet átirányítani a strukturális és beruházási alapokból a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe (6. cikk), mivel ez a lehetőség magában hordozza a strukturális és beruházási alapok újbóli központosításának és a partnerség elve szerinti kezelése megkérdőjelezésének veszélyét;

12. a makrogazdasági feltételrendszer alkalmazását hatékony intézkedésnek tartja ahhoz, hogy hozzá lehessen járulni az uniós források célzott tagállami felhasználásához;

13. megismétli azt a kérését, hogy egyértelműen határozzák meg azokat a reformokat, amelyek várhatóan részesülhetnek „a Helyreállítási Alap” vagy a technikai támogatási eszköz által nyújtott támogatásból, a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett, amennyiben megfelelnek az alábbi feltételeknek:

i. lényegesek az EU-Szerződés célkitűzéseinek végrehajtása szempontjából;

ii. lényegesek a konvergencia és a regionális egyenlőtlenségek csökkentése szempontjából az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 175. cikkének jogalapja szellemében;

iii. beruházásokat és a fenntartható fejlődési célokhoz igazított fenntartható, hosszú távú növekedést képesek elindítani;

14. hangsúlyozza, hogy a projektekért felelős helyi és regionális önkormányzatoknak a helyreállítást és rezilienciát támogató „alap” végrehajtása érdekében európai és nemzeti szinten stabilizált jogi keretre van szükségük az állami támogatásokra vonatkozóan. Különösen azzal kell tisztában lenniük, hogy az állami támogatások európai keretrendszerét ad hoc alapon hozzák-e létre, hogy figyelembe vegyék a támogatások volumenének növekedését, és garanciákat kell kapniuk a támogatások bejelentésével kapcsolatos kötelezettségekre és határidőkre vonatkozóan;

15. hangsúlyozza, hogy az „eszköz” megnevezés túlságosan technokratának tűnik, érthetetlen a hétköznapi ember számára, és az Európai Unió néhány hivatalos nyelvén kétértelmű, éppen ezért akadályozza az Európai Unió által a helyreállítási és rezilienciaépítés tekintetében adott válasza vonatkozó decentralizált kommunikációt; javasolja ezért, hogy az „eszköz” megnevezés helyébe az „alap” megnevezés lépjen;

A technikai támogatási eszközre vonatkozóan

16. üdvözlzi az Európai Bizottság által ismertetett, a technikai támogatási eszköz létrehozásáról szóló rendeletjavaslatot, amely várhatóan hozzájárul az állami hatóságok közigazgatási kapacitásának megerősítéséhez, és ennek köszönhetően a reformok megfelelőbb végrehajtásához és a hatékonyabb közigazgatáshoz;

17. határozottan támogatja, hogy az eszköz nem csupán a nemzeti közigazgatásokat, hanem a helyi és regionális önkormányzatokat is célozza, ahogy az a javaslat 2. cikkében is szerepel;

18. ugyanakkor úgy véli, hogy a rendeletjavaslatot egyértelművé és koherensebbé kell tenni, különös tekintettel a technikai támogatás iránti kérelmekre vonatkozó 8. cikkére, amelyeknek nem kizárólag egy tagállamtól, hanem a 2. cikk értelmében vett nemzeti hatóságtól kell származniuk.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A vasút európai éve (2021)

(2020/C 440/25)

Előadó: Jarosław Piotr STAWIARSKI (PL/ECR) Lublin (Lubelskie) vajdaság elnöke
Referenciaszöveg: Javaslát európai parlamenti és tanácsi határozatra a vasút európai évéről (2021)
 COM(2020) 78 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(6) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az Unió peremterületeinek a fő közlekedési útvonalakkal való összekapcsolása révén a vasúti ágazat hozzájárul a társadalmi, gazdasági és területi kohézióhoz.	Az Unió peremterületeinek a fő közlekedési útvonalakkal való összekapcsolása révén a vasúti ágazat – mind helyi és regionális közszolgáltatásként, mind kapacitás szolgáltatásként és távolsági utas- és áruszállítási szolgáltatásként – hozzájárul a társadalmi, gazdasági és területi kohézióhoz.

Indokolás

A kohézióhoz való hozzájárulás hangsúlyozásakor azonosítani kell a különböző vasúti modelleket annak érdekében, hogy egyértelművé tegyünk mindezek hozzájárulását a kitűzött célhoz.

2. módosítás

3. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
a) kezdeményezések és rendezvények párbeszéd előmozdítására, a tudatosság növelésére és a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok arra irányuló szerepvállalásának elősegítésére, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelem eszközeként több embert és árut vonzzanak a vasút felé, többféle csatornán és eszközön keresztül, ideértve a tagállamokban megrendezett eseményeket is;	a) kezdeményezések és rendezvények párbeszéd előmozdítására, a tudatosság növelésére és a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok arra irányuló szerepvállalásának elősegítésére, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelem eszközeként több embert és árut vonzzanak a vasút felé, többféle csatornán és eszközön keresztül, ideértve a tagállamokban megrendezett eseményeket is, valamint a vasúthoz való hozzáférést különleges ajánlatok, kedvezmények és promóciók révén megkönnyítő új kereskedelem politikákat, kiemelt figyelmet fordítva a különleges csoportokra és közösségekre;

Indokolás

Annak érdekében, hogy új felhasználókat vonzzunk a vasúti közlekedésbe, alapvető fontosságú az e közlekedési eszközhez való hozzáférés megkönnyítése új árképzési politikák, különleges ajánlatok és kedvezmények révén, különösen a közszolgáltatási kötelezettségekkel összefüggésben.

3. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Az európai évben való részvétel nemzeti szintű megszervezése a tagállamok felelősségi körébe tartozik. A tagállamok ebből a célból nemzeti koordinátorokat jelölnek ki. A nemzeti koordinátoroknak biztosítaniuk kell a releváns tevékenységek nemzeti szintű koordinálását.	Az európai évben való részvétel nemzeti szintű megszervezése a tagállamok felelősségi körébe tartozik. A tagállamok ebből a célból nemzeti koordinátorokat jelölnek ki. A nemzeti koordinátoroknak biztosítaniuk kell a releváns tevékenységek nemzeti szintű koordinálását, gondolva itt a vasúti közlekedés előmozdítására is, amelyről az egyes tagállamok különböző regionális önkormányzatai gondoskodhatnak.

Indokolás

A vasút európai éve hatékony tagállami megvalósításának biztosítása érdekében alapvető fontosságú, hogy ebbe a projektbe bevonják a regionális hatóságokat, és hogy ne csak központi, hanem – különösen – regionális szinten is előmozdítsák a vasúti közlekedést.

4. módosítás

5. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>(1) A Bizottság rendszeresen összehívja a nemzeti koordinátorok ülését az európai év lebonyolításának koordinálása érdekében. Az ülések egyben az európai év nemzeti és uniós szintű végrehajtására vonatkozó információk cseréjére is szolgálnak; az Európai Parlamentet képviselő személyek megfigyelőként vehetnek részt ezeken az üléseken.</p> <p>(2) Az európai év uniós szintű koordinációja a vasúti közlekedés területén projekteket finanszírozó vagy vasúti dimenzióval rendelkező különböző uniós programok és kezdeményezések közötti szinergiák teremtése céljából transzverzális megközelítést alkalmaz.</p> <p>(3) A Bizottság rendszeresen összehívja az érdekelt feleket és a vasúti közlekedés területén tevékeny szervezetek vagy testületek – köztük a meglévő transznacionális hálózatok és az érintett nem kormányzati szervezetek, valamint ifjúsági szervezetek és közösségek – képviselőit, hogy segítsék a Bizottságot az európai év uniós szintű végrehajtásában.</p>	<p>(1) A Bizottság rendszeresen összehívja a nemzeti koordinátorok ülését az európai év lebonyolításának koordinálása érdekében. Az ülések egyben az európai év nemzeti és uniós szintű végrehajtására vonatkozó információk cseréjére is szolgálnak; az Európai Parlamentet és a Régiók Európai Bizottságát képviselő személyek megfigyelőként vehetnek részt ezeken az üléseken.</p> <p>(2) Az európai év uniós szintű koordinációja a vasúti közlekedés területén projekteket finanszírozó vagy vasúti dimenzióval rendelkező különböző uniós programok és kezdeményezések közötti szinergiák teremtése céljából transzverzális megközelítést alkalmaz.</p> <p>(3) A Bizottság rendszeresen összehívja az érdekelt feleket és a vasúti közlekedés területén tevékeny szervezetek vagy testületek – köztük a meglévő transznacionális hálózatok és az érintett nem kormányzati szervezetek, valamint ifjúsági szervezetek és közösségek – képviselőit, hogy segítsék a Bizottságot az európai év uniós szintű végrehajtásában.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Amennyiben azt a költségvetés lehetővé teszi, a Bizottság ajánlattételi felhívásokat és projekteket szervezhet, amelyek az év célkitűzéseinek eléréséhez való kiemelkedő hozzájárulásuk alapján támogatásban részesülhetnek.	Amennyiben azt a költségvetés lehetővé teszi, a Bizottság ajánlattételi felhívásokat és projekteket szervezhet, amelyek az év célkitűzéseinek eléréséhez való kiemelkedő hozzájárulásuk alapján támogatásban részesülhetnek. Az uniós támogatásban részesülő projektek kiválasztásánál figyelembe kell venni a földrajzi egyensúlyt.

Indokolás

Elengedhetetlen az RB részvétele a koordinátorok ülésein, mivel az önkormányzatok fontos szerepet játszanak a regionális és helyi vasúti közlekedés fejlesztésében. A vasút európai éve keretében megvalósuló projektek pénzügyi támogatásának kiegyensúlyozottnak kell lennie, ezért fontos a földrajzi kritériumra vonatkozó javaslat.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A. A VASÚT SZEREPE ÉS HOZZÁJÁRULÁSA AZ EURÓPAI RÉGIÓK TÁRSADALMI-GAZDASÁGI FEJLŐDÉSÉHEZ, A FENNTARTHATÓ MOBILITÁSHOZ, VALAMINT AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁSBAN ÉS A KÖZLEKEDÉSPOLITIKÁBAN MEGHATÁROZOTT ÉGHAJLAT-POLITIKAI CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. üdvözli a vasút európai évére (2021) vonatkozó javaslatot, amely a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok körében projektek, viták, rendezvények, kiállítások és kezdeményezések révén Európa-szerte népszerűsíteni hivatott a vasutat mint vonzó és környezeti szempontból fenntartható európai közlekedési módot;
2. megállapítja, hogy a vasút európai évről szóló határozat céljait összehangolták az európai zöld megállapodásról szóló európai bizottsági közleményben a vasúti közlekedés előmozdítására vonatkozó rendelkezésekkel, különös tekintettel a fenntartható és intelligens mobilitásra és a klímasemleges EU céljának 2050-ig történő elérésére;
3. megjegyzi, hogy a vasút az egyik legfenntarthatóbb, legenergiahatékonyabb és legbiztonságosabb közlekedési mód, és mint ilyen fontos szerepet fog játszani a jövőbeli európai mobilitási rendszerben;
4. felhívja a figyelmet, hogy a vasút hatszor olyan energiahatékony, mint a közúti közlekedés, és kilencszer kevesebb szén-dioxidot bocsát ki, mint a közúti teherforgalom és a légi személyszállítás;
5. megjegyzi, hogy a vasút mint az EU-ban leginkább klímasemleges közlekedési mód számára külön fenntartható mobilitási stratégia készült annak érdekében, hogy 2050-re lehetővé váljon a teljes mértékben kibocsátásmentes működés;
6. emlékeztet arra, hogy „a szennyező fizet” elvvel összhangban minden közlekedési módnak hozzá kell járulnia az általa generált külső költségekhez. E tekintetben arra kéri az EU Tanácsának német elnökségét, hogy gyorsítsa fel az euromaticával kapcsolatos kérdésekről szóló megbeszéléseket annak érdekében, hogy a következő hónapokban olyan általános megközelítést lehessen elfogadni, amely az Európai Parlamenttel folytatott háromoldalú egyeztetések során lehetővé teszi a közúti szállításról a vasúti szállításra való átállás előmozdítását;
7. hangsúlyozza, hogy a vasúti ágazat az európai gazdasághoz és az európai egységes piac kiteljesítéséhez is jelentős mértékben hozzájárul;

8. rámutat továbbá arra, hogy a vasútra történő modális váltás célkitűzései nem érhetők el kizárólag a vasúti ágazaton belüli PULL-intézkedésekkel. A fosszilis közlekedést érintő PUSH-intézkedésekre is szükség lesz az Európai Bizottság által a zöld megállapodás keretében kitűzött célok eléréséhez;

9. megállapítja, hogy a vasúti ágazatban a szolgáltatások javítása érdekében tett erőfeszítéseknek köszönhetően az utasok egyre elégedettebbek ⁽¹⁾;

10. rámutat, hogy a városi életmód terjedése világszerte hatalmas kihívást fog jelenteni. Ezért új mobilitási paradigmákat kell létrehozni. Még sok évet vesz igénybe, amíg teljességgel átállunk az elektromos és automatizált járművekre, de tekintettel az éghajlatváltozás jelentette problémákra, a vasúti ágazatot már most támogatni kell;

11. hangsúlyozza, hogy a vasúti árufuvarozási folyosókra és átrakodási terminálokra irányuló beruházások hozzájárulnak az EU területi kohéziójának erősítéséhez, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem fejlesztéséhez, a gazdasági fejlődéshez és a foglalkoztatáshoz;

12. az (EU) 1315/2013 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ (TEN-T) tervezett felülvizsgálatára való tekintettel szorgalmazza, hogy az uniós intézmények továbbra is támogassák ennek a hálózatnak a fejlesztését, és ahol csak szükséges, fektessenek be új folyosókba az Európai Unióban, különösen a kevésbé fejlett vasúti infrastruktúrával rendelkező régiókban. Jó példa az európai hozzáadott értéket felmutató folyosókra az Amber Corridor (Borostyán-folyosó) és a Rail Baltica;

13. felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből 2014 és 2016 között a vasútra irányuló beruházások 264 milliárd EUR összegű GDP-t generáltak. Az eszköz keretében az uniós törzshálózati folyosókra irányított beruházásoktól további előnyök várhatók, így 2030-ig 1,8 %-kal növekedhet a GDP és modális váltásra kerülhet sor, amely lehetővé teszi a külső költségek csökkentését;

14. felhívja a figyelmet az európai nagy sebességű vasúti szolgáltatások sikerére és arra a lehetőségre, hogy ezek a szolgáltatások a 800–1 000 km-es távolságokon a légi közlekedési hálózat helyébe lépjenek. Ösztönzi a nagy sebességű vasúti infrastruktúra továbbfejlesztését, különösen Közép-Európában, Kelet-Európában és az északi országokban, javítva ezzel az európai közlekedési hálózat összekapcsoltságát, ami pedig előmozdítja az EU versenyképességét, hozzáférhetőségét és éghajlat-politikai célkitűzéseinek elérését;

15. megállapítja, hogy a Covid19-válság megerősítette, hogy az európai vasúti közlekedési rendszert nagyfokú ellenálló képesség és stabilitás jellemzi, amely lehetővé tette az akadálytalan területi kohéziót, különösen a régiók között, a betegek és az alapvető áruk szállításának köszönhetően;

16. megjegyzi, hogy a különböző európai országok között különbségek vannak az infrastruktúra fejlettsége és minősége terén, és üdvözlöi, hogy az új Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz a költségvetésének jelentős részét már most is egy koherens, az egész EU-ra kiterjedő stratégiára fordítja, amellyel csökkenteni lehet a tagállamok között a vasúti rendszerek működése tekintetében fennálló különbségeket;

17. úgy véli, hogy az uniós döntéshozóknak a világjárványt követő gazdasági helyreállítás időszakát fel kellene használniuk arra, hogy jobban odafigyeljenek a környezetbarát közlekedési módokra, amilyen például a vasút. A jövőbeli uniós közlekedési stratégiáknak és beruházási terveknek tükrözniük kell ezt az új irányt.

B. AZ EURÓPAI VASÚTI KÖZLEKEDÉS ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK – A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA AJÁNLÁSAI A VASÚT NÉPSZERŰSÍTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

18. megjegyzi, hogy a 2011. évi közlekedéspolitikai fehér könyv jelentős modális váltást szorgalmazott a vasút javára. Sajnálja, hogy ezeket a célokat nem sikerült elérni, és hogy a közlekedési ágazat egésze folyamatosan növeli az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását;

⁽¹⁾ 463. Eurobarométer gyorsfelmérés az európai vasúti szolgáltatásokkal való elégedettségéről (2018. január/február).

⁽²⁾ HL L 348., 2013.12.20., 1. o.

19. arra kéri az uniós intézményeket és a nemzeti kormányokat, hogy sürgősen tegyenek lépéseket a különböző közlekedési módok közötti versenyfeltételek összehangolása érdekében, többek között a kedvezőtlen környezeti következmények figyelembevétele és az adózás összehangolása révén, valamint hogy következetesen támogassák a vasutat. Ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy a Régiók Európai Bizottsága támogatta a „Fairosene” elnevezésű európai polgári kezdeményezést, amely a repülőgép-üzemanyagok megadóztatását szorgalmazza;

Az uniós éghajlat-politikai célok teljesítése

20. ismételten kéri⁽³⁾ a 2006/112/EK tanácsi irányelv⁽⁴⁾ által meghatározott jelenlegi héamentességek eltörlését, amelyek alapján a határokon átnyúló légi közlekedés tekintetében valamennyi tagállam héamentességet alkalmaz, a határokon átnyúló vasúti közlekedés tekintetében azonban nem;

21. szorgalmazza, hogy az uniós intézmények és kormányok erősítsék meg az éghajlatváltozás elleni stratégiák együttműködését, és ennek érdekében sürgősen támogassák az intézkedéseket többek között az alábbi területeken:

- a külső költségek teljeskörű internalizálására vonatkozó elv alkalmazása a közlekedésben, a közlekedés valamennyi formája tekintetében egyenlő és biztonságos normák biztosítása mellett,
- a vasútnak mint az EU-n belüli fenntartható mobilitás csomópontjának elismerése mind az utasforgalomban, mind a teherszállításban (a tagállami miniszterek grazi nyilatkozatban foglalt kötelezettségvállalásával összhangban),
- a vasúthálózat villamosításának és korszerűsítésének további támogatása,
- a vasútra való modális váltás támogatása, gondolva itt különösen a helyi érdekű és regionális vasúti személyszállításra és a legfeljebb 1 000 km-es utazásokra, valamint olyan, vasúti áru fuvarozással kapcsolatos támogatási és finanszírozási programok végrehajtására, amelyek lehetővé teszik, hogy az EU-ban 2030-ra a jelenlegi 17 %-ról legalább 30 %-ra emelkedjen a vasút részaránya a közlekedésben,
- a Shift2Rail keretében végzett munkák áttekintése, és a vasúti ágazatban a kutatás, a fejlesztés és az innováció nagyobb mértékű támogatása, többek között az Európai horizont keretprogram intézkedései révén;

Az uniós közlekedéspolitika célkitűzéseinek megvalósítása

22. úgy véli, hogy az EU TEN-T politikája elengedhetetlen eszköz az Unió (és a harmadik országok) számára fontos multimodális közlekedési projektek összehangolására, és hozzájárul a határokon átnyúló és regionális infrastruktúra fejlesztéséhez;

23. felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a törzshálózatra és az átfogó TEN-T vasúthálózatra irányuló beruházások között nincs komplementaritás, és fontosnak tartja, hogy elegendő finanszírozásra számíthasson az átfogó hálózat is;

24. hangsúlyozza, hogy a közlekedéspolitikának nemcsak a hálózatokat új vasútvonalakkal bővítő projektekre kell összpontosítania, hanem a meglévő vasúti infrastruktúra korszerűsítésére és teljesítményének javítására is. E folyamat során a pályákhoz való hozzáférés elsődleges jogait az éghajlati hatékonyságnak és az intézkedések közötti forgalmi torlódások elkerülésére gyakorolt hatásainak megfelelően kell kialakítani;

25. szorgalmazza a vasúti infrastruktúrára irányuló elengedhetetlen közberuházások átfogó támogatását, valamint a vasút lehetőségeinek és szerepének kiaknázását az európai gazdaság Covid19-válságból való kilábalása érdekében;

26. felhívja a figyelmet, hogy a városi vasúti csomópontok nincsenek kellőképpen integrálva a TEN-T hálózatba, és a vasúti infrastruktúra végpontjain is sok még a teendő. Ajánlja, hogy fenntartható közlekedési tervek és stratégiák kidolgozása révén a vasút kerüljön egy olyan rendszer középpontjába, amely integrálja a regionális és városi közlekedés különböző formáit;

⁽³⁾ 2015/2347(INI)

⁽⁴⁾ HL L 347., 2006.12.11., 1. o.

27. ösztönzi a vasútállomások mint hatékony multimodális kapcsolódási pontok szerepének megerősítését a városi és elővárosi mobilitásban, összekapcsolva és integrálva a vasúti rendszereket más közlekedési módokkal és a megosztásalapú városi rendszerekkel (pl. a közbringarendszerrel);

28. felhívja a figyelmet arra, hogy az utasoknak, köztük a csökkent mozgásképességű személyeknek megfelelő szintű védelmet kell nyújtani. A jövőbeli jogalkotási megoldásokban meg kell határozni azokat a jogokat és kötelezettségeket, amelyek lehetővé teszik az ágazat számára kötelezettségvállalásainak teljesítését;

29. arra kéri továbbá az uniós intézményeket, hogy a vasúti infrastruktúra fejlesztése, illetve kiépítése során alkalmazzanak szélesebb körű megközelítést a másodlagos vasúti hálózatok, valamint a kiegészítő infrastruktúrák (pl. terminálok) támogatása és fejlesztése tekintetében, és ennek megfelelően igazítsák vagy bővítsék ki a támogatási eszközöket;

Beruházási és finanszírozási igények, a vasúti ágazat versenyképességének erősítése

30. felhívja a figyelmet a vasutak jelentős beruházási igényeire, különösen regionális szinten. A versenyképesség megőrzéséhez a vasúti ágazatnak hozzá kell férnie azokhoz az uniós eszközökhöz, amelyekből társfinanszírozhatók az infrastrukturális projektek, a gördülőállományra irányuló beruházások, az innováció, a digitalizáció és a terrorfenyegetésekkel kapcsolatos intézkedések, különösen azokban az országokban, amelyekben kevésbé fejlett a vasúti szolgáltatási ágazat;

31. kéri, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó uniós költségvetés és a tagállami költségvetések biztosítsák, hogy elegendő forrás álljon rendelkezésre a vasúti beruházási igények fedezésére. Megjegyzi, hogy a közép- és kelet-európai országok a gördülőállomány elavulásából vagy hiányából adódó problémákkal küzdenek. A vasutak versenyképességének növeléséhez elengedhetetlenek a beruházások;

32. a vasúti ágazat pénzügyi kihívásaira és ambiciózus fejlesztési célkitűzéseire való tekintettel a kohéziós szabályok enyhítését kéri, hogy az ERFA és a Kohéziós Alap keretében kellően növelni lehessen a vasúti beruházásokat támogató alapok finanszírozását. Kéri továbbá az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz költségvetésének növelését az európai közlekedési rendszer zöld átállásához való hozzájárulás érdekében;

33. ajánlja, hogy mérlegeljék egy, a fenntartható közlekedés hosszú távú uniós finanszírozását szolgáló mechanizmus létrehozását. Ezt a mechanizmust – a „szennyező fizet” elvvel összhangban – többek között a kevésbé környezetbarát közlekedési módokból származó forrásokkal lehetne finanszírozni;

34. fontosnak tartja, hogy a vasúti beruházások uniós finanszírozása továbbra is elsősorban támogatások formájában valósuljon meg. Az infrastrukturális projektek többsége nem termel elegendő bevételt – általában az összes beruházási költségnek mindössze 10–20 %-át fedezik. Ugyanakkor ezek a projektek jelentős társadalmi-gazdasági előnyökkel járnak;

35. rámutat, mennyire fontosak a városi vasúti csomópontok kapacitásának növelésére és a több régió mobilitásának gerincét jelentő vasúti közlekedésre irányuló beruházások. A vasút erősíti az EU területi kohézióját, egyúttal megelőzi a közlekedési vonatkozású kirekesztést;

36. kiemelten fontosnak tartja az olyan projekteket, amelyek előmozdítják a valamennyi felhasználó, köztük az idősek és a csökkent mozgásképességű vagy fogyatékossgal élő személyek számára is hozzáférhető, határok nélküli mobilitást;

37. felhívja a figyelmet arra, hogy ha még hatékonyabb és versenyképesebb vasúti közlekedésre törekszünk, elengedhetetlenek a digitalizációra és a vasút automatizálására irányuló beruházások;

38. megjegyzi, hogy társfinanszírozást kell biztosítani az eltérő nyomtávú országokkal való összeköttetések javítását célzó, már meglévő innovatív megoldások megvalósításához (ilyen például a SUW 2000 automatikus nyomtáv váltó), ami elősegíti a harmadik országokkal való összeköttetések javítását.

C. A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA AJÁNLÁSAI A VASÚTI KÖZLEKEDÉS HATÉKONY TÁMOGATÁSÁRÓL A VASÚT EURÓPAI ÉVÉNEK (2021) KERETÉBEN

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

39. kéri, hogy az uniós intézmények, valamint a tagállamok és a regionális önkormányzatok a vasút európai évének célkitűzéseivel összhangban hozzanak olyan intézkedéseket, amelyek a vasutat mint környezetbarát, innovatív és biztonságos közlekedési módot népszerűsítik. A vasúti ágazattal és a vasutas szervezetekkel együttműködve az alábbiak megszervezésére és népszerűsítésére kerülhetne sor:

- a politikai, gazdasági és társadalmi vitát élénkítő kezdeményezések, kiállítások és rendezvények a vasútforgalom uniós közlekedési és gazdasági rendszerben betöltött fontos szerepének kiemelése érdekében (többek között a TRAKO 2021 nemzetközi vasúti szakkonferencia Gdańskban),
- tájékoztató és oktató kampányok a vasúti közlekedés szerepéről és hozzáadott értékéről, valamint kezdeményezések, amelyek arra ösztönzik az embereket, hogy a maguk részéről is járuljanak hozzá a fenntartható közlekedés céljának eléréséhez,
- a regionális és helyi önkormányzatok, a vasúttársaságok és az uniós intézmények képviselői közötti tapasztalatcseré és a bevált gyakorlatok cseréje a vasúti közlekedés előmozdítása érdekében;

40. fontosnak tartja, hogy megerősítse a vasút részarányát és szerepét a tömegközlekedésben, és gazdasági és társadalmi szempontból is vonzóbbá tegye a vasutat. A vasút klímasemlegességének előmozdításán túl érdemes erősíteni és kiemelni az ebben az ágazatban végzett munka vonzerejét, mivel a vasúti szakmákban mélyül a nemzedékek közötti szakadék, és sok a változás. Ezért az RB elsősorban:

- szorgalmazza, hogy a tagállamok és a regionális önkormányzatok mozgósítsák elő a vasutas szakmák oktatását, és a felsőoktatási intézményekben indítsanak megfelelő tanfolyamokat és szakirányú képzéseket, amelyek tükrözik a piaci igényeket, különösen a mérnöki, automatizálási, jelzésttechnikai és egyéb szakterületeken,
- arra ösztönzi a vasúttársaságokat, hogy kínáljanak további képzéseket a vasúti ágazatban végzett munka vonzerejének növelése érdekében,
- ajánlja, hogy a vasúttársaságok és az oktatási intézmények a regionális önkormányzatok és a tagállamok támogatásával szervezzenek vasúti témájú tanulmányi versenyeket a diákok számára,
- szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság tartsa meg és bővítse a #DiscoverEU programot. Az RB javasolja továbbá egy olyan közös kezdeményezés elindítását, amely összekapcsolja ezt a programot a vasúti ágazattal. Ennek célja az lenne, hogy a fiatalok Interrail-utazásait egy olyan rendezvénysorozat kíséresse, amely a városokban és régiókban a kulturális értéket képviselő helyi vasútállomásokra, illetve különféle szakmai látogatásokra helyezné a hangsúlyt, így bővítve a fiatalok ismereteit a vasútról,
- üdvözli a vasúti ágazat részvételét a 2021. évi Europalia nemzetközi művészeti fesztiválon, amelynek középpontjában a vasút művészetekre gyakorolt hatása és különféle változások motorjaként betöltött szerepe áll majd;

41. szükségesnek tartja a vasúti ágazat uniós és nemzeti szintű támogatását, a vasúti ágazat előtt álló kihívásokra való tekintettel is. Ezért az RB:

- kéri a vasúti ágazatot, hogy új vasúti összeköttetések létrehozásával és a régiók helyreállításával növelje a fenntartható turizmushoz való hozzájárulását,
- szorgalmazza, hogy a vasúti ágazat és az uniós tagállamok terjesszék ki az éjszakai vonatok és a személygépjárműveket is szállítani képes személyvonatok kínálatát,
- kéri, hogy az Európai Bizottság a légi és egyéni közlekedés alternatívájaként vagy kiegészítéseként hozzon létre egy koherens európai nagy sebességű vasúti hálózatot, anélkül, hogy ez a regionális és teherszállítási vasúti infrastruktúra bővítésének kárára történne,

- arra biztatja a vasutakat, hogy különféle alkalmazások és jegykiadó platformok fejlesztése révén folyamatosan javítsák a szolgáltatások digitalizálását és hozzáférhetőségét, és törekedjenek egy közös európai vasúti jegykiadó rendszer létrehozására,
 - támogatja a vasutak és a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy előmozdítsák a nemzetközi forgalom interoperabilitását,
 - kéri, hogy a tagállamok mozdítsák elő és finanszírozzák az áruszállítás közútról vasútra történő áthelyezésére irányuló programokat olyan új projektek létrehozása révén, amilyen például a „tiry na tory” [„sínre a kamiont”] ⁽⁵⁾, és osszák meg a módális váltással kapcsolatos bevált gyakorlatokat,
 - szorgalmazza, hogy a regionális önkormányzatok és a tagállamok dolgozzanak ki hosszú távú közlekedési terveket, amelyekben indokolt esetben vezető szerepet szánnak a vasútnak, és rámutat arra, hogy azért is elő kell mozdítani a vasúti közlekedést, mert ez kulcsfontosságú a félreeső és/vagy kevésbé fejlett régiók közlekedési vonatkozású kirekesztése jelentette probléma megoldásához. Azokban a régiókban, ahol nincs vasúti közlekedés, például a legkülső régiók esetében, az RB ajánlja az ilyen régiók helyzetének megfelelő alternatív mobilitási megoldások keresését,
 - kéri a regionális önkormányzatokat, hogy régiójuk kulturális örökségének részeként támogassák a még meglévő vasúttörténelmi műemlékeket, múzeumokat és ipari parkokat,
 - ajánlja, hogy a helyi önkormányzatok a vasúttársaságokkal együttműködve mozdítsák elő és hajtsák végre a „háztól házig” szállító, koherens közlekedési megoldásokat, figyelembe véve a megosztásalapú gazdaság projektjeit is, amilyenek például a közbringarendszerek,
 - ajánlja, hogy a régiók és a vasutak indítsanak nagyszabású közös promóciós kampányokat a különböző kommunikációs és információs csatornák felhasználásával, és hívják fel a figyelmet arra, hogy a vasútállomások és a vasúti járművek kulturális értékeket hordoznak. Ezzel ismereteket közvetíthetnek és közelebb kerülhetnek az utasokhoz, és tudatosíthatják a nagyközönségben, hogy a vasút kulcsfontosságú közlekedési eszköz az éghajlatváltozás elleni küzdelemben,
 - szorgalmazza, hogy a tagállamok és a regionális hatóságok támogassák az intermodális terminálok építésére irányuló beruházásokat a vasútvonalak mentén és a harmadik országokkal közös határokon, illetve korszerűsítsék és tartsák karban a pályaudvarokat és vasútállomásokat, gondolva itt a bekötőutakra is, illetve parkolóhelyek kijelölésére és kialakítására azoknak, akik személyautóval közelítik meg a vasútállomást;
42. felhívja a figyelmet arra, hogy elő kell mozdítani a vasút más megosztásalapú közlekedési eszközökkel (autómegosztás, közbringa) való integrációjához kötődő, multimodális közlekedésre irányuló kezdeményezéseket;
43. fontosnak tartja, hogy a regionális és nemzeti szint támogassa a beruházásokat egyfelől a történelmi pályaudvarok korszerűsítésébe, mivel ezek az átépítési munkálatok a negatív környezeti hatások csökkentését is szolgálják, másfelől az új, innovatív állomásokba, amelyek figyelembe veszik a környezetvédelmi követelményeket, főként a megújuló energiaforrások használatával kapcsolatban;
44. ajánlja, hogy az európai bizottsági javaslatban (COM(2020) 78) előirányzott 8 millió eurós keretösszeget 12 millió euróra emeljék.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁵⁾ <https://tirynatory.pl/>

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A REACT-EU csomag

(2020/C 440/26)

Főelőadó:	Mieczysław STRUK (PL/EPP), Pomeránia (Pomorskie) vajdaság elnöke
Referenciaszövegek:	COM(2020) 451 final COM(2020) 450 final COM(2020) 452 final COM(2020) 447 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1303/2013/EU rendeletnek a beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató rendkívüli kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések tekintetében történő módosításáról (REACT-EU)

COM(2020) 451 final

1. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

A jogi aktus címe

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1303/2013/EU rendeletnek a beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató rendkívüli kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések tekintetében történő módosításáról (REACT-EU)	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1303/2013/EU rendeletnek a beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés és az európai területi együttműködés keretében a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató rendkívüli kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések tekintetében történő módosításáról (REACT-EU)

Indokolás

A Covid19-világjárvány és a belső határok számos tagállamban alkalmazott egyoldalú lezárása jelentős károkat okozott a határ menti régiókban, és ezeket megfelelően kezelni kell.

2. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(1) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamokat példa nélküli módon érinti a Covid19-világjárvány következményeképpen kialakult válság. A válság visszaveti a tagállamok növekedését, ez pedig tovább súlyosbítja az egészségügyi rendszerekben és gazdaságuk más ágazataiban szükséges közberuházások hirtelen és jelentős növekedése miatt kialakult súlyos likviditási hiányt. Ezáltal egy olyan kivételes helyzet állt elő, amely egyedi intézkedéseket kíván.</p>	<p>A tagállamokat példa nélküli módon érinti a Covid19-világjárvány következményeképpen kialakult válság. A válság növelte a szegénység és a társadalmi szakadékok elmélyülésének kockázatát az EU-ban, visszaveti a tagállamok növekedését, ez pedig tovább súlyosbítja az egészségügyi rendszerekben és gazdaságuk más ágazataiban szükséges közberuházások hirtelen és jelentős növekedése miatt kialakult súlyos likviditási hiányt. Ezáltal egy olyan kivételes helyzet állt elő, amely egyedi intézkedéseket kíván.</p>

3. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(4) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az [Európai Helyreállítási Eszközzel szóló] rendelettel összhangban és az ahhoz rendelt források keretein belül az európai beruházási és strukturális alapok keretében helyreállítási és rezilienciaépítési intézkedéseket kell végrehajtani a Covid19-válság példa nélküli hatásainak kezelése érdekében. Az ilyen kiegészítő források felhasználásakor biztosítani kell az [Európai Helyreállítási Eszközzel szóló] rendeletben előírt határidők betartását. Ezenfelül a gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú kiegészítő forrásokat a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret felülvizsgálata révén kell rendelkezésre bocsátani.</p>	<p>Az [Európai Helyreállítási Eszközzel szóló] rendelettel összhangban és az ahhoz rendelt források keretein belül az európai beruházási és strukturális alapok keretében helyreállítási és rezilienciaépítési intézkedéseket kell végrehajtani a Covid19-válság példa nélküli hatásainak kezelése érdekében. Ezenfelül a gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú kiegészítő forrásokat a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret felülvizsgálata révén kell rendelkezésre bocsátani.</p>

Indokolás

Nagyobb rugalmasságra van szükség.

4. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(5) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében rendkívüli jelleggel további 58 272 800 000 EUR-t (folyó árakon) kell a strukturális alapokhoz kötődő költségvetési kötelezettségvállalásként rendelkezésre bocsátani a 2020-as, a 2021-es és a 2022-es évre, hogy a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításában leginkább érintett tagállamok és régiók támogatáshoz jussanak, vagy előkészíthessék a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást; a cél az, hogy a meglévő operatív programok révén a forrásokat mielőbb a reálgazdaságba forgassák. A 2020-ra szóló források a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú ráfordításainak növeléséből, míg a 2021-re és 2022-re szóló források az Európai Unió Helyreállítási Eszközből származnak. A kiegészítő források egy részét a Bizottság által kezdeményezett technikai segítségnyújtásra kell fordítani. A Bizottságnak tagállamonként le kell bontania a fennmaradó kiegészítő forrásokat, és az allokációs módszer alapját a tagállamok viszonylagos jólétét jelző legfrissebb objektív statisztikai adatok, valamint a jelenlegi válság gazdaságukra és társadalmukra gyakorolt hatása és mértéke képezi. Tekintettel a legkülső régiók gazdaságainak és társadalmainak sebezhetőségére, az allokációs módszernek e régiók számára célzott kiegészítő összeget kell elkülönítenie. A válság folyamatosan változó hatásaira való tekintettel a bontást 2021-ben ugyanezen allokációs módszer alapján, a 2021. október 19-ig rendelkezésre álló legfrissebb statisztikai adatok felhasználásával felül kell vizsgálni, a kiegészítő források 2022. évi részletének felosztása céljából.</p>	<p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés és az európai területi együttműködési célkitűzés keretében rendkívüli jelleggel további 58 272 800 000 EUR-t (folyó árakon) kell a strukturális alapokhoz kötődő költségvetési kötelezettségvállalásként rendelkezésre bocsátani a 2020-as, a 2021-es és a 2022-es évre, valamint – amennyiben azt valamely irányító hatóság kéri és valamely tagállam megindokolja – a 2023-as és a 2024-es évre is, hogy a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításában leginkább érintett tagállamok és régiók támogatáshoz jussanak, vagy előkészíthessék a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást; a cél az, hogy a meglévő operatív programok révén a forrásokat mielőbb a reálgazdaságba forgassák. A 2020-ra szóló források a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú ráfordításainak növeléséből, míg a 2021-re és 2022-re, valamint adott esetben 2023-ra és 2024-re szóló források az Európai Unió Helyreállítási Eszközből származnak. A kiegészítő források egy részét a Bizottság által kezdeményezett technikai segítségnyújtásra kell fordítani. A Bizottságnak tagállamonként le kell bontania a fennmaradó kiegészítő forrásokat, és az allokációs módszer alapját a tagállamok viszonylagos jólétét jelző legfrissebb objektív statisztikai adatok, valamint a jelenlegi válság gazdaságukra és társadalmukra gyakorolt hatása és mértéke képezi. Tekintettel a legkülső régiók gazdaságainak és társadalmainak sebezhetőségére, az allokációs módszernek e régiók számára célzott kiegészítő összeget kell elkülönítenie. A válság folyamatosan változó hatásaira való tekintettel a bontást 2021-ben ugyanezen allokációs módszer alapján, a 2021. október 19-ig rendelkezésre álló legfrissebb statisztikai adatok felhasználásával felül kell vizsgálni, a kiegészítő források 2022. évi részletének, valamint adott esetben 2023. és 2024. évi részleteinek felosztása céljából.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

5. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(7) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak érdekében, hogy a tagállamok a lehető legnagyobb rugalmasság mellett alakíthassák ki a Covid19-világjárvány okozta válság elhárítására szolgáló intézkedéseiket, illetve készíthessék elő a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást, a Bizottságnak tagállamonként kell megállapítania az allokációkat. Rendelkezni kell továbbá arról is, hogy a kiegészítő forrásokat a leginkább rászorulóknak támogatására is fel lehessen használni. Ezenkívül meg kell határozni a tagállamok kezdeményezése nyomán nyújtandó technikai segítségnyújtásra elkülönített összegek felső határát is, és a lehető legnagyobb rugalmasságot kell biztosítani a tagállamok számára ahhoz, hogy ezeket az összegeket az ERFA és az ESZA támogatásában részesülő operatív programokhoz rendeljék. Leszögezendő, hogy a kiegészítő források esetében nincs szükség a minimális ESZA-részesítés alkalmazására. A kiegészítő források várható gyors elköltésére való tekintettel a kiegészítő forrásokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat csak az operatív programok lezárásakor kell visszavonni.</p>	<p>Annak érdekében, hogy a tagállamok a lehető legnagyobb rugalmasság mellett alakíthassák ki a Covid19-világjárvány okozta válság elhárítására szolgáló intézkedéseiket, illetve készíthessék elő a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást, a Bizottságnak tagállamonként kell megállapítania az allokációkat. A regionális és helyi önkormányzatokat azonban erőteljesen be kell vonni a határozott többszintű kormányzati megközelítést alkalmazó projektek előkészítésébe és végrehajtásába. Rendelkezni kell továbbá arról is, hogy a kiegészítő forrásokat a leginkább rászorulóknak támogatására is fel lehessen használni. Ezenkívül meg kell határozni a tagállamok kezdeményezése nyomán nyújtandó technikai segítségnyújtásra elkülönített összegek felső határát is, és a lehető legnagyobb rugalmasságot kell biztosítani a tagállamok számára ahhoz, hogy ezeket az összegeket az ERFA és az ESZA támogatásában részesülő operatív programokhoz rendeljék. A kiegészítő források várható gyors elköltésére való tekintettel a kiegészítő forrásokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat csak az operatív programok lezárásakor kell visszavonni.</p>

Indokolás

Az ESZA-t nem szabad gyengíteni.

6. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(14) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Annak érdekében, hogy a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését célzó kiegészítő forrásokat a jelenlegi programozási időszakon belül mielőbb felhasználhassák, indokolt a tagállamokat kivételes jelleggel mentesíteni az előzetes feltételrendszerek, a teljesítménytartalék, az eredményességmérési keret alkalmazása és a tematikus koncentráció – így a fenntartható városfejlesztésre fordítható ERFA-forrásokra megállapított küszöbértékek – követelménye alól, és a kiegészítő források esetében hasonlóképpen el kell tekinteni a kommunikációs stratégia kidolgozásától. Lényeges azonban, hogy a tagállamok 2024. december 31-ig legalább egy értékelés elkészítéséről gondoskodjanak, amelyben értékeli a kiegészítő források eredményességét, hatékonyságát és hatását, valamint azt, hogy azok miként járultak hozzá az új, célzott tematikus célkitűzés céljainak eléréséhez. Annak érdekében, hogy az információkat uniós szinten is össze lehessen hasonlítani, a Bizottság a tagállamokat arra ösztönzi, hogy az értékelést az általa kidolgozott programspecifikus mutatók alapján készítsék el. Ezenfelül gondoskodni kell arról is, hogy a tagállamok és az irányító hatóságok a tájékoztatással, kommunikációval és láthatósággal kapcsolatos feladataik ellátása során fokozott láthatóságot biztosítsanak az Unió által bevezetett rendkívüli intézkedéseknek és forrásoknak, és felhívják különösen a potenciális kedvezményezettek, a kedvezményezettek, a résztvevők, a pénzügyi eszközök végső kedvezményezettjei és a nyilvánosság figyelmét a kiegészítő források meglétére, mértékére és az azokból származó további támogatásra.</p>	<p>Annak érdekében, hogy a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését célzó kiegészítő forrásokat a jelenlegi programozási időszakon belül mielőbb felhasználhassák, indokolt a tagállamokat kivételes jelleggel mentesíteni az előzetes feltételrendszerek, a teljesítménytartalék, az eredményességmérési keret alkalmazása és a tematikus koncentráció – így a fenntartható városfejlesztésre fordítható ERFA-forrásokra megállapított küszöbértékek – követelménye alól, és a kiegészítő források esetében hasonlóképpen el kell tekinteni a kommunikációs stratégia kidolgozásától. Lényeges azonban, hogy a tagállamok 2024. december 31-ig, vagy a kiegészítő források 2023. és 2024. évi költségvetési kötelezettségvállalásokhoz való rendelkezésre bocsátása esetén 2026. december 31-ig legalább egy értékelés elkészítéséről gondoskodjanak, amelyben értékeli a kiegészítő források eredményességét, hatékonyságát és hatását, valamint azt, hogy azok miként járultak hozzá az új, célzott tematikus célkitűzés céljainak eléréséhez. Annak érdekében, hogy az információkat uniós szinten is össze lehessen hasonlítani, a Bizottság a tagállamokat arra ösztönzi, hogy az értékelést az általa kidolgozott programspecifikus mutatók alapján készítsék el. Ezenfelül gondoskodni kell arról is, hogy a tagállamok és az irányító hatóságok a tájékoztatással, kommunikációval és láthatósággal kapcsolatos feladataik ellátása során fokozott láthatóságot biztosítsanak az Unió által bevezetett rendkívüli intézkedéseknek és forrásoknak, és felhívják különösen a potenciális kedvezményezettek, a résztvevők, a pénzügyi eszközök végső kedvezményezettjei és a nyilvánosság figyelmét a kiegészítő források meglétére, mértékére és az azokból származó további támogatásra.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

7. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

(21) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás 135. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az 1311/2013/EU, Euratom tanácsi rendelet vagy a 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat azon módosításai, amelyeket e megállapodás hatálybalépésének napján vagy azt követően fogadnak el, nem alkalmazandók az Egyesült Királyságra, amennyiben ezek a módosítások kihatnak az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségeire. Az e rendelet alapján 2020-ra nyújtott támogatásokhoz a többéves pénzügyi keret megemelt kiadási plafonja, 2021 és 2022 tekintetében pedig az Unió saját forrásainak megemelt felső határa biztosít finanszírozást, ami hatással lenne az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségére. Ezért ez a rendelet nem alkalmazandó az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban,</p>	<p>A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás ⁽¹⁾ 135. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az 1311/2013/EU, Euratom tanácsi rendelet ⁽²⁾ vagy a 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat ⁽³⁾ azon módosításai, amelyeket e megállapodás hatálybalépésének napján vagy azt követően fogadnak el, nem alkalmazandók az Egyesült Királyságra, amennyiben ezek a módosítások kihatnak az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségeire. Az e rendelet alapján 2020-ra nyújtott támogatásokhoz a többéves pénzügyi keret megemelt kiadási plafonja, 2021 és 2022, valamint adott esetben 2023 és 2024 tekintetében pedig az Unió saját forrásainak megemelt felső határa biztosít finanszírozást, ami hatással lenne az Egyesült Királyság pénzügyi kötelezettségére. Ezért ez a rendelet nem alkalmazandó az Egyesült Királyságra és az Egyesült Királyságban,</p> <p>⁽¹⁾ HL L 29., 2020.1.31., 7. o. ⁽²⁾ A Tanács 1311/2013/EU, Euratom rendelete (2013. december 2.) a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 347., 2013.12.20., 884. o.). ⁽³⁾ A Tanács 2014/335/EU, Euratom határozata (2014. május 26.) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről (HL L 168., 2014.6.7., 105. o.).</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

8. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés első pont

1303/2013/EU rendelet

91. cikk (1a) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 91. cikk a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:</p> <p>„(1a) Az (1) bekezdésben említett globális forrásokon felül folyó áron 5 000 000 000 EUR kiegészítő forrást kell a 2020. évre gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú költségvetési kötelezettségvállalásokra rendelkezésre bocsátani, és az ERFA és az ESZA részére allokálni.”</p>	<p>A 91. cikk a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:</p> <p>„(1a) Az (1) bekezdésben említett globális forrásokon felül 2018-as változatlan áron 5 000 000 000 EUR kiegészítő forrást kell a 2020. évre gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célú költségvetési kötelezettségvállalásokra rendelkezésre bocsátani, és az ERFA és az ESZA részére allokálni.”</p>

Indokolás

A 2018-as változatlan árak alkalmazása összhangban van az Európai Tanács 2020. július 17–21-i rendkívüli ülésének következtetéseivel ⁽¹⁾.

9. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92a. cikk, első és második bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az [Európai Helyreállítási Eszközzel szülő] rendelet 2. cikkében említett intézkedéseket a strukturális alapok keretében az említett rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontjában szereplő összegből folyó árakon 53 272 800 000 EUR összegben kell végrehajtani, az említett rendelet 4. cikke (3), (4) és (8) bekezdésére is figyelemmel.</p> <p>Ezek a 2021-re és 2022-re szóló kiegészítő források a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdése szerint külső címzett bevételnek minősülnek.</p>	<p>Az [Európai Helyreállítási Eszközzel szülő] rendelet 2. cikkében említett intézkedéseket a strukturális alapok keretében az említett rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának i. alpontjában szereplő összegből folyó árakon 53 272 800 000 EUR összegben kell végrehajtani, az említett rendelet 4. cikke (3), (4) és (8) bekezdésére is figyelemmel.</p> <p>Ezek a 2021-re és 2022-re szóló kiegészítő források a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdése szerint külső címzett bevételnek minősülnek. A REACT-EU keretében hozott rugalmassági intézkedéseknek a 2023-as és 2024-es évekre történő meghosszabbításáról felhatalmazáson alapuló jogi aktus útján lehet határozni.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

10. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1303/2013/EU rendelet

Akcím módosítása

92b. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató rendkívüli kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések (REACT-EU)</p>	<p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés és az európai területi együttműködési célkitűzés keretében a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató rendkívüli kiegészítő források és az azokkal kapcsolatos végrehajtási rendelkezések (REACT-EU)</p>

⁽¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10-2020-INIT/hu/pdf>.

Indokolás

A Covid19-világjárvány és a belső határok számos tagállamban alkalmazott egyoldalú lezárása jelentős károkat okozott a határ menti régiókban, és ezeket megfelelően kezelni kell.

11. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (1) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 91. cikk (1a) cikkében és a 92a. cikkben említett kiegészítő forrásokat (a továbbiakban: kiegészítő források) a beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében kell rendelkezésre bocsátani a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást célzó támogatásra (REACT-EU). A kiegészítő forrásokat az e cikk (6) bekezdése szerinti technikai segítségnyújtás végrehajtására és az e cikk (10) bekezdésében említett tematikus célkitűzést végrehajtó műveletekre kell fordítani.</p>	<p>A 91. cikk (1a) cikkében és a 92a. cikkben említett kiegészítő forrásokat (a továbbiakban: kiegészítő források) a beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés és az európai területi együttműködési célkitűzés keretében kell rendelkezésre bocsátani a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást célzó támogatásra (REACT-EU). A kiegészítő forrásokat az e cikk (6) bekezdése szerinti technikai segítségnyújtás végrehajtására és az e cikk (10) bekezdésében említett tematikus célkitűzést végrehajtó műveletekre kell fordítani.</p>

Indokolás

A Covid19-világjárvány és a kezdeti lezárások pusztító hatást gyakoroltak a határokon átnyúló együttműködésre. A területi együttműködési célkitűzés alá tartozó projekteknek, beleértve a határokon átnyúló együttműködést is, támogathatóknak kell lenniük.

12. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (2) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A kiegészítő forrásokat a 91. cikkben meghatározott globális forrásokon felül a 2020–2022. évre vonatkozó költségvetési kötelezettségvállalások teljesítésére a következők szerint kell rendelkezésre bocsátani:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2020: 5 000 000 000 EUR; — 2021: 42 434 400 000 EUR; — 2022: 10 820 400 000 EUR. 	<p>A kiegészítő forrásokat a 91. cikkben meghatározott globális forrásokon felül a 2020–2022. évre vonatkozó költségvetési kötelezettségvállalások teljesítésére a következők szerint kell rendelkezésre bocsátani:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2020: 5 000 000 000 EUR; — 2021: 34 615 620 000 EUR; — 2022: 18 639 180 000 EUR.

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 2020-ra szóló kiegészítő forrásokat a 91. cikk (1a) bekezdésében meghatározott kiegészítő forrásokból kell rendelkezésre bocsátani.</p> <p>A 2021-re és a 2022-re szóló kiegészítő forrásokat a 92a. cikkben meghatározott kiegészítő forrásokból kell rendelkezésre bocsátani. A 92a. cikkben meghatározott kiegészítő forrásokból folyo áron 18 000 000 EUR összegig igazgatási kiadások is támogathatók.</p>	<p>A 2020-ra szóló kiegészítő forrásokat a 91. cikk (1a) bekezdésében meghatározott kiegészítő forrásokból kell rendelkezésre bocsátani.</p> <p>A 2021-re és a 2022-re szóló kiegészítő forrásokat a 92a. cikkben meghatározott kiegészítő forrásokból kell rendelkezésre bocsátani. E rendelet felhatalmazáson alapuló jogi aktussal, valamely irányító hatóság kérésére történő és valamely tagállam által indokolt felülvizsgálata útján kiegészítő források a 2023-as és 2024-es költségvetési kötelezettségvállalásokhoz is rendelkezésre állhatnak. A 92a. cikkben meghatározott kiegészítő forrásokból 2018-as változatlan áron 18 000 000 EUR összegig igazgatási kiadások is támogathatók.</p>

Indokolás

A rendelkezésre bocsátandó forrásokra vonatkozó kötelezettségvállalást egyenletesebben kell elosztani 2021 és 2022 során (2021-ben 65 %, 2022-ben 35 %), hogy a 2014–2020-as operatív programok lezárásakor és a 2021–2027-es operatív programok elindításakor kevesebb adminisztratív teher háruljon az irányító hatóságokra és a kedvezményezettekre. Az igazgatási kiadások támogatására szolgáló kiegészítő forrásokat változatlan áron kell meghatározni. Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

13. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén határozatot fogad el, amelyben a strukturális alapok 2020-as és 2021-es előirányzataiként, a VIIa. mellékletben meghatározott feltételeknek és módszertannak megfelelően meghatározza a kiegészítő források tagállamonkénti bontását. Az említett határozatot 2021-ben felül kell vizsgálni, hogy a 2021. október 19-ig rendelkezésre álló adatok alapján meg lehessen állapítani a kiegészítő források 2022. évi bontását.</p>	<p>A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén határozatot fogad el, amelyben a strukturális alapok 2020-as és 2021-es előirányzataiként, a VIIa. mellékletben meghatározott feltételeknek és módszertannak megfelelően meghatározza a kiegészítő források tagállamonkénti bontását. Az említett határozatot 2021-ben felül kell vizsgálni, hogy a 2021. október 19-ig rendelkezésre álló adatok alapján meg lehessen állapítani a kiegészítő források 2022. évi bontását. A határozatot adott esetben 2022-ben is felül kell vizsgálni, a 2023. és 2024. évi költségvetési kötelezettségvállalásokkal összefüggésben. A felülvizsgálatok biztosítják, hogy az operatív programokat ne érje kedvezőtlen hatás.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

14. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 76. cikk első albekezdésétől eltérve a kiegészítő források költségvetési kötelezettségvállalásait mindegyik alap és az összes érintett operatív program esetében 2020-ra, 2021-re és 2022-re kell megtenni.</p>	<p>A 76. cikk első albekezdésétől eltérve a kiegészítő források költségvetési kötelezettségvállalásait mindegyik alap és az összes érintett operatív program esetében 2020-ra, 2021-re és 2022-re kell megtenni.</p>
<p>A 76. cikk második albekezdésében említett jogi kötelezettségvállalás 2021-re és 2022-re vonatkozóan az [Európai Helyreállítási Eszközről szóló] rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében említett időpontban lép hatályba.</p>	<p>A 76. cikk második albekezdésében említett jogi kötelezettségvállalás 2021-re és 2022-re vonatkozóan az [Európai Helyreállítási Eszközről szóló] rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében említett időpontban lép hatályba.</p>
<p>A 76. cikk harmadik és negyedik albekezdése a kiegészítő forrásokra nem alkalmazandó.</p>	<p>A 76. cikk harmadik és negyedik albekezdése a kiegészítő forrásokra nem alkalmazandó.</p>
<p>A költségvetési rendelet 14. cikkének (3) bekezdésétől eltérve a II. rész IX. címének IV. fejezetében és a 136. cikkben meghatározott kötelezettségvállalás-visszavonási szabályokat kell alkalmazni a 92a. cikkben említett kiegészítő forrásokon alapuló költségvetési kötelezettségvállalásokra. A költségvetési rendelet 12. cikke (4) bekezdésének c) pontjától eltérve a kiegészítő források nem használhatók fel egy következő programra vagy intézkedésre.</p>	<p>A költségvetési rendelet 14. cikkének (3) bekezdésétől eltérve a II. rész IX. címének IV. fejezetében és a 136. cikkben meghatározott kötelezettségvállalás-visszavonási szabályokat kell alkalmazni a 92a. cikkben említett kiegészítő forrásokon alapuló költségvetési kötelezettségvállalásokra. A költségvetési rendelet 12. cikke (4) bekezdésének c) pontjától eltérve a kiegészítő források nem használhatók fel egy következő programra vagy intézkedésre.</p>
<p>A 86. cikk (2) bekezdésétől és a 136. cikk (1) bekezdésétől eltérve a kiegészítő forrásokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat a programok lezárásakor követendő szabályokkal összhangban kell visszavonni.</p>	<p>A 86. cikk (2) bekezdésétől és a 136. cikk (1) bekezdésétől eltérve a kiegészítő forrásokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat a programok lezárásakor követendő szabályokkal összhangban kell visszavonni.</p>
<p>Az ERFA és az ESZA keretében programozásra rendelkezésre álló kiegészítő forrásokat minden tagállam operatív programokhoz rendeli.</p>	<p>Az ERFA és az ESZA keretében programozásra rendelkezésre álló kiegészítő forrásokat minden tagállam operatív programokhoz rendeli.</p>
<p>A 92. cikk (7) bekezdésétől eltérve a kiegészítő források egy része az ERFA-hoz és az ESZA-hoz való allokációt megelőzően vagy azzal egyidejűleg a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap (a továbbiakban: FEAD) támogatásának növelésére is fordítható.</p>	<p>A 92. cikk (7) bekezdésétől eltérve a kiegészítő források egy része az ERFA-hoz és az ESZA-hoz való allokációt megelőzően vagy azzal egyidejűleg a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap (a továbbiakban: FEAD) és az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés támogatásának növelésére is fordítható.</p>
<p>Eredeti allokációjukat követően a kiegészítő források – az operatív program módosítása céljából a 30. cikk (1) bekezdésének megfelelően benyújtott tagállami kérelem nyomán – átcsoportosíthatók az ERFA és az ESZA között, tekintet nélkül a 92. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett százalékarányokra.</p>	<p>Eredeti allokációjukat követően a kiegészítő források – az operatív program módosítása céljából a 30. cikk (1) bekezdésének megfelelően benyújtott tagállami kérelem nyomán – átcsoportosíthatók az ERFA és az ESZA között, tekintet nélkül a 92. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett százalékarányokra.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 30. cikk (5) bekezdése nem alkalmazandó a kiegészítő forrásokra. E források nem számítandók bele az említett bekezdésben meghatározott felső határok kiszámításának alapjába.</p> <p>A költségvetési rendelet 30. cikke (1) bekezdésének f) pontja alkalmazásában az előirányzatok ugyanazon célkitűzés érdekében történő felhasználására vonatkozó feltétel az ilyen átcsoportosítások esetében nem alkalmazandó. Az átcsoportosítások csak a folyó évre vagy a pénzügyi tervben szereplő következő évekre vonatkozhatnak.</p> <p>A 92. cikk (4) bekezdésében meghatározott követelmények nem alkalmazandók az eredeti allokációra vagy annak későbbi átcsoportosításaira.</p> <p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében a 92. cikk (5) bekezdésével összhangban az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre elkülönített összegek változatlanok maradnak.</p> <p>A kiegészítő forrásokat annak az alapnak a szabályaival összhangban kell felhasználni, amelyhez azokat hozzárendelték vagy átcsoportosították.</p>	<p>A 30. cikk (5) bekezdése nem alkalmazandó a kiegészítő forrásokra. E források nem számítandók bele az említett bekezdésben meghatározott felső határok kiszámításának alapjába.</p> <p>A költségvetési rendelet 30. cikke (1) bekezdésének f) pontja alkalmazásában az előirányzatok ugyanazon célkitűzés érdekében történő felhasználására vonatkozó feltétel az ilyen átcsoportosítások esetében nem alkalmazandó. Az átcsoportosítások csak a folyó évre vagy a pénzügyi tervben szereplő következő évekre vonatkozhatnak.</p> <p>A 92. cikk (4) bekezdésében meghatározott követelmények nem alkalmazandók az eredeti allokációra vagy annak későbbi átcsoportosításaira.</p> <p>A beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzés keretében a 92. cikk (5) bekezdésével összhangban az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre elkülönített összegek változatlanok maradnak.</p> <p>A kiegészítő forrásokat annak az alapnak a szabályaival összhangban kell felhasználni, amelyhez azokat hozzárendelték vagy átcsoportosították.</p>

15. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (5) bekezdés hatodik albekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az ERFA és az ESZA keretében programozásra rendelkezésre álló kiegészítő forrásokat minden tagállam operatív programokhoz rendeli.</p>	<p>Az ERFA és az ESZA keretében programozásra rendelkezésre álló kiegészítő forrásokat minden tagállam operatív programokhoz rendeli a partnerség és többszintű kormányzás 5. cikkben rögzített elvével összhangban.</p>

Indokolás

A kiegészítő források elosztásával kapcsolatos döntéshozatalban aktív szerepet kell szánni a regionális és helyi önkormányzatoknak és más illetékes érintett feleknek.

16. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (7) bekezdés, második és harmadik albekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 134. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában a 2021., 2022. és 2023. évi éves előfinanszírozás tekintetében az operatív programhoz az alapokból a teljes programozási időszakban nyújtott támogatás összege a kiegészítő forrásokat is magában foglalja.</p> <p>Az első albekezdésben említett kiegészítő kezdeti előfinanszírozásként kifizetett összeg legkésőbb az operatív program lezárásakor teljes egészében kivezetésre kerül a Bizottság számláiból.</p>	<p>A 134. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában a 2021., 2022., 2023. és 2024. évi éves előfinanszírozás tekintetében az operatív programhoz az alapokból a teljes programozási időszakban nyújtott támogatás összege a kiegészítő forrásokat is magában foglalja.</p> <p>Az első albekezdésben említett kiegészítő kezdeti előfinanszírozásként kifizetett összeg legkésőbb az operatív program lezárásakor teljes egészében kivezetésre kerül a Bizottság számláiból.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához. Ezért javasoljuk, hogy ragaszkodjunk az Európai Bizottság javaslatához, amely összhangban van az Európai Parlament által elfogadott REGI-jelentéssel.

17. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (8) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A technikai segítségnyújtásra fordítottakon kívüli kiegészítő forrásokat a (10) bekezdésben meghatározott tematikus célkitűzés keretén belül kell felhasználni, a Covid19-világjárvány okozta válság elhárítását előmozdító vagy a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást előkészítő műveletek támogatására.</p> <p>A kiegészítő forrásokat a tagállamok egy vagy több már meglévő operatív program külön prioritási tengelyéhez vagy tengelyeihez, vagy a (11) bekezdésben említett új operatív programhoz rendelhetik. A 26. cikk (1) bekezdésétől eltérve a program a 2022. december 31-ig tartó időszakra vonatkozik, a fenti (4) bekezdésre is figyelemmel.</p>	<p>A technikai segítségnyújtásra fordítottakon kívüli kiegészítő forrásokat a (10) bekezdésben meghatározott tematikus célkitűzés keretén belül kell felhasználni, a Covid19-világjárvány okozta válság elhárítását előmozdító vagy a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítást előkészítő műveletek támogatására.</p> <p>A kiegészítő forrásokat a tagállamok egy vagy több már meglévő operatív program külön prioritási tengelyéhez vagy tengelyeihez, vagy a (11) bekezdésben említett új operatív programhoz rendelhetik. A 26. cikk (1) bekezdésétől eltérve a program a 2022. december 31-ig tartó, vagy a (2) bekezdésben említett eltérés alkalmazása esetén a 2024. december 31-ig tartó időszakra vonatkozik, e cikk (4) bekezdésére is figyelemmel.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az ERFA esetében a kiegészítő forrásokat elsősorban az egészségügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó termékekbe és szolgáltatásokba való beruházásokra, kkv-eknek nyújtandó működőtőke- vagy beruházási támogatásokra, a digitális és zöld gazdaságra való átálláshoz hozzájáruló beruházásokra, a polgárok számára alapvető szolgáltatásokat biztosító infrastruktúrára, valamint a válság által leginkább sújtott ágazatoktól függő régiókban bevezetendő gazdasági intézkedésekre kell fordítani.</p> <p>Az ESZA esetében a kiegészítő forrásokat elsősorban a munkahelyek megtartására kell felhasználni, ideértve a csökkentett munkaidős foglalkoztatást és az önfoglalkoztatók támogatását, mely abban az esetben is nyújtható, ha az nem párosul aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel, kivéve, ha a nemzeti jogszabályok előírják ilyen intézkedéseket. A kiegészítő források támogatják továbbá a munkahelyteremtést – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők bevonásával –, a fiatalok foglalkoztatásával kapcsolatos intézkedéseket, az oktatási és képzési tevékenységeket, a készségfejlesztést, és előtérbe helyezik a zöld és egyúttal digitális átállás előmozdítását, valamint az általános érdekű, gyermekekre is kiterjedő szociális szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését.</p>	<p>Az ERFA esetében a kiegészítő forrásokat elsősorban az egészségügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó termékekbe és szolgáltatásokba való beruházásokra, kkv-eknek nyújtandó működőtőke- vagy beruházási támogatásokra, a digitális és zöld gazdaságra való átálláshoz hozzájáruló beruházásokra, a polgárok számára alapvető szolgáltatásokat biztosító infrastruktúrára, valamint a válság által leginkább sújtott ágazatoktól függő régiókban bevezetendő gazdasági intézkedésekre kell fordítani.</p> <p>Az ESZA esetében a kiegészítő forrásokat elsősorban a munkahelyek megtartására kell felhasználni, ideértve a csökkentett munkaidős foglalkoztatást és az önfoglalkoztatók támogatását, mely abban az esetben is nyújtható, ha az nem párosul aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel, kivéve, ha a nemzeti jogszabályok előírják ilyen intézkedéseket. A kiegészítő források támogatják továbbá a munkahelyteremtést – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők bevonásával –, a fiatalok foglalkoztatásával kapcsolatos intézkedéseket, az oktatási és képzési tevékenységeket, a készségfejlesztést, és előtérbe helyezik a zöld és egyúttal digitális átállás előmozdítását, valamint az általános érdekű, gyermekekre is kiterjedő szociális szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

18. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (9) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A (6) bekezdésben említett technikai segítségnyújtásra, valamint az (5) bekezdés hetedik albekezdésében említett, a FEAD-ra fordított kiegészítő források kivételével a kiegészítő forrásokat – a 9. cikkben meghatározott tematikus célkitűzéseket kiegészítve – olyan műveletek támogatására kell felhasználni, amelyek a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítása és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítése elnevezésű új tematikus célkitűzés megvalósítását szolgálják.</p>	<p>A (6) bekezdésben említett technikai segítségnyújtásra, valamint az (5) bekezdés hetedik albekezdésében említett, a FEAD-ra vagy az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre fordított kiegészítő források kivételével a kiegészítő forrásokat – a 9. cikkben meghatározott tematikus célkitűzéseket kiegészítve – olyan műveletek támogatására kell felhasználni, amelyek a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítása és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítése elnevezésű új tematikus célkitűzés megvalósítását szolgálják.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az első albekezdésben említett tematikus célkitűzés kizárólag a kiegészítő források programozására áll rendelkezésre. A 96. cikk (1) bekezdésének b), c) és d) pontjától eltérve az nem kombinálható más beruházási prioritásokkal.</p> <p>Mindemellett az első albekezdésben említett tematikus célkitűzés az ERFA-ból és az ESZA-ból származó kiegészítő források programozása és végrehajtása szempontjából egyetlen beruházási prioritást képez.</p> <p>Ha egy meglévő operatív programon belül egy vagy több, az első albekezdésben említett tematikus célkitűzésnek megfelelő külön prioritási tengelyt hoznak létre, a 96. cikk (2) bekezdése b) pontjának v. és vii. alpontjában felsorolt elemeket nem szükséges belefoglalni a prioritási tengely felülvizsgált operatív programban szereplő ismertetésébe.</p> <p>A 96. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerinti felülvizsgált pénzügyi terv megállapítja a kiegészítő források 2020., 2021. és adott esetben 2022. évi allokációját, de nem határozza meg a teljesítménytartalékra vonatkozó összegeket, és nem tartalmaz régiókatételező bontást.</p> <p>A 30. cikk (1) bekezdésétől eltérve a tagállamoknak megfelelően indokolniuk kell a programok módosítására irányuló kérelmüket, és abban ismertetniük kell, hogy a program módosításai várhatóan milyen hatást gyakorolnak a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítására és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítésére. A kérelmekhez csatolni kell a felülvizsgált programot.</p>	<p>Az első albekezdésben említett tematikus célkitűzés kizárólag a kiegészítő források programozására áll rendelkezésre. A 96. cikk (1) bekezdésének b), c) és d) pontjától eltérve az nem kombinálható más beruházási prioritásokkal.</p> <p>Mindemellett az első albekezdésben említett tematikus célkitűzés az ERFA-ból és az ESZA-ból származó kiegészítő források programozása és végrehajtása szempontjából egyetlen beruházási prioritást képez.</p> <p>Ha egy meglévő operatív programon belül egy vagy több, az első albekezdésben említett tematikus célkitűzésnek megfelelő külön prioritási tengelyt hoznak létre, a 96. cikk (2) bekezdése b) pontjának v. és vii. alpontjában felsorolt elemeket nem szükséges belefoglalni a prioritási tengely felülvizsgált operatív programban szereplő ismertetésébe.</p> <p>A 96. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerinti felülvizsgált pénzügyi terv megállapítja a kiegészítő források 2020., 2021. és adott esetben 2022. évi allokációját, de nem határozza meg a teljesítménytartalékra vonatkozó összegeket, és nem tartalmaz régiókatételező bontást.</p> <p>A 30. cikk (1) bekezdésétől eltérve a tagállamoknak megfelelően indokolniuk kell a programok módosítására irányuló kérelmüket, és abban ismertetniük kell, hogy a program módosításai várhatóan milyen hatást gyakorolnak a Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítására és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítésére. A kérelmekhez csatolni kell a felülvizsgált programot.</p>

19. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (10) bekezdés, új albekezdés a negyedik albekezdés után

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A 29. cikk (3) és (4) bekezdésétől és a 30. cikk (2) bekezdésétől eltérve a Bizottság a tagállam általi benyújtást követő legkésőbb tíz munkanapon belül jóváhagyja a meglévő operatív program módosítását vagy az új, célzott operatív programot.</p>

Indokolás

A REACT-EU célkitűzéseinek keretében a felülvizsgált vagy új operatív programokat a lehető legrövidebb időn belül jóvá kell hagyni.

20. módosítás

COM(2020) 451 – 1. rész

1. cikk 1. bekezdés második pont

1303/2013/EU rendelet

92b. cikk (11) bekezdés második albekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az 56. cikk (3) bekezdésétől és a 114. cikk (2) bekezdésétől eltérve a tagállamoknak 2024. december 31-ig legalább egy értékelés elkészítéséről gondoskodniuk kell, melyben értékelik a kiegészítő források eredményességét, hatékonyságát és hatását, valamint azt, hogy azok miként járultak hozzá az e cikk (10) bekezdésében említett tematikus célkitűzés céljainak eléréséhez.</p>	<p>Az 56. cikk (3) bekezdésétől és a 114. cikk (2) bekezdésétől eltérve a tagállamoknak 2024. december 31-ig, vagy amennyiben az e cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdésében említett eltérés alkalmazandó, 2026. december 31-ig legalább egy értékelés elkészítéséről gondoskodniuk kell, melyben értékelik a kiegészítő források eredményességét, hatékonyságát és hatását, valamint azt, hogy azok miként járultak hozzá az e cikk (10) bekezdésében említett tematikus célkitűzés céljainak eléréséhez.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához. Ezért javasoljuk, hogy ragaszkodjunk az Európai Bizottság javaslatához a kötelezettségvállalás visszavonásának szabályát és a 2024-ig történő meghosszabbítást illetően, amely összhangban van az Európai Parlament által elfogadott REGI-jelentéssel.

21. módosítás

COM(2020) 451 – 2. rész

1303/2013/EU rendelet

Melléklet, 2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az 1. pontban ismertetett szabályok egy tagállam tekintetében sem eredményezhetnek a 2020 és 2022 közötti teljes időszakra olyan allokációkat, amelyek meghaladják</p> <p>a) a 2019-es reál-GDP-jük 0,07 %-át azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga magasabb, mint az EU-27 átlagának 109 %-a;</p>	<p>Az 1. pontban ismertetett szabályok egy tagállam tekintetében sem eredményezhetnek a 2020 és 2024 közötti teljes időszakra olyan allokációkat, amelyek meghaladják</p> <p>a) a 2019-es reál-GDP-jük 0,07 %-át azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga magasabb, mint az EU-27 átlagának 109 %-a;</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>b) a 2019-es reál-GDP-jük 2,6 %-át azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga nem magasabb, mint az EU-27 átlagának 90 %-a;</p> <p>c) azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga meghaladja az EU-27 átlagának 90 %-át, ám nem magasabb, mint az EU-27 átlagának 109 %-a, a százalékos arányt a 2019-es reál-GDP-jük 0,07 %-a és 2,6 %-a közötti lineáris interpolációval kell kiszámítani, ami a százalékos felső határnak a jólét növekedésével összhangban történő arányos csökkentéséhez vezet.</p>	<p>b) a 2019-es reál-GDP-jük 2,6 %-át azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga nem magasabb, mint az EU-27 átlagának 90 %-a;</p> <p>c) azon tagállamok esetében, amelyek vásárlóerő-egységen (PPS) mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI-átlaga meghaladja az EU-27 átlagának 90 %-át, ám nem magasabb, mint az EU-27 átlagának 109 %-a, a százalékos arányt a 2019-es reál-GDP-jük 0,07 %-a és 2,6 %-a közötti lineáris interpolációval kell kiszámítani, ami a százalékos felső határnak a jólét növekedésével összhangban történő arányos csökkentéséhez vezet.</p>
<p>Az a)–c) pontban tagállamonként megállapított szintet meghaladó összegek arányosan újraosztásra kerülnek azon tagállamok között, amelyek PPS-ben mért egy főre jutó GNI-átlaga nem éri el az EU-27 átlagának 100 %-át. A PPS-ben mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI megegyezik a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről folytatott tárgyalások során a kohéziós politikára alkalmazott adatok szerinti GNI-vel.</p>	<p>Az a)–c) pontban tagállamonként megállapított szintet meghaladó összegek arányosan újraosztásra kerülnek azon tagállamok között, amelyek PPS-ben mért egy főre jutó GNI-átlaga nem éri el az EU-27 átlagának 100 %-át. A PPS-ben mért, 2015–2017-es időszakra vonatkozó, egy főre jutó GNI megegyezik a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről folytatott tárgyalások során a kohéziós politikára alkalmazott adatok szerinti GNI-vel.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

22. módosítás

COM(2020) 451 – 2. rész

1303/2013/EU rendelet

Melléklet, 3. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 2020-ra és 2021-re szóló rendkívüli kiegészítő források kiszámításához:</p> <p>a) a GDP kiszámításához alapul vett referencia-időszak: 2020 első féléve;</p> <p>b) a munkanélküliek és a fiatal munkanélküliek számának figyelembevételéhez használt referencia-időszak: a 2020. június és augusztus közötti időszak átlaga;</p> <p>c) a 2. pont alkalmazásából adódó maximális allokációt meg kell szorozni a kiegészítő források 2020-ban, 2021-ben és 2022-ben felhasználható teljes összegének a 2020-ra és 2021-re eső részesedési arányával.</p>	<p>A 2020-ra és 2021-re szóló rendkívüli kiegészítő források kiszámításához:</p> <p>a) a GDP kiszámításához alapul vett referencia-időszak: 2020 első féléve;</p> <p>b) a munkanélküliek és a fiatal munkanélküliek számának figyelembevételéhez használt referencia-időszak: a 2020. június és augusztus közötti időszak átlaga;</p> <p>c) a 2. pont alkalmazásából adódó maximális allokációt meg kell szorozni a kiegészítő források 2020-ban, 2021-ben, 2022-ben és adott esetben 2023-ban és 2024-ben felhasználható teljes összegének a 2020-ra és 2021-re eső részesedési arányával.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az 1. és a 2. pontban ismertetett, a 2020-ra szóló kiegészítő források meghatározását szolgáló módszertan alkalmazását megelőzően az allokációból 30 EUR/lakos támogatási intenzitásnak megfelelő összeget kell elkülöníteni a NUTS 2. szintű legkülső régiók számára. Ezt az elkülönített összeget régióként és tagállamonként, az érintett régiók teljes lakosságával arányosan kell elosztani. A 2020-ra fennmaradó összeget az 1. és a 2. pontban ismertetett módszertannak megfelelően kell elosztani a tagállamok között.</p>	<p>Az 1. és a 2. pontban ismertetett, a 2020-ra szóló kiegészítő források meghatározását szolgáló módszertan alkalmazását megelőzően az allokációból 30 EUR/lakos támogatási intenzitásnak megfelelő összeget kell elkülöníteni a NUTS 2. szintű legkülső régiók számára. Ezt az elkülönített összeget régióként és tagállamonként, az érintett régiók teljes lakosságával arányosan kell elosztani. A 2020-ra fennmaradó összeget az 1. és a 2. pontban ismertetett módszertannak megfelelően kell elosztani a tagállamok között.</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

23. módosítás

COM(2020) 451 – 2. rész

1303/2013/EU rendelet

Melléklet, 4. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 2022-re szóló rendkívüli kiegészítő források elosztásának kiszámításához:</p> <p>a) a GDP kiszámításához alapul vett referencia-időszak: 2021 első féléve;</p> <p>b) a munkanélküliek és a fiatal munkanélküliek számának figyelembevételéhez használt referencia-időszak: a 2020. június és augusztus közötti időszak átlaga.</p> <p>c) A 2. pont alkalmazásából adódó maximális allokációt meg kell szorozni a kiegészítő források 2020-ban, 2021-ben és 2022-ben felhasználható teljes összegének a 2022-re eső részesedési arányával.”</p>	<p>A 2022-re és adott esetben 2023-ra és 2024-re szóló rendkívüli kiegészítő források elosztásának kiszámításához:</p> <p>a) a GDP kiszámításához alapul vett referencia-időszak: 2021 első féléve;</p> <p>b) a munkanélküliek és a fiatal munkanélküliek számának figyelembevételéhez használt referencia-időszak: a 2020. június és augusztus közötti időszak átlaga.</p> <p>c) A 2. pont alkalmazásából adódó maximális allokációt meg kell szorozni a kiegészítő források 2020-ban, 2021-ben, 2022-ben, 2023-ban és 2024-ben felhasználható teljes összegének a 2022-re eső részesedési arányával.”</p>

Indokolás

Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

Módosított javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, a Méltányos Átállást Támogató Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

COM(2020) 450 final

24. módosítás

COM(2020) 450 final

1. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a szöveg a következő (15a) preambulumbekezdéssel egészül ki:</p> <p>„(15a) Annak érdekében, hogy a tagállamok kellő rugalmassággal rendelkezzenek a pénzügyi források egyedi igényeiknek megfelelő elosztása és annak kiigazításai terén, lehetővé kell tenni számukra, hogy a programozási időszak elején vagy a végrehajtási szakaszban korlátozott mértékű átcsoportosításokat kérelmezhessenek az alapokból bármely más, közvetlen vagy közvetett irányítás alatt álló eszközbe, illetve az alapok között.”;</p>	<p>a szöveg a következő (15a) preambulumbekezdéssel egészül ki:</p> <p>„(15a) Annak érdekében, hogy a tagállamok kellő rugalmassággal rendelkezzenek ahhoz, hogy egy jelentős válság azonnali hatásaira válaszul egyedi igényeiknek megfelelően osszák el és igazítsák ki a pénzügyi forrásokat, a partnerségről és a többszintű kormányzásról szóló magatartási kódexben foglaltakkal összhangban lehetővé kell tenni számukra, hogy a programozási időszak elején vagy a végrehajtási szakaszban korlátozott tematikájú és ideiglenes átcsoportosításokat kérelmezhessenek az alapokból bármely más, közvetlen vagy közvetett irányítás alatt álló eszközbe, illetve az alapok között.”;</p>

Indokolás

Az alapokból vagy alapok között történő forrásátcsoportosításra csak egy jelentős válságra válaszul kerülhet sor, és annak teljes mértékben meg kell felelnie a partnerségről és a többszintű kormányzásról szóló kódexben foglaltaknak.

25. módosítás

COM(2020) 450 final

6. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a 21. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(1) A tagállamok a partnerségi megállapodásban vagy egy program módosítására irányuló kérelmükben kérelmezhetik az egyes alapoknak kiosztott eredeti nemzeti allokáció legfeljebb 5 %-ának átcsoportosítását bármely más, közvetlen vagy közvetett irányítás alatt álló eszközbe.</p>	<p>a 21. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:</p> <p>„(1) A tagállamok – irányító hatóságaikkal egyetértésben és a partnerségről és a többszintű kormányzásról szóló magatartási kódexszel összhangban – a partnerségi megállapodásban vagy egy program módosítására irányuló kérelmükben egy a Tanács által elismert jelentős válságra reagálva kérelmezhetik az egyes alapoknak kiosztott eredeti nemzeti allokáció legfeljebb 5 %-ának átcsoportosítását bármely más, közvetlen vagy közvetett irányítás alatt álló eszközbe kizárólag a kohéziós politikai célkitűzéseknek megfelelő műveletek számára.</p>

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A tagállamok a partnerségi megállapodásban vagy egy program módosítására irányuló kérelmükben emellett kérelmezhetik az egyes alapoknak kiosztott eredeti nemzeti allokáció legfeljebb 5 %-ának átcsoportosítását egy vagy több másik alapba. A tagállamok kérelmezhetik az alaponkénti eredeti nemzeti allokáció további legfeljebb 5 %-ának átcsoportosítását az ERFA, az ESZA+ vagy a Kohéziós Alap között a »Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe« célkitűzés keretében a tagállam rendelkezésére álló összes forráson belül.”;</p>	<p>A tagállamok – irányító hatóságaikkal egyetértésben és a partnerségről és a többszintű kormányzásról szóló magatartási kódexszel összhangban – a partnerségi megállapodásban vagy egy program módosítására irányuló kérelmükben egy a Tanács által elismert jelentős válságra reagálva kérelmezhetik az egyes alapoknak kiosztott eredeti nemzeti allokáció legfeljebb 7 %-ának átcsoportosítását egy vagy több másik alapba. A tagállamok kérelmezhetik az alaponkénti eredeti nemzeti allokáció további legfeljebb 7 %-ának átcsoportosítását az ERFA, az ESZA+ vagy a Kohéziós Alap között a »Beruházás a munkahelyteremtésbe és növekedésbe« célkitűzés keretében a tagállam rendelkezésére álló összes forráson belül.”;</p>

Indokolás

A súlyos válságok – többek között a Covid19-világjárvány – negatív következményei ellenére a tagállamokat nem szabad túlzottan arra ösztönözni, hogy forrást vonjanak el a kohéziós politikától. Másrészt a kohéziós politikának rugalmasabbnak kell lennie, hogy elnyelje az olyan potenciális negatív sokkhatásokat, mint amilyen a jelenlegi világjárvány.

26. módosítás

COM(2020) 450 final

8. pont, új, 15a. cikk, új (utolsó) albekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p>A fent említett intézkedések az első albekezdés szerinti tanácsi határozat meghozatalától számított 24, illetve adott esetben 48 hónapon belül alkalmazandók. Az intézkedések meghosszabbításához újabb, jelentős válságot elismerő tanácsi határozatra van szükség.</p>

Indokolás

A rendkívüli körülményekre adott válaszként hozott rendkívüli intézkedéseket egyértelműen meghatározott időtartamra kell korlátozni. Ezeket az intézkedéseket a Tanács csak akkor hosszabbíthatja meg, ha súlyos válság áll fenn. Az irányító hatóságoknak több időre és rugalmasságra lesz szükségük egy ilyen méretű új program végrehajtásához.

Módosított javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletről az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról

COM(2020) 452 final

27. módosítás

COM(2020) 452 final

2. pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>a szöveg a következő (10b) preambulumbekendéssel egészül ki:</p> <p>„(10b) A népegészségügyi rendszereknek a népegészségügyi szükséghelyzetek megelőzésére, az azokra való gyors reagálásra és az azokat követő helyreállításra való képességének megerősítése érdekében az ERFA-nak hozzá kell járulnia az egészségügyi rendszerek rezilienciájának javításához is. Továbbá, mivel a Covid19-világjárvány rávilágított a kritikus fontosságú felszerelések azonnali rendelkezésre állásának fontosságára a vészhelyzetre való hatékony reagálás érdekében, az ERFA alkalmazási körét ki kell bővíteni, hogy be lehessen szerezni a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességnek és az egészségügyi rendszerek rezilienciájának a megerősítéséhez szükséges felszereléseket. Az egészségügyi rendszerek rezilienciájának növelését segítő felszerelések beszerzése során követendő szempont, hogy a felszerelések összhangban legyenek a nemzeti egészségügyi stratégiában foglaltakkal, és ne haladják meg azt, továbbá hogy biztosított legyen az [egészségügyi programmal] és az uniós polgári védelmi mechanizmus (UCPM) keretében rendelkezésre álló rescEU-képességekkel fennálló kiegészítő jelleg.”;</p>	<p>a szöveg a következő (10b) preambulumbekendéssel egészül ki:</p> <p>„(10b) A népegészségügyi rendszereknek a népegészségügyi szükséghelyzetek megelőzésére, az azokra való gyors reagálásra és az azokat követő helyreállításra való képességének megerősítése érdekében az ERFA-nak hozzá kell járulnia az egészségügyi rendszerek rezilienciájának javításához is. Továbbá, mivel a Covid19-világjárvány rávilágított a kritikus fontosságú felszerelések azonnali rendelkezésre állásának fontosságára a vészhelyzetre való hatékony reagálás érdekében, az ERFA alkalmazási körét ki kell bővíteni, hogy be lehessen szerezni a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességnek és az egészségügyi rendszerek rezilienciájának a megerősítéséhez szükséges felszereléseket. Az egészségügyi rendszerek rezilienciájának növelését segítő felszerelések beszerzése során követendő szempont, hogy a felszerelések összhangban legyenek a nemzeti – és adott esetben regionális – egészségügyi stratégiákban foglaltakkal, és ne haladják meg azt, továbbá hogy biztosított legyen az [egészségügyi programmal] és az uniós polgári védelmi mechanizmus (UCPM) keretében rendelkezésre álló rescEU-képességekkel fennálló kiegészítő jelleg.”;</p>

Indokolás

Magától értetődik.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözli a REACT-EU-ra vonatkozó célzott javaslatokat, amelyek a jelenlegi világjárvány és más jövőbeli jelentős válságok közvetlen negatív társadalmi-gazdasági hatásait igyekeznek kezelni, többek között további pénzügyi forrásokat bocsátva rendelkezésre a válsághárítás felgyorsítása és a zöld, digitális és reziliens helyreállítás megkönnyítése érdekében;
2. kiemeli a kohéziós politika fontosságát és azon képességét, hogy válság idején – többek között a meglévő operatív programok alkalmazásával – támogassa a városokat és régiókat; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a REACT-EU által kezelt kihívások – nevezetesen a Covid19 negatív hatásának enyhítése és a felkészülés arra, hogy a helyreállítás sok időbe telik majd – testre szabott és a területi sajátosságokhoz igazított stratégiákat igényelnek, mivel az e kihívásokból eredő területi hatások és lehetőségek nem egyenletesen oszlanak el az EU-n belül;
3. hangsúlyozza, hogy egyensúlyt kell teremteni az újonnan rendelkezésre bocsátott források gyors folyósítása, a hatékony és eredményes beruházás és a szabálytalanságok, rendszerszintű hibák és csalás elkerülésének szükségessége között;

4. ismételten aggodalmának ad hangot a kohéziós politikán belüli néhány forrásnövelés ideiglenes jellege miatt, azok ugyanis nem fogják ellensúlyozni az eredetileg az Európai Bizottság által 2018-ban javasolt csökkentéseket; az RB ezzel összefüggésben kitart amellett, hogy a kohéziós politikának nem szabad szem elől tévesztenie hosszú távú célkitűzéseit és fejlesztési szükségleteit a rövid távú prioritások végrehajtása során;
5. üdvözli a programok végrehajtásával járó adminisztratív terhek csökkentésére irányuló intézkedéseket;
6. tudomásul veszi a REACT-EU keretében a tematikus koncentrációra vonatkozó követelmény alóli mentességet, javasolja azonban a minimális tematikus koncentrációt annak biztosítására, hogy a válság elhárítására költött források összhangban maradjanak a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló uniós célkitűzéssel; arra kéri a tagállamokat, hogy innovatív módon használják fel a kiegészítő forrásokat annak érdekében, hogy gazdaságukat közelebb hozzák a hosszú távú fellendülést biztosító zöld, digitális és reziliens fejlődési pályához;
7. hangsúlyozza, hogy annak biztosítása érdekében, hogy a pénzt a leginkább rászoruló területeken költsek el, a REACT-EU pénzügyi allokációit lefedő operatív programok átalakításakor vagy újak létrehozásakor, illetve a források újraelosztásakor és a 2020 utáni kohéziós politikai programok módosításakor a partnerség és a többszintű kormányzás elveit kell alkalmazni;
8. hangsúlyozza, hogy a különféle területeken nagyszámú projektet kell sürgősen előkészíteni és hatékonyan végrehajtani a válságból való általános kilábalás érdekében. Ezt azonban hátráltathatja a helyi és regionális költségvetési források szűkössége. Ezért a rendelkezésre álló nemzeti és uniós technikai segítségnyújtási forrásokat fel kell használni a gazdaság újraindítását célzó legfontosabb projektek gyors elindításának támogatására;
9. hangsúlyozza, hogy a Covid19-világjárvány és a határok számos tagállamban alkalmazott egyoldalú lezárása jelentős károkat okozott a határ menti régiókban, és ezeket megfelelően kezelni kell, többek között határokon átnyúló projektek finanszírozása révén; kiemeli, hogy jövőbeli korlátozó intézkedések esetében el kell kerülni a határok lezárását és a határ menti régiókban élő emberek életének aránytalan megzavarását;

A REACT-EU-ról szóló rendelettel kapcsolatban

10. üdvözli „A Covid19-világjárvány okozta válság elhárításának előmozdítását és a zöld, digitális és reziliens gazdasági helyreállítás előkészítését támogató” kiegészítő forrásokra vonatkozó új tematikus célkitűzés bevezetését, amely várhatóan elősegíti a REACT-EU keretében végrehajtandó fellépések programozását és utólagos értékelését;
11. üdvözli azt a lehetőséget, hogy a REACT-EU keretében biztosított további források esetén akár 100 %-os társfinanszírozási arányt igényeljenek, ugyanakkor figyelmeztet arra, hogy megfelelő beruházási folyamatra és az esetleges szabálytalanságok tekintetében fokozott éberségre van szükség;
12. üdvözli, hogy a REACT-EU kiegészítő finanszírozásából támogatott intézkedésekhez magasabb arányú előfinanszírozást bocsátanak rendelkezésre. Ez várhatóan lehetővé teszi majd a kötelezettségvállalások gyors folyósítását;
13. kéri, hogy a kiegészítő forrásokat 2024-ig osszák el, hogy az irányító hatóságok számára elegendő idő és rugalmasság álljon rendelkezésre egy ilyen méretű új program végrehajtásához, és hogy ezzel is támogassák a kiadások hatékonyságát és eredményességét, valamint enyhítsék az adminisztratív terheket;
14. hangsúlyozza, hogy a régiókatörési kategóriák közötti átcsoportosítás lehetőségét csak akkor szabad igénybe venni, ha nincs más finanszírozási lehetőség, és azt csak a Covid19-világjárványra való azonnali reagáláshoz szükséges mértékben lehet alkalmazni, szem előtt tartva a gazdasági, társadalmi és területi kohézió általános célkitűzését;

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet módosításával kapcsolatban

15. tudomásul veszi, hogy a jelentős válságokra való reagálás keretében nagyobb rugalmassággal lehet pénzügyi erőforrásokat átcsoportosítani a kohéziós politikai programokból más, közvetlen vagy közvetett irányítás alatt álló eszközbe;
16. megismétli, hogy az ilyen kiegészítő intézkedéseknek időben és alkalmazási körüket tekintve korlátozottaknak kell lenniük, szem előtt tartva, hogy az átcsoportosítások nem akadályozhatják különösen az ilyen átcsoportosítások által érintett régiók alapvető beruházásainak végrehajtását vagy befejezését;

17. hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a 2020 utáni kohéziós politikának rugalmasabbnak kell lennie, hogy elnyelje az olyan potenciális negatív sokkhatásokat, mint amilyen a jelenlegi világválság;
18. üdvözli, hogy a következő programozási időszakban alacsonyabb küszöbértékek vonatkoznak a műveletek fokozatos megszüntetésére;
19. javasolja, hogy pontosítsák a válsághelyzetek negatív hatásaira közvetlenül reagáló, fizikailag befejezett vagy teljes mértékben végrehajtott műveletek kiválasztására vonatkozó rendelkezéseket;

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó, az ERFA-ról és a Kohéziós Alapról szóló rendelet módosításával kapcsolatban

20. üdvözli a támogatás hatókörének kiterjesztését, ami ellenállóbbá teszi a tagállamokat az esetleges jövőbeli válságokkal szemben. Az RB ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy fontos, hogy a válság által leginkább érintett vállalatok könnyebben juthassanak finanszírozáshoz, ám eközben továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani az állami támogatási szabályok alkalmazására;
21. üdvözli a támogatás a kvv-k forgótőkéjének finanszírozása révén történő kiterjesztését, ami várhatóan lehetővé teszi számukra, hogy gyorsan reagáljanak az esetlegesen felmerülő jelentős válsághelyzetekre;
22. tudomásul veszi a fenntartható városfejlesztésre vonatkozóan megállapított tematikus koncentrációs követelményektől és allokációs minimumkövetelményektől való eltérés lehetőségét rendkívüli körülmények esetén; az RB ugyanakkor nagyobb ambíciókat vár és azt kéri, hogy a 2020 utáni időszakban helyi és regionális szinten dolgozzák ki a területi eszközöket;

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó ESZA-rendelet módosításával kapcsolatban

23. üdvözli a gyermekszegénység kezelésére és a fiatalok foglalkoztatása tekintetében a tematikus koncentráció erősítésére irányuló javaslatokat, mivel ezek a csoportok különösen kiszolgáltatottnak bizonyultak a Covid19-világválság negatív hatásaival szemben, és ezért sokkal több figyelmet érdemelnek;
24. üdvözli ideiglenes intézkedések alkalmazásának lehetőségét az ESZA+ felhasználására vonatkozóan;
25. figyelmeztet arra, hogy az EU egészségügyi programjának bármilyen mértékű csökkentése jelentősen ronthatja az EU felkészültségét jövőbeli járványokkal szemben, valamint kiemeli a program és az ESZA+ közötti szinergiákat;

Végezetül

26. nyomatékosítja, hogy a régiók és a városok a Covid19-világválság frontvonalában álltak, és ők jelentik a legmegfelelőbb szintet annak biztosításához, hogy kilábaljunk az olyan aszimmetrikus sokkhatásokból, mint amilyen a válság;
27. hangsúlyozza ezért, hogy a Covid19-válság által indokolt intézkedések semmilyen körülmények között nem vezethetnek arra irányuló kísérlethez, hogy a 2020 utáni időszakban központosítsák a kohéziós politika végrehajtását;
28. következőképpen rámutat, hogy a régióknak és városoknak nyújtott decentralizált uniós finanszírozás nemcsak a negatív rövid távú egészségügyi sokkhatások kezelésének, hanem a közép- és hosszú távú, fenntartható fellendülés megalapozásának is hatékony módja;
29. e tekintetben kéri, hogy teljes mértékben hangolják össze a kohéziós politikai eszközöket más uniós rendszerekkel – többek között a Méltányos Átállást Támogató Alappal és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel –, hogy maximalizálják azok pozitív közép- és hosszú távú hatását és kialakítsák a hatékony megvalósításukat lehetővé tevő rendszert;
30. megjegyzi, hogy mind a négy jogalkotási javaslat tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét;
31. határozottan támogatja a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmét szolgáló uniós mechanizmus létrehozását; kéri, hogy ez a mechanizmus minden tagállamban, régióban és településen mozdítsa elő valamennyi alapvető uniós értéket, többek között az emberi méltóságot és az emberi jogok, a szabadság és az egyenlőség tiszteletben tartását.

Kelt Brüsszelben, 2020. október 14-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU